

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑ Α. ΓΙΑΝΝΙΚΑΚΙ
Πρωτοβαθμίου τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου.

ΠΑΙΔΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ
ΤΡΙΤΟΝ

4206

ΕΚΔΟΣΙΣ Β'.

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ι. ΚΑΤΡΑΣ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΑΚΙΖΗΣ

Ἄδεια τοῦ Ἀυτοκρ. Ὑπουργείου τῆς Παιδείας,
καὶ ἐγκρίσει τῆς Κεντρ. ἐκπαιδ. ἐπιτροπῆς τῶν Πατριαρχείων.

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ Ι. ΚΑΤΡΑ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΑΚΙΖΗ
1899.

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι τὴν ἰδιόχειρον
ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ «ΑΜΑΛΘΕΙΑΣ».

4200

ΠΑΙΔΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Προσευχή.

Σύμπασα ἢ φύσις,
Πάτερ, σ' εὐλογεῖ·
δένδρον, λόφος, βρούσις,
Οὐρανὸς καὶ γῆ.

Πάντες σὲ ὑμνοῦμεν,
Πλάστα τοῦ παντός,
καὶ δοξολογοῦμεν
σὲ διὰ παντός.

Τὰ δωρήματά σου
δίδεις ἐν στοργῇ
τὴν λαμπρότητά σου
τίς δὲν εὐλογεῖ;

Πλάστατων ἀγγέλων,
Πλάστα τοῦ φωτός,
νῦν καὶ εἰς τὸ μέλλον
εἶς' εὐλογητός.

Τὰ δύο ὕννια.

Γεωργὸς τις εἶχε δύο ὕννια, ἐχρησιμοποιοῖ δὲ τὸ ἓν ἐξ
αὐτῶν, τὸ δὲ ἄλλο εἶχε ρίψη ἐντὸς τοῦ ἀχυρῶνός του
Τὸ παρημελημένον ὕννιον μετὰ τινα χρόνον ἔγεινεν ἀ-

γνωρίστον ἀπὸ τὴν σκωρίαν, ἐν ᾧ τὸ ἄλλο καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐγίνετο στιλπνότερον.

Τὸ ἐσκωριασµένον ὑννίον ἔβλεπε μετὰ φθόνου τὸ στιλπνὸν ὑννίον καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, διατί ἐκεῖνο μὲν λάμπει, αὐτὸ δὲ εἶνε γεµᾶτον ἀπὸ σκωρίαν. Διὰ τοῦτο ἐσπέραν τινά, ἐν ᾧ ἔκειντο τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου, εἶπε πρὸς αὐτό·

— Πῶς συμβαίνει, ὥστε σύ, τὸ ὅποσον ἐργάζεσαι ὅλην τὴν ἡμέραν, νὰ λάμπης καὶ νὰ εἶσαι τόσον ὠραῖον, ἐγὼ δέ, τὸ ὅποσον κάθημαι, νὰ εἶμαι εἰς τοιαύτην κατάστασιν; Δὲν εἴμεθα καὶ τὰ δύο κατεσκευασµένα ἐκ τοῦ ἰδίου σιδήρου;

— Ναί, ἀπήντησε τὸ ἐργαζόµενον ὑννίον, ἐκ τοῦ ἰδίου σιδήρου εἴμεθα καὶ τὰ δύο κατεσκευασµένα. Ἄλλὰ σὲ ἡ ἀργία σου ἔφερεν εἰς τὴν ἀθλίαν αὐτὴν κατάστασιν, ἐν ᾧ ἐγὼ λάμπω, διότι ἐργάζομαι. Μάθε λοιπόν, φίλε, ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις μένει ἀργός, φθείρει τὴν ὑγείαν του καὶ γίνεται ἐλεεινὸς καὶ ἄθλιος· ἐν ᾧ ἐκεῖνος, ὁ ὅποτος ἐργάζεται, προκόπτει καὶ τιµᾶται.

Ἡ ὀκνηρὰ Ἑλένη.

Πτωχὴ τις χήρα εἶχε μικρὸν κῆπον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκαλλιέργει λάχανα. Ταῦτα ἔφερεν εἰς τὴν ἀγοράν, τὰ ἐπώλει καὶ ἐκέρδιζεν ὀλίγα χρήµατα, διὰ τῶν ὁποίων ἔζη μετὰ τῆς μικρᾶς θυγατρὸς τῆς Ἑλένης.

Ἡμέραν τινὰ ἐκάλεσε τὴν θυγατέρα τῆς εἰς τὸν κῆπον καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν·

— Βλέπεις, Ἑλένη, εἰς τὸ κάτω μέρος τῶν φύλλων τῶν λαχάνων τὰ μικρὰ κίτρινα στίγματα; Εἶνε ὡά, ἐκ τῶν ὁποίων μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἐξέλθωσι κάμπαι καὶ θὰ καταστρέψωσι τὰ λάχανα. Διὰ τοῦτο μετὰ μεσημβρίαν ἐλθέ, κόρη μου, εἰς τὸν κῆπον καὶ ἀφάνισε τὰ ὡά ταῦτα.

Ἡ Ἑλένη δὲν ἔπραξεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅτι εἶπεν εἰς αὐτὴν ἡ μήτηρ τῆς, διότι ἐβαρύνετο νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ καθαρίζῃ ἐν πρὸς ἐν τὰ φύλλα τῶν λαχάνων. Ἄλλὰ καὶ τὴν ἐποµένην ἡμέραν ἡ ὀκνηρὰ δὲν ἐξετέλεσε τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς τῆς. Ἐλεγε δὲ καθ' ἑαυτήν·

— Ἄς παίζω σήμερον καὶ αὔριον καθαρίζω τὰ λάχανα.

Ἡ μήτηρ τῆς ἐν τῷ μεταξύ ἠσθένησε, τὸ δὲ ὀκνηρὸν κοράσιον οὔτε ἐν λάχανον εἶχε καθαρίσῃ.

Μετὰ τινας ἡμέρας ἡ πτωχὴ χήρα ἀνέρρωσε καὶ ἦλθε μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς εἰς τὸν κῆπον. Ἄλλὰ τί νὰ ἴδῃ! Αἱ κάμπαι εἶχον ἀφανίσῃ ὅλα τὰ λάχανα. Ἡ πτωχὴ χήρα καταλυπηµένη εἶπε τότε πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς·

— Βλέπεις, κόρη μου, τί συνέβη ἔνεκα τῆς ἀμελείας σου; Τὰ λάχανα πάντα κατεστράφησαν. Τώρα δὲ δὲν ἔχοµεν νὰ πωλήσωµεν ἄλλο τι, διὰ νὰ κερδήσωµεν ὀλίγα χρήµατα. Ἴδου ποῦ µᾶς κατήνησεν ἡ ὀκνη-

ρία σου. Ἐκεῖνος, τέκνον μου, ὅστις δὲν ἐκτελεῖ τὴν ἐργασίαν του ἐγκαίρως, θὰ εἶνε πάντοτε δυστυχής.

Γάτοι καὶ πίθηκος.

Δύο γάτοι ἐκλεψαν μίαν ἡμέραν δύο τεμάχια τυροῦ Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν ἦτο ὀλίγον μεγαλειότερον, ἐφιλονίκουν πολλὴν ὥραν ποῖος θὰ λάβῃ αὐτό. Ἐπὶ τέλους ἀπεράσισαν ν' ἀποταθῶσι πρὸς τὸν πίθηκον, διὰ νὰ λύσῃ τὴν διαφορὰν των. Οὗτος ἐδέχθη προθύμως, ἔκοψεν ἐκ τοῦ μεγαλειότερου τεμαχίου ἐν μέρος, καὶ ἔπειτα ἔθεσε καὶ τὰ δύο ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ. Ὁ ζυγὸς ὅμως ἔκλινε τότε πρὸς τὸ ἐν μέρος, ὃ δὲ πίθηκος διὰ νὰ φέρῃ τὸ ἰσοζύγιον, ἔφαγε μέρος τοῦ βαρυτέρου τεμαχίου. Ἀλλὰ τότε τοῦτο ἔγεινε πολὺ ἐλαφρότερον τοῦ ἄλλου, ὃ δὲ πίθηκος, διὰ νὰ κάμῃ αὐτὰ ἴσα κατὰ τὸ βᾶρος, ἔφαγε πάλιν ὀλίγον ἐκ τοῦ μεγαλειότερου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ ζυγὸς ἔκλινε πρὸς τὸ ἐν μέρος, ὃ δὲ πίθηκος ἐπανέλαβε πολλάκις τὸ παιγνίδιον, ἕως ὅτου ἔμεινεν ἐλάχιστον μέρος ἐκ τοῦ τυροῦ.

— Ἄρκει! ἀρκει! ἐφώναξαν τότε καὶ οἱ δύο γάτοι ἄφησέ μας τοῦλάχιστον αὐτό, τὸ ὅποσον μένει.

— Αὐτὸ εἶνε ἰδικόν μου, φίλοι μου, εἶπεν ὁ πίθηκος, διὰ τὸν κόπον, τὸν ὅποιον ἔκαμα, διὰ νὰ λύσω τὴν διαφορὰν σας.

Μόλις δὲ εἶπε ταῦτα, κατεβρόχθισε καὶ τὸ τελευταῖον τεμάχιον, ἐνῶ οἱ δύο γάτοι μὲ κενὸν τὸν στό-

μαχον ἀπῆλθον, ὑποσχόμενοι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ λύωσι μόνοι τὰς διαφορὰς των καὶ νὰ μὴ καταφεύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια.

Κόραξ καὶ ἀλώπηξ.

Ἀλώπηξ εἶδεν ἡμέραν τινὰ κόρακα, ὃ ὅποτος ἐκάθητο ἐπὶ τινος δένδρου καὶ ἔτρωγεν ἐν τεμάχιον κρέατος. Ἡ ἀλώπηξ, ἐπειδὴ εἶχεν ἀκούτη, ὅτι ὁ κόραξ εἶνε μωρός, ἐσκέφθη νὰ τὸν ἀπατήσῃ καὶ νὰ ἀρπάσῃ τὸ κρέας του. Ἦλθε λοιπὸν κάτωθεν τοῦ δένδρου, τὸν ἐχαιρέτησε μὲ ὑποκρισίαν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Δὲν σὲ εἶδον, φίλε, τότες ἡμέρας καὶ σὲ ἐπεθύμησα πολὺ. Δὲν ἤξεύρεις πόσον ὑποφέρω ὅταν δὲν σὲ βλέπω. Πίστευτον ὅτι κανεὶς δὲν σὲ ἀγαπᾷ, ὅταν σὲ ἀγαπᾷ ἐγώ. Σὲ βεβαιῶ, ὅτι εἶσαι τὸ ὠραιότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα πτηνὰ. Δὲν ὑπάρχει ἄλλο εἰς τὴν γῆν, τὸ ὅποιον νὰ ὁμοιάζει μὲ σὲ κατὰ τὸ ἀνάστημα, κατὰ τὰ πτερά, κατὰ τοὺς πόδας καὶ κατὰ τὴν οὐράν. Ἐπειτα πετᾷς ταχύτερον καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀετὸν καὶ εἶσαι τόσον γενναῖος, ὥστε, ἂν εἶχες καὶ φωνήν, μὲ τὴν ἀλήθειαν, σοῦ ἤξιζε νὰ γίνης βασιλεὺς ὅλων τῶν ἄλλων πτηνῶν. Ὁ ἀνόητος κόραξ ἐπίστευσεν ὅτι πραγματικῶς εἶχεν ὅλα τὰ προτερήματα, ὅσα ἔλεγεν ἡ ἀλώπηξ, καὶ διὰ νὰ δείξῃ εἰς αὐτὴν ὅτι ἔχει καὶ καλὴν φωνήν, ἤνοιξε τὸ στόμα του καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ· «κρά! κρά!»

Ἀλλὰ συγχρόνως ἔπεσεν ἐκ τοῦ στόματός του τὸ

τεμάχιον τοῦ κρέατος, τὸ ὁποῖον ἤρπασεν ἀμέσως ἢ ἀλώπηξ καὶ τὸ ἔφαγεν.

Ὁ ἀνόητος κόραξ ἤρχισε τότε νὰ παραπονῆται κατὰ τῆς ἀλώπεκος, διότι τὸν ἠπάτησεν.

Ἄλλ' αὐτὴ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν της καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν.

— Ἐ, φίλε, διὰ νὰ ζήση τις εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον πρέπει νὰ ἔχη καὶ ὀλίγον νοῦν, διὰ νὰ μὴ ἀπατάται. Τὸν μωρὸν καὶ ὑπερήφανον περιμένουσι χειρότερα ἀπὸ τὸ ἰδικόν σου πάθημα.

Συμβουλή.

*Τοῦ κόλακα τὰ χεῖλια
ἐκεῖ ποῦ σ' ἐπαινοῦν,
ἐκεῖ σὲ περιπαίζου
καὶ σὲ καταφρονοῦν.
Καὶ σ' ἐπαινίει πάντα
μὲ τέλος καὶ σκοπό,
γὰρ ν' ἀπολάβῃ μόνον
ὠφέλεια καὶ καρπό.*

Λαγοὶ καὶ βάτραχοι.

Ἡμέραν τινά, ἐν ᾧ οἱ λαγοὶ ἐσκέπτοντο τί νὰ κάμωσι, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς κύνας καὶ τὰ ἄγρια θηρία, εἰς ἐξ αὐτῶν ἐστάθη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν·

— Εἴμεθα τὰ δυστυχέστερα ἐπὶ τῆς γῆς ζῶα. Κινδυνεύομεν νὰ φονευθῶμεν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ καταφαγωθῶμεν ὑπὸ τῶν κυνῶν καὶ τῶν ἀγρίων θηρίων. Ἐἴτε εἰς τὰ δάση, εἴτε εἰς τὰς πεδιάδας θελήσωμεν νὰ κρυβῶμεν, ἡσυχίαν δὲν ἔχομεν, καὶ πάντοτε ἡ ζωὴ ἡμῶν κινδυνεύει. Διὰ τοῦτο, νομίζω, ὅτι προτιμότερον εἶναι ν' ἀποθάνωμεν, ἢ νὰ ζῶμεν τόσον δυστυχεῖς.

Οἱ λοιποὶ λαγοὶ παρεδέχθησαν τοὺς λόγους τούτους καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πνιγῶσιν ἐντὸς παρακειμένης λίμνης. Ὁρμησαν λοιπὸν πάντες, ἵνα ριφθῶσιν εἰς τὰ ὕδατα αὐτῆς. Ἄλλ' ὅτε ἔφθασαν εἰς τὴν ὄχθην, πολλοὶ βάτραχοι, καθὼς εἶδον τοὺς λαγούς, ἐφοβήθησαν καὶ ἐπήδησαν εἰς τὴν λίμνην.

Τότε εἰς ἐκ τῶν λαγῶν ἐφώνασε τοὺς λοιποὺς νὰ σταθῶσι καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς·

— Ἄς μὴ σπεύδωμεν, φίλοι. Ὡς βλέπετε, ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἄλλα ζῶα δειλότερα καὶ ἀθλιέστερα ἀπὸ ἡμᾶς· ἄς ἀναβάλωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς μας καὶ ἄς σκεφθῶμεν καλλίτερον.

Οἱ λοιποὶ λαγοὶ ἐστάθησαν, καὶ ἐπειδὴ ἐνόησαν, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα ζῶα δειλότερα ἀπὸ αὐτοῦς, ἀπεφάσισαν νὰ μὴ πνιγῶσιν.

Ἑρμῆς καὶ ξυλοκόπος.

Πτωχὸς τις ξυλοκόπος ἦλθεν ἡμέρην τινὰ εἰς τὸ δάσος, διὰ νὰ κόψῃ ξύλα. Ἀφ' οὗ δὲ ἔκοψεν ἀρκετά, ἦλθεν εἰς τὸν πλησίον ποταμόν, διὰ νὰ πῆν ὕδωρ. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἔκυπτεν, ἔπεσεν ὁ πέλεκυς του εἰς τὸν ποταμόν. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἦτο βαθύς καὶ τὸ ρεῦμά του ὀρμητικόν, ὁ πτωχὸς ξυλοκόπος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαγάγῃ τὸν πέλεκυν, καὶ καθίσας πλησίον τῆς ὄχθης ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα.

Ὁ Ἑρμῆς ἤκουσε τοὺς θρήνους τοῦ ξυλοκόπου, ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησε, διὰ τί κλαίει.

— Ὁ πέλεκυς μου ἔπεσεν εἰς τὸν ποταμόν, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ δὲν ἔχω χρήματα νὰ ἀγοράσω ἄλλον!

Τότε ὁ Ἑρμῆς ἐβυθίσθη εἰς τὸν ποταμόν καὶ μετ' ὀλίγον ἔφερεν ἐπάνω ἀργυροῦν πέλεκυν καὶ ἠρώτησε τὸν ξυλοκόπον·

— Αὐτὸς εἶνε ὁ πέλεκυς σου;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ ξυλοκόπος.

Ἐβυθίσθη πάλιν ὁ Ἑρμῆς εἰς τὸ ὕδωρ, ἔφερεν ἔξω χρυσοῦν πέλεκυν καὶ ἠρώτησε·

— Μήπως εἶνε αὐτός;

— Ὅχι, ἐπανέλαβε πάλιν ὁ πτωχὸς ξυλοκόπος.

Ὁ Ἑρμῆς ἐβυθίσθη καὶ ἐκ τρίτου εἰς τὸ ὕδωρ, ἔφερεν ἐπάνω τὸν σιδηροῦν πέλεκυν τοῦ ξυλοκόπου καὶ ἠρώτησεν αὐτόν·

— Εἶνε αὐτὸς ὁ πέλεκυς σου;

— Naί, ἀπεκρίθη μετὰ χαρᾶς ὁ ξυλοκόπος.

Ἰδὼν ὁ Ἑρμῆς τὴν φιλαλήθειαν καὶ εὐλικρίνειαν τοῦ ξυλοκόπου εἶπεν·

— Ἰδοῦ, λάβε τὸν πέλεκύν σου· σοὶ χαρίζω καὶ τοὺς δύο ἄλλους· καὶ ἔγεινεν ἄραντος.

Πλήρης χαρᾶς ὁ ξυλοκόπος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον καὶ διηγῆθη τὸ πρᾶγμα. Τότε εἰς ἐκ τῶν γειτόνων του, ζηλεύσας τὴν τύχην του, ἔλαβε τὸν πέλεκύν του καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ποταμόν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὸ ὕδωρ, ἐκάθισε πλησίον τῆς ὄχθης καὶ προσεποιεῖτο ὅτι ἔκλαιεν.

Ὁ Ἑρμῆς ἐνεφανίσθη καὶ εἰς αὐτόν, ἀφ' οὗ δὲ ἤκουσε τὴν αἰτίαν τῆς λύπης του, ἐβυθίσθη εἰς τὸ ὕδωρ, ἔφερε μετ' ὀλίγον ἐπάνω χρυσοῦν πέλεκυν καὶ ἠρώτησεν αὐτόν·

— Οὗτος εἶνε ὁ πέλεκυς σου;

— Naί, ἀπεκρίθη μετὰ χαρᾶς ὁ ψεύστης.

— Περίμενε, εἶπεν εἰς αὐτόν ὁ Ἑρμῆς, καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὸν ποταμόν λαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν χρυσοῦν πέλεκυν· ἀλλὰ δὲν ἐνεφανίσθη πλέον.

Τοιουτοτρόπως ὁ ψεύστης ἀπώλεσεν ὄχι μόνον τὸν χρυσοῦν πέλεκυν, τὸν ὁποῖον ἠλπισεν ὅτι θὰ λάβῃ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἰδικόν του.

Λύκος καὶ ἄνθρωπος.

Ἡμέραν τινὰ ἡ ἀλώπηξ διηγείτο εἰς τὸν λύκον περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἐλεγεν εἰς αὐτὸν ὅτι μεταχειρίζεται διάφορα μηχανήματα, διὰ νὰ φονεύῃ ἢ νὰ συλλαμβάνῃ τὰ ζῶα, καὶ προσέθετεν, ὅτι ὅλα τὰ ζῶα καὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης ἀναγνωρίζουσιν αὐτὸν ὡς κύριον. Ὁ λύκος, ὅστις δὲν εἶχεν ἴδῃ ποτὲ ἄνθρωπον, ἐδίσταζε νὰ πιστεύσῃ εἰς τοὺς λόγους τῆς ἀλώπεκος καὶ ἔλεγεν·

— Ἄχ! πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἄνθρωπον! Θὰ ἔβλεπες πῶς θὰ ὤρμων ἐναντίον του καὶ θὰ τὸν κατεσπάρασσον.

— Εὐκόλον εἶνε τοῦτο, εἶπεν ἡ ἀλώπηξ. Ἐλθέ αὖριον τὴν πρωίαν εἰς τὴν φωλεάν μου καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ὀδηγήσω εἰς μέρος, ὅπου θὰ ἴδωμεν ἓνα.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ δύο φίλοι ἐχωρίσθησαν, τὴν δὲ ἐπομένην ἡμέραν ὁ λύκος λίαν πρωὶ ἦλθεν εἰς τὴν φωλεάν τῆς ἀλώπεκος. Αὕτη τότε ὠδήγησεν αὐτὸν ἐντὸς δάσους πλησίον ἀτραποῦ, ὁπόθεν διήρχοντο οἱ κυνηγοί.

Μετ' ὀλίγον ὁ λύκος εἶδε μακρόθεν γέροντα, ὁ ὁποῖος μόλις ἠδύνατο νὰ βαδίξῃ, καὶ ἠρώτησε τὴν ἀλώπεκα·

— Αὐτὸς εἶνε ἄνθρωπος;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ἡ ἀλώπηξ· ἄλλοτε ἦτο.

Μετὰ ταῦτα εἶδε παιδίον, τὸ ὁποῖον μετέβαινεν εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἠρώτησε πάλιν·

— Μήπως εἶνε αὐτὸς ἄνθρωπος;

— Ὅχι, ἀπεκρίθη πάλιν ἡ ἀλώπηξ· θὰ γείνη ἀργότερον.

Τέλος ἐφάνη μακρόθεν κυνηγός, ὅστις ἐκράτει τὸ ὄπλον ἐπὶ τοῦ ὤμου του. Μόλις εἶδεν αὐτὸν ἡ ἀλώπηξ εἶπε πρὸς τὸν λύκον.

— Ἴδου ἔρχεται εἰς ἄνθρωπος, καὶ ἔτρεξε νὰ κρυβῇ εἰς τὴν φωλεάν της.

Ἀμέσως τότε ὁ λύκος ὤρμησεν ἐναντίον τοῦ κυνηγοῦ, ὅστις, ὡς τὸν εἶδεν, εἶπε καθ' ἑαυτόν·

— Κρίμα! νὰ ἔχω γεμᾶτον τὸ ὄπλον μου μὲ πολὺ μικρὰ σφαιρίδια, καὶ ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ λύκου. Ὁ λύκος ὑπέφερε τοὺς πόνους καὶ ὤρμησε καὶ πάλιν κατὰ τοῦ κυνηγοῦ· ἀλλ' οὗτος ἐκτύπησεν αὐτὸν διὰ τῆς μαχαίρας του τόσο ἰσχυρῶς εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός του, ὥστε ὁ λύκος ὠρυόμενος ἀπὸ τοὺς φρικτοὺς πόνους ἐτράπη εἰς φυγὴν. Ὅτε δὲ ἦλθεν εἰς τὴν φωλεάν τῆς ἀλώπεκος, εἶπε πρὸς αὐτήν.

— Ἐχεις δίκαιον, φίλη, νὰ λέγῃς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀνώτερος ὄλων τῶν ζώων. Ἐγὼ ποτὲ δὲν ἐφантаζόμην, ὅτι εἶνε τόσο ἰσχυρός. Μόλις ἐπλησίασα, μοῦ ἐγέμισε πρῶτον τὴν κεφαλὴν ἀπὸ διαφόρους κόκκους, οἱ ὅποιοι ἀκόμη μοῦ προξενούσι φρικτοὺς πόνους, ἔπειτα δὲ ἤρχισε νὰ μὲ τύπη μὲ μίαν στιλπνὴν πλευρὰν τόσον, ὥστε ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀπὸ τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ἔρρεεν, ἐκινδύνευσά νὰ πέσω νεκρός.

— Πιστεῦω, εἶπε τότε ἡ ἀλώπηξ, ὅτι τὸ πάθημά σου σὲ ἐδίδαξε νὰ εἶσαι εἰς τὸ ἐξῆς μετριόφρων.

Ὁ πελαργός.

Ὁ πελαργός εἶνε πτηνὸν παράδοξον. Ἔχει ράμφος μακρότατον καὶ ἰσχυρόν, λαιμὸν ἐπιμήκη καὶ μακρόν, καὶ πόδας πολὺ ὑψηλοὺς καὶ γυμνοὺς. Οἱ πελαργοὶ εἶνε πτηνὰ ἔκτοπιστικά. Εἰς τὰ μέρη ἡμῶν ἔρχονται κατὰ τὸ ἔαρ καὶ ἀπέρχονται εἰς θερμότερας χώρας κατὰ τὰ πρῶτα φύγῃ τοῦ χειμῶνος, ὡς αἱ χελιδόνες. Κτιζοῦσι τὰς φωλεὰς αὐτῶν διὰ κλωνῶν δένδρων ἢ καλάμων ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν δένδρων, ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν, ἐπὶ τῶν κωδωνοστασιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ῥεπιπιῶν ὑψηλῶν οἰκοδομημάτων. Οἱ πελαργοὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των ἀναγνωρίζουσι τὴν παλαιὰν φωλεάν των, ὡς αἱ χελιδόνες, καὶ ἀποκαθίστανται εἰς αὐτήν, ἐὰν δὲν εἶνε κατεστραμμένη.

Ἡ θήλεια γεννᾷ τρία ἕως πέντε ὠὰ, τὰ ὅποια ἐπωάζει ἐπὶ ἓνα σχεδὸν μῆνα.

Οἱ πελαργοὶ εἶνε πολὺ χρήσιμα πτηνὰ, διότι καταστρέφουσι διάφορα ἐπιβλαβῆ ζῷα, ὡς ὄφεις, βατράχους, σκορπίους, σαύρας, ποντικούς καὶ ἄλλα. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι πολλῶν χωρίων καὶ πόλεων, μάλιστα τουρκικῶν, σέβονται καὶ ἀγαπῶσιν αὐτούς.

Οἱ πελαργοὶ εἶνε πολὺ φιλόστοργα πτηνὰ. Πολλάκις

θυσιάζουσι καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν των χάριν τῶν νεοσσῶν των.

Ἐξεργάγη ποτὲ πυρκαϊὰ εἰς τινα οἰκίαν, ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ὁποίας ζεῦγος πελαργῶν εἶχε κτίσῃ τὴν φωλεάν του. Κατῶρθωσαν δὲ οὗτοι νὰ σώσωσι τοὺς νεοσσούς των ραντίζοντες αὐτοὺς δι' ὕδατος, τὸ ὅποion ἔφερον μὲ τὸ ράμφος των.

Φιλοστοργία πελαργοῦ.

Οἱ κάτοικοι χωρίου τινὸς ἔβλεπον ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος κατάλευκον ζεῦγος πελαργῶν ἐπὶ τῆς στέγης παλαιᾶς οἰκίας. Οἱ καλοὶ σύζυγοι καθήμενοι ἐκεῖ ἐπάνω ἐκροτάλιζον, ὡς νὰ ἐχαίρετων τὴν παλαιὰν κατοικίαν των, ὅπου εἶχον ἀναθρέψῃ τὸσα ἕως τότε.

Ἡμέραν τινὰ τοῦ θέρους, ἐν ᾗ οἱ χωρικοὶ ἐθέριζον εἰς τοὺς ἀγρούς, αἴφνης ἰσχυρὰ κωδωνοκρουσία ἀναγγέλλει εἰς αὐτοὺς κίνδυνον. Μετ' ὀλίγον δὲ φωναὶ ἰσχυραὶ ἀκούονται πανταχόθεν.

— Πυρκαϊά ! πυρκαϊά !

Ἐντρομοὶ οἱ χωρικοὶ ἔσπευσαν ἀμέσως εἰς τὸ χωρίον, διὰ νὰ σώσωσι τὰ οἰκίας των. Ὅτε ὅμως ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον τῆς πυρκαϊᾶς, εἶδον, ὅτι μόνον ἡ οἰκία, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχον τὴν φωλεάν των οἱ πελαργοί, ἔκαίετο.

Ὅλοι οἱ χωρικοὶ τότε προσεπάθουν νὰ σώσωσι τὴν καιομένην οἰκίαν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο εὐκόλον.

Τὸ πῦρ εἶχε προχωρήσῃ πολὺ καὶ ἡ οἰκία ἤρχισε ν' ἀναφλέγηται. Ἐν ᾧ δὲ οἱ χωρικοὶ ἡσυχολοῦντο νὰ σώσωσιν ὅ,τι ἠδύνατο ἐκ τῆς καιομένης οἰκίας, αἴφνης ἔρχεται ἐκ τῶν ἀγγῶν πελαργὸς καὶ μετὰ μεγάλης ἐρμῆς διευθύνεται εἰς αὐτήν. Ἦτο ἡ μήτηρ τῶν νεοσσῶν, τοὺς ὁποίους αἱ φλόγες καὶ πυκνὸς καπνὸς εἶχον περικυκλώσῃ ἐντὸς τῆς φωλεᾶς τῶν ἐπὶ τῆς στέγης.

Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ὡς τρελλὴ πετᾶ πέριξ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν· διὰ μιᾶς ὀρμᾶς ἐντὸς τῶν φλογῶν καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχεται κρατοῦσα εἰς τὸ ῥάμφος τῆς νεοσσόν, τὸν ὁποῖον καταθέτει εἰς τὴν ρίζαν δένδρου τινός. Μόλις ἀφῆκεν αὐτόν, ὀρμᾶ πάλιν ἐντὸς τῶν φλογῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἀνυλοῦντο περισσότερο, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξέρχεται κρατοῦσα καὶ δεύτερον νεοσσόν. Τὴν φορὰν ταύτην αἱ πτέρυγές τῆς εἶχον κατ' ὀλίγον. Ἄλλ' ἡ φιλόστοργος μήτηρ, συλλογιζομένη τὸν κίνδυνον τῶν τέκνων τῆς, ὀλίγον φροντίζει περὶ τῶν πτερύγων τῆς. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξησφάλισε καὶ τὸ τέκνον τῆς τοῦτο πλησίον τοῦ πρώτου, ὀρμᾶ καὶ ἐκ τρίτου ἐντὸς τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν φλογῶν, προσπαθοῦσα νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς φωλεᾶς τῆς καὶ νὰ διασώσῃ καὶ τοὺς δύο ἐναπομείναντας νεοσσούς τῆς.

Εἰς ἄκρον συγκεκινημένοι οἱ χωρικοὶ περιέμενον νὰ ἐπαινῶσι τὴν φιλόστοργον μητέρα, ἀλλ' αὕτη δὲν ἐξῆλθεν. Ἐκάλυψε μὲ τὰς πτέρυγάς τῆς τοὺς καιομένους νεοσσούς τῆς καὶ ἐκάη μετὰ τῶν προσελθόντων τέκνων τῆς, ἀφ' οὗ δὲν ἠδύνατο νὰ σώσῃ αὐτά.

Ἡ μήτηρ μου.

Πῶς γὰρ ταραῶξ τὴν μητέρα,
γὰ κάμω ἐγὼ νὰ λυπηθῇ,
ποῦ ὅλη νύχτα κ' ὅλη ἡμέρα
γὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Πῶς γ' ἀρηθῶ ἢ γ' ἀναβάλω
ὅ,τι ὀρίζει κ' ἀπαιτεῖ,
ἀφ' οὗ 'εἰς τὴν γῆ δὲν ἔχω ἄλλο
κανένα φίλο ὅσ' αὐτή;

Αὐτὴ 'εἰς τὰ στήθη τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό,
μ' ἐκάθισε 'εἰς τὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε νὰ ὀμιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μ' ἐνδύνει
ὅλο τὸ χρόνον ποῦ γυρνᾶ,
καὶ δίπλα 'εἰς τὴ μικρὴ μου κλίνη,
ὅσ' ἀρρωστήσω ξαγρυπνᾶ.

Αὐτὴ ὅσ' πέσω καὶ κτυπήσω,
φιλεῖ νὰ γιάννη τὴν πληγὴν,
αὐτὴ τί πρέπει νὰ ἀφήσω
καὶ τί νὰ κάμω μ' ὀδηγεῖ.

ὦ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
 νὰ κάμω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
 ποῦ ὅλη νύχτα κ' ὅλη ἡμέρα
 γὰρ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Ὁ γελοῖος ἥρως.

Λαγὸς τις ἀπεφάσισε νὰ γυμνασθῆ καὶ νὰ συνηθίσῃ εἰς τοὺς κινδύνους, διότι ἐντρέπετο, ὡς ἔλεγε, νὰ τὸν ἀποκαλῶσι δειλόν. Ἦρχισε λοιπὸν νὰ κάμνῃ διαφόρους ἐκδρομάς. Κατὰ πρῶτον ἐπλησίασεν εἰς τὴν οἰκίαν χωρικοῦ τινος, διὰ νὰ συνηθίσῃ εἰς τὴν ὀμιλίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλοτε πάλιν, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ὀλίγον θάρρος, ἤλθε πλησίον γέροντος σκύλου. Οὗτος, καθὼς τὸν εἶδεν, ὑλάκτησεν ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κινήθῃ ἀπὸ τὰ γηρατεῖα, καὶ διὰ τοῦτο ὁ λαγὸς δὲν ἐφοβήθη.

Ἐσπέραν τινά, ἐν ᾧ εὐρίσκετο μὲ πολλοὺς ἄλλους λαγούς, εἶπε πρὸς αὐτούς: «Δὲν ἤξεύρετε, φίλοι, πόσα πράγματα κατώρθωσα σήμερον καὶ πόσον ἐκινδύνευσα. Ἐπήδησα εἰς ἕνα κῆπον καὶ ἔφαγον ἐν ὀλόκληρον λάχανον. Ὅτε μὲ εἶδεν ὁ κηπουρὸς, ἔσπευσε νὰ λάβῃ τὸ ὄπλον του, διὰ νὰ μὲ πυροβολήσῃ, ἀλλ' ἐγὼ κατώρθωσα νὰ φύγω. Ἐν ᾧ δὲ ἔτρεχον, δέκα σκύλοι μὲ κατεδίωκον εἰς μάλιστα τόσον πολὺ μὲ ἐπλησίασεν, ὥστε μὲ ἤρπασεν ἀπὸ τὴν οὐράν. Ἐγὼ ὅμως τῷ κατέφερα ἐν λάκτισμα καὶ τὸν ἐξήλυθον κατὰ γῆς. Τότε

οἱ ἄλλοι σκύλοι, καθὼς εἶδον τὸ πάθημα τοῦ συντρόφου των, ἐφοβήθησαν καὶ ἔφυγον».

Οἱ λαγοὶ ἐπίστευσαν εἰς τοὺς λόγους του καὶ ἐθαύμαζον τὴν γενναιότητά του. Μόνον εἰς γέρων λαγὸς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε: «Σὲ συγχαίρω, φίλε, διὰ τὴν γενναιότητά σου· ἀλλὰ πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω νὰ σὲ καταδιώκῃ εἰς μόνον σκύλος καὶ τότε θὰ ἐπίστευον εἰς τοὺς λόγους σου περισσότερον.»— «Καὶ ὅλου τοῦ κόσμου οἱ σκύλοι, εἶπεν ἐκεῖνος, ἀνὴρ μήσωσιν ἐναντίον μου, ἐγὼ δὲν θὰ φοβηθῶ». Ἄλλὰ δὲν εἶχε τελειώσῃ ἀκόμη τοὺς ὑπερηφάνους τούτους λόγους του καὶ ἐντρομος ἐτράπη εἰς φυγὴν.

Οἱ ἄλλοι λαγοὶ ἐταράχθησαν καὶ ἠρώτων ὁ εἰς τὸν ἄλλον, τί ἄρα γε συνέβαινε. Μετ' ὀλίγας ὅμως στιγμὰς ἐνόησαν διατὶ ἐφοβήθη. Εἰς τὸν πλησίον κῆπον ἀνέσυρον ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος, συνέβη δὲ νὰ τρίξῃ ἡ δοκὸς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἦτο δεμένος ὁ κάδδος, καὶ ὁ λαγὸς, ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὅτι ὑλάκτησε σκύλος, ἐκ τοῦ φόβου του ἔγεινεν ἀφαντος.

Τότε ὁ γέρων λαγὸς εἶπε πρὸς τοὺς λοιπούς: «Πιστεύω ὅτι τὸ πάθημα τοῦ συντρόφου μας σὰς ἐδίδαξεν, ὅτι, ὅσοι καυχῶνται καὶ ψεύδονται, γίνονται γελοῖοι.

Οἱ υἱοὶ τοῦ γεωργοῦ.

Γεωργὸς τις εἶχε τρεῖς υἱούς, πολὺ ὀκνηρούς. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν συνεβούλευεν αὐτούς καὶ προσεπάθει

κατὰ πάντα τρόπον νὰ τοὺς καταστήτη ἐργατικούς, ἀλλ' αὐτοὶ προετίμων νὰ μένωσιν ἀργοὶ καὶ νὰ τρέφονται οἱ ἄθλιοι ἀπὸ τοὺς κόπους τοῦ γέροντος πατρὸς των.

Ἡμέραν τινὰ ἠσθένησε βαρέως ὁ γέρον καὶ ἐκινδύνευε νὰ ἀποθάνῃ. Ἐν ᾧ δὲ εὐρίσκετο εἰς τιαυτήν κατὰστασιν, ἐσυλλογίζετο πῶς θὰ ζήσωσιν οἱ ὄκητροὶ υἱοὶ του μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ ἐλυπεῖτο πολὺ ὁ δυστυχής. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελε νὰ ἀγαπήσωσι τὴν ἐργασίαν καὶ νὰ ζήσωσιν εὐτυχεῖς, προτεκάλεσεν αὐτοὺς κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του καὶ τοῖς εἶπεν « Ἀγαπητὰ μου τέκνα, ἐγὼ μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑπάρχω πλέον εἰς τὴν ζωὴν. Ἡ τελευταία μου δὲ παραγγελία, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμῶ νὰ ἐκτελέσητε, εἶνε ἡ ἐξῆς: Εἰς τὴν ἄμπελον, τὴν ὁποίαν σὰς ἀφίνω, ἔχω κρύψῃ πολλὰ χρήματα. Σκάψατε λοιπὸν αὐτήν καὶ θὰ εὕρητε αὐτὰ». Καὶ ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα, ἠυλόγησε τοὺς υἱοὺς του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς τὸν Θεόν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν οἱ τρεῖς υἱοὶ του ἦλθον εἰς τὴν ἄμπελον καὶ ἤρχισαν νὰ σκάπτωσι, διότι ἐνόμιζον ὅτι θὰ εὕρωσι θησαυρόν. Ἐσκάψαν δὲ αὐτὴν ὅλην, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἄλλου, ἀλλὰ χρήματα δὲν εὗρον. Καταλυπημένοι λοιπὸν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν των καὶ παρεπονῶντο, ὅτι ματαίως ἐκοπίασαν. Ἄλλ' ἠπατώοντο. Διότι ἡ ἄμπελος, ἐπειδὴ ἐσκάφη καλῶς, ἔδωκε πολὺν καρπὸν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκέρδιταν πολλὰ χρήματα. Ἀπὸ τότε δὲ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ

γεωργοῦ εἰργάζοντο μετὰ προθυμίας, διότι ἐνόησαν, ὅτι ἡ ἐργασία φέρει πολλὰ καὶ μεγάλα καλὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ζεὺς καὶ πρόβατον.

Ἡμέραν τινὰ τὸ πρόβατον ἦλθε πρὸς τὸν Δία καὶ παρεπονείτο, ὅτι δὲν ἔδωκε καὶ εἰς αὐτὸ ὄπλα, διὰ νὰ ὑπερασπίζηται ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῷα, ὅταν καταδιώκηται ὑπ' αὐτῶν. Παρεκάλει λοιπὸν αὐτὸν νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἔλλειψίν του ταύτην.

— Τῷ ὄντι, ἀγαπητόν μου πρόβατον, βλέπω καὶ ἐγώ, ὅτι δὲν σὲ ἔπλασα ὅπως ἔπρεπεν, εἶπεν ὁ Ζεὺς. Θέλεις νὰ ὀπλίσω τὸ στόμα σου μετὰ ἰσχυροὺς ὀδόντας καὶ τοὺς πόδας σου μετὰ γαιφύους ὄνυχας;

— Ὅχι, ὄχι, ἀπήντησε τὸ πρόβατον. Δὲν θέλω νὰ γείνω ὅμοιον μετὰ τὰ αἰμοδόρα θηρία.

— Νὰ θέσω λοιπὸν δηλητήριον εἰς τοὺς ὀδόντας σου; ἠρώτησε πάλιν ὁ Ζεὺς.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη τὸ πρόβατον. Τοὺς δηλητηριώδεις ὄφεις πάντες οἱ ἄνθρωποι μισοῦσι καὶ ἀποστρέφονται.

— Τότε νὰ θέσω ἰσχυρὰ κέρατα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου καὶ νὰ κάμω τὸν αὐχένα σου ἰσχυρόν.

— Οὔτε τοῦτο δὲν μοὶ ἀρέσει, ἐπανέλαβε τὸ πρόβατον, διότι οὕτω θὰ μοὶ εἶνε εὐκόλον νὰ βλάπτω τοὺς ἄλλους.

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ὁ Ζεὺς, ζητεῖς νὰ σὲ ὀπλίσω, ὅ-

πως ἄλλα ζῶα, διὰ τῶν ὄπλων σου δὲ αὐτῶν θὰ προφυλάττησαι ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ βλάβωσι τὰ ἄλλα ζῶα καὶ θὰ δύνασαι νὰ βλάπτῃς αὐτά.

— Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀποκτήσω τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα νὰ δύναμαι νὰ βλάβω τὰ ἄλλα ζῶα, εἶπε τότε τὸ πρόβατον· διότι φοβοῦμαι μήπως ἐνίοτε κακοποιῶ αὐτά. Ἄφες με λοιπὸν ὅπως εἶμαι, διότι προτιμῶ νὰ ὑποφέρω τὰς ἀδικίας τῶν ἄλλων ζῴων, παρὰ νὰ πράττω ἀδικον εἰς αὐτά.

Ἄπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸ πρόβατον δὲν παρεπονήθη πλέον, ἀλλ' ἔμεινεν, ὅπως ἦτο καὶ πρότερον, ἡμερον καὶ ἀβλαβὲς ζῶον.

Τὸ φάντασμα.

Ἐσπέραν τινά, ἐν ᾧ ἡ Μαρία ἐκάθητο μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς της ἐντὸς τῆς αἰθούσης, εἶπεν εἰς αὐτὴν ἡ μήτηρ νὰ φέρῃ ἐκ τοῦ μαγειρείου ἐν πινακιον. Ἡ Μαρία ἠγέρθη μετὰ προθυμίας καὶ ἔσπευσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τῆς μητρὸς της, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψεν ἄνευ πινακίου καὶ ὡχρὰ ὡς νεκρά.

— Τί ἔχεις, κόρη μου; ἀνεφώνησεν ἔντρομος ἡ μήτηρ, ὡς εἶδε τὴν Μαρίαν τόσο ὡχρὰν.

— Ἄχ, μητὲρ μου, ἐτραύλισεν ἡ Μαρία, εἰς τὸ μαγειρεῖον εἶνε ἐν φάντασμα!

Ἡ μήτηρ της ἔλαβεν ἀμέσως τὴν λυχνίαν καὶ εἶπε γελῶσα πρὸς τὴν Μαρίαν·

— Ἐλα ἐδῶ, δειλὴ κόρη! Ἐλα νὰ συλλάβωμεν τὸ φάντασμα. Ποῦ εἶνε;

Ἡ Μαρία, ἡ ὁποία μόλις ἠδύνατο νὰ βαδίσῃ ἐκ τοῦ φόβου, ἠκολούθησε τὴν μητέρα της. Ὅτε δὲ ἐπροχώρησε μέχρι τῆς θύρας τοῦ μαγειρείου, ἐστάθη καὶ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου μίαν γωνίαν αὐτοῦ.

Ἡ μήτηρ της χωρὶς νὰ φοβηθῆ, ἐπλησίασε πρὸς τὴν γωνίαν, ὅπου ἦτο τὸ φάντασμα, καὶ τί βλέπει; ἐν λευκὸν τραπεζομάνδυλον, τὸ ὁποῖον ὁ ἄνεμος εἶχε κινήσῃ τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Μαρία εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ἡ δειλὴ κόρη, ὡς εἶδε τὸ τραπεζομάνδυλον νὰ σείηται εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς, τὸ ὁποῖον ἔρριπτεν ἡ σελήνη διὰ τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἐτρόμαξε καὶ κάτωχρος ἐτράπη εἰς φυγὴν.

Ἡ μήτηρ ἔφερε τότε τὸ τραπεζομάνδυλον εἰς τὴν τρέμουσαν ἐκ τοῦ φόβου Μαρίαν καὶ γελῶτα εἶπεν·

— Ἰδοῦ, τέκνον μου, ποῖον ἦτο τὸ φάντασμα.

Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ πατὴρ τῆς Μαρίας, καὶ ὅτε ἔμαθε τὸ πάθημα αὐτῆς, ἐγέλασε καὶ εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχουσι φαντάσματα καὶ ὅτι εἶνε ἀνοησία νὰ πιστεύωμεν εἰς αὐτά.

Ἡ ὠφέλεια τῶν πτηνῶν.

Εἰς τὰς ὑπαιρέας ὄρους τινὸς ὑπῆρχε μικρὸν χωρίον, τὸ ὁποῖον περιεκυκλοῦτο ὑπὸ πολλῶν καρποφόρων δέν.

δρων. Τούτων οἱ κλώνες κατὰ μὲν τὴν ἀνοιξιν ἐστολί-
ζοντο ἀπὸ ὠραία καὶ εὐώδη ἄνθη, κατὰ δὲ τὸ φθινόπω-
ρον ἔκλινον ὑπὸ τὸ βῆρος ὠρίμων καρπῶν, τοὺς ὁποίους
συνέλεγον οἱ χωρικοί.

Ἐπὶ τῶν δένδρων αὐτῶν ἔκτιζον τὰς φωλεὰς τῶν
διάφορα ὠδικὰ πτηνὰ, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν γλυκεῖαν αὐ-
τῶν φωνὴν ἔτερον τοὺς κατοίκους τοῦ μικροῦ χωρίου.

Ἡμέραν τινὰ τῆς ἀνοιξέως πολλὰ παιδιὰ τοῦ χωρίου
ἤρχισαν νὰ καταστρέψωσι τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν.
Διὰ τοῦτο τὰ μικρὰ πτηνὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπεμα-
κρύνθησαν ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον καὶ τὰ τερπνὰ ἄσμα-
τα αὐτῶν δὲν ἤκούοντο πλέον.

Δυστυχῶς ὅμως μετὰ τῶν πτηνῶν ἐξέλιπον καὶ οἱ
καρποὶ τῶν δένδρων. Διότι αἱ κάμπαι καὶ τὰ λοιπὰ
βλαβερὰ ζώρια, τὰ ὁποῖα ἔτρωγον ἄλλοτε τὰ πτηνὰ,
ἐπληθύνθησαν καὶ κατέτρωγον τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη
τῶν δένδρων. Ἐμεινον λοιπὸν ταῦτα γυμνά, τὰ δὲ παι-
διὰ τοῦ χωρίου, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε συνέλεγον ἀφθόρους
καὶ γλυκεῖς καρπούς, δὲν εὕρισκον πλέον οὔτε ἓν μῆλον,
διὰ νὰ φάγωσιν.

Ὁ εὐφύης δικαστής.

Ἐμπορὸς τις μεταβαίνων ἀπὸ τινος πόλεως εἰς ἄλλην
ἀπώλεσε καθ' ὁδὸν τὸ χρηματοφυλάκιόν του, τὸ ὁποῖον
περιεῖχεν ἰκανὸν ποσόν. Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν, ἔ-
σπευσεν ἀμέσως ν' ἀναγγεῖλῃ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐκήρυξεν,

ὅτι θὰ δώσῃ ὡς ἀμοιβὴν πεντακόσια γρόσια εἰς ἐκεῖνον,
ὅστις εὕρῃ καὶ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτὸν τὰ χρήματά του.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν πτωχὸς
τις, ἀλλὰ τίμιος χωρικός καὶ εἶπεν.

— Εἰς τὸν δρόμον εὗρον τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦτο.
Ἐμαθον ὅτι σὺ ἔχασες αὐτό· λάβε το.

Ὁ ἔμπορος ἠὲχαριστήθη, διότι ἐπανεῦρε τὰ χρήμα-
τά του καὶ ἤρχισε νὰ ἀριθμῇ αὐτά, ἀλλὰ συγχρόνως
ἐσκέπτετο πῶς νὰ μὴ δώσῃ εἰς τὸν χωρικὸν τὴν ἀμοι-
βὴν του. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἠρίθμητε καὶ εἶδεν ὅτι ἦσαν
ἀνελλιπῆ, εἶπε πρὸς τὸν χωρικόν·

— Ἐντὸς τοῦ χρηματοφυλακίου μου εἶχον πέντε
χιλιάδες γρόσια καὶ τώρα εὕρισκω τέσσαρας χιλιάδας
πεντακόσια. Θὰ ἐκράτησες τὰ πεντακόσια γρόσια, τὴν
ἀμοιβὴν σου. Ἐκαμες καλὰ, καλέ μου ἄνθρωπε, καὶ
σὲ εὐχαριστῶ, διότι μοὶ ἐπέστρεψες τὰ χρήματά μου.

Ὁ πτωχὸς χωρικός διεμαρτύρητο καὶ ἔλεγεν, ὅτι δὲν
ἤνοιξε τὸ χρηματοφυλάκιον, ἀλλ' ἔφερον αὐτὸ ὅπως
τὸ εὔρεν.

Ὁ ἔμπορος προσεποιεῖτο, ὅτι δὲν ἐπίστευεν εἰς τοὺς
λόγους τοῦ χωρικοῦ καὶ μάλιστα κατηγορεῖ αὐτὸν ὡς
ψεύστην.

Τότε ὁ πτωχὸς χωρικός, ὅστις ἐφρόντιζε πολὺ περισ-
σότερον διὰ τὴν ὑπόληψίν του ἢ διὰ τὴν ἀμοιβὴν, ἐνή-
γαγε τὸν ἔμπορον εἰς τὸ δικαστήριον.

Ἐνεφανίσθησαν λοιπὸν καὶ οἱ δύο ἐνώπιον τοῦ δικα-

στοῦ καὶ ἐβεβαίουν ἐνόρκως ὅτι εἶχον εἶπη μεταξύ των. Ὅθεν ἦτο δύσκολον νὰ γνωσθῆ τίς ἐκ τῶν δύο ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν. Ἄλλ' αἶφνης ὁ δικαστὴς ἐσκέρθη, ὅτι, ἂν ὁ χωρικός δὲν ἦτο τίμιος, δὲν θὰ ἐπέστρεφε τὰ χρήματα. Ὁ ἔμπορος λοιπὸν ἦτο ψεύστης καὶ ἀχάριστος καὶ ἔπρεπε νὰ τιμωρήσῃ αὐτόν. Διὰ τοῦτο, ἀφ' οὗ ἤκουσε καὶ τῶν δύο τοὺς λόγους, εἶπεν·

— Ἐπειδὴ ὁ εἷς ἐξ ὑμῶν ἔχασε πέντε χιλιάδας γρόσια, ὁ δὲ ἄλλος εὗρε τέσσαρας χιλιάδας πεντακόσια, ἔπεται ὅτι τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα εὗρεν ὁ δεύτερος, δὲν εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχασεν ὁ πρῶτος. Σὺ λοιπὸν, τίμιε χωρική, λάβε τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα εὗρες καὶ φύλαξον αὐτά, μέχρις οὗ εὐρεθῆ ἐκεῖνος ὅστις ἔχασε τέσσαρας χιλιάδας πεντακόσια γρόσια, σὺ δέ, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὸν ἔμπορον, ὀφείλεις νὰ περιμένῃς, μέχρις οὗ ἐμφανισθῆ ἐκεῖνος, ὅστις εὗρε τὸ ἰδικόν σου χρηματοφυλάκιον μὲ τὰς πέντε χιλιάδας γρόσια.

Τοιοιουτρόπως ὁ τίμιος χωρικός ἔλαβε τὰς τέσσαρας χιλιάδας πεντακόσια γρόσια, ὁ δὲ ψεύστης ἔμπορος, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχασίν του, ἀνεχώρησε μὲ κενὰς τὰς χεῖρας.

Ὁ λέων.

Ὁ λέων εἶνε τὸ ἰσχυρότατον ὄλων τῶν ζῴων. Ἐχει μῆκος δύο περίπου μέτρων, ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ ζωηρούς, ὦτα μικρὰ καὶ στόμα μέγα, ὠπλισμένον δι'

ἰσχυροτάτων ὀδόντων. Οἱ πόδες τοῦ λέοντος εἶνε βραχεῖς, ἀλλ' ἰσχυρότατοι. Φέρουσι δὲ οἱ μὲν πρόσθιοι ἀνὰ πέντε ὄνυχας ἰσχυρούς, οἱ δὲ ὀπίσθιοι ἀνὰ τέσσαρας. Ἡ οὐρὰ τοῦ λέοντος εἶνε μακρὰ καὶ εἰς τὸ ἄκρον θυσανωτὴ.

Τὸ δέρμα αὐτοῦ καλύπτεται ὑπὸ μικρῶν τριχῶν, αἵτινες ἔχουσι χρῶμα ὑπόξανθον, ὁ δὲ αὐχὴν καὶ τὸ στήθος στολίζονται ὑπὸ μακρᾶς χαιτῆς.

Ἡ ἰσχύς τοῦ λέοντος εἶναι τόσον μεγάλη, ὥστε δύναται εὐκόλως διὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ ὀδόντων νὰ μεταφέρῃ βροῦν εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, δι' ἐνὸς δὲ κτυπήματος τοῦ ποδὸς του δύναται νὰ θραύσῃ καὶ πλευρὰς ἵππου καὶ διὰ τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ νὰ καταβάλλῃ καὶ τὸν ἰσχυρότατον ἄνθρωπον.

Ἡ φωνὴ τοῦ λέοντος εἶνε βροντώδης καὶ καλεῖται βρυχηθμός. Ἡ λέαινα ἐγκυμονεῖ ἐπὶ 108 ἡμέρας καὶ γεννᾷ 3—4 μικρά, τὰ ὁποῖα καλοῦνται σκύμνοι. Αὕτη αἰσθάνεται μεγάλην ἀγάπην πρὸς τὰ νεογνά της καὶ παίζει μετ' αὐτῶν ὡς ἡ γαλῆ. Ἡ λέαινα δὲν φέρει χαιτὴν καὶ εἶνε θηριωδέστερα τοῦ λέοντος, ἐφ' ὅσον θηλάζει.

Ὁ λέων καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀναπαύεται καὶ μόνον τὴν νύκτα ἐξέρχεται πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς. Εἶναι λοιπὸν ζῶον νυκτόβιον. Τρέφεται δὲ ἐξ ἀγρίων χοίρων, βοῶν, ἐλάφων, πιθήκων καὶ ἄλλων ζῴων, τὰ ὁποῖα συλλαμβάνει.

Ὁ λέων, ὅταν συλληφθῆ μικρός, ἐξημέρουται εὐκόλως καὶ παρακολουθεῖ τὸν κύριόν του ὡς ὁ κύων.

Οἱ λέοντες ζῶσιν εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας.

Ὁ λέων διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἰσχὺν καλεῖται βασιλεὺς τῶν ζῴων.

Ὁ δοῦλος καὶ ὁ λέων.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους πλούσιός τις ἦτο τόσοσκληρός, ὥστε καθ' ἑκάστην ἔμαστίγωνε καὶ ἐβασάνιζε τὸν δοῦλόν του. Οὗτος, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὰς βασάνους τοῦ κυρίου του, ἐδραπέτευσεν ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἦλθεν εἰς τι δάσος καὶ ἐκεῖ ἐκρύβη ἐντὸς σπηλαίου. Ἐροβεῖτο δὲ πολὺ ὁ δυστυχῆς μὴ συλληφθῆναι· διότι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐτιμωροῦντο διὰ θανάτου οἱ δοῦλοι, οἵτινες ἔφευγον κρυφίως ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ κυρίου των. Ἀλλὰ δὲν παρῆλθε πολλὴ ὥρα καὶ βλέπει αἰφνης λέοντα νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ σπήλαιον. Ἦρχισε τότε νὰ τρέμῃ ἐκ τοῦ φόβου καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιέμενε νὰ κατασπαρχθῆναι ὑπὸ τοῦ θηρίου. Ἀλλ' ὁ λέων χωλαίνων ἐπληρίασεν, ὕψωσε τὸν ἕνα πόδα του καὶ τὸν προέτεινε εἰς αὐτόν, ὡς νὰ ἐξήτει βοήθειαν. Ὁ δοῦλος ἔλαβε τότε ὀλίγον θάρρος καὶ παρατηρήσας τὸν πόδα τοῦ λέοντος, εἶδε σκληρὰν ἄκανθαν, ἐμπεπηγμένην ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐνόησε λοιπὸν τί ἐξήτει ὁ λέων, καὶ μετὰ προσοχῆς ἐξήγαγε τὴν ἄκανθαν, ἔπειτα δὲ ἔπλυνε τὴν πληγὴν καὶ ἔδεσεν αὐτὴν διὰ λωρίδος, τὴν ὁποίαν ἔσχιζεν ἐκ τοῦ ἐνδύματός του.

Ἐν ᾧ δὲ ἔπραττε ταῦτα, ὁ λέων ἔλειχεν αὐτόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του.

Ἐκτοτε ὁ λέων καὶ ὁ δοῦλος ἔζων ἁμοῦ. Ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον κυνηγοὶ συνέλαβον τὸν λέοντα, μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας συνελήφθη καὶ ὁ δοῦλος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ ὠδηγήθη εἰς τὰς φυλακάς· ἔπειτα δὲ κατεδικάσθη νὰ ριφθῆ εἰς τὰ θηρία, διὰ νὰ καταφαγῶθῃ.

Ὅτε λοιπὸν ἦλθεν ἡ ὠρισμένη ἡμέρα, δέσμιος ὠδηγήθη ὁ δυστυχῆς εἰς μέρος, τὸ ὅποιον περιεκλείετο ἀπὸ σιδηρᾶς κιγκλίδας· περίξ δὲ εἶχον συναθροισθῆ πολλοὶ ἄνθρωποι, διὰ νὰ ἴδωσι πῶς θὰ τὸν κατεσπάρασσον τὰ θηρία. Ἐκεῖνος δὲ ὠχρὸς ἐκ τοῦ φόβου περιέμενε τὸν θάνατόν του.

Μετ' ὀλίγον ἀνοίγεται θύρα τις καὶ ὁρᾷ κατ' αὐτοῦ φοβερὸς λέων· ἀλλ' ὅτε ἔφθασε πλησίον τοῦ δούλου, αἰφνης ἐστάθη καί, ἀφ' οὗ τὸν παρετήρησε καλῶς, ἤρχισε νὰ λείχῃ τὰς χεῖράς του. Ὁ δοῦλος ἀνεγνώρισε τότε τὸν λέοντα, μετὰ τοῦ ὁποίου συνέζη ἄλλοτε ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, καὶ ἤρχισε νὰ τὸν θωπεύῃ.

Πάντες οἱ θεαταί, οἵτινες περιέμενον νὰ κατασπαράξῃ ὁ λέων τὸν δοῦλον, ἐθαύμασαν ὅτε εἶδον νὰ λείχῃ αὐτόν. Καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης, ὅστις ἦτο παρῶν, συνεκινήθη καὶ προσεκάλεσε τὸν δοῦλον, διὰ νὰ μάθῃ πῶς συμβαίνει τὸ τοιοῦτον. Ἐκεῖνος τότε διηγήθη τὰ καθ' ἕκαστα, ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀφ' οὗ ἤκουσε ταῦτα, διέταξε νὰ ἀφῆσωσιν αὐτὸν ἐλεύθερον καὶ νὰ λάβῃ οὗτος καὶ τὸν λέοντα μαζί του.

Ὁ δοῦλος μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠύχαριστησε τὸν βασιλέα, ἔλαβε τὸν λέοντα καὶ ἔζησεν εἰς τὸ ἐξῆς ἐλεύθερος.

Ὁ ἀπειθὴς Ἀθανάσιος.

Κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων ὁ μικρὸς Ἀθανάσιος ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, διὰ νὰ μείνῃ ὀλίγας ἡμέρας πλησίον τοῦ θεοῦ του, ὅστις εἶχεν ὠραῖον κῆπον μὲ πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Ὁ θεὸς τοῦ Ἀθανασίου ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ περιέρχεται καθ' ἑκάστην τὸν κῆπον, ἀλλὰ τῷ ἀπηγόρευσε νὰ ἀναβαίνει εἰς τὰ δένδρα καὶ νὰ κόπτῃ καρπούς.

Ἡμέραν τινὰ, ὅτε ὁ θεὸς του καὶ ἡ θεία του δὲν ἦσαν εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ Ἀθανάσιος ἀνέβη ἐπὶ τινος μηλέας καὶ ἤρχισε νὰ κόπτῃ μῆλα καὶ νὰ γεμίζει τὰ θυλάκιά του. Αἶφνης ὅμως ἀπὸ τὴν βίαν του ἀπεσπάρθη ἡ χεὶρ του ἀπὸ τὸν κλάδον, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐκρατεῖτο, καὶ κατέπεσεν. Ἐν ᾧ δὲ ἐπιπτεν, ἐξέβαλε τοιαύτας κραυγὰς, ὥστε ὅλοι οἱ ὑπηρεταὶ ἔτρεξαν, διὰ νὰ ἴδωσι τί συνέβη.

Εὐτυχῶς δὲν εἶχε καταπέσῃ εἰς τὴν γῆν· διότι τὸ ἐνδύμα του ἐκαρφώθη εἰς ἕνα κλάδον καὶ τοιουτοτρόπως ἐκρεμάσθη εἰς τὸν ἀέρα.

Εὐθὺς τότε οἱ ὑπηρεταὶ ἔθεσαν κλίμακα καὶ κατεβίβασαν τὸν ἀπειθῆ Ἀθανάσιον ἀβλαβῆ μὲν, ἀλλ' ὠχρότατον ἐκ τοῦ φόβου καὶ μὲ ἐσχισμένα ἐνδύματα. Τότῃν δὲ ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς αὐτὸν τὸ πάθημά του τοῦτο,

ὥστε ἀμέσως μετενόησε διὰ τὴν κακὴν πράξιν του, καὶ, ὅτε ἦλθεν ὁ θεὸς του, ἐζήτησε συγγνώμην ἀπὸ αὐτόν, διότι τὸν παρήκουσε, καὶ ἀπὸ τότε ἐγένετο καλὸν καὶ φρόνιμον παιδίον.

Οἱ καλοὶ ἀδελφοί.

Ἡ Σοφία ἦτο κοράσιον δεκαετὲς καὶ εἶχεν ἀδελφὸν κιντὰ δύο ἔτη μικρότερον αὐτῆς, ὅστις ὠνομάζετο Ἀριστείδης.

Ἡμέραν τινὰ ὁ πατὴρ τῆς Σοφίας ἔδωκεν εἰς αὐτὴν δύο ροδάκινα καὶ τῇ εἶπε·

— Τὸ μεγαλύτερον εἶνε ἰδικόν σου, τὸ δὲ ἄλλο δόσε εἰς τὸν ἀδελφόν σου.

Ἡ Σοφία ἔλαβε τὰ ροδάκινα καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου ἔπαιζεν ὁ Ἀριστείδης· μετὰ δέκα δὲ λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν τῷ ὀπίω ἐκάθητο ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τῆς. Τότε ὁ πατὴρ αὐτῆς τὴν ἠρώτησεν·

— Ἐδώκες εἰς τὸν ἀδελφόν σου τὸ ροδάκινον, τὸ ὁποῖον σοὶ ἔδωκα;

— Ὅχι, πάτερ, δὲν τῷ ἔδωκα ἐκεῖνο, ἀπήντησεν ἡ Σοφία.

— Ἀλλὰ τί τὸ ἔκαμες λοιπόν, ἠρώτησε πάλιν ὁ πατήρ.

— Τὸ ἔφαγα, εἶπε τὸ κοράσιον.

— Τί! δὲν ἔδωκες εἰς τὸν ἀδελφόν σου ροδάκινον, ὅπως σὲ διέταξα; ἐφώνησεν ὁ πατήρ.

— Ναί ἔδωκα πρὸς αὐτόν, πάτερ, ἀλλ' ὄχι ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον μοι ἔδωκες δι' αὐτόν. Ἐπραξα δὲ τοῦτο, ὅχι διότι ἤθελον νὰ σὲ παρακούσω, ἀλλὰ διότι ἤθελον νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἀδελφόν μου. Διὰ τοῦτο ἔδωκα εἰς αὐτὸν τὸ ἰδικόν μου, τὸ ὅποιον ἦτο μεγαλειτερον.

— Κάλλιστα ἔπραξας, ἀγαπητόν μου κοράσιον, εἶπε τότε ὁ πατήρ. Ὁ Ἄριστείδης εἶνε ἀξιαγάπητον παιδίον καὶ χαίρω, διότι τὸν ἀγαπᾷς τόσο πολύ. Ἀλλὰ σὲ ἀγαπᾷ καὶ αὐτὸς ἐπ' ἴσης;

— Ναί, πάτερ, εἶπεν ἡ Σοφία, μὲ ἀγαπᾷ· διότι, ὅτε τῷ προσέφερα τὸ μεγαλιτερον ροδάκινον, αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ τὸ λάβῃ καὶ μὲ παρεκάλει νὰ τὸ κρατήσω ἐγώ, μετὰ πολλὰς δὲ παρακλήσεις κατέπεισα αὐτόν νὰ τὸ δεχθῇ.

Μόλις ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους ἡ Σοφία, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ὁ Ἄριστείδης, οἱ δὲ γονεῖς ἐχάρησαν πολύ, διότι ἠγαπῶντο τὰ τέκνα των, καὶ κατεφίλησαν αὐτά.

Ἡ ὠραιότερα ἀμοιβή.

Ἐν τινι πόλει ἐξερράγη ποτε πυρκαϊά, ἐκ τῆς ὁποίας πολλὰι οἰκίαι ἐντὸς ὀλίγων ὥρων εἶχον ἀποτεφρωθῆ, ἄλλαι δὲ ἔκαιον ἀκόμη. Ἐκ τινος καιομένης οἰκίας ἐξώρησε γυνὴ κραυγάζουσα καὶ κτυπῶσα τὰ στήθη της, διότι τὸ τέκνον της εὕρισκετο ἐντὸς τῆς φλεγομένης

οἰκίας. Τὰς κραυγὰς καὶ τοὺς θρήνους αὐτῆς ἤκουσε καὶ ὁ βασιλεὺς, ὅστις εὕρισκετο ἐκεῖ, καὶ εἶπε·

— Δίδω ἑκατὸν λίρας εἰς ἐκεῖνον, ὅστις θὰ σώσῃ τὸ τέκνον τῆς δυστυχοῦς ταύτης γυναικός.

Δὲν εἶχε τελειώσῃ τοὺς λόγους τοῦ ὁ βασιλεὺς, ὅτε ἐργατικὸς τις ἀνὴρ διασχίζει τὸ πλῆθος καὶ εἰσορμᾷ ἐντὸς τῆς καιομένης οἰκίας. Πάντες ἔλεγον ὅτι θὰ καῖ, διότι τὸ πῦρ εἶχε προχωρήσῃ πολὺ καὶ μέρος τῆς στέγης κατέπεσεν ὅτε εἰσῆλθεν ὁ γενναῖος ἀνὴρ. Ἀλλ' οὗτος ἐξῆλθε μετ' ὀλίγον, κρατῶν τὸ παιδίον εἰς τὴν ἀγκάλην του, καὶ μόνον αἱ χεῖρες καὶ τὸ πρόσωπόν του εἶχον κατῆ ὀλίγον.

Ὅλοι ἐθαύμασαν τὴν γενναϊότητα αὐτοῦ καὶ ἐχάρησαν διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ παιδίου, ἡ δὲ μήτηρ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν σωτήρα τοῦ τέκνου της.

Μετ' ὀλίγον ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, τὸν ἐπήνεσε διὰ τὴν γενναίαν πράξιν του καὶ τῷ προσέφερε τὰς ἑκατὸν λίρας· ἐκεῖνος ὅμως ἠρνήθη νὰ λάβῃ αὐτὰς καὶ εἶπε·

— Μεγαλειότατε, ἔπραξα τὸ καθῆκόν μου καὶ εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, ὅστις μὲ ἐβοήθησε καὶ ἔσωσα τὸ παιδίον. Τὰς ἑκατὸν λίρας δόσε εἰς ἄλλους πτωχοτέρους ἐμοῦ καὶ ἀσθενεῖς, οἱ ὅποιοι δὲν δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν. Εἰς ἐμὲ ἀρκετὴ ἀμοιβὴ εἶνε ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησα εἰς τὴν μητέρα τοῦ παιδίου.

Ἁ ἄετός.

Ἁ ἄετός εἶνε πτηνὸν ἀρπακτικόν. Τὸ ράμφος αὐτοῦ εἶνε βραχὺ, ἰσχυρὸν καὶ γαμφὸν κατὰ τὸ ἄκρον. Οἱ πόδες τοῦ ἀετοῦ εἶνε βραχεῖς καὶ ρωμαλεοί, καλύπτονται δὲ

ὑπὸ πτερῶν μέχρι τῶν δακτύλων καὶ φέρουσιν ὄνυχας γαμβροὺς καὶ πολὺ ἰσχυροὺς. Αἱ πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ εἶνε πολὺ μεγάλαι, τὸ δὲ λοιπὸν πτέρωμα αὐτοῦ εἶνε πυκνὸν χρώματος συνήθως τεφρῶδους.

Ὁ ἀετὸς ἔχει μέγεθος προβάτου. Ζῆ συνήθως ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄρεων καὶ κατασκευάζει τὴν φωλεάν του ἐπὶ τῶν ἀποκρήμων βράχων ἐκ κλάδων δένδρων τόσον στερεάν, ὥστε καὶ ἡ σφοδρότερα καταιγίς δὲν δύναται νὰ κρημνίσῃ αὐτήν.

Ὁ θῆλυς ἀετὸς εἶνε μεγαλειότερος καὶ ὠραιότερος τοῦ ἄρρενος, γεννᾷ δὲ κατ' Ἀπρίλιον δύο ἢ τρία ὄψα, ἐν τῶν ὁποίων μετὰ ἓνα μῆνα ἐξέρχονται μικροὶ ἀετιδεῖς. Ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν δύναται νὰ πετάσωσιν, ἡ μήτηρ μένει ἐν τῇ φωλεᾷ, διὰ νὰ ὑπερασπίζῃ καὶ τρέφῃ αὐτούς, μόνος δὲ ὁ πατήρ ἐξέρχεται εἰς κυνήγιον.

Ὁ ἀετὸς ἵπταται ὑψηλότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα πτηνὰ καὶ διασχίζει τὸν ἀέρα μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος. Τὸ πτηνὸν τοῦτο κατέρχεται εἰς τὴν γῆν μόνον πρὸς εὐρεσιν τροφῆς. Τρέφεται δὲ ἐξ ἕρπετων, λαγῶν, κονίκλων, ἀμνῶν, ἐλάφων καὶ δορκάδων, τὰ ὁποῖα συλλαμβάνει διὰ τῶν ὀνύχων του καὶ σπαράσσει διὰ τοῦ ἰσχυροῦ ράμφους του.

Ὁ ἀετὸς δὲν πίνει ὕδωρ. Εἶνε ὑπερήφανον πτηνὸν καὶ οὐδέποτε τρώγει τροφήν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐθήρευσε αὐτός· δὲν κατοικεῖ εἰς ξένην φωλεάν οὐδὲ ἀρπάζει τὴν τροφήν τῶν ἄλλων ζῴων.

Ὁ ἀετὸς ἔχει ὀξεῖαν τὴν ὄρασιν, ὅσον οὐδὲν ἄλλο ζῷον, καὶ ἀπὸ ἱκανοῦ ὕψους διακρίνει τὸν βάτραχον ἢ τὴν χελώνην ἐπὶ τῆς γῆς. Δύναται νὰ ἀτενίσῃ τὸν ἡ-

λιον καὶ, ὅταν πετᾷ, ἔχει τὰ βλέμματά του ἐστραμμένα πρὸς αὐτόν.

Τόση εἶνε ἡ δύναμις τοῦ ἀετοῦ, ὥστε δύναται πετῶν νὰ φέρῃ ἄρνιον.

Ὁ ἀετὸς ζῆ πλέον τῶν ἑκατὸν ἐτῶν καὶ ἀποθνήσκει ἐκ πείνης, διότι τὸ ράμφος αὐτοῦ καμπυλοῦται κατὰ τὸ ἄκρον τόσον πολὺ, ὥστε δὲν δύναται νὰ φάγῃ.

Ὅπως ὁ λέων ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ δυνάμεως καλεῖται βασιλεὺς τῶν τετραπόδων, οὕτω καὶ ὁ ἀετὸς λέγεται βασιλεὺς τῶν πτηνῶν.

Τὸ ἀρχοντόπουλον καὶ ὁ μικρὸς Κόωστας.

Ὁ Θεόδωρος ἦτο δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ ἀναστήματός του ἐφαίνετο πολὺ νεώτερος. Εἶχεν ἀρκετὰ ὠραῖον πρόσωπον, ἀλλ' ἦτο χλωμός, ὅπως εἶνε ὄλοι, ὅσοι ἔχουσι φιλάσθινον κράσιν. Ἐνεδύετο δὲ πολυτελεῖ ἐνδύματα καὶ περιεφρόνει τὰ ἄλλα παιδιά.

Ἡμέραν τινὰ ἐξερχόμενοι οἱ μαθηταὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου των εἰς τὸν περίπατον, συνήντησαν ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως τὸν Θεόδωρον εἰς γελοιοδυστάτην, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἐλεεινὴν κατάστασιν. Κύπτων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ περισφίγγων τὸ ἐπαυροφόριόν του ἐβάδιζε ταχέως, καταλασπωμένος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Τινὲς τῶν μαθητῶν ἤρχισαν νὰ γελῶσιν, ὅτε εἶδον τὸν ἀλαζόνα Θεόδωρον εἰς ποιαύτην κατάστασιν· ἀλλ'

ὁ διδάσκαλος ἐπέπληξε τοὺς γελῶντας εἰπών, ὅτι ὅσοι ἔχουσιν εὐγενῆ καρδίαν, δὲν γελῶσι διὰ τὰ παθήματα τῶν ἄλλων. Ἀμέσως δὲ διηυθύνθη πρὸς τὸν Θεόδωρον, διὰ νὰ πληροφορηθῆ τί συνέβη· ἀλλ' οὗτος, ἀντὶ νὰ δώσῃ ἀπάντησιν, ἐτάχυνε τὰ βήματά του καὶ ἀπεμακρύνθη.

Ὀλίγον μακρὰν τοῦ Θεοδώρου ἴστατο πτωχὸν παιδίον, δεκαετής, ἐπίσης καταλασπωμένον καὶ κλαῖον. Πρὸς τὸ παιδίον ἐκεῖνο διηυθύνθη ὁ διδάσκαλος μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ τὸ ἠρώτησε·

— Τί ἔχεις, παιδάκι μου, καὶ κλαίεις;

— Ἐκεῖνο τὸ ἀρχοντόπουλον . . . . μοῦ ἔδωκε μίαν γρονθιὰν εἰς τὸ στῆθος, καὶ ἀπὸ τὸν πόνον . . . ἀκόμη δὲν ἠμπορῶ νὰ πάρω τὴν ἀναπνοήν μου.

— Καὶ τί ἔκαμες καὶ σ' ἐκτύπησε τόσο δυνατά; ἠρώτησεν ὁ διδάσκαλος.

— Τί ἔκαμα! ἀπήντησε τὸ παιδίον· καὶ δὲν μὲ βλέπεις πῶς ἐχώθηκα εἰς τὴν λάσπην, διὰ νὰ τὸν ἐβγάλω ἀπὸ τὸ χανδάκι, ὅπου εἶχε πέσει; αὐτὸ ἔκαμα! καὶ ἐκεῖνος δι' ἀνταμοιβὴν μοῦ ἔδωκε τὴν γρονθιὰν!

Καὶ τὸ παιδίον, ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἐκράτει τὸ στῆθος καὶ ἐξηκολούθει νὰ κλαίῃ πικρῶς.

— Ἀλλὰ δὲν μοῦ λέγεις, παιδίον μου, τῷ εἶπεν ὁ διδάσκαλος, πῶς τὸ ἀρχοντόπουλον ἔπεσεν εἰς τὸ χανδάκι;

— Λοιπὸν πρέπει νὰ σᾶς εἰπῶ ἀπ' ἀρχῆς ὅλην τὴν ἱστορίαν, ἀπήντησε τὸ παιδίον.

— Ναί, ἐπρόσθεσεν ὁ διδάσκαλος. Νὰ μᾶς εἰπῆς ὅλην τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐγὼ ψεύματα ποτὲ δὲν λέγω, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον. Ἡ μητέρα μου μοῦ εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας. Μάθετε λοιπὸν ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ἡ μητέρα μου μ' ἔστειλεν εἰς τὰ χωράφια νὰ συναῶ ὀλίγα ραδίκια, διὰ νὰ δειπνήσωμεν τὸ βράδυ. Ἐν ᾧ ἐγὼ ἐσύναζα ραδίκια, εἶδα τὸ ἀρχοντόπουλον εἰς ἓν ἄλλο χωράφι καὶ ἔπαιζε τὸ τόπι του. Δὲν ἤξεύρω, ἐπρόσθεσε τὸ παιδίον, ἂν τὸ ἀρχοντόπουλον ἐπίτηδες, διὰ νὰ μὲ κτυπήσῃ ἢ χωρὶς νὰ θέλῃ, ἔρριψε τὸ τόπι του εἰς τὸ χωράφι, ὅπου ἤμην ἐγώ. Ἐν χανδάκι ἐχώριζε τὸ χωράφι του ἀπὸ τὸ χωράφι μου, καὶ τὸ ἀρχοντόπουλον ἤρχισε νὰ φωνάζῃ νὰ τοῦ ρίψω τὸ τόπι του ἐγὼ ὅμως δὲν τοῦ ἔδωκα ἀπόκρισιν.

— Πολὺ κακὰ ἔκαμες, εἶπεν ὁ διδάσκαλος· ὁ Θεὸς ὄχι μόνον τοὺς ψεύστας δὲν ἀγαπᾷ, ἀλλ' ἀποστρέφεται καὶ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δὲν κάμνουν καλόν, ὅσας ἡμποροῦν νὰ τὸ κάμουν.

— Καὶ αὐτὸ μοῦ τὸ εἶπεν ἡ μητέρα μου, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον· ἀλλ' ἐὰν ἤκουες πῶς μ' ἐφώναζε τὸ ἀρχοντόπουλον.

— Πῶς; ἠρώτησεν ὁ διδάσκαλος.

— Βρὲ σύ, παληόπαιδο! ἦτον ὁ πρῶτός του λόγος. Ἐγὼ δὲν ἀπεκρίθηκα, καὶ ἐκεῖνος τότε μοῦ εἶπε·

— Βρὲ σύ, κουφάλας εἶσαι; ἐν ἀρχοντόπουλον σοῦ ἔμιλεῖ, ρίψε μου τὸ τόπι μου.

Τοῦ ἀπεκρίθηκα τότε, ὅτι δὲν εἶμαι κουφάλας καὶ ὅτι πολὺ καλὰ ἀκούω· ἀλλ' ὅτι ἀπὸ τοὺς λόγους του δὲν φαίνεται ἀρχοντόπουλον, καὶ ἐξηκολούθησα νὰ μα ζεύω ραδίικια.

— Πῶς! ἀνόητε μοῦ εἶπεν ἐκεῖνος, δὲν φαίνομαι ἀρχοντόπουλον; δὲν βλέπεις τὰ φορέματά μου; ὁ πατέρας μου εἶνε ὁ πλουσιώτερος ὄλων, καὶ σὺ δὲν ἀκούεις τὴν προσταγὴν μου;

Ἐγὼ τότε ἐγέλασα καὶ ἄλλην ἀπόκρισιν δὲν τοῦ ἔδωκα. Αὐτὸς ὅμως ἐθύμωσε καὶ ἄρχισε νὰ ὑβρίζῃ καὶ νὰ μὲ φοβερίζῃ, ὅτι θὰ σπάσῃ τὸ κεφάλι μου· ἠθέλησε λοιπὸν νὰ πηδῆσῃ τὸ χανδάκι; ἀλλὰ δὲν ἠμπόρесе καὶ ἔπεσε μέσα καὶ ἐχώθηκεν εἰς τὴν λάσπην ἕως τὸν λαιμόν. Τότε ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ φωνάζῃ, διότι ἐκόλλησε καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐβγῇ. Ἐγὼ τὸν ἐλυπήθηκα, καὶ ἀμέσως ἔτρεξα νὰ τὸν βοηθήσω· ἀφ' οὗ ἐχώθηκα καὶ ἐγὼ εἰς τὸ χανδάκι, κατάρθωσα μὲ πολὺν κόπον νὰ τὸν ἐβγάλω· τοῦ ἔδωκα τότε καὶ τὸ τόπι του, καὶ τοῦ εἶπα ἄλλην φορὰν νὰ μὴ ὑβρίζῃ καὶ νὰ μὴ ὑπεριφανεύηται. Ἐκεῖνος ὅμως δι' εὐχαριστήσιν μοῦ ἔδωκε μίαν δυνατὴν γρονηθάνεις τὸ στῆθος καὶ ἀμέσως ἔφυγεν.

Ὁ διδάσκαλος ἠρώτησε τὸ παιδίον πῶς ὀνομάζεται καὶ ἂν ἔχη πατέρα.

— Κώστας, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον· ὁ πατέρας μου ἀπέθανε καὶ ἄφησε τὴν πτωχὴν μητέρα μου μὲ τέσσαρα ἄρρανά· ἐγὼ εἶμαι τὸ μεγαλειότερον.

Ὁ διδάσκαλος ἠρώτησε προσέτι τὸν Κώσταν, ἂν ἔχη ἄλλα φορέματα, διὰ νὰ ὑπάγῃ ν' ἀλλάξῃ.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον· ποῦ νὰ εὔρω τὰ ἄλλα; Εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν τότε, ὁ ὅποιος ὀνομάζετο Πέτρος, παρεκάλεσε τὸν διδάσκαλον νὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ συνοδεύσῃ τὸν Κώσταν εἰς τὴν οἰκίαν του, διότι ἡ μήτηρ του εἶχε φυλαγμένα ὀλίγα παλαιὰ ἐνδύματά του, καὶ θὰ τὴν παρακαλέσῃ νὰ τὰ δύσῃ εἰς τὸν πτωχὸν Κώσταν.

Ὁ διδάσκαλος ἐπήνεσε τὸν Πέτρον διὰ τὴν καλὴν του καρδίαν καὶ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τοῦ Κώστα.

Ὁ ὀκνηρὸς Ἰωάννης.

Ὁ Ἰωάννης πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ δὲν ἀπεφάσιζε νὰ ἀρχίσῃ ἐργασίαν τινά, διότι ἦτο ὀκνηρὸς.

Πολλάκις ἔλεγε καθ' ἑαυτόν·

— Τί νὰ γείνω; Νὰ γείνω σιδηρουργός; Ἡ σφύρα εἶνε βαρεῖα. Νὰ γείνω μυλωθρός; Ὁ ὕπνος εἶνε γλυκύς. Νὰ γείνω ράπτῃς; Τὰ κεντήματα τῆς βελόνης προξενοῦσι πόνον. Νὰ γείνω ὑποδηματοποιός; Τὰ δέρματα εἶνε σκληρὰ καὶ ἔχουσι κακὴν ὀσμὴν. Νὰ γείνω νεκροθάπτῃς; Φοβοῦμαι τὰ φαντάσματα. Τί νὰ γείνω λοιπὸν, τί νὰ γείνω; Νὰ γείνω ὀνηλάτης; Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε εὐγενές.

Τοιοιουτρόπως ὁ καιρὸς παρήρηχετο μὲ τοὺς συλλογισμούς του τούτους καὶ ὁ μικρὸς Ἰωάννης δὲν ἀπεφάσιζε νὰ ἀρχίτῃ ἐργασίαν τινά.

Ἐπὶ τέλους ὅμως Ἰωάννης ἐμεγάλωσε, τὰ δὲ ὀλίγα

χρήματα, τὰ ὅποια ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ὁ πατήρ του, κατεσπατάλησε καὶ δὲν εἶχεν οὔτε ὄβολον πλέον.

Ἦναγκάσθη δὲ ὑπὸ τῆς πείνης νὰ γείνη ἐπαίτης. Τότε ὁ ἀθλιος ἐνόησεν, ὅτι ἡ ἐπαιτεία ἦτο ἀτιμωτέρα τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ὀνηλάτου, ἢ πείνα βαρύτερα ἀπὸ τὴν σφύραν τοῦ σιδηρουργοῦ, ἢ γυμνότης του σκληροτέρα ἀπὸ τὸ δέρματα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, τὸ ψυχρότερον ἀπὸ τὸν διεπέρα καὶ αἱ φθειρες τὸν ἐκέντων ὀξύτερον ἀπὸ τὴν βελόνην τοῦ ράπτου. Ἐνεθυμεῖτο δὲ τὸν πολυτίμον καιρὸν, τὸν ὅποιον ἔχασεν, ὅτε ἦτο νέος, καὶ ἔχυνε δάκρυα μετανοίας, ἀλλ' ἦτο ἀργὰ πλέον.

Βάτραχος, χελώνη καὶ ὄφεις.

Ἔνας βάτραχος σηκώθη
ἀπ' τὸν ὕπνον του καὶ νοιώθει
τὴ μυτίσα του κλεισμένη,
τὴ φωνὴ του βραχνιασμένη.
Εἶχε τρομερὸ συνάχι...
(Ἀρρωσταῖνον κι' οἱ βατράχοι).
Κ' ἐπειδ' ἦταν ὁ καυμένος
λίγο καλομαθημένος
κ' ἐφοβεῖτο μὴν αὐξήσῃ,
ἂν κατάχαμα πατήσῃ,
ἢ βραχνάδα, τὸ συνάχι,
ἀναβαίνει εἰς τὴν ράχι

μῆς χελώνας ποῦ περνοῦσε,
ἀπὸ κεῖ ποῦ κατοικοῦσε.
Μὲ τὰ τέσσαρα πιασμένους.
κάθηται ἄν κολλημένους*
νὰ μὴν πέσῃ ἐφοβεῖτο
σὰν θαλασσινοὺς ποῦ ἦτο.
Ἡ χελώνα περπατοῦσε,
μὰ αὐτὸς δὲν τὸ κοινοῦσε...
πότε ἔσκυψε λιγάκι,
γὰρ νὰ βρῆ λίγο φαγάκι
ἢ νὰ πιῆ λίγο νεράκι
σὲ κανένα χανδακάκι,
πότε, πότε τραγωδοῦσε
ὅσο δυνατὰ μποροῦσε,
πότε πάλι βλασφημοῦσε
τὴν χελώνα ποῦ ἀργοῦσε,
κ' ἔλεγε πῶς τὸ ἔσχαθῃ
τᾶλογό του καὶ σὰν μάθῃ
τὴν καβάλλα, θαῦρῃ ἄλλο
γρήγορο καὶ περὶ μεγάλο.
Ἐγριατρεῖθῃ τὸ συνάχι,
μὰ ὁ φίλος μας τὴν ράχι
δὲν τοῦ ἄρσεε ν' ἀφήσῃ
καὶ τὸ χῶμι νὰ πατήσῃ
τοῦ καλάρεσ' ἢ καβάλλα
καὶ δὲν φρόντιζε δι' ἄλλα.
μοραχὰ γὰρ τὸ φαγί του

καὶ γὰρ τὴν ἀνάπασί του.
 Φούσκωναν τὰ μάγουλά του,
 φούσκωνε καὶ ἡ κοιλιά του,
 πάχυνε καὶ τὸ κορμί του,
 χόνδρηνε καὶ ἡ φωνή του...
 Ἔτρωγ' ἔπινε, γελοῦσε,
 ἐκοιμᾶτο, ἐξυπνοῦσε,
 σφύριζε, χοροπηδοῦσε,
 ὄλους τοὺς περιγελοῦσε,
 κ' ἔλεγεν, «ἡ ὀκηγρία
 εἶν' ἡ μόνη εὐτυχία...»

Τέτοια ὁ φίλος συλλογιέται,
 ὅταν ἕξαφρα πετιέται
 εἶνα φρεῖδι πλουμισμένο,
 εἶνα φρεῖδι πειρασμένο
 ἀπὸ κάτ' ἀπ' τὸ θυμᾶρι
 κ' ἄλογο καὶ καβαλᾶρη
 χύνεται εὐθὺς γὰρ πιάση,
 τὴν κοιλιά του γὰρ χορτάση.
 Ἡ χελώνα ἡ καυμένη,
 ἀπὸ τέτοια μαθημένη,
 καθὼς εἶδε τὸν ἐχθρό της,
 χώθηκε σὸ καυκαλό της.
 Κλαίει ὁ βάτραχος, φωνάζει,
 μάλαμα, ἀσῆμι τάξει,
 τὴν καβάλλα του ἀγρίνει ..

εἶχε πλειά πολὺ παχύνῃ!
 Καὶ τὰ πόδια μουδιασμένα
 κ' ἀπὸ τᾶλογο πιασμένα
 δὲν μπορεῖ γὰρ τὰ κουνήση,
 δὲν μπορεῖ γὰρ περπατήση...
 . . . . .
 Πέθανε ἀδικημένος,
 πολὺ νέος ὁ καυμένος!
 Ἐ τοῦ φρεῖδοῦ δὲ τὴν κοιλία
 ἔμαθ' ἀπ' τὴν ὀκηγρία
 ὅτι πλεῖο κακὸ μεγάλο
 εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶν' ἄλλο.

Ἄγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.

Ἐσπέραν τινὰ πατήρ τις ἐκάλεσε τὰ τρία τέκνα του
 καὶ εἶπεν εἰς αὐτά.

— Εἶπατέ μοι, παιδιά μου, πῶς διήλθετε σήμερον
 τὴν ἡμέραν; Ἐκάμετε καλόν τι;

— Ἐγώ, πάτερ μου, ἀπήντησεν ἡ μικρὰ Μαρία, ἔ-
 δωκα εἰς τὴν μικρὰν κόρην τοῦ γείτονος τὸ ἥμισυ γλύ-
 κυσμα, τὸ ὅποσον μοι ἔδωκεν ἡ μήτηρ μου, διότι με ἔ-
 βλεπεν ὡς πειρασμένη.

— Καὶ ἐγώ, πάτερ, εἶπεν ὁ Γεώργιος, ἐν ᾧ διηρχό-
 μην ἔξωθεν τοῦ κήπου τοῦ γείτονος, εἶδον τὴν θύραν
 ἀνοικτὴν καὶ ἔσπευσα νὰ τὴν κλείσω, διὰ νὰ μὴ εἰσέλ-
 θωσι ζῶα καὶ καταστρέψωσι τὰ φυτὰ τοῦ κήπου.

— Σὺ δέ, Δημήτριε, τί καλὸν ἔπραξες σήμερον; ἠρώτησεν ὁ πατήρ, ἀποταθείς πρὸς τὸν μεγαλείτερον υἱὸν του.

Ὁ Δημήτριος ἐσιώπα, ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐπανελάβε·

— Λοιπὸν οὐδὲν καλὸν ἔπραξες σήμερον;

— Σὺ, πάτερ, ἀπήντησε τότε ὁ Δημήτριος, μᾶς εἶπες πολλάκις, ὅτι ἀρκεῖ μόνον ὁ Θεὸς νὰ γνωρίζῃ τὰ καλὰ μας ἔργα καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ λέγωμεν αὐτὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Ἐχεις δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ πατήρ, ἀλλ' εἰς ἐμὲ δύνασαι ἐλευθέρως νὰ λέγῃς ὅ,τι κάμνης.

Τότε ὁ Δημήτριος διηγῆθη εἰς τὸν πατέρα του τὰ ἐξῆς.

— Τὴν πρωίαν ἐν ᾧ περιεπάτουσ με συνήντησε καθ' ὅδον ἐν κακῶν παιδίον, τὸ ὅποσον με ἔρριψε κατὰ γῆς καὶ ἤρχισε νὰ με τύπτῃ, χωρὶς ἐγὼ νὰ τὸ βλάψω. Τότε ὁ σκύλος μας, ὅστις εἶχε μείνῃ ὀλίγον ὀπίσω, ἤκουσε τὰς φωνάς μου καὶ ἔτρεξεν εἰς βοήθειάν μου. Τὸ κακὸν παιδίον, ὡς εἶδε τὸν σκύλον, ἔφυγεν. Ἄλλ' ἐν ᾧ ἔτρεχε, παραπατήσαν ἔπεσεν εἰς ἐν χανθᾶκιον καὶ ἤρχισε νὰ κραυγάζῃ, ὁ δὲ σκύλος ἦτο ἕτοιμος νὰ ἰρμήσῃ κατ' αὐτοῦ. Ἐγὼ ἐλυπήθην τότε αὐτὸ καί, ἀφοῦ ἐξεδιόωξα τὸν σκύλον, τὸ ἐβόηθησα νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλὰ τὸ δυστυχὲς εἶχε θραύσῃ τὸν πόδα του, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ, ἔφερα αὐτὸ μετὰ πολλοῦ κόπου εἰς τὴν οἰκίαν του.

— Ἐπραξες θεάρεστον ἔργον, υἱέ μου, εἶπε πλήρως χαρᾶς ὁ πατήρ. Μόνον ὅσοι βοηθοῦν τοὺς ἐχθρούς των καὶ ἀποδίδουν καλὸν ἀντὶ κακοῦ, εἶνε ἀληθεῖς χριστιανοί,

αὐτοὺς δὲ ἀγαπᾷ καὶ προστατεύει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅστις εἶπεν· «Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν.»

Τρίγλη.

Ἡ τρίγλη εἶνε ἰχθύς. Ὅπως ὅλοι οἱ ἰχθύες, ἔχει καὶ ἡ τρίγλη σῶμα ἐπίμηκες καὶ κυλινδρικόν, τὸ ὅποσον καλύπτεται ὑπὸ λεπίων. Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς εἶνε σχήματος τριγωνικοῦ καὶ ἐνοῦται μετὰ τοῦ κορμοῦ ἄνευ λαιμοῦ. Ἐχει ὀφθαλμοὺς μεγάλους, οἵτινες μένουσι πάντοτε ἀνοικτοί, διότι στεροῦνται βλεφάρων. Ἡ τρίγλη φέρει πτερύγια, διὰ τῶν ὁποίων κινεῖται ἐντὸς τοῦ ὕδατος, δύο πλησίον τῆς κεφαλῆς, ἐν κάτωθεν τοῦ λαιμοῦ καὶ ἕτερον ἐπὶ τῆς ράχews. Ἐπίσης ἡ οὐρὰ αὐτῆς φέρει μέγα πτερύγιον, τὸ ὅποσον χρησιμεύει ὡς πηδάλιον.

Ἡ τρίγλη, ὅπως ὅλοι οἱ ἰχθύες, στερεῖται πνευμάτων καὶ ἀναπνέει διὰ τῶν βραγχίων.

Τὸ χρῶμα τοῦ σώματος τῆς τριγλῆς εἶνε χρυσοκόκκινον, φέρει δὲ ἐκατέρωθεν κατὰ τὰ πλάγια μικρὰν αὐλακα, ἣτις ἀρχίζει ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ φθάνει μέχρι τῆς οὐρᾶς. Ἐκ τῆς αὐλακος ταύτης ἐκκρίνεται μία ὕλη γλοιώδης, ἡ ὁποία περιχύνεται περὶ τὸ σῶμα τῆς τριγλῆς καὶ καθιστᾷ αὐτὸ ὀλισθηρόν. Ἡ τρίγλη ζῆ συνήθως εἰς τὰ λασπώδη μέρη τῆς θαλάσσης καὶ τρέφεται ἐκ καρκίνων καὶ σκωλήκων.

Ἡ τρίγλη κατὰ τὸ ἔαρ ἐκλέγει μέρη, τὰ ὅποια ὀλιγον ταρασσονται ὑπὸ τῶν κυμάτων, καὶ ἐκεῖ γεννᾷ χι-

λιάδας μικρῶν ψῶν. Ταῦτα μόνα των ἀναπτύσσονται καὶ παράγουσιν ἰχθύδια, τὰ ὅποια πλέουσιν ὁμοῦ κατὰ ἀγέλας.

Ἡ τρίγλη κοινῶς ὀνομάζεται μπαρμπούνιον.

Τὸ κρέας τῆς τρίγλης εἶνε πολὺ νόστιμον καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἰχθύς οὗτος εἶνε περιζήτητος.

Ἡ ἐλεημοσύνη τῆς τυφλῆς.

Ἐν τινι πόλει, ἐν τῇ ὁποία οἱ πτωχοὶ εἶχον πλεονάση, ὁ ἱερεὺς ὠμίλησεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος περὶ ἐλεημοσύνης καὶ παρεκίνησε τοὺς χριστιανοὺς νὰ βοηθήσωσι τοὺς δυστυχεῖς πτωχοὺς, οἵτινες ἐβασανίζοντο ὑπὸ τῆς πείνης. Μετὰ τὴν διδασχὴν ὁ ἱερεὺς περιέφερε τὸν δίσκον τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὸν ὅποιον ἔρριπτεν ἕκαστος κατὰ τὴν προαίρεσίν του. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἦτο καὶ τυφλὴ τις κόρη, πτωχῶς ἐνδεδυμένη, ἣτις ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ δίσκου ποσὸν ἀνώτερον πάντων τῶν ἄλλων.

— Εἶσαι πτωχὴ καὶ ἀόμματος, κόρη μου, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἡ προσφορὰ σου εἶνε μεγάλη· μόνον ἐν μέρος αὐτῆς θὰ δεχθῶ.

— Naί, εἶμαι ἀόμματος, ἀπήντησεν ἡ κόρη, ἀλλὰ δὲν εἶμαι πτωχὴ. Ἐμαθον νὰ πλέκω καλάθια καὶ ἐργαζομένη κερδίζω ὀλίγα χρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ζῶ. Ἡ προσφορὰ μου αὕτη εἶναι ἡ οἰκονομία μου ἀπὸ τὸν λύχνον, διότι ἐργάζομαι καὶ τὴν νύκτα ἄνευ φωτός. Ὁ Θεὸς παρακαλῶ τὴν ἀγιωσύνην σου νὰ τὴν δεχθῆς. Ἐπι

πολὺν χρόνον ἔζησα καὶ ἐγὼ πτωχὴ, πρὶν μάθω νὰ ἐργάζομαι, καὶ ἤξεύρω τί θὰ εἶπη πείνα. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τοὺς ὑβριστικούς καὶ περιφρονητικούς λόγους, τοὺς ὁποίους ἤκουον παρὰ τῶν διαβατῶν, ὅσάκις ἔτεινα τὴν χεῖρα ζητοῦσα ἐλεημοσύνην. Πόσας ἡμέρας δὲν ἔτρεχον ἡμίγυμνος καὶ ἀνυπόδητος ἀπὸ θύρας εἰς θύραν καὶ δὲν ἐκοιμώμην πολλαίς κατὰ τὰς ψυχρὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος ἄνευ τροφῆς! Ὅσάκις ἐνθυμοῦμαι τὴν δυστυχίαν μου καὶ ἀκούω νὰ γίνηται λόγος περὶ πτωχῶν, ἡ καρδιά μου σπαράσσεται ἀπὸ λύπην καὶ ἡ μεγαλειότητά μου εὐχαρίστησις εἶνε νὰ βοηθῶ αὐτούς, ὅσον δύναμαι.

Πάντες συνεκινήθησαν ἐκ τῶν λόγων τούτων τῆς τυφλῆς κόρης καὶ ἕκαστος ἔσπευδε μετὰ προθυμίας νὰ φανῆ γενναιότερος εἰς τὴν προσφορὰν του. Ἐντὸς ὀλίγου ὁ δίσκος ἐπληρώθη χρημάτων, τὰ ὅποια διανεμήθησαν εἰς τοὺς πτωχοὺς, οἵτινες ηὐλόγουν τοὺς εὐεργέτας των καὶ μάλιστα τὴν τυφλὴν καὶ εὐσπλαγχνον νεάνίδα.

Οἱ δύο πτωχοί.

Σὲ μια γωνιὰ περαστικὴ
γέρος πτωχὸς εἶχε καθίσῃ.
Κόσμος πολλὸς περὶ ἄ' πὸ 'κεῖ
καὶ ἴσως θὰ τὸν ἐλεήσῃ
καμμιὰ ψυχὴ ποῦ ἔχει μάθη
νὰ συμπορῇ τὰ ξένα πάθη.

Σὲ λίγο ὄλος προσοχῇ
 ἔφερ' ἐκεῖ τὰ βήματά του
 κί' ἄλλος πτωχὸς—τὸ δυστυχεῖ!
 μὲ ὄλη τὴν νεότητά του
 ἔχει 'ς τὸ φῶς του μαύρη σκέπη.
 Εἶνε τυφλός, τυφλός... δὲν βλέπει!

Ἄχ! τί ζευγάρι θλιβερό!
 τὰ νεῖατα τὰ δυστυχημένα
 κί' ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
 τὰ γηρατειὰ τὰ μαραμμένα
 βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περνάει
 νὰ ζητιανεύουν π.λάι, π.λάι.

Ὅμως καθεὶς τὰ γηρατειὰ
 τὰ χιονοσκεπέστα λυπᾶται·
 'ς τὸ γέρο ρίχνουν μιὰ ματιὰ
 καὶ τὸν 'λεοῦνε οἱ διαβάται,
 μὰ οὔτε ἕνας τους δὲν δίνει
 καὶ 'ς στὸν τυφλὸ ἐλεημοσύνη.

Μὲ πονεμένη τὴν καρδιά
 ἀνασηκώνεται νὰ πάγη...
 Ἄχ! θὰ περάση τὴ βραδεῖα
 καὶ σήμερα χωρὶς νὰ φάγη...
 Γιὰ αὐτὸ τοὺς ἄλλους τί τοὺς ροιιάζει!—
 καὶ ὁ τυφλὸς ἀναστενάζει...

Μὰ ἔξαφρα κάποιος ζητᾷ
 μέ'ς τὴ παλάμη νὰ τοῦ δώσῃ
 χρήματα λίγα· μὴ ἀρκετὰ
 ἕνα ψωμί γιὰ νὰ πληρώσῃ.
 «—Σοῦ εὐχετ' ἡ καρδιά μου
 τιμὲς καὶ δόξες, ἄρχοντά μου!»

Εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδὴ
 τυφλὸς ποῦ ἦτο δὲν μποροῦσε
 μὲ δάκρυα χαρᾶς νὰ ἰδῇ
 πῶς σπλαγχνικὰ τὸν ἐλεοῦσε
 ὁ γέρος, ἐλεῶντας πάλι
 καθὼς τὸν ἐλεῆσαν ἄλλοι.

Ἄ χαλκός.

Ὁ χαλκός εἶναι μέταλλον εὐρισκόμενον ἐντὸς τῆς
 γῆς καθαρὸν ἢ ἠνωμένον μετ' ἄλλων οὐσιῶν, ἰδίως μετὰ
 σιδήρου καὶ θείου. Ὁ καθαρὸς χαλκός ἔχει χρῶμα κοκ-
 κινωπὸν, σφυρηλατεῖται δὲ εὐκόλως καὶ ἐκτείνεται εἰς
 πλάκας καὶ ἐλάσματα. Ὁ χαλκός εἶναι ἐν ἐκ τῶν χρησι-
 μωτάτων μετάλλων εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐξ αὐτοῦ κατα-
 σκευάζονται διάφορα οικιακὰ σκεύη, ὡς λέβητες, χύτραι,
 κόπτονται νομίσματα, χύνονται ἀγάλματα καὶ ἄλλα.

Ὁ χαλκός, ὅπως ὁ σίδηρος, προσβάλλεται ὑπὸ σκω-
 ρίας, ὅταν ἀφεθῇ ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ὑγρασίαν. Ἡ σκωρία
 αὐτοῦ ἔχει χρῶμα πράσινον καὶ εἶναι δηλητηριώδης.

Καὶ ἐντὸς τῶν μαγειρικῶν σκευῶν σχηματίζεται σκωρία, ὅταν μείνωσιν εἰς αὐτὰ ἐπὶ πολὺ τροφαὶ ὄξυναι. Συνέβη δὲ πολλὰκις νὰ ἀποθάνωσιν ἐκ δηλητηριάσεως ὀλόκληροι οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι ἔφαγον τροφάς, αἷτινες περιεῖχον σκωρίαν χαλκοῦ.

Τὰ προχειρότατα φάρμακα κατὰ τῆς τοιαύτης δηλητηριάσεως εἶνε τὰ ἐμετικά, ὡς πρώτη δὲ τροφή εἰς τὸν ἀσθενῆ δίδεται ἄφθονον γάλα.

Διὰ νὰ προφυλάττωσι τὰ χάλκινα σκευή ἀπὸ τῆς σκωρίσεως κασσιτερώνουσιν αὐτὰ, ἥτοι ἐπικαλύπτουσιν ἔσωθεν δι' ἄλλου μετάλλου, τὸ ὁποῖον δὲν σκωριᾷ καὶ τὸ ὁποῖον καλεῖται κασσίτερος.

Ὁ χαλκὸς ὅσον καὶ ἂν πυρακτωθῆ δὲν ἐπικολλᾶται ἐπὶ ἄλλου τεμαχίου χαλκοῦ. Ὅταν δὲ θέλωσι νὰ συγκαλλήσωσι τεμάχια χαλκοῦ, μεταχειρίζονται κασσίτερον ἢ ὀρείχαλκον.

Γεωργὸς καὶ πελαργός.

Εἰς τὸν ἀγρὸν γεωργοῦ τινος κατέβησαν γέρανοι καὶ ἔτρωγον τὸν σπόρον, τὸν ὁποῖον εἶχε σπείρη.

— Ἄ! τοῦτο δὲν πρέπει νὰ γείνη ἄλλην φοράν, εἶπεν ὁ γεωργός· οἱ γέρανοι θὰ φάγωσιν ὅλον τὸν σπόρον καὶ δὲν θὰ φυτρώτῃ ἐφέτος σῖτος καὶ τότε ἐξάπαντος θὰ ἀποθάνῃ ἡ οἰκογένειά μου ἀπὸ τὴν πείναν. Ἄ· μέσως τότε μεταβαίνει ὁ γεωργὸς εἰς τὴν οἰκίαν του, λαμβάνει τὰ δίκτυά του, φέρει αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ τὰ στήνει μετὰ πολλῆς ἐπιδειξιότητος.

Μετ' ὀλίγον ἤλθον πάλιν οἱ γέρανοι, διὰ νὰ φάγωσι τὸν σπόρον, καὶ ἐπειδὴ οὐδὲν ἐγνώριζον περὶ δικτύων, ἐπλησίασαν εἰς αὐτὰ καὶ περιεπλέχθησαν, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ φύγωσι. Μεταξὺ τῶν γεράνων περιεπλέχθη καὶ εἷς πελαργός, ὅστις εἶχεν ἔλθῃ μετ' αὐτῶν εἰς τὸν ἀγρὸν.

Ὁ γεωργὸς ἐκάθητο ὀλίγον μακρὰν τῶν δικτύων καὶ ἐβλεπεν. Ὅτε δὲ εἶδεν, ὅτι συνελήφθησαν ἀρκετοὶ γέρανοι, ἔσπευσε πρὸς τὰ δίκτυα καὶ λαμβάνων ἀνὰ ἓνα ἐφόνευεν αὐτούς.

Ὁ πελαργὸς ἐνόησεν ὅτι ἤλθε καὶ ἡ σειρὰ αὐτοῦ νὰ ἀποθάνῃ καὶ παρεκάλει τὸν γεωργὸν νὰ τῷ χαρίσῃ τὴν ζωὴν.

— Ἐγὼ δὲν εἶμαι γέρανος, ἔλεγε πρὸς αὐτόν. Ἐγὼ εἶμαι πελαργός. Ἴδὲ τὰ πτερά μου καὶ τὸ χροῶμά μου. Ἐγὼ κανένα δὲν βλάπτω. Δὲν τρώγω τοὺς σπόρους τοῦ ἀγροῦ σου. Ἐγὼ τρώγω ὄφεις, σαύρας, βατράχους καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα, τὰ ὁποῖα βλάπτουσι τοὺς ἀνθρώπους. Εἶμαι ἀθῶον πτηνόν. Λυπήσου με, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Τότε ὁ γεωργὸς εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Ἄν εἶσαι ἀληθῶς ὠφέλιμον πτηνὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τί ἤθελες μὲ τοὺς γεράνους, οἱ ὁποῖοι τρώγουσι τοὺς σπόρους τῶν ἀγρῶν; καὶ βλάπτουσι τοὺς ἀνθρώπους; Σὲ συγχωρῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ κύτταξέ τὸ πάθημα νὰ σοῦ γείνη μάθημα.

Ὁ ἔρανος τῆς Μαρίας.

Ἡ Μαρία ἦτο κοράσιον καλῆς οἰκογενείας, ἣτις κατώκει εἰς τινα παραλίαν πόλιν. Ἡ μικρὰ Μαρία ἠύχαριστειτο πολὺ νὰ συλλέγη κογχύλια, ὡσάκεις περιεπάτει μετὰ τῆς μητρὸς τῆς εἰς τὴν παραλίαν.

Ἐσπέραν τινά, ἐν ᾧ κατεγίνετο εἰς τὴν εὐχάριστον ταύτην ἐνασχόλησιν, εἶδε πλησίον αὐτῆς παιδίον πτωχῶς ἐνδεδυμένον, τὸ ὅποσον συνέλεγεν ἐπ' ἴσης κογχύλια. Στραφείσα πρὸς αὐτὸ μὲ βλέμμα χαροπὸν εἶπε·

— Πόσον εὐχάριστον καὶ διασκεδαστικὸν εἶναι νὰ συνάζη κανεὶς κογχύλια!

— ὦ! ἐγὼ δὲν διασκεδάζω διόλου, ἀπήντησε τὸ πτωχὸν παιδίον, καὶ ἔσεισε μελαγχολικῶς τὴν κεφαλὴν.

— Πῶς; δὲν διασκεδάζεις; Ἀλλὰ τότε λοιπὸν διατί συνάζεις κογχύλια; ἠρώτησεν ἡ Μαρία.

— Διὰ νὰ τὰ πωλήσω καὶ νὰ λάβω ὀλίγα χρήματα, ἀπήντησε τὸ παιδίον· ἡ μήτηρ μου εἶνε χήρα καὶ τόσον πτωχή, ὥστε δὲν ἔχει χρήματα οὔτε ἄρτον νὰ ἀγοράσωμεν.

— Ἀφ' οὗ δὲν ἔχεις χρήματα, εἶπε τότε τὸ κοράσιον, πρέπει νὰ ζητήσης, καὶ ἔδειξε διὰ τῆς χειρὸς τῆς τὸ πλῆθος, τὸ ὅποσον περιεπάτει ἐπὶ τῆς πλατείας, ἣτις ἦτο πλησίον τῆς παραλίας.

Ὁ μικρὸς παῖς ἔσεισεν ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν·

— Ἡ μήτηρ μου μοῦ ἀπηγόρευσε νὰ ἐπαιτῶ.

— Τότε ἐγὼ θὰ ζητήσω ἐλεημοσύνην διὰ σέ, εἶπεν ἡ Μαρία.

Πάραυτα δὲ ἐξέβαλε τὸν πλατύγυρον πῖλόν τῆς καὶ ἔρριψεν ἐν βλέμμα πρὸς τοὺς περιπατητάς. Ἐγνώριζε σχεδὸν πάντας, ὅσοι ἦσαν ἐκεῖ, καὶ πάντες ἠγάπων αὐτὴν διὰ τὴν καλὴν τῆς συμπεριφορὰν. Πληριάζουσα λοιπὸν πρὸς ἕνα ἕκαστον ἔτεινε τὸν πῖλόν τῆς καὶ ἔλεγε·

— Διὰ μίαν πτωχὴν γυναῖκα, ἡ ὁποία πεινᾷ.

Ὁ ψιθύριος πῖλός τῆς ἐντὸς ὀλίγου ἐπληρώθη ἀπὸ νομίσματα, πολλὰ δὲ παιδιὰ προσέφερον τὰ παιγνιδία των. Ταῦτα πάντα ἡ Μαρία ἔδωκεν εἰς τὸ πτωχὸν παιδίον, τὸ ὅποσον, ἀφ' οὗ ἠυχάριστησε τὴν εὐσπλαγχνον κόρην, ἔλαβεν αὐτὰ καὶ ἦλθε μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν μητέρα του.

Ρόδο καὶ ἀγρολούλουδο.

Σὲ ρίζα μιᾶς τριανταφυλλῆος ἦτανε φυτωμένον ἐν ἀγρολούλουδο χλωμὸ καὶ μικροκαμωμένον ποιδὸς ξέρει ποιδὸ βροχόνερο, ποιδὸς ξέρει ποιδὸ ἀγέρι τὸ ἔφερε καὶ τῷσπειρε μονάχο, δίχως ταῖρι· γιὰ πόνους εἶχε γεννηθῆ, γιὰ πόνους, τὸ καυμένον καὶ πρὶν ἀνθήσῃ τὸ φτωχὸ ἦτανε μαραζμένο!

Κ' ἐκεῖ ἴσηλὰ, πολὺ ἴσηλὰ, ἕνα τριανταφυλλάκι
καμάρωνε καὶ ἔπαιζε γλυκὰ μὲ τὰεράκι
γεμῆτο δρόσο κ' ὠμορρογὰ καὶ μυρωδιὰ καὶ χάρι
εἰς τὴν ρίζα του δὲν κούτταξε ἀπ' τὸ πολὺν καμάρι
νὰ ἰδῆ τί κάνει τὸ φτωχὸ, νὰ λυπηθῆ λιγάκι
κ' ἕνα γλυκόλογο νὰ πῆ εἰς τὸ μαῦρο λουλουδάκι!

Ἐέρασαν ἡμέραις, ἔπερασαν, ἐπῆγε ὁ χρόνος, σβύσαν τὰ κάλλη τοῦ ἐνός, τοῦ ἄλλου πάει ὁ πότος ἔπεσαν τὰ φύλλα καὶ τῶν δυὸ καὶ τὸ φτωχὸ ἐχάθη, καὶ τὸ μορφο καὶ πλούσιο, κη' αὐτὸ κη' αὐτὸ μαράθη... Καὶ ἴω ποῦ τᾶξερα τὰ δυὸ σὰν ἦσαν ἀνθισμένα, καὶ πάλι τᾶειδα ὕστερα ξη' ἄ καὶ μαραμένα, ἂν καὶ μικρὸ, κατάλαβα ὅτι ἔς τὸ κόσμον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ κανχόμεθα γὰρ ὡμορφιὰ καὶ πλοῦτι· Εἶνε τὰ πλούτη πρόσκαιρα κ' ἡ ὡμορφιὰ δὲν μένει καὶ μόνο καθαρή καρδιὰ ἔς τὸν πλάστη ἀναβαίνει...

* Ἀς ἀγαποῦμε τὰ φτωχὰ καὶ τὰ δυστυχημένα, ἄς δίνωμε παρηγοριὰ ἔς τὰ ἔρημα, ἔς τὰ ξένα... Καὶ ὅταν τὰ παιγνίδιά μας τὰ τόσα βαρεθοῦμε κη' ὅταν χορτάσωμε πολὺ, τότε ἄς θυμηθοῦμε νὰ δώσωμε καὶ ἔς τὸ φτωχὸ κ' ἐκεῖνο νὰ χορτάσῃ, νὰ δώσωμε καὶ ἔς τ' ὄργανὸ κ' ἐκεῖνο νὰ γελάσῃ...

* Ω! ἀγαπᾶτε τὰ φτωχὰ, τὰ ἔρημα, τὰ ξένα, ὦ! δίδετε παρηγοριὰ ἔς τὰ μικροποτισμένα.

* Η ἄμπελος.

Ἡ ἄμπελος εἶνε φυτὸν θαμνωδὲς κοινότατον εἰς τὰ μέρη μας. Αὕτη ἀναρριχᾶται ἐπὶ ἄλλων φυτῶν ἢ ἀναδενδράδων διὰ τῶν ἐλικῶν, αἵτινες κοινῶς λέγονται ψαλίδες, οἱ δὲ κλάδοι αὐτῆς, ὅταν ἀφεθῶσιν ἐλεύθεροι, σφύρονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ κορμὸς τῆς ἀμπέλου γίνεται χονδρὸς, ὡς ὄβραχιόν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ περιβάλλεται ὑπὸ

φλοιῷ ἰνώδους, ὅστις ἀποξέεται καὶ πίπτει μόνος του. Τὰ φύλλα αὐτῆς ἄνωθεν μὲν εἶνε λιτὰ καὶ πράσινα, κάτωθεν δὲ χροῶδη καὶ ὑπόλευκα.

Ἡ ἄμπελος εὐδοκιμεῖ εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη τῶν κοιλάδων καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς τῶν πεδιάδων. Εἰς πολλὰ μέρη καλλιεργείται καὶ ἐπὶ τῶν κλιτύων τῶν ὀρέων καὶ στηρίζεται ἐπὶ δένδρων ἢ πασσάλων.

Τὰ φύλλα τῆς ἀμπέλου φύονται κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου καὶ διατηροῦνται μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου.

Τὰς ἀμπέλους κλαδεύουσι κατὰ τὸν χειμῶνα, ἦτοι ἀποκόπτουσι τοὺς κλάδους αὐτῶν μέχρι τοῦ κατωτάτου μέρους τοῦ κορμοῦ, ἀφίνουσι δὲ ελάχιστον μόνον μέρος αὐτοῦ μετ' ὀλίγων ὀφθαλμῶν. Μετὰ τὸ κλάδευμα οἱ ἀμπελοργοὶ σκάπτουσι τὰς ἀμπέλους δύο ἢ καὶ τρεῖς φορὰς καὶ ποτίζουσιν αὐτάς. Αἱ γεωργικαὶ αὐταὶ ἐργασίαι γίνονται ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Μαρτίου.

Ἡ ἄμπελος συνήθως ἀνθεῖ περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου, οἱ δὲ καρποὶ αὐτῆς ὠριμάζουσι καθ' ὄλον τὸ θέρος, ἀναλόγως τοῦ εἶδους καὶ τῆς θέσεως τῶν ἀμπελώνων.

Ὁ τρυγητὸς τῶν σταφυλῶν γίνεται ἀπὸ τοῦ τέλους Ἰουλίου μέχρι τοῦ τέλους Σεπτεμβρίου.

Ἡ ἄμπελος εἶνε ὠφελιμώτατον φυτὸν, διότι ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῆς παράγεται ἡ σταφίς, ὁ αἶνος, τὸ κονιάκ καὶ διάφορα ἄλλα ποτά.

* Ο κτηματίας καὶ ὁ ἐνοικιαστῆς του.

Πλούσιός τις κτηματίας ἔδωκεν ὑπὲρ ἐνοίκιον εἰς τινα χωρικὸν τὰς γαίας αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε δάσος ἐκτεταμένον πλησίον αὐτῶν, διὰ νὰ κυνηγῇ.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἐνοικιαστὴς παρουσιάσθη εἰς τὸν κτηματίαν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Κύριε, ὅτε πρὸ ἡμερῶν ἐκυνήγεις μετὰ τῶν φίλων σου ἐντὸς τοῦ δάσους, μοὶ ἐπροξενήσατε μεγάλην ζημίαν· διότι οἱ ἵπποι καὶ οἱ κύνες, μετὰ τῶν ὁποίων εἰσήρχεσθε ἐντὸς τῶν ἀγρῶν, κατεπάτησαν τὰ σπαρτά.

— Εἰπέ μοι, εἶπε τότε ὁ κτηματίας, πόση εἶναι ἡ ζημία σου καὶ θὰ σὲ ἀποζημιώσω.

Ὁ χωρικός εἶπεν, ὅτι αὕτη ἀνήρχετο εἰς τριάκοντα λίρας, ὁ δὲ κτηματίας ἐπλήρωσεν αὐτὰς μετὰ προθυμίας.

Μετὰ τινὰς μῆνας ὁ ἐνοικιαστὴς παρουσιάσθη πάλιν εἰς τὸν κτηματίαν καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ εἰς αὐτόν περὶ σπαρτῶν. Ὁ κτηματίας ἐστενοχωρήθη, ἐπειδὴ ἐνόμισεν, ὅτι ὁ ἐνοικιαστὴς του εἶχε νέας ἀπαιτήσεις· Ἄλλ' ὁ χωρικός ἐνόησας τὴν στενοχωρίαν του εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Δὲν ἦλθον νὰ σὲ ἐνοχλήσω μὲ νέαν ἀπαιτησιν, κύριε, ἀλλὰ διὰ νὰ σοῦ ἐπιστρέψω τὰς τριάκοντα λίρας· διότι ἐκ τῆς ἐσοδείας ἀπεδείχθη ὅτι οὐδεμία πραγματικὴ ζημία ἐπῆλθεν εἰς τὰ σπαρτά. Ἐξήγαγε δὲ ἐκ τοῦ κόλπου του τὰ χρήματα καὶ ἔθεσεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ὁ κτηματίας θαυμάσας τὴν τιμιότητα τοῦ χωρικοῦ εἶπεν·

— Ἐπειδὴ εἶσαι τίμιος ἄνθρωπος, ἰδοὺ σοὶ προσφέρω ἀκόμη ἑκατὸν λίρας, τὰς ὁποίας σὲ παρακαλῶ νὰ δεχθῆς διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων σου. Συγχρόνως δὲ ἐξή-

τησε τὸν μεγαλιέτερον υἱόν του, διὰ νὰ σπουδάσῃ αὐτὸν τὴν γεωπορίαν.

Πρὶν ἀναχωρῆσῃ ὁ χωρικός, ὁ πλούσιος κτηματίας εἶπεν εἰς αὐτόν νὰ διηγηθῇ εἰς τὰ τέκνα του τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν οὗτος ἀνέλαβε νὰ τὰ προστατεύσῃ. «Διότι, προσέθεσε, τὰ τέκνα σου θὰ ὠφεληθῶσι πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸ παράδειγμά σου παρὰ ἀπὸ τὴν χρηματικὴν μου βοήθειαν».

III ἀξία τῆς ὑγείας.

Πτωχὴ τις χήρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, ἐποποθέτησε τὸν μονογενῆ της υἱὸν Ζαχαρίαν εἰς τὴν ὑπερησίαν ἐνὸς κηπουροῦ. Ὁ Ζαχαρίας ἦτο εὖρωστος καὶ ὑγιής, ἐκέρδιζε δὲ διὰ τῆς ἐργασίας του ὀλίγα χρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἔζη καὶ αὐτὸς καὶ ἡ ἀγαπητὴ του μήτηρ·

Ὁ Ζαχαρίας καθ' ἐσπέραν, ὅτε ἐπέστρεφε κατὰ κόπος εἰς τὴν οἰκίαν του, συνείθιζε νὰ παραπονηταὶ κατὰ τῆς τύχης, ἡ ὁποία αὐτόν μὲν κατεδίκασε νὰ εἶνε πτωχός, ἐν ᾧ εἰς ἄλλους ἔδωκεν ἄφθονα πλοῦτη. Ἡ μήτηρ του ἔλεγε πάντοτε εἰς αὐτόν, ὅτι ἡ ὑγεία εἶναι τὸ ὠραιότερον δῶρον τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι εὐτυχέστερος εἶνε ὁ πτωχὸς καὶ ὑγιής, παρὰ ὁ πλούσιος καὶ ἀσθενής· ἀλλ' ὁ Ζαχαρίας ἔμενε ἀμετάπειστος. Ἐξήκολούθει δὲ νὰ ζηλεύῃ τὰ πλοῦτη, τὰ ὁποία δὲν εἶχε, καὶ νὰ μὴ ἐκτιμᾷ τὴν ὑγείαν του.

Ἐσπέραν τινά, ἐν ᾧ ὁ Ζαχαρίας ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶδε τὴν μητέρα του καθήμενην παρὰ τὴν θύραν ἀμέσως δὲ ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν φωνάζων·

— Ἐχεις δίκαιον, μῆτέρ μου, ἔχεις δίκαιον· καλλίτερον πτωχὸς καὶ ὑγιής παρὰ πλούσιος καὶ ἀσθενής.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησεν αὐτὸν ἡ μήτηρ του· πῶς διὰ μιᾶς ἤλλαξες γνώμην;

Τότε ὁ Ζαχαρίας διηγήθη εἰς αὐτὴν τὰ ἐξῆς·

— Ἐν ᾧ ἐπέστρεφον ἀπὸ τὸν κῆπον, εἶδο ἔμπροσθεν ἐνὸς μεγάλου ξενοδοχείου συνηθρισμένους πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπλησίασα, διὰ νὰ μάθω τί συνέβαινε. Παρετήρησα λοιπὸν εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου μεγάλην καὶ λαμπρὰν ἄμαξαν καὶ τέσσαρας ὑπηρέτας, οἱ ὅποιοι ἐξήγαγον ἓνα δυστυχῆ, τὸν ὅποιον ὡς νεκρὸν μετέφερον ἐπὶ τῶν βραχιόνων των εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ἦτο ἰσχνὸς καὶ κατὰ χλωμος, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν σβεστοί, αἱ δὲ χεῖρες καὶ οἱ πόδες του ἦσαν ἀναίσθητοι καὶ παράλυτοι. Ἦκουσα δὲ ὅτι ἦτο πολὺ πλούσιος, ὅστις ποτὲ δὲν ἠγάπησε τὴν ἐργασίαν, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον κατήτησεν εἰς τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν κατάστασιν ὥστε νὰ μὴ δύναται ὄχι μόνον τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του νὰ κινήσῃ, ἀλλ' οὔτε νὰ φάγῃ καὶ νὰ νοιμηθῇ μετ' εὐχαριστήσεως. Ἀμέσως τότε, μῆτέρ μου, ἐνεθυμήθην τοὺς λόγους σου, καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεξα νὰ σοὶ διηγηθῶ τὴν ἀθλίαν αὐτὴν ζωὴν τοῦ πλουσίου παραλυτικοῦ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Ζαχαρίας δὲν παρεπονεῖτο πλέον διὰ τὴν πτωχείαν του, ἀλλ' ἠγαρίσκει τὸν Θεόν, ὅστις τῷ ἐδώρησε τὸ πολυτιμότερον ἐπὶ τῆς γῆς ἀγαθόν, τὴν ὑγείαν.

Τὰ ἄκαρπα δένδρα.

Ἡμέραν τινά τῆς ἀνοιξέως οἱ μαθηταὶ τῆς τρίτης τάξεως ἐξῆλθον μετὰ τοῦ διδασκάλου των εἰς τὴν ἐσοχίην. Ἐκεῖ ἐκάθισαν νὰ ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον κάτωθεν πλατάνου, πλησίον τῆς ὁποίας ἔρρεε διαυγέστατον ρυάκιον. Εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν, ὁ Γεώργιος, εἶπε τότε πρὸς τὸν διδάσκαλον·

— Ἄν ἡ πλάτανος αὕτη ἦτο καρποφόρον δένδρον, θὰ ἐπρώγομεν τώρα ὀλίγους καρπούς; Πρὸς τί ὁ Θεὸς ἔκαμε τὰ ἄκαρπα ταῦτα δένδρα; Καὶ τὸ ρυάκιον αὐτὸ ἀντὶ νὰ ρέῃ ἐδῶ εἰς τὴν ἐρημίαν, δὲν θὰ ἦτο ὠφελιμώτερον, ἐάν ἦτο εἰς τὸ χωρίον;

— Ὁ Θεός, παιδίον μου, ἀπήντησεν ὁ διδάσκαλος, ὅστις ἔκαμε τὴν πλάτανον ταύτην καὶ ὄλον τὸν κόσμον, ἐγνωρίζε καὶ γνωρίζει καλλίτερον καὶ ἀπὸ σὲ καὶ ἀπὸ ἐμέ καὶ ἀπὸ τοὺς σοφωτέρους ἀνθρώπους.

Παρατηρήσατε πόσα πτηνὰ ἔχουσιν ἐκτισμένας τὰς φωλεὰς των ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ ἀκάρπου τούτου δένδρου καὶ πόσον ὠραῖα φάλλουσι ταῦτα! Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι ὑπὸ τὰ φύλλα τῆς πλατάνου ταύτης τὰ μι-

κρὰ πτηνὰ προφυλάσσονται ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν βροχὴν τοῦ χειμῶνος καὶ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου κατὰ τὸ θέρος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν ἀρπακτικῶν ὀρνέων. Πολλοὶ δὲ ὁδοιπόροι ἀναπαύονται κατὰ τὸ θέρος ὑπὸ τὴν παχεῖαν σκιάν τῶν δένδρων τούτων καὶ πολλὰ ποιμνία καὶ πτηνὰ ὀρσιζοῦν τὸ διαυγὲς καὶ ὀρσερὸν τοῦτο ρυάκιον τῆς ἐρήμου. Ἄλλὰ καὶ τὰ διάφορα ἐπιπλα τῶν οἰκιῶν καὶ τοῦ σχολείου κατασκευάζονται ἐκ ξύλων, τὰ ὅποια κόπτουσιν ἀπὸ τὰ ἄκαρπα ταῦτα δένδρα. Πολὺ δὲ ἠθέλομεν ὑποφέρειν ἐκ τοῦ ψύχους κατὰ τὸν χειμῶνα, ἂν τὰ ξύλα τῶν ἀκάρπων δένδρων δὲν ἐθέρμαινον τὴν ἐστίαν ἡμῶν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ διδασκάλου ὁ Γεώργιος ἐνόησε καὶ ὠμολόγησεν, ὅτι ἅπαντα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ εἶνε ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Νυκτερίς.

Ἡ νυκτερίς εἶνε ζῷον τετράπουν καὶ ὁμοιάζει πρὸς μῦν. Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς εἶνε μικρὰ καὶ ἐπιμήκης, οἱ ὀφθαλμοὶ μικροί, τὰ ὠτά της μεγάλα καὶ τὸ στόμα μέγα, ὠπλισμένον διὰ τριάκοντα ὀκτώ ὀδόντων μικρῶν καὶ ὀξέων. Τὰ πρόσθια ἄκρα τῶν νυκτερίδων εἶνε μεγαλύτερα τῶν ὀπισθίων καὶ φέρουσιν ἀνά τέσσαρας δακτύλους μακροὺς, πλὴν τοῦ ἀντίχειρος, ὅστις εἶνε πολὺ βραχὺς καὶ φέρει ὄνυχα γαμψόν. Οἱ δάκτυλοι τῶν ἐμ-

προσθίων ἄκρων τῶν νυκτερίδων συνδέονται διὰ μεμβράνης λεπτῆς, ἣ ὁποία ἐκτείνεται ὀπισθεν μέχρι τῆς οὐρᾶς καὶ τῶν ὀπισθίων ἄκρων. Ἡ μεμβράνη αὕτη ἀποτελεῖ εἶδος πτερύγων, διὰ τῶν ὁποίων αἱ νυκτερίδες πετώσιν.

Ἡ νυκτερίς γεννᾷ κατὰ τὸν Μάιον ἐν μικρὸν, τὸ ὅποιο ἐπὶ δύο μῆνας φέρει πάντοτε μεθ' ἑαυτῆς. Διὰ τοῦτο αἱ νυκτερίδες δὲν κατασκευάζουσι φωλεάς. Αἱ νυκτερίδες κατὰ τὸν χειμῶνα καταφεύγουσιν εἰς σπήλαια σκοτεινά, κρεμῶνται διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν ἐκ τῶν βράχων μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω καὶ περιπίπτουσιν εἰς νάρκην μέχρι τῆς ἀνοίξεως. Αἱ νυκτερίδες εἶνε πολλῶν εἰδῶν. Εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ὑπάρχουσι νυκτερίδες, αἵτινες ἀπομιμῶσιν τὸ αἶμα τῶν κοιμωμένων ζῴων.

Αἱ νυκτερίδες καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἶνε κεκρυμμέναι ἐντὸς ὀπῶν παλαιῶν οἰκοδομῶν, κοιλοτήτων δένδρων ἢ ρωγμῶν βράχων καὶ μόνον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἐξέρχονται πρὸς ἀναζήτησιν τροφῆς.

Τρέφονται δὲ ἐκ μυτῶν, κωνώπων καὶ ἄλλων ἐπιπλαθῶν ἐντόμων, τὰ ὅποια συλλαμβάνουσιν, ἐν ᾧ πετώσιν εἰς τὸν ἀέρα. Αἱ νυκτερίδες λοιπὸν εἶνε ὠφέλιμα ζῴα.

Ἡ ἀνθοπῶλις.

Ἐν τινὶ πόλει ἔζη πτωχὴ χήρα, ἥτις ἐπώλει ἄνθη. Διὰ τῶν ὀλιγῶν δὲ χρημάτων, τὰ ὅποια ἐκέρδιζεν, ἔζη

μετὰ τῶν δύο τέκνων της. Ἡμέραν τινά, ἀφ' οὗ ἀπὸ πρῶιας περιῆλθε τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως χωρὶς νὰ πωλήσῃ οὔτε ἓν ἄνθος, κατάκοπος ἐκάθισε περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς γωνίαν ὁδοῦ τινος. Ἐσκέπτετο δὲ ἡ δυστυχής, ὅτι τὰ ὄρφανά της κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην θὰ ἐκοιμῶντο ἄνευ τροφῆς, καὶ ἐστέναζεν ἐκ τῆς λύπης. Ἐν ᾧ δὲ ἀπηλπισμένη ἠτοιμάζετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πτωχικὴν της οἰκίαν, γέρων τις, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του, ἐπλησίασεν εἰς αὐτήν καὶ ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς τὰ ἄνθη, διότι ἤθελε νὰ ἀγοράσῃ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν ἤρεσαν εἰς αὐτὸν καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρομον του. Ἡ πτωχὴ χήρα ἀπώλεσε καὶ τὴν τελευταίαν ἐλπίδα, βυθὺς δὲ στεναγμὸς καὶ ἀπελπιστικοὶ ψιθυρισμοὶ ἐξέφυγον ἐκ τῶν χειλέων της.

Ἡ συνοδεύουσα τὸν γέροντα κόρη ὑπώπτευσε τὴν δυστυχίαν τῆς ἀνθοπώλιδος καὶ διὰ νὰ τὴν ἐλεήσῃ, ἀφῆκε νὰ πῆσῃ κρυφίως ἐκ τῶν χειρῶν της τεμάχιον χαρτοῦ. Τοῦτο παρατήρησεν ἓν τῶν τέκνων τῆς χήρας καὶ ἀμέσως ἔσπευσε καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὴν μητέρα του. Αὕτη, ὅτε εἶδεν ὅτι τὸ χαρτίον ἐκεῖνο ἦτο γραμματίον ἑκατὸν δραχμῶν, ἐνόμισεν ὅτι ἔπεσεν ἀπαρατήρητον ἐκ τοῦ θυλακίου τῆς κόρης καὶ ἔτρεξε νὰ τὸ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτήν. Ἡ ἀγαθὴ ὁμῶς κόρη, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ κρύψῃ τὴν ἐλεημοσύνην της, εἶπεν ὅτι τὸ γραμματίον δὲν ἀνῆκεν εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἡ πτωχὴ χήρα ἐπέμενε νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὸ καὶ διεβεβαίωσεν τὴν εὐσπλαγγνον νεάνιδα, ὅτι ἀπ'

αὐτῆς ἔπεσε τὸ γραμματίον. Ὁ γέρων ἐνόησε τότε τί συνέβη καὶ διὰ νὰ ἀνταμείψῃ τὴν τιμιότητα τῆς χήρας εἶπε πρὸς αὐτήν.

— Ἐπειδὴ ἡ κόρη μου δὲν θέλει νὰ λάβῃ τὸ γραμματίον, ἐγὼ εὐχαρίστως θὰ λάβω αὐτό. Ἐξήγαγε δὲ συγχρόνως ἐκ τοῦ χαρτοφυλακίου του ἕτερον γραμματίον πεντακοσίων δραχμῶν, ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὴν πτωχὴν χήραν καὶ προσέθηκεν.

— Ἡ θυγάτηρ μου ἠθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὴν πτωχίαν σου, ἐγὼ δὲ ἀνταμείβω τὴν τιμιότητά σου.

Ἡ τυφλὴ ἀνθοπώλις.

Ἀγοράσατέ μου τᾶνθη!
Τοῦ φωτός μου στερημένη,
ἔρχομαι μακρόθεν ξένη
καὶ τὸν οἶκτόν σας ζητῶ.

Ἄν τὴν γῆν ὠραίαν λέγουν,
(σὺ ὁ βλέπων μόνον κρίνε!)
τᾶνθη μου καρποὶ της εἶνε,
τᾶνθη ταῦτα ποῦ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι ἐγὼ κρίνω
ἀπὸ μόνῃν τὴν ἀφῆν των

πρὸ μικροῦ ἀπὸ τῆν γῆν των
τὰ συνέλεξα ρωπά.

Τῆς αὐγῆς τὸ πνεῦμα τώρα,
ὦ! θαρρῶ πῶς μουρμουρίζει,
θαρρῶ τώρα πῶς δροσίζει
τάνθη μου τὰ χαροπά.

ὦ! ἰδέτε τα πῶς λάμπουν
ἦσαν μωσχομυρισμένα,
εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
τῆς καλῆς μητρός των γῆς.

Ὅταν ἄπλωνα νὰ κόψω
μύρον ἦτο ἡ γῆ ὄλη
κ' ἔλαμπον οἱ φωτοβόλοι
μαργαρίται τῆς αὐγῆς.

Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους.

Ἡμέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος ἔπεσε πολλὴ χιών καὶ
ἐκάλυψε τὰ ὄρη, τὰς πεδιάδας, τοὺς ἀγρούς, τὰς στέγας
τῶν οἰκιῶν καὶ τὰς ὁδοὺς.

Τὰ παιδιά εἰς τὰς αὐλάς καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς κατε-
σκεύαζον διὰ τῆς χιόνος σφαίρας, τὰς ἔρριπτον κατ' ἄλ-
λήλων καὶ διεσκέδαζον.

Μεταξὺ τῶν παιδιῶν τούτων, τὰ ὅποια διεσκέδαζον
τοιουτοτρόπως, ἦτο καὶ ὁ Μιλτιάδης. Οὗτος, ἀφ' οὗ
ἔπαιξεν ἀρκετά, εἶπε πρὸς τοὺς γονεῖς του· «Ἄχ! πό-
σον ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε χειμῶν!» Ὁ πατήρ του
ἔδωκε τότε εἰς αὐτὸν τετραδίου καὶ τῷ εἶπε νὰ γράψῃ
τὴν ἐπιθυμίαν του. Ὁ Μιλτιάδης ὑπήκουσε καὶ ἔγρα-
ψεν ἐν τῷ τετραδίῳ ὅ,τι εἶπεν.

Ὁ χειμῶν παρῆλθε καὶ ἦλθεν ἡ ἀνοιξίς. Τότε ἦλθεν
ὁ Μιλτιάδης μετὰ τοῦ πατρός του εἰς τὸν κῆπον· ἡ-
σθάνθη δὲ ὑπερβολικὴν χαράν, ὅταν εἶδε πλῆθος ὡραίων
ἀνθῶν. Ὑάκινθοι, ἴα, κρίνα καὶ ρόδα εἶχον ἀνθήσῃ καὶ
εὐωδίαζον πολύ. «Πόσον ὡραία», εἶπεν ὁ Μιλτιάδης,
«εἶνε ἡ ἀνοιξίς, ἡ ὅποια μᾶς φέρει τὰ ἄνθη ταῦτα! Εἶθε
πάντοτε νὰ ἦτο ἀνοιξίς!»

Ὁ πατήρ, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸ τετρά-
διον καὶ διέταξε τὸν υἱόν του νὰ γράψῃ ἐν αὐτῷ τὴν
εὐχὴν του ταύτην. Ὁ Μιλτιάδης ἔγραψεν ὅ,τι εἶπεν.

Μετ' ὀλίγον παρῆλθεν ἡ ἀνοιξίς καὶ ἦλθε τὸ θέρος.
Ἡμέραν τινὰ ὁ Μιλτιάδης μετέβη μετὰ τῶν γονέων του

καί τινων φίλων του εἰς τὸ πλησιέστατον χωρίον. Ἐκεῖ ἔφαγον ὠραία βερίκοκκα καὶ ἄλλας ὁπώρας τοῦ θέρους, καὶ ἔχαιρον ὄλαι, βλέποντες τοὺς ἀνθηροὺς λειμῶνας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπήδων τὰ ἀρνία.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν των ἠρώτησεν ὁ πατὴρ· «Δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ τὸ θέρος ἔχει τὰς τέρψεις του;»

— «ὦ! πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε θέρος!» ἀπήντησεν ὁ Μιλτιάδης. Ὁ πατὴρ εἶπε νὰ γράψῃ τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην ἐν τῷ τετραδίῳ.

Παρῆλθε καὶ τὸ θέρος καὶ ἦλθε τὸ φθινόπωρον. Ὁ ἀήρ δὲν ἦτο τόσο θερμὸς, ὅσον καὶ τὸ θέρος, καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος. Τὰ κλήματα ἦσαν γεμάτα ἀπὸ ὠρίμους σταφυλὰς καὶ οἱ κλώνες τῶν δένδρων ἔκλινον πρὸς τὰ κάτω ἀπὸ τὸ βῆρος τῶν ὠρίμων καρπῶν.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη ἦτο ἑορτὴ διὰ τὸν Μιλτιάδην, ὅστις ἠγάπα παραπολὺ τὰς ὁπώρας. «Ἡ ὠραία αὕτη ἐποχή», εἶπεν ὁ πατὴρ του, «μετ' ὀλίγον θὰ παρέλθῃ, ὁ δὲ χειμῶν πλησιάζει νὰ διώσῃ τὸ φθινόπωρον.» — «Ἄχ!» εἶπεν ὁ Μιλτιάδης, «ἤθελον νὰ μὴ ἦρχετο ποτὲ ὁ χειμῶν καὶ νὰ ἦτο πάντοτε φθινόπωρον.»

«Ἀληθῶς, τὸ ἤθελες;» ἠρώτησεν ὁ πατὴρ. «Ναί», ἀπήντησεν ὁ Μιλτιάδης. «Ἀλλά», ἐξηκολούθησεν ὁ πατὴρ, ἐξάγων τὸ τετράδιον ἐκ τοῦ θυλακίου του, «ἰδὲ τί ἔχεις γράψῃ ἐδῶ! Ἀνάγνωσε» — «Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε χειμῶν!» — «Εἶθε πάντοτε νὰ ἦτο ἀνοιξίς!»

— «Ἐπεθύμουν πάντοτε νὰ ἦτο θέρος!» «Γνωρίζεις τίς ἔγραψεν αὐτά;»

«Ἐγὼ τὰ ἔγραψα», ἀπήντησεν ὁ Μιλτιάδης. «Πρὸ ὀλίγου δὲ τί ἔλεγες;» ἠρώτησε πάλιν ὁ πατὴρ. «Ἐπεθύμουν νὰ ἦτο πάντοτε φθινόπωρον», ἀπήντησε τὸ παιδίον.

«Αὐτὸ εἶνε περίεργον», εἶπεν ὁ πατὴρ. «Τὸν χειμῶνα ἐπεθύμεις νὰ ἦτο πάντοτε χειμῶν τὴν ἀνοιξίαν, νὰ ἦτο πάντοτε ἀνοιξίς τὸ θέρος, νὰ ἦτο πάντοτε θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον, νὰ ἦτο πάντοτε φθινόπωρον. Ἐξ ὅλων τούτων λοιπὸν ἀποδεικνύεται, τέκνον μου, ὅτι ὄλαι αἱ ὦραι μᾶς δίδουσι πολλὰς τέρψεις καὶ ποικίλα δῶρα καὶ ὅτι ὁ πάνσοφος Θεὸς ἔκαμε τὸν κόσμον πολὺ καλλίτερον ἢ ὅσον ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἐννοοῦμεν αὐτόν».

Τὸ πέταλον καὶ τὰ κεράσια.

Χωρικός τις ἐταξείδευε μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ὅστις ὠνομάζετο Ἀνδρέας. Καθ' ὅσον ὁ πατὴρ εἶδεν ἐν πέταλον κατὰ γῆς καὶ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του·

— Ἀνδρέα, ἰδὲ ἓνα πέταλον, λάβε το καὶ φύλαξέ το!

— Ἐνα πέταλον! ἀπήντησεν ὁ Ἀνδρέας. Δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ σκύψῃ κανεὶς δι' ἓνα πέταλον!

Ὁ πατὴρ, χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε, ἔκυψεν αὐτός, ἔλαβε τὸ πέταλον, τὸ ἔθηκεν εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλησίον χωρίον, τὸ ἐπώλησεν εἰς τινα πεταλωτὴν ἀντὶ πέντε λεπτῶν, ἠγόρασε δι' αὐτῶν ὀλίγα κεράσια, τὰ ἔκρυψεν ἐν τῷ θυλακίῳ του καὶ ἐξηκολούθησαν πάλιν τὸν δρόμον των.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ ἥλιος ἔκαιε πολὺ καὶ καθ' ὁδὸν δὲν εὐρίσκετο οὔτε πανδοχεῖον, οὔτε δένδρον, ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ὁποίου ν' ἀναπαυθῶσιν, οὔτε βρύσις, διὰ νὰ πῶσιν ὕδωρ, ὁ δὲ Ἀνδρέας ἐδίψα πολὺ.

Τότε ὁ πατὴρ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ θυλακίου του ἓν κεράσιον καὶ ἀφῆκεν αὐτὸ νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, χωρὶς ὀψῆν νὰ τὸ θέλῃ. Ὁ Ἀνδρέας, ὡς εἶδε τὸ κεράσιον, ἔκυψε μετὰ πολλῆς προθυμίας, τὸ ἔλαβε καὶ τὸ ἔφαγε. Μετ' ὀλίγον ὁ πατὴρ ἔρριψε δεύτερον κεράσιον, ὁ δὲ Ἀνδρέας ἔκυψε πάλιν καὶ ἔλαβεν αὐτό.

Τοιουτοτρόπως ὁ πατὴρ ἔρριψεν ὅλα τὰ κεράσια τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, ὁ δὲ Ἀνδρέας ἔκυψε τόσας φορές, ὅσα ἦσαν τὰ κεράσια.

Ὅτε ὁ Ἀνδρέας ἔφαγε καὶ τὸ τελευταῖον κεράσιον, ὁ πατὴρ του ἐστράφη πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπε·

— Βλέπεις τί ἔπαθες; Ἐὰν ἔκυπτες μόνον μίαν φορὴν, διὰ νὰ λάβῃς τὸ πέταλον, δὲν θὰ ἠναγκάζεσο νὰ κύψῃς τόσας φορές διὰ τὰ κεράσια! Πολλοὶ ἄνθρωποι περιφρονοῦν τὰ μικρά, ὅπως σύ, καὶ δὲν σκέπτονται ὅτι καὶ αὐτὰ ἔχουν τὴν ἀξίαν των. Ἀλλὰ πιστεύω, νιέ μου, ὅτι τὸ σημερινόν σου πάθημα σὲ ἐδίδαξεν, ὅτι ἡ οἰκονομία εἶνε σπουδαῖον προτέρημα.

Λύκος καὶ κύων.

Λύκος τις, ἐν ᾧ διήρχετο ἡμέραν τινὰ πλησίον ποιμενικῆς μάνδρας, εἶδε κύνα, ὅστις ἦτο ἐξηπλωμένος εἰς τὸν ἥλιον, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Καλημέρα, ἐξάδελφε, πῶς ἔχεις, καλέ μου ἐξάδελφε;

— Ἐγὼ ἐξάδελφός σου; ἀπήντηтен ὁ κύων. Ποτέ! ἡμεῖς εἰς τὴν οἰκογένειάν μας δὲν ἔχομεν λύκους.

— Καὶ ὅμως, ἐπανελάβεν ὁ λύκος, δὲν ἡμπορεῖς νὰ ἀρνηθῆς ὅτι εἶμεθι συγγενεῖς. Ὁμοιάζομεν, βλέπεις, ὡς ἀδελφοί· ἔχομεν τὴν ἰδίαν κεφαλὴν, τὰ ὦτα ὀρθὰ καὶ οἱ δύο, τοὺς ἰδίους πόδας καὶ τὸ ἴδιον σχεδὸν τρίχωμα. Ἄν παρατηρήσῃς τὸ σῶμά σου εἰς τὸ ὕδωρ, θὰ ἴδῃς ὅτι καθ' ὅλα ὁμοιάζομεν καὶ μόνον ἡ οὐρά μου εἶνε ὀλίγον χονδροτέρα.

— Ἡ οὐρά, οἱ πόδες, τὰ ὦτα καὶ τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν δὲν εἶνε τὸ πᾶν, ἀπήντηтен ὁ κύων· ἕκαστος δὲν κρίνεται ἀπὸ τὸ ἔνδυμά του, ἀλλ' ἀπὸ τὰ ἔργα του. Σὺ κατασπαράττεις τὰ πρόβατα, ἐν ᾧ ἐγὼ ὑπερασπίζω αὐτά· σὺ εἶται κλέπτης, ἐν ᾧ ἐγὼ εἶμαι τίμιος. Δὲν ὁμοιάζομεν διόλου, ὡς βλέπεις. Φύγε λοιπὸν καὶ πρότεξε ἄλλοτε νὰ μὴ περάτῃς ἀπ' ἐδῶ, διότι θὰ ἴδῃς καὶ τί σγῆμα ἔχουν οἱ ὀδόντες μου.

Ἀλώπηξ καὶ καρκίνος.

Καρκίνος τις ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ρύακος εἰς χλοερὸν λειμῶνα, διὰ νὰ βοσκήσῃ. Ἀλώπηξ δὲ τις διαβαίνουσα

κατὰ τύχην ἐκεῖθεν καὶ ἰδοῦσα τὸν καρκίνον βαδίζοντα βραδέως, εἶπεν ἐμπαικτικῶς πρὸς αὐτόν· «Φίλε, διατί βαδίζεις τόσον βραδέως; Τίς ἀφῆρσε τὴν ταχύτητά σου; Ἐκ τοῦ βαδίσματός σου παρατηρῶ, ὅτι βαδίζεις καλλίτερον πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ πρὸς τὰ ἐμπρός». Ὁ καρκίνος ὁμως δὲν ἦτο ἀνόητος καὶ ἀπεκρίθη παρευθὺς πρὸς τὴν ἀλώπεκα· «Δὲν γνωρίζεις, ἀλώπηξ, τὴν φύσιν μου· εἶμαι εὐγενὴς καὶ ἀξιοπρεπὴς καὶ τρέχω, ὅταν θέλω, ταχύτερον σοῦ καὶ ὄλων τῶν ἡμοίων σου. Δέχεσαι νὰ τρέξωμεν ἐπὶ στοιχήματι;»

«Εὐχαρίστως», εἶπεν ἡ ἀλώπηξ. «Θέλεις νὰ τρέξωμεν ἀπὸ Σμύρνης εἰς Ἀϊδίνιον ἢ ἀπὸ Μαγνησίας εἰς Πέργαμον;»

«Ἄ, ὄχι», ἀπεκρίθη ὁ καρκίνος «ὁ δρόμος οὗτος εἶνε πολὺ μακρὸς. Ἄρκει, νομίζω, νὰ τρέξωμεν κατὰ μῆκος τοῦ λειμῶνος μέχρι τοῦ ἄκρου αὐτοῦ».

«Ἐχει καλῶς», εἶπεν ἡ ἀλώπηξ γελῶσα, ὁ δὲ καρκίνος προσέθηκε σοβαρῶς· «Σοὶ χαρίζω καὶ ἀρκετὴν προδρομήν· ἐὰν τοῦτο δὲν δεχθῆς, δὲν καταδέχομαι νὰ τρέξω».

«Ἐστῶ καὶ πόση θὰ εἶνε ἡ προδρομὴ αὕτη;» ἠρώτησεν ἡ ἀλώπηξ μετὰ περιεργείας. «Ἀκριβῶς ἴση πρὸς τὸ μῆκός σου», ἀπεκρίθη ὁ καρκίνος. «Σὺ θὰ σταθῆς ἔμπροσθέν μου, ἐγὼ δὲ ὀπισθὲν σου οὕτως, ὥστε ἡ εὐρὰ σου νὰ ψαύῃ τοῦ σώματός μου· καὶ ὅταν ἐγὼ εἶπω· Ἐμπρός! τότε ἀρχίζομεν τὸν δρόμον.»

«Εἶμαι σύμφωνος καθ' ὅλα», εἶπεν ἡ ἀλώπηξ καὶ ἔστρεψε πρὸς τὸν καρκίνον τὰ νῶτά της. Ἐκεῖνος ἐνέπηξε

τότε, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ ἡ ἀλώπηξ, τὰς χηλάς του εἰς τὴν δατύμαλλον οὐρὰν αὐτῆς καὶ ἔκραξεν· «Ἐμπρός!» Παρευθὺς ἡ ἀλώπηξ ἤρχισε νὰ τρέχῃ, ὅπως οὐδέποτε μέχρι τότε εἶχε τρέξῃ· ὅτε δὲ ἔφθικεν εἰς τὸ ὠρισμένον σημεῖον, ἔστρέφη εὐθὺς καὶ ἐφώνησε· «Ποῦ εἶσαι λοιπόν, καρκίνε; πολὺ βραδύνεις, πτωχέ!» Ἄλλ' ὁ καρκίνος, ὅστις ἴστατο πλησιέστερον εἰς τὸ σημεῖον ἢ ἡ ἀλώπηξ, ἀπεκρίθη ὀπισθεν αὐτῆς· «Τί σημαίνει ὁ λόγος οὗτος, ἀλώπηξ; Διὰ τί εἶσαι τόσον βραδυκίνητος; Ἐγὼ σὲ περιμένω ἐδῶ πρὸ πολλοῦ»

Ἡ ἀλώπηξ ἐξεπλάγη καὶ εἶπεν· «Ὁ Σατανᾶς βεβαίως σὲ ἔφερον ἐδῶ!» Ἐπλήρωσε τὸ στοίχημα, συνἔστειλε τὴν οὐρὰν της καὶ ἔφυγε κατητχυμένη.

Τὸ πολύτερον βότανον.

Δύο κοράσια, Ἀγλαΐα καὶ Μελπομένη, ἐπέστρεφον ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὸ χωρίον των καὶ ἕκαστον ἔφερον ἐπ' ὤμου κοφίνιον πλήρες ὀπωρικῶν. Καὶ ἡ μὲν Μελπομένη ἐστέναζε καὶ ἐγύγγυζε διὰ τὸ βῆρας, ἡ δὲ Ἀγλαΐα ἐγέλα καὶ ἐχαριεντίζετο.

Ἡ Μελπομένη ἀποροῦσα διὰ τὴν εὐθυμίαν τῆς Ἀγλαΐας εἶπε πρὸς αὐτήν· «Παράδοξον μοὶ φαίνεται, πῶς δύνασαι νὰ γελᾷς, ἐν ᾧ τὸ κοφίνιον σου εἶνε ἐπίσης βχυρὸν ὡς καὶ τὸ ἰδικόν μου· σὺ δὲ δὲν εἶσαι ρωμαλεωτέρα ἐμοῦ.» — «Ναί», εἶπεν ἡ Ἀγλαΐα ἀλλ' ἐγὼ ἔθηκα ἐν τὸς τοῦ κοφινίου μου βότανόν τι, τὸ ὁποῖον ἀνακουφίζει

τόσον πολὺ τὸ βῆρος αὐτοῦ, ὥστε μόλις τὸ αἰσθάνομαι.»

«Τοῦτο λοιπὸν εἶνε πολύτιμον βότανον!» εἶπεν ἡ Μελπομένη. «Εἰπέ μοι, σὲ πικρακάλῳ, πῶς ὀνομάζεται καὶ ποῦ δύναμαι νὰ τὸ εὔρω, ἵνα μεταχειρίζομαι καὶ ἐγὼ αὐτό, ὅταν θέλω νὰ ἀνακουφίσω τὸ βῆρος μου;»

«Τὸ βότανον τοῦτο, ἀπεκρίθη ἡ Ἀγλαΐα, φέεται πανταχοῦ, φίλη μου, καὶ ὀνομάζεται ὑπομονή.»

Οἱ τρεῖς φίλοι τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀνθρωπὸς τις εἶχε τρεῖς φίλους, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς μὲν δύο ἠγάπα καθ' ὑπερβολήν, περὶ δὲ τοῦ τρίτου ὀλίγον ἐφρόντιζεν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατηγορήθη ἀδίκως καὶ ἐκλήθη εἰς τὸ δικαστήριον. Ἦλθε τότε πρὸς τοὺς τρεῖς φίλους του καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς: «Τίς ἐξ ὑμῶν θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ; Διότι κατηγορήθην ἀδίκως μὲν, ἀλλὰ βάρως, ὁ δὲ δικαστὴς εἶνε πολὺ ὠργισμένος κατ' ἐμοῦ.»

Ὁ πρῶτος ἐκ τῶν φίλων του ἐπροσάσθη ὅτι εἶχεν ἄλλας κατεπειγούσας ἐργασίας καὶ ἔνεκα τούτου δὲν ἦ δυνατό νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ δικαστήριον. Ὁ δεῦτερος συνώδευσε αὐτὸν μέχρι τῆς θύρας τοῦ δικαστηρίου, ἀλλ' ὡς εἶδε τὸν δικαστὴν ὠργισμένον, ἐφοβήθη καὶ ἐπέστρεψε. Ὁ τρίτος, τὸν ὅποιον ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠγάπα, ὅσον τοὺς δύο ἄλλους, ἦλθεν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ ἐμαρτύρησε τόσον πειστικῶς περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ φίλου του, ὥς-

τε ὁ δικαστὴς ὄχι μόνον ἀπέλυσε, ἀλλὰ καὶ ἀντήμειψε τὸν κατηγορούμενον.

Τρεῖς φίλους ἔχει ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ: τὰ χρήματα, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, καὶ τὰ καλὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ἀλλὰ πῶς φέρονται οἱ φίλοι οὗτοι πρὸς αὐτόν, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, ὅταν ὁ Θεὸς καλέσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς οἶκον; Τὰ χρήματα πρῶτα ἐγκαταλείπουν αὐτὸν καὶ δὲν ὑπάγουν μετ' αὐτοῦ. Οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι συνοδεύουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ τάφου καὶ ἔπειτα ἐπιστρέφουσιν ἄλλιν εἰς τὰς κατοικίας των. Τὰ δὲ καλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος λησμονεῖ πολλάκις ἐν τῷ βίῳ του, αὐτὰ συνοδεύουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ ὑψίστου Κριτοῦ, αὐτὰ μόνον συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ σώζουσιν αὐτόν.

Τὰ τρία καθαρὰ παιδία.

Πατήρ τις πλούσιος, τοῦ ὁποίου ἀπέθανον καὶ οἱ τρεῖς υἱοί, ἐσκέφθη διὰ τῶν καλῶν ἔργων νὰ μετριάσῃ τὴν πικρίαν τῆς τεθλιμμένης ψυχῆς του. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθοεργιῶν, τὰς ὁποίας ἐσκέφθη νὰ πράξῃ, ἀπεφάσισε νὰ ἐκλέξῃ καὶ τρία πτωχὰ καὶ ὄρφανὰ παιδία, νὰ τὰ υἱοθετήσῃ καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς εὐτυχοῦς ἀπικαταστάσεως αὐτῶν.

Μεταβαίνει λοιπὸν εἰς τὸ σχολεῖον τῶν ὄρφανῶν παι-

δίω, λέγει εἰς τὸν διδάσκαλον τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του καὶ ζητεῖ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τοὺς μαθητάς.

Εὐθύς τότε, κατὰ διαταγὴν τοῦ διδασκάλου, παρουσιάζονται ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου ἐνώπιον τοῦ πλουσίου. Οὗτος δέ, ἀφ' οὗ τὰ παρετήρησε μετὰ προσοχῆς, ἐξέλεξεν ἐξ αὐτῶν τρία καὶ εἶπε· « Προτιμῶ καὶ θὰ υἰοθετήσω τὰ τρία ταῦτα παιδιά, διότι εἶνε καθαρώτερα ὄλων τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὰ ἐνδύματα· ἐκ τούτου δὲ συμπεραίνω, ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ αὐτῶν εἶνε καθαρωτέρα τῶν ἄλλων».

Ὁ διδάσκαλος ἐβεβαίωσε τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα, ὅτι πράγματι τὰ τρία ἐκεῖνα παιδιά ἦσαν καὶ ἐπιμελέστερα καὶ χρηστοθέστερα τῶν ἄλλων.

Τοιουτοτρόπως διὰ τῆς καθαρότητός των κατέστησαν εὐτυχῆ τὰ τρία πτωχὰ καὶ ὄρφανὰ παιδιά.

*Ἡ καθαρότης εἶνε ἡ καλλίστη τῶν στολῶν
καὶ κατὰ τῆς ἀσθενείας εἶνε μέγας προμαχών.*

*Ὁ δὲ ρυπαρὸς τὸ σῶμα ἔχει ρυπαρὰν ψυχὴν,
καὶ ἂν ἴκει εἰς τῶν χοίρων τὴν ἀκάθαρτον φυλὴν.*

Ὁ φίλος εἰς τὴν ἰνάγκην.

Ἡμέραν τινὰ ὁ μικρὸς Πέτρος, ὅτε ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ σχολείου, εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του· « Ἀγαπητὴ μητέρα, ὁ πτωχὸς Παῦλος, ὅστις δὲν ἔχει πλέον οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα, εἶνε πολὺ ἀσθενής, οἱ δὲ ἄνθρωποι,

οἱ ὅποιοι τὸν ἔχουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ των, ἀφῆκαν αὐτὸν μόνον ἐν τῷ δωματίῳ καὶ δὲν τὸν περιποιῶνται· διὰ τοῦτο λυποῦμαι πολὺ καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐπισκέπτομαι συχνὰ τὸν πτωχὸν Παῦλον, ἐὰν μοι δίδῃς τὴν ἄδειαν».

— «Εὐχαρίστως», ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ· «διότι εἶνε δίκαιον καὶ καλὸν οἱ φίλοι νὰ βοηθῶνται μεταξύ των εἰς τὰς ἀνάγκας των· ἀλλὰ φρόντισον πρῶτον, τέκνον μου, νὰ μάθῃς, ἐὰν ἡ ἀσθένεια τοῦ φίλου σου δὲν εἶνε κολλητικὴ, καὶ ἂν δὲν ὑπάρχη κίνδυνος μὴ ἀσθενήσῃς καὶ σύ».

Εὐθύς τότε ἔτρεξεν ὁ Πέτρος διὰ νὰ πληροφορηθῇ, καὶ ἔφερε τὴν εἰδησιν ὅτι ἡ ἀσθένεια τοῦ φίλου του δὲν εἶνε κολλητικὴ. Ἦρχετο λοιπὸν καθ' ἡμέραν πρὸς τὸν ἀσθενῆ φίλον του, ἐκάθητο πολλὰς ὥρας πλησίον τῆς κλίνης αὐτοῦ, εἰδὼς εἰς αὐτὸν πάντα, ὅσα ἐχρειάζετο, καὶ πολλάκις ἔμενε καὶ τὴν νύκτα πλησίον του. Ὅτε ὁ Παῦλος ἤρχισε νὰ ἀναρρωνηθῇ, ὁ Πέτρος ἀνεγίνωσκε μεγαλοφώνως εὐχάριστα βιβλία, ἵνα διασκεδάσῃ αὐτόν, καὶ τῷ ἔφερε δυναμωτικὰ φαγητά, τὰ ὅποια ἐλάμβανε παρὰ τῆς ἀγαθῆς μητρός του. Εἰς τῶν συμμαθητῶν του εἶπεν ἡμέραν τινὰ πρὸς αὐτόν· «Εἶσαι ἀνόητος, διότι κάθησαι πολλὰς ὥρας πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς Παύλου· ἐγὼ δὲν θὰ τὸ ἔκαμνον».

— «Δὲν θὰ σοὶ ἤρεσκεν», ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, «ἐὰν ἦσο ἀσθενής, ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ πάντας, καὶ εἰς φίλος ἐφρόντιζε διὰ σέ, σὲ παρηγόρει καὶ σὲ περιποιεῖτο;»

Ὁ Παῦλος ἔγεινε μετ' ὀλίγον ἐντελῶς ὑγιής καὶ συγκινημένος εὐχαρίστει τὸν φίλον του Πέτρον διὰ τὴν

βοήθειαν καὶ περιποίησιν, τὴν ὁποίαν τῷ ἔκαμε. «Πόσον θὰ ἔχαιρον, ἔλεγεν, ἐὰν ἠδυνάμην, καλέ μου φίλε, νὰ κάμω καὶ ἐγὼ χάριν τινὰ εἰς σέ! ἀλλ' εἶμαι πτωχός, καὶ δὲν γνωρίζω πῶς δύναμαι νὰ σέ εὐχαριστήσω».

Μετὰ τινος ἡμέρας μετέβη ὁ Πέτρος εἰς τὸν μικρὸν κῆπον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς μόνος περιποιεῖτο. Πόσον δὲ ἐξεπλάγη καὶ ἐθαύμασεν, ὅτε εἶδεν ὅτι ὅλα τὰ ἄγρια χόρτα ἦσαν ἐξεριζωμένα, τὰ μικρὰ τετράγωνα τοῦ κήπου ἐπιμελῶς ἐσκαλισμένα καὶ πεφυτευμένα μὲ ὠραῖα ἄνθη! Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ ἐννοήσῃ ποῖος ἔκαμε τοῦτο· διότι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ὅτε ἦτο εἰς τὸν μικρὸν τοῦ κῆπον, εἶχεν ἀφήσῃ αὐτὸν εἰς πολὺ διάφορον κατάστασιν, ἢ ὅ,τι τὸν εὔρισκε τώρα. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ἔτι οἱ γονεῖς τοῦ ἔκαμον αὐτό, ἀλλ' οὔτε οἱ γονεῖς τοῦ ἐγνωρίζον τι περὶ τούτου, οὔτε ἄλλοι τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῆς οἰκίας. Ἐπὶ τέλους ἔμαθε παρὰ τινος γείτονος, ὅτι ὁ Παῦλος ἔφερε καὶ ἐφύτευε τὰ ἄνθη πολὺ πρῶι. Ἐκτοτε οἱ νέοι οὔτοι ἐζησῶν ὡς ἀδελφοί, καὶ ἐδείκνυνον πρὸς ἀλλήλους τότεν ἀγάπην, ὥστε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἐθυσίαζε καὶ τὴν ζωὴν τοῦ χάριν τοῦ φίλου του, ἐὰν παρουσιάζετο τοιαύτη ἀνάγκη.

• Ο ἄξιος βραβεύεται.

Πλουσία τις δέσποινα μετέβη ὠραῖαν τινὰ ἡμέραν τῆς ἀνοιξέως εἰς πλησίον χωρίον χάριν ἀναψυχῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἡγάπα πολὺ τὰ παιδία καὶ ἦτο καὶ ἐλεήμων, ἀπεφάσισε

νὰ δώσῃ εἴκοσι πέντε δραχμὰς εἰς τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν κορασίων, τὰ ὁποῖα ἠθέληεν ἀπαντήσῃ καθ' ὁδόν.

Τὸ πρῶτον κοράσιον, τὸ ὁποῖον εἶδεν, ἐκάθητο πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας τῶν γονέων του καὶ ἔραπτε.

— Τί πράγμα εἶνε αὐτὸ, τὸ ὁποῖον ράπτεις, παιδίον μου; ἠρώτησεν ἡ δέσποινα.

— Εἶνε ὠραῖαι ταινίαι, ἀπήντησε τὸ κοράσιον, διὰ τῶν ὁποίων θὰ κοσμήσω τὸν πῖλόν μου. Πόσον ὠραῖος θὰ ἦναι!

— Τὸ κοράσιον αὐτὸ εἶνε φιλάρεσκον, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ δέσποινα καὶ ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν της.

Ὀλίγον περαιτέρω συνήντησεν ἄλλο κοράσιον, δεκαετὲς περίπου, τὸ ὁποῖον μετὰ κόπου μετέφερε κάδδον πλήρη ὕδατος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτό.

— Δὲν σοι εἶναι πολὺ βαρὺς αὐτὸς ὁ κάδδος, μικρά μου;

— Ὅχι καὶ τόσο, ἀπεκρίθη ἡ μικρὰ καὶ ὕψωσε τὴν κεφαλὴν της. Ἐπειτα, ὅταν τὸν φέρω εἰς τὴν οἰκίαν μας ἡ μήτηρ μου θὰ μοὶ δώσῃ δέκα λεπτὰ διὰ τὸν κόπον μου.

— Χάριν τοῦ συμφέροντος κοπιᾶζει καὶ ὄχι χάριν τῆς μητρός του, εἶπεν ἡ δέσποινα καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν της.

— Ἐ, μικρὰ, ποῦ τρέχεις; εἶπε πρὸς μικρὸν κοράσιον, τὸ ὁποῖον διήρχετο πλησίον της μετὰ σπουδῆς.

— Τρέχω, διότι εἶναι ἡ ὥρα τοῦ γεύματος. Φοβοῦμαι μὴ φάγουν οἱ ἄλλοι καὶ εἰς ἐμέ δὲν ἀφήσουν τίποτε.

— Λαίμαργον, εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ δέσποινα, οὐδὲ σὺ θὰ λάβῃς τὰς εἴκοσι πέντε δραχμὰς.

Ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου, βλέπει κοράσιον, τὸ ὁποῖον ἐγέλα μεγαλοφώνως.

— Πολὺ εὐθυμος, ὡς βλέπω, εἶσαι μικρά. Τί ἔχεις καὶ γελᾷς; ἠρώτησεν ἡ δέσποινα.

— Ὁ ἐξάδελφός μου ὁ Ἰωάννης, ἐν ᾧ μὲ ἐβοήθει νὰ περάσω αὐτὸν τὸν χάνδακα, ὠλίσθησε καὶ ἔπεσεν ἐντὸς αὐτοῦ. Τὸ πρόσωπόν του, αἱ χεῖρές του καὶ τὰ ἐνδύματά του κατελασπώθησαν.

Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγε ταῦτα, ἐξηκολούθει νὰ γελᾷ.

— Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εὐχαριστεῖς ἐκεῖνον, ὁ ποῖος σὲ ἐβοήθησεν; εἶπεν αὐστηρῶς ἡ δέσποινα καὶ ἀπῆλθε.

Μετὰ τοῦτο συναντᾷ ἄλλο κοράσιον, τὸ ὁποῖον ἴστατο πρὸ τῆς θύρας καλύβης τινός. Ὅτε εἶδε τὴν δέσποιναν, ἦλθε πρὸς αὐτὴν μετὰ σεβασμοῦ καὶ συστολῆς καὶ εἶπε·

— Σᾶς παρακαλῶ, κυρία, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μοῦ ἀνοίξετε αὐτὴν τὴν θύραν, διότι δὲν φθάνω νὰ ἀνοίξω μόνη μου.

— Εὐχαρίστως, τέκνον μου. Ἀλλὰ διὰ τί τρέμεις; μήπως εἶσαι ἄρρωστη; Φαίνεσαι κατάκοπος.

— Ὅχι καὶ τόσον, κυρία μου, ἀν καὶ περιεπάτησα πολὺν δρόμον σήμερον. Ἡ θεία μου κατοικεῖ ἐδῶ, καὶ ἐπειδὴ εἶνε ἡ δυστυχῆς τυφλή, ἦλθον νὰ σαρώσω καὶ νὰ καθαρίσω τὸ δωμάτιόν της.

— Εἶναι ἀξιόλογον κοράσιον! ἀνεφώνησεν ἡ ἐλεήμων δέσποινα, καὶ ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸ τὰς εἴκοσι πέντε δραχμάς.

Συμβουλαὶ Βηλαρά.

Σὲ κάθε μέρος καὶ καιρὸ
ὕπώπτενε τὸν πονηρὸ
μὲ αὐτὸν ποτὲ μὴ φιλιωθῆς,
ἔς τὸ ὕστερο θὰ ζημιωθῆς,
γιατὶ τὸ ἔχει φυσικὸ
νὰ κάνη πάντοτε κακὸ.

Σύναξε νειὸς ὅσο ἔμπορεῖς
γέροντος ἄγεσι νὰ βρῆς
ἔς τὰ νειάτα σου ἀν ὀκνεύης,
γέρος κακὰ πορεύεις.

Μέτραγε τα ἔξοδά σου
κατὰ τὸ εἰσόδημά σου,
κι' ἔτσι ζῆς εὐτυχιμένος
κι' ἀπ' τὸν κόσμον παινεζόμενος.

Μὴν ἀφίρης τὸ ὀλίγον
ποῦ ἔς τὸ χέρι σου κρατᾷς
για νὰ βρῆς τὸ παραπάνω,
τὶ δὲν ξέρεις τὶ ζητᾷς.

Σὲ ὅτι ἐπιχειριστῆς
ποτέ σου μὴ παραβιαστῆς,
γιατὶ σὲ βιά μεγάλη
ὁ ροῦς μας πάντα σφάλλει.

Κάθε τι ἐπιχειρήσου
ὅσο εἶν' ἡ δύναμί σου,
ἀπ' τὸν κύκλο σου μὴ βγαίης,
γιατ' ἄλλοιῶς κακοπαθαίεις.

Οἱ δώδεκα

μεγάλοι θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπίστευον εἰς πολλοὺς θεοὺς, ἐκ τῶν ὁποίων δώδεκα ὠνόμαζον μεγάλους θεοὺς καὶ ἐπίστευον ὅτι οὗτοι κατώκουν τὸν Ὀλυμπον.

Οἱ δώδεκα μεγάλοι θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦσαν οἱ ἑξῆς:

Ὁ Ζεὺς, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος πάντων, ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. Παριστάνετο δὲ καθήμενος ἐπὶ θρόνου καὶ κρατῶν σκῆπτρον καὶ κεραυνόν.

Ὁ Ποσειδῶν, ἀδελφὸς τοῦ Διός, θεὸς τῆς θαλάσσης. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του τοὺς ἀνέμους καὶ ὅτι ἔστειλλε τὴν τρικυμίαν ἢ ἐπανάφερε τὴν γαλήνην. Παριστάνετο δὲ ὡς μεγαλοπρεπῆς ἀνὴρ κρατῶν εἰς τὴν δεξιὰν τρίαιναν.

Ὁ Ἀπόλλων, υἱὸς τοῦ Διός, θεὸς τοῦ φωτός καὶ τῶν ὠραίων τεχνῶν. Παριστάνετο δὲ ὡς ὠραιότατος νεανίας φέρων λύραν ἢ τόξον καὶ φαρέτραν ἀνηρτημένην ἀπὸ τῶν ὤμων.

Ὁ Ἄρης, υἱὸς τοῦ Διός, θεὸς τοῦ πολέμου καὶ τῆς ἀνδρείας. Παριστάνετο δὲ φοβερὸς τὴν ὄψιν καὶ καθήμενος ἐφ' ἄρματος συρομένου ὑπὸ δύο ἀγρίων ἵππων.

Ὁ Ἥφαιστος, υἱὸς τοῦ Διός, θεὸς τοῦ πυρός καὶ τῆς σιδηρουργικῆς. Μυθολογοῦσιν ὅτι ὁ Ἥφαιστος ἦτο χωλὸς καὶ ὅτι εἶχε τὰ ἐργατήριά του ὑπὸ τὸ ὄρος Αἴτναν. Διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα ὄρη ὀνομάζονται ἠφαίστεια.

Ὁ Ἑρμῆς, υἱὸς τοῦ Διός καὶ προστάτης τοῦ ἐμπορίου. Παριστάνετο δὲ ὡς νέος φέρων πτερὰ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς πόδας καὶ κρατῶν ράβδον, ἣτις ὀνομάζεται κηρύκειον. Ὁ Ἑρμῆς ἦτο ἄγγελος τῶν θεῶν καὶ ἐκτελεστής τῶν παραγγελιῶν αὐτῶν.

Ἡ Ἥρα, ἡ σύζυγος τοῦ Διός, ἡ σεβαστοτάτη ἐκ τῶν θεῶν. Αὕτη παριστάνετο ὡς γυνὴ σοβαρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ καθημένη ἐφ' ἀμάξης συρομένης ὑπὸ ταῶν.

Ἡ Ἀθηνᾶ, θυγάτηρ τοῦ Διός, θεὰ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς σοφίας. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐτιμᾶτο καὶ ὡς θεὰ τοῦ πολέμου διὰ τοῦτο παριστάνετο φέρουσα περικεφαλαίαν, θώρακα, ἀσπίδα καὶ δόρυ. Μυθολογοῦσιν ὅτι αὕτη ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τὴν καλλιεργίαν τῆς ἐλαίας καὶ ἄλλας τέχνας διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ Ἑργάνη.

Ἡ Δημήτηρ, ἀδελφὴ τοῦ Διός, θεὰ τῆς γεωργίας. Παριστάνετο δὲ φέρουσα στέφανον ἐκ σταχύων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ κρατοῦσα εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα σκῆπτρον ἢ λαμπάδα ἀνημμένην, εἰς δὲ τὴν ἑτέραν στάχνας.

Ἡ Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διός καὶ ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος, θεὰ τοῦ κυνηγίου. Παριστάνετο δὲ φέρουσα τόξον καὶ φαρέτραν ἀνηρτημένην ἀπὸ τῶν ὤμων.

Ἡ Ἑστία, ἀδελφὴ τοῦ Διός, θεὰ τοῦ οἰκιακοῦ πυρός.
Ἡ Ἀφροδίτη, θυγάτηρ τοῦ Διός, θεὰ τοῦ κάλλους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐφαντάζοντο ὅτι οἱ θεοὶ των εἶχον ἀνθρωπίνην μορφήν, καὶ ὅτι τροφή μὲν αὐτῶν ἦτο ἡ ἀμβροσία, ποτὸν δὲ τὸ νέκταρ.

Φιλῆμων καὶ Βαυκίς.

Μυθολογοῦσιν ὅτι ὁ Ζεὺς, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, κατέβη ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν γῆν, ἵνα ἴδῃ διὰ τῶν ἰδίων του ὀφθαλμῶν, ἂν οἱ ἄνθρωποι, εἰς τινα πόλιν τῆς Φρυγίας, ἦσαν τόσοι κακοί, ὅσον παρίστανεν αὐτοὺς ἡ φήμη.

Οἱ δύο θεοί, ἔχοντες μορφήν ἀνθρώπου, ἔφθασαν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν φρυγικὴν πόλιν. Ἐζήτησαν φιλοξενίαν, κρούσαντες τὴν θύραν μεγάλης οἰκίας, ἀλλ' οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐδίωξαν ἀγενῶς τοὺς δύο ὀδοιπόρους.

Οἱ ἄγνωστοι ἔκρουσαν τότε τὴν θύραν ἄλλης οἰκίας, ἀλλὰ ματαίως. Χιλίας οἰκίας εἶχεν ἡ πόλις, ἀλλ' οὐδεμία ἐξ αὐτῶν ἤνοιξε τὴν θύραν της, ἵνα φιλοξενήσῃ τοὺς δύο ἀγνώστους.

Ἐκτὸς τῆς πόλεως, ἐπὶ μικροῦ λόφου, ὑπῆρχε πτωχικὴ καλύβη, ἀχυροσκεπῆς, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔζων δύο εὐσεβεῖς καὶ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι· ὁ γέρον Φιλῆμων καὶ ἡ γραιτὰ σύζυγός του Βαυκίς.

Ἐντὸς τῆς καλύβης ἐκείνης ἔζων οἱ δύο σύζυγοι πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἡγαπημένοι καὶ εὐτύχεῖς. Οὔτε τέκνα

οὔτε ὑπηρετήν εἶχον· αὐτοὶ οἱ δύο ἀπετέλουν ὅλην τὴν οἰκογένειαν, καὶ προθύμως ὁ εἷς ὑπηρετεῖ τὸν ἄλλον.

Οἱ δύο θεοὶ διηυθύνθησαν καὶ εἰς τὴν καλύβην ἐκείνην. Ὁ γέρον Φιλῆμων ἐκάθητο ἐπὶ λίθου ἐκτὸς τῆς θύρας, ἰδὼν δὲ τοὺς δύο ὀδοιπόρους, ἠγέρθη καὶ ὑπῆγε πρὸς ὑποδοχὴν των.

— Καλοὶ μου ἄνθρωποι, εἶπεν, εἰσθε ξένοι καὶ φαίνεσθε κατάκοποι· ἔλθετε εἰς τὴν καλύβην μας. Πολὺ θὰ εὐχαριστηθῶμεν ἂν δεχθῆτε τὴν φιλοξενίαν μας.

Ἡ θύρα τῆς καλύβης ἦτο τόσο μικρά, ὥστε οἱ δύο θεοὶ ἔκυψαν, ἵνα εἰσέλθωσιν. Ἡ φιλόξενος Βαυκίς ὑπέδεχθη πολὺ φιλοφρόνως τοὺς ξένους. Ἐστρωσε μαλακὸν ὕφασμα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, διὰ νὰ καθήσωσιν, ἔπειτα δὲ ἤναψε πυρὰν καὶ ἔθεσεν ἐπ' αὐτῆς χαλκίνην χύτραν.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Φιλῆμων εἶχε κόψῃ λαχανικὰ ἐκ τοῦ μικροῦ λαχανοκήπου, τὰ ὁποῖα ἔφερον εἰς τὴν Βαυκίδα, διὰ νὰ τὰ καθάρισῃ· ἔπειτα ὁ γέρον διὰ δικράνου κατεβίβασεν ἀπὸ τῆς δοκοῦ τῆς ὀροφῆς τεμάχιον ἀλιπάστου κρέατος, τὸ ὁποῖον ἐφύλαττε διὰ μεγάλην τινα ἐορτήν.

Πρὸ τοῦ δείπνου ἔθεσαν πρὸ τῶν ξένων σκάφην, διὰ νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας των. Ἐν ᾧ δὲ οἱ ἄγνωστοι ἐδρόσιζον τὰ μέλη των, ἡ Βαυκίς ἠτοίμαζε τὴν τράπεζαν· ἔφερον ἐλαιάς, ὀξύγαλα καὶ ψά, ἐντὸς πηλίνων πινακίων, κρατῆρα πῆλινον καὶ ποτήριον ἐκ ξύλου ὀξύας, μετὰ ταῦτα δὲ ἔφερε καὶ τὸ βραστὸν φαγητόν.

Οἱ φιλόξενοι σύζυγοι, διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι περισσό-

περον τοὺς ξένους των, ἔφερον καὶ ἐπιδόρπια· σῦκα, φοίνικας, δαμάσκηνα, σταφυλὰς καὶ εὐώδη μῆλα. Ἄλλὰ τὸ καλλίτερον ἐξ ὅλων ἦτο ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ προθυμία, μετὰ τῆς ὁποίας ὑπηρετοῦν οἱ δύο γέροντες τοὺς ξένους.

Ἄλλ' ἐν ᾧ ἔτρωγον, αἴφνης ἡ Βαυκίς ἔστρεψε καὶ εἶδε μετ' ἀνητυχίας τὸν Φιλήμονα, καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἐδείκνυε τὸν κρατῆρα.

Ὁ κρατῆρ, ἀφ' οὗ ἔπινον οἱ ξένοι, ἐπληροῦτο εὐθύς οἴνου, ὁ ὅποτος διέχυνε θεῖαν εὐωδίαν εἰς τὴν καλύβην.

Οἱ σύζυγοι ἐκστατικοὶ παρετήρουν τὸ θαῦμα, ἡ αὐτὴ δὲ σκέψις διήλθε τοῦ νοῦ των καὶ ἔγειναν καὶ οἱ δύο ὠχροί. Ἐνόησαν ὅτι οἱ ξένοι ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν ἄνθρωποι καὶ μετὰ ἱεροῦ φόβου ὑψωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ὡς εἰς προσευχὴν, ζητοῦντες συγχώρησιν, διότι τόσον πενιχρῶς, τόσον ἀναξίως τοὺς ἐφιλοξένησαν.

Τότε ὁ Ζεὺς εἶπε πρὸς αὐτοὺς·

— Εἴμεθα θεοὶ καὶ θέλομεν τιμωρῆσθαι τοὺς ἀσεβεῖς γείτονάς σας διὰ τὰς ἀνομίας των· σεῖς ὅμως οὐδὲν κακὸν θὰ πάθητε· ἀφήσατε τὴν κατοικίαν σας καὶ ἔλθετε μεθ' ἡμῶν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ.

Ἐπήκουσαν εὐθύς οἱ γέροντες καὶ, στηριζόμενοι εἰς τὰς βακτηρίας των, διηυθύνθησαν μετὰ κόπου διὰ τῆς ἀνωφεροῦς ἀτραποῦ εἰς τὸ ὄρος. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν κορυφὴν, ἔστρεψαν τὸ βλέμμα αὐτῶν κάτω καὶ εἶδον ὅτι ὅλη ἡ πόλις εἶχεν ἐξαφανισθῆ, ἡ κοιλὰς εἶχε μεταβληθῆ εἰς λίμνην καὶ μόνῃ ἡ καλύβη των ἔμενεν ἀβλαβής. Ἄλλὰ πρὶν ἢ συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, ἡ πε-

νιχρὰ ἐκείνη καλύβη μετεβλήθη παρευθὺς εἰς μεγαλοπρεπῆ καὶ πολυτελεῆ ναόν. Μαρμάρινοι κίονες ὑψοῦντο ὑπὸ τὴν στέγην, τὸ ἄχυρον τῆς ὁποίας μετεβλήθη εἰς χρυσόν, ἡ δὲ χαμηλὴ θύρα ἔγεινε πλατεῖα καὶ ὠραία πύλη.

Ἐν ᾧ ἐκπληκτοὶ παρετήρουν πάντα ταῦτα οἱ εὐτεθεῖς γέροντες, ὁ Ζεὺς εἶπε πρὸς αὐτούς·

— Δίκαιε γέρον καὶ σύ, ἀξία σύζυγός του, εἶπατε τί ἐπιθυμεῖτε;

— Ἱερεῖς θέλομεν νὰ γείνωμεν, ἀπήντησεν ὁ Φιλήμων, διὰ νὰ περιποιώμεθα τὸν ναόν σου, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ ἀποθάνωμεν, ν' ἀποθάνωμεν καὶ οἱ δύο τὴν αὐτὴν στιγμήν, διὰ νὰ μὴ ἴδω μήτε ἐγὼ τὴν Βαυκίδα νεκράν, μήτε ἡ Βαυκίς ἐμέ.

Ἡ ἐπιθυμία των αὕτη ἐξεπληρώθη. Ἐγειναν ἱερεῖς τοῦ ναοῦ ἐφ' ὅσον ἔζησαν. Ἡμέραν δέ τινα, ἐν ᾧ ἴσταντο πρὸ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ, αἴφνης εἶδεν ὁ Φιλήμων τὴν Βαυκίδα καὶ ἡ Βαυκίς τὸν Φιλήμονα, ὅτι ἤρχισαν νὰ καλύπτονται μετὰ φύλλα, καὶ ἠρθάνθησαν ὅτι οἱ πόδες αὐτῶν μετεβάλλοντο εἰς ρίζας, τὸ σῶμα εἰς κορμόν, αἱ χεῖρες καὶ ἡ κόμη εἰς κλάδους. Τιοιουτρόπως ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἔγεινεν ὁ μὲν Φιλήμων δρυς, ἡ δὲ Βαυκίς φιλύρα.

Καταστροφή τῆς Τροίας.

Ἡ Τροία ἦτο πόλις ἀρχαία καὶ πλουσία κειμένη ἐπὶ τῆς βορειοδυτικῆς ἄκρας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κατὰ τῆς πόλεως ταύτης ἐξεστράτευσαν πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος, ἔχοντες πολὺν στρατὸν καὶ πολλὰ πλοῖα.

Ἐννέα ἔτη ἐπολέμουν οἱ Ἕλληνες κατὰ τῆς Τροίας, τὸ δὲ δέκατον ἐκυρίευσαν αὐτὴν διὰ πανουργίας τοῦ Ὀδυσσεύς. Οὗτος διέταξε τὸν ἱκανὸν τέκτονα Ἐπειδὸν νὰ κατασκευάσῃ μέγαν ξύλινον ἵππον, καὶ ἐκλείσθη ἐντὸς αὐτοῦ μετ' ἄλλων ἡρώων, συνεβούλευσε δὲ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν ἀπέναντι νῆσον Τένεδον καὶ νὰ κρυβῶσιν ὀπισθεν αὐτῆς.

Ἀφῆκαν λοιπὸν οἱ Ἕλληνες τὸν ἵππον καὶ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ ἄνδρας πλησίον τοῦ τείχους τῆς Τροίας καὶ ἦλθον ὀπισθεν τῆς Τενέδου.

Οἱ Τρῶες, ὅτε εἶδον τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων ἔρημον, ἐχάρησαν, διότι ἐνόμιζον ὅτι οἱ ἐχθροί, ἀποκαμόντες ἀπὸ τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκρήμνισαν μέρος τοῦ τείχους, ἔσυραν ἐντὸς τῆς πόλεως τὸν γιγαντώδη ἵππον τὸν ὁποῖον ἐνόμισαν ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀφιέρωσαν εἰς τοὺς θεοὺς. Κατόπιν παρεδόθησαν εἰς χοροὺς καὶ εὐωχίας, χωρὶς νὰ ὑποπτεύωσιν οὐδὲν κακόν. Ἀλλὰ κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἐκοιμῶντο βαθύτατον ὕπνον, ἐπανῆλθον ἐκ τῆς Τενέδου οἱ Ἕλληνες, ἐξῆλθον καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ ξυλίνου ἵππου ἥρωες καὶ ὤρμησαν κατὰ τῆς πόλεως. Φοβερὸς ἀ-

γῶν συνήφθη τότε μεταξύ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Τρῶων καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐγένετο, πανταχοῦ δὲ ἠκούοντο θρῆνοι καὶ στεναγμοὶ τῶν φονευομένων καὶ πληγωμένων. Ἐπὶ τέλος ὅμως ὑπερίσχυσαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἄλλους μὲν ἐκ τῶν κατοίκων ἐφόνευσαν, ἄλλους δὲ ἠχμαλώτισαν, τὰς δὲ οἰκίας των παρέδωσαν εἰς τὸ πῦρ.

Τοιοιουτρόπως ἡ μεγάλη καὶ πλουσία Τροία κατεστράφη εἰς μίαν νύκτα.

ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

Συνέλευσις τῶν Θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐσώθησαν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των. Μόνος ὁ δυστυχὴς Ὀδυσσεύς, ἂν καὶ ἐπόθει νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῆς νύμφης Καλυψοῦς εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ θεοὶ ἠύσπλαγχίζοντο αὐτὸν καὶ ἤθελον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, μόνον ὁ Ποσειδῶν ἦτο πολὺ κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος καὶ τὸν κατεδίωκε πανταχοῦ.

Ἡμέραν τινα ὅλοι οἱ θεοὶ ἦσαν συνηγμένοι εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός. Ὁ Ποσειδῶν μόνον δὲν ἦτον ἐκεῖ, διότι εἶχε μεταβῆ εἰς τοὺς Αἰθίοπας, διὰ νὰ δεχθῆ θυσίαν ταύρων καὶ ἀρνίων. Τότε ἡ γλαυκῶπις θεὰ Ἀθηνᾶ νᾶ εἶπε πρὸς τὸν Δία.

«ὦ πάτερ, μέγιστε τῶν θεῶν, ἡ καρδία μου σπαράσσεται, ἐσάκις ἐνθυμηθῶ τὸν φρόνιμον Ὀδυσσεά, ὅστις τώρα τήκεται τόσον χρόνον μακρὰν τῆς πατρίδος του, εἰς τὴν δασώδη νῆσον Ὠγυγίαν. Ἐκεῖ κατοικεῖ ἡ Καλυψώ, ἥτις διὰ λόγων γλυκέων τὸν ἀποπλανᾷ διὰ νὰ λησμονήσῃ τὴν πατρίδα του. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς

κλαίει καὶ ὀδύρεται καὶ καπνὸν μόνον ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς πατρίδος ἀνυφούμενον καὶ ἄς ἀποθάνῃ. Καὶ δὲν κάμπτεται δι' αὐτὸν ἡ καρδία σου, Ὀλύμπιε; Δὲν προσέφερε τόσας θυσίας εἰς τὴν Τροίαν; Τί κακὸν ἔπραξε καὶ εἶσαι τόσον κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος, ὦ Ζεῦ;»

Πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἀπεκρίθη ὁ Ζεὺς

«Τέκνον μου, ποῖος λόγος διέφυγεν ἐκ τοῦ στόματός σου! Πῶς ἠδυνάμην ἐγὼ νὰ λησμονήσω τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις ὑπέρχει πάντων τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν φρόνησιν, καὶ ὅστις τόσας θυσίας προσέφερεν εἰς τοὺς ἀθανάτους, αἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν Ὀλυμπον; Ὁ Ποσειδῶν εἶνε φοβερὰ κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος, διότι ἐτύφλωσε τὸν υἱὸν τοῦ Πολύφημον, καὶ διὰ τοῦτο περιπλανᾷ αὐτὸν μακρὰν τῆς πατρίδος του, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιθυμῇ καὶ τὸν θάνατόν του. Ἀλλ' ἔλθετε τώρα νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἐπανόδου του εἰς τὴν Ἰθάκην, τοῦ δὲ Ποσειδῶνος ἡ ὀργὴ θὰ καταπαύσῃ, διότι ἐναντίον τῆς θελήσεως ὅλων ἡμῶν δὲν δύναται νὰ κάμῃ τίποτε».

Πρὸς τοῦτον εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ:

«ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη, ἂν ὅλοι οἱ ἀθάνατοι θεοὶ θέλωσι νὰ ἐπανεῖλθῃ ὁ ἀνδρείος Ὀδυσσεύς εἰς τὴν πατρίδα του, ἄς στείλωμεν τὸν ἄγγελόν μας, τὸν Ἑρμῆν, εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, ἵνα εἶπῃ εἰς τὴν εὐπλόκαμον νύμφην τὴν ἀμετάτρεπτον ἡμῶν ἀπόφασιν, περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσεῦς εἰς τὴν πατρίδα του».

Ἡ Καλυψὼ ἐκτελεεὶ τὴν διαταγὴν τοῦ Διὸς.

Ὁ Ζεὺς διέταξε τότε τὸν Ἑρμῆν νὰ μεταβῆ εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν καὶ νὰ εἶπῃ εἰς τὴν εὐπλόκαμον νύμφην νὰ ἀφήσῃ τὸν Ὀδυσσεύα ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ Ἑρμῆς εὐθύς ὑπήκουσεν· ἔδωκεν εἰς τοὺς πόδας του τὰ χρυσὰ πέδιλά του, ἔλαβεν εἰς χεῖρας τὴν ράβδον του καὶ ἔδραμεν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν μακρὰν κειμένην Ὠγυγίαν. Ἐπέτα δὲ ὡς λάρος ὑπεράνω τῆς θαλάσσης καὶ ταχέως ἔφθασεν εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον, ὅπου κατώκει ἡ Καλυψὼ. Πυρὰ μεγάλη ἐκαίετο ἐπὶ τῆς ἐστίας, ἡ δὲ ὄσμη τῶν καιομένων κέδρων καὶ τοῦ θεοῦ διεχέετο μακρὰν καὶ εὐωδίαζεν ὅλην ἡ νῆσος. Ἡ νύμφη ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἄδουσα μὲ τὴν μαγευτικὴν φωνὴν τῆς ὕραινε πανίον μὲ χρυσῆν κερκίδα. Περὶ τὸ σπήλαιον ὑπῆρχον θαλασσῶν καὶ εὐώδη δένδρα, ἐξηπλοῦτο δὲ καὶ κληῖμα εὐθαλές, πλήρες σταφυλῶν. Τέσσαρες δὲ κρήναι κατὰ σειρὰν ἔχουνον διαυγές ὕδωρ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Πέριξ δὲ αὐτῶν ὑπῆρχεν ὠραῖος λειμῶν, ὅπου ἔθαλλον τὸ ἴον καὶ τὸ σέλινον. Ὁ Ἑρμῆς, ἀφ' οὗ παρετήρησε πάντα ταῦτα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ Ὀδυσσεύς δὲν ἦτο εἰς τὸ σπήλαιον. Ἐκάθητο ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἔκλαιεν, ἔχων τὰ ὄμματά του ἐστραμμένα πρὸς τὴν θάλασσαν, δὲν ἔπαυε δὲ οὐδὲ μίαν στιγμὴν τὰ δάκρυά του.

Ἡ Καλυψὼ ἀνεγνώρισεν εὐθύς τὸν Ἑρμῆν καί, ἀφ' οὗ

ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ ὠραίου ἀκτινοβολοῦντος θρόνου, ἠρώτησεν αὐτὸν διατί ἦλθε. Μετὰ ταῦτα δὲ παρέθηκεν εἰς τὸν θεὸν τράπεζαν μὲ ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ. Οὗτος δέ, ἀφ' οὗ ἔφαγε καὶ ἔπιεν, εἶπε πρὸς αὐτήν·

«Ὁ Ζεὺς, ὦ θεά, μὲ διέταξε νὰ ἔλθω ἐνταῦθα, διὰ νὰ σοὶ ἀναγγείλω τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν αὐτοῦ, νὰ πέμψῃς ἀμέσως εἰς τὴν πατρίδα του τὸν ξένον, τὸν ὁποῖον τόσον χρόνον κρατεῖς ἐνταῦθα.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν Ὀλυμπόν, ἡ δὲ Καλυψὼ, ἂν καὶ ἠρσθάνθη βαθυτάτην λύπην διὰ τὴν διαταγὴν ταύτην, εὐθύς ὑπήκουσεν. Ἐπορεύθη εἰς τὴν ἀκτὴν, ἔνθα εὗρε τὸν Ὀδυσσεύα κλαίοντα, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ταλαίπωρε, παῦσε πλέον νὰ κλαίῃς καὶ νὰ φθείρῃς τὴν ζωὴν σου. Ἀπεφάσισα τέλος πάντων νὰ σὲ στείλω εἰς τὴν πατρίδα σου. Ὑπαγε λοιπὸν εἰς τὸ δάσος νὰ κόψῃς μακρὰ ξύλα καὶ κατασκευάσῃς εὐρύχωρον σχεδίαν. Ἐγὼ δὲ θὰ θέσω ἐντὸς αὐτῆς ἄρτον ἄφρονον, ὕδωρ καὶ οἶνον. Θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ θὰ σοὶ πέμψω οὖριον ἄνεμον, ἵνα πλεύσῃς καλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεά· ὁ Ὀδυσσεύς ὁμῶς δὲν ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους τῆς καὶ εἶπεν· «ὦ θεά, ἄλλο τι ἔχεις κατὰ νοῦν καὶ ὄχι νὰ μὲ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀφ' οὗ μὲ διατάττεις μὲ τοιοῦτον πλοῖον νὰ διαπλεύσω τόσον μεγάλην καὶ φοβερὰν θάλασσαν, τὴν ὁποῖαν μόνον μεγάλα καὶ ταχέα πλοῖα δύνανται νὰ δια-

πλεύσωσι. Διὰ τοῦτο, δὲν θὰ ἐπιβῶ ἐπὶ σχεδίας, ἀν
πρότερον δὲν μὲ βεβαιοῶσθαι διὰ μεγάλου ὄρκου, ὅτι οὐ-
δὲν κακὸν σκέπτεται δι' ἐμὲ καὶ ὅτι θὰ μοὶ παράσχῃς
πᾶσαν βοήθειαν».

Ἡ Καλυψὼ ἐμειδίασεν ἀκούσασα ταῦτα καὶ θω-
πεύουσα αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς εἶπε·

«Βεβαίως εἶσαι ἄνθρωπος πανοῦργος καὶ πολὺ φρό-
νιμος, ἀφ' οὗ ἐσκέφθης νὰ μοὶ εἴπῃς τοιοῦτους λόγους·
Ὁρκίζομαι λοιπὸν εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ
εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγὸς ὅτι οὐδὲν κακὸν κατὰ τοῦ σκέ-
πτομαι καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ πράξῃς ὅ,τι καὶ ἐγὼ
θὰ ἐπραττον, ἐὰν εὐρισκόμην εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. Δὲν
ἔχω καρδίαν σιδηρᾶν, Ὀδυσσεῦ, ἀλλ' ἐλεήμονα».

Ταῦτα εἰπούσα ἡ θεὰ ἐπορεύετο ἐμπρός, ἠκολούθει δὲ
ἐκεῖνος, καὶ οὕτως ἐφθάσαν εἰς τὸ σπήλαιον, ὅπου ἔφαγον
καὶ ἔπιον, ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς φαγητὸν καὶ ποτόν, ὅποιον
ἔχουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἡ δὲ Καλυψὼ ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ.

Μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ θεὰ προεἶπεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῆα
τὰ δεινὰ, τὰ ὅποια ἔμελλε νὰ ὑποφέρῃ, πρὶν φθάσῃ εἰς
τὴν πατρίδα του, καὶ συνεβούλευεν αὐτὸν νὰ μείνῃ
καλλίτερον ἐν τῇ νήσῳ τῆς.

Πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·
«Σεβασμία θεά, γνωρίζω ὅτι ἐνταῦθα εἶνε ὅλα ἀνώ-
τερα καὶ καλλίτερα. Ἐγὼ ὅμως ποθῶ νὰ ἐπανέλθω εἰς
τὴν πατρίδα μου καὶ νὰ ἴδω τοὺς οἰκείους μου. Ἄν δὲ
θεός τις μὲ καταδιώξῃ καὶ πάλιν κατὰ τὸ ταξείδιόν μου,

θὰ ὑποφέρω καὶ τοῦτο. Πολλὰ ἔπαθον μέχρι τοῦδε καὶ
πολὺ ἐβασανίσθην εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὸν πό-
λεμον. Εἰς ὅλα ταῦτα, ἄς προστεθῇ καὶ τοῦτο».

Ταῦτα εἶπεν, ἔδυσσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε σκότος. Ἐ-
καστος ἐπορεύθη τότε εἰς τὴν κλίνην του καὶ ἐκοιμήθη.

Ἀναχώρησις τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐκ τῆς νήσου Ἠλυγίας.

Τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ πολὺ πρῶι ἡ θεὰ ἔδωκεν εἰς τὸν
Ὀδυσσεῆα χαλκοῦν δίκωπον πέλεκυν καὶ ὀξὺ σκέπαρνον
καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὰ ἄκρα τῆς νήσου, ἔνθα ὑ-
πῆρχον μεγάλα δένδρα ξηρά, κατάλληλα πρὸς ναυπη-
γίαν. Καὶ ἡ μὲν θεὰ, ἀφ' οὗ τῷ ἔδειξε ταῦτα, ἐπέστρε-
ψεν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἤρχισε νὰ
κόπῃ τὰ δένδρα. Εἴκοσι δένδρα ἔκοψε, τὰ ἵποια ἐπελέκῃσε
καὶ ἔξυσε καλῶς, ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἐτρύπησε, τὰ προσήρ-
μοσε πρὸς ἄλληλα καὶ τὰ συνέσφιγξε διὰ καρφίων.
Κατεσκεύασε δὲ δι' αὐτῶν σχεδίαν τόσον εὐρείαν, ὅσον
εἶναι τὸ κατάστρωμα φορητοῦ πλοίου. Μετὰ τοῦτο
ὑψωσε τὰς πλευρὰς αὐτῆς, ἔστησε τὸν ἴσθον καὶ τέ-
λος κατεσκεύασε τὸ πηδάλιον. Περιέφραξε δὲ τὴν σχε-
δίαν πανταχόθεν μὲ λύγον, ἵνα μὴ εἰσρέωσιν εἰς αὐ-
τὴν τὰ κύματα, καὶ ἔθεσεν ἐντὸς πολὺ ἔρμα. Τότε ἔφε-
ρην εἰς αὐτὸν ἡ Καλυψὼ πανίον, διὰ τοῦ ὁποίου κατε-
σκεύασε μετὰ πολλῆς τέχνης τὰ ἱστία. Ἄφ' οὗ δὲ ἐ-

τοποθέτησε καὶ ταῦτα καταλλήλως, ὤθησε διὰ μο-
χλῶν τὴν σχεδίαν εἰς τὴν θάλασσαν.

Τέσσαρας ἡμέρας διήρκεσεν ἡ ἐργασία αὕτη, τὴν δὲ
πέμπτην ἡ θεὰ Καλυψὼ τὸν ἔλουσε καὶ τὸν ἐνέδυσσε
μὲ εὐώδη φορέματα. Ἐντὸς δὲ τῆς σχεδίας ἔθεσεν αὕτη
ἀσκὸν πλήρη μέλανος οἴνου, ἕτερον δὲ μέγαν πλήρη ὕ-
δατος καὶ σάκκον ὀρεμάτινον πλήρη φαγητῶν ἔπειτα
δὲ ἀπέλυσε βοθητικὸν ἄνεμον. Πλήρης χαρᾶς τότε ὁ
Ὀδυσσεὺς ἀνεπέτασε τὰ ἱστία καὶ ἀνεχώρησε διευθύ-
νων διὰ τοῦ πηδάλιου μετὰ πολλῆς δεξιότητος τὴν
σχεδίαν. Ἡμέραν δὲ καὶ νύκτα ἔπλεε μὲ οὐριον ἄνεμον.
Ἄλλ' ὕπνος δὲν κατελάμβανεν αὐτόν· διότι παρετήρει
πάντοτε τὸν οὐρανὸν καὶ τοὺς ἀστέρας, τοὺς ὁποίους
εἶχεν ὁδηγούς κατὰ τὸν πλοῦν. Δέκα ἑπτὰ ἡμέρας ἐτα-
ξείδευε τοιουτοτρόπως, τὴν δὲ δεκάτην ὁγδόην ἐφάνη-
σαν μακρὰν τὰ σκιερὰ ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαιάκων.

Ναυάγιον Ὀδυσσεύς.

Ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς περιχαρῆς ἔβλεπε πρὸς τὴν ξη-
ρὰν, ὁ Ποσειδῶν, ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, εἶδεν
αὐτὸν μακρόθεν καὶ ὠργίσθη ἔτι μᾶλλον κατ' αὐτοῦ
κινήσας δὲ τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτόν.

«Φεῦ! οἱ θεοὶ μετέβαλον γνώμην περὶ τοῦ Ὀδυσ-
σεύς, καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Καὶ
ἰδοὺ πλησιάζει εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, ἐνθα εἶνε
πεπρωμένον νὰ παύσωσι τὰ δεινὰ του. Ἄλλὰ δύναμαι
ἀκόμη νὰ βασανίσω αὐτόν».

Ταῦτα εἰπὼν συνήθροισε τὰς νεφέλας καὶ λαβῶν τὴν
τρίαινᾶν εἰς τὰς χεῖρας συνετάραξε τὴν θάλασσαν, ἀπέ-
λυτε δὲ καὶ ἅπαντας τοὺς ἀνέμους καὶ ἐκάλυψε μὲ
νέφην τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Σκότος βαθύ ἐπῆλθεν
ἀμέσως· οἱ δὲ ἄνεμοι συνεκρούστησάν πρὸς ἀλλήλους, ὁ
Εὖρος καὶ ὁ Νότος καὶ ὁ Ζέφυρος καὶ ὁ Βορρᾶς, καὶ ὕ-
ψωσαν ὑπέρμεγέθη κύματα. Τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα
καὶ ἡ καρδία τοῦ Ὀδυσσεύς καὶ βαθέως στενάξας εἶπε·

«Δυστυχῆς ἐγὼ! Πόσα μέλλω ἀκόμη νὰ ὑποφέρω.

Ἄληθῆ ἦσαν ὅσα μοι εἶπεν ἡ θεὰ, ὅτι πολλὰ θὰ πά-
θω, πρὶν φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου. Ταῦτα πάντα
ἐκπληροῦνται τώρα. Μὲ ποῖα φοβερά νέφην ἐκάλυψεν ὁ
Ζεὺς τὸν οὐρανόν! Ὅποια κύματα τρομερά! Ὅποιοι ἀ-
νεμοστρόβιλοι! Ἀφευκτος εἶνε τώρα ὁ θάνατός μου.
Τρὶς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς οἱ Ἕλληνες, οἱ πεσόντες
ἐν Τροίᾳ. Εἶθε νὰ ἀπέθνησκον καὶ ἐγὼ τότε, ὅτε πολυ-
ἀριθμοὶ Τρῶες ρίπτοντες κατ' ἐμοῦ τὰ χάλκινα δόρατά
των ὤρμησαν νὰ λάβωσι τὸν νεκρὸν τοῦ Ἀχιλλεύς!
Οἱ Ἕλληνες θὰ μὲ ἐκήδευον καὶ θὰ μὲ ἐδόξαζον, ἐν ᾧ
τώρα ἀποθνήσκω θάνατον οἰκτρὸν».

Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγε ταῦτα, κύμα μέγα ἐκτύπησε μετὰ
μεγάλῃς ὀρμῆς καὶ ἀνέτρεψε τὴν σχεδίαν. Τὸ πηδάλιον
ἀπεσπάσθη ἐκ τῶν χειρῶν του· ὁ ἴστος ἐθραύσθη ὑπὸ τῆς
φοβερᾶς θυέλλης, τὸ δὲ πανίον καὶ ἡ κεραία ἀνηρπάγη-
σαν ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου. Ὁ δυστυχῆς Ὀδυσσεὺς πο-
λὺν χρόνον ἔμεινεν ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ μάτην προσεπάθει
ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, διότι τὸν ἐβάρουν τὰ ἐν-

δύματα, τὰ ὅποια τῷ εἶχε δώσει ἡ θεά. Τέλος ὅμως ἀνεφάνη ἐκπύων ἐκ τοῦ στόματός του πολὺ ἀλμυρὸν ὕδωρ. Ἄλλ' ἂν καὶ εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην θέσιν, δὲν ἐλησμόνησεν ὅμως τὴν σχεδιάν του. Ὄρμησε διὰ τῶν κυμάτων, εἶδραξεν αὐτὴν καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ μέσον, ἀποφυγὼν οὕτω τὸν θάνατον. Ἐφερον δὲ ταύτην αἱ ἄνεμοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Καὶ ἄλλοτε μὲν, ὁ Νότος ἄφινεν αὐτὴν νὰ τὴν ὠθῆ ὁ ὀρμητικὸς βορρᾶς, ἄλλοτε δὲ ὁ Εὐρὸς τὴν ἄφινεν εἰς τὴν πνοὴν τοῦ Ζεφύρου.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εἶδε τὸν Ὀδυσσεῖα ἢ θαλασσία θεὰ Λευκοθέα καὶ τὸν εὐσπλαγχνίσθη· ἐξεληθοῦσα δὲ ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ καθίσασα ἐπὶ τῆς σχεδίας εἶπε·
 «Δύσμοιρε, ὁ Ποσειδῶν εἶνε πολὺ κατὰ σοῦ ὠργισμένος. Ἀλλὰ μὴ φοβεῖσαι· διότι δὲν θὰ πάθῃς τίποτε. Ἐκδύθητι τὰ φορέματά σου, ἄφησε τὴν σχεδιάν σου εἰς τὴν φορὰν τῶν ἀνέμων καὶ κολύμβησε μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεώς σου μέχρι τῆς γῆς τῶν Φαιάκων, ὅπου μέλλεις νὰ σωθῆς. Λάβε δὲ τὸ κρήδεμνον ταῦτα, δέσε αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους σου καὶ οὕτω θέλεις σωθῆ. Ὅταν ὅμως ἐξέλθῃς εἰς τὴν ξηράν, τότε αὐτὸ μὲν ρίψε εἰς τὴν θάλασσαν, σὺ δὲ ἀπομακρύνθητι ἐκεῖθεν ταχέως».

Ταῦτα εἰποῦσα ἔδωκε τὸ κρήδεμνον καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὴν κυμαινομένην θάλασσαν. Ὁ πολυπαθὴς ὅμως Ὀδυσσεὺς ἐδυσπίσται εἰς τὴν θεάν, φοβούμενος μήπως ἢ συμβουλὴ, νὰ ἐγκαταλίπη τὸ πλοῖον, ὑπεκρυπτε δόλον τινά. Καὶ διὰ τοῦτο ἐσκέφθη τότε μόνον νὰ ἐγκαταλίπη τὴν σχεδιάν, ἐὰν τὰ κύματα ἀποσυνθέσωσιν αὐτήν. Ἄλλ' ἐν

ᾧ ἐσκέπτετο ταῦτα, μέγα καὶ φοβερὸν κύμα παρέσυρεν αὐτὸν μακρὰν, τὰ δὲ ξύλα τῆς σχεδίας διεσκόρπισεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὡς σφοδρὸς ἄνεμος σχορπίζει θημωνιὰν ἀχύρων. Εὐθὺς τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπέβη ἐπὶ ἐνὸς πλέοντος ξύλου καὶ ἐκδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του ἔδεσε τὸ κρήδεμνον ἐπὶ τοῦ στήθους του καὶ ἐρρίβη πρηνῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Εἶδεν αὐτὸν κολυμβῶντα ὁ Ποσειδῶν καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ ἐξέλθῃς δυσηρεστημένος ἐκ τῆς θαλάσσης, ἤτις ἀκόμη ικανὸν χρόνον θὰ σὲ φιλοξενήσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐμάστιξε τοὺς ἵππους του καὶ ἀπῆλθεν.

Ἡ Ἀθηνᾶ, ἰδοῦσα τὸν Ὀδυσσεῖα παλαιόντα πρὸς τὰ ἄμετρα κύματα τῆς θαλάσσης, τοὺς μὲν ἄλλους ἀνέμους διέταξε νὰ παύσωσιν, ἀφῆκε δὲ μόνον τὸν Βορρᾶν νὰ πνέῃ, διὰ νὰ ὠθῆ τὸν ἥρωα πρὸς τὴν ξηράν.

Δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐκολύμβη ὁ Ὀδυσσεὺς, τὴν δὲ τρίτην εὐρέθη πλησίον τῆς γῆς τῶν Φαιάκων καὶ περιχαρῆς εἶδεν εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόσπασιν τὴν δασώδη ἀκτὴν τῆς χώρας. Ἄλλ' ἀπελπίσια κατέλαβεν αὐτὸν μετ' ὀλίγον, ὅτε παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀκτὴ ἦτο ἀπόκρημνος καὶ δυσβάτος. Ἐν ᾧ δὲ ἐσκέπτετο τί νὰ πράξῃ, κύμα μέγα ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς τραχείας ἀκτῆς. Ἐκεῖ δὲ προσέκολλήθη, μέχρις οὗ τὸ κύμα παρῆλθεν. Ἄλλ' ἐν τῇ ἐπιστροφῇ τὸ κύμα ἐκτύπησεν αὐτὸν μεθ' ὀρμῆς εἰς τὸ στήθος καὶ τὸν παρέσυρε μακρὰν εἰς τὸ πέλαγος. Θὰ ἐπνίγετο τότε ὁ δυστυχῆς, ἐὰν μετὰ θάρρους δὲν ἀνέκυπτε καὶ παρეტήρει τὴν ἐκβολὴν ποταμοῦ.

Ἐκεῖ πλεύσας ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηράν, ὅπου ἔπεσεν ἄπνους καὶ ἄφωνος ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ κόπου. Ὅτε δὲ συνῆλθεν, ἔλυσεν εὐθύς τὸ κρήδεμνον καὶ ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἠσπασθη τὴν γῆν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος, τὸ ἐποῖον ἦτο πλησίον τοῦ ποταμοῦ, διὰ νὰ κοιμηθῆ. Ἐκεῖ ἦταν πλησίον ἀλλήλων μία ἐλαία καὶ μία ἀγριελαία, τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι ἦσαν τόσον πυκνοί, ὥστε οὔτε βρογῆ οὔτε ἀκτίνες τοῦ ἡλίου διεπέρων. Ἐκεῖ κατεκλίθη ὁ Ὀδυσσεύς, σκεπασθεὶς μὲ πολλὰ φύλλα, καθὼς σκεπάζει τις τὸ πῦρ μὲ στύκτην διὰ νὰ μὴ σβέσῃ.

Ὀδυσσεὺς καὶ Ναυσικᾶ.

Ἐν ᾧ ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἢ προστάτις αὐτοῦ Ἀθηναῖ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου. Εἰσῆλθε δὲ ὡς πνοὴ εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ ὠραία κῆρη τοῦ βασιλέως Ναυσικᾶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν τὰ ἑξῆς:

«Ναυσικᾶ, διατί εἶσαι τόσον πολὺ ἀμελής; Δὲν βλέπεις ὅτι ὅλα τὰ ἐνδύματά σου εἶναι ρυπαρά, ἐν ᾧ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου σου πλησιάζει, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ σὺ πρέπει νὰ ἐνδυθῆς ὠραῖα ἐνδύματα, νὰ προσφέρῃς δὲ καὶ ἄλλα εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ συζύγου σου; Τοὺς ἐργατικούς ἀνθρώπους ἀγαπᾶσι καὶ ἐπαινοῦσιν ὅλοι, ὁ δὲ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ χαίρουσι πολὺ, ὅταν ἔχωσι τοι-

αὐτα τέκνα. Διὰ τοῦτο, εὐθύς ὡς ἐξημερώσῃ, παρκαλέσει τὸν πατέρα σου νὰ σοὶ ἐτοιμάσῃ ἡμίονους καὶ ἄμαξαν, διὰ νὰ μεταφέρῃς εἰς τὸν ποταμὸν ὅλα τὰ φορέματα».

Ταῦτα εἰπούσα ἡ γλαυκῶπις Ἀθηναῖ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ἡ δὲ Ναυσικᾶ ἐκπληκτος διὰ τὸ ὄνειρον, μετέβη, εὐθύς ὡς ἐξημέρωσεν, εἰς τὰ δωμάτια τῶν γονέων της. Εὗρε δὲ αὐτοὺς ἐντὸς τῆς αἰθούσης: τὴν μὲν μητέρα της καθήμενην πλησίον τῆς ἐστίας μὲ τὰς ὑπηρετρίδας της καὶ κλώθουσιν διὰ τῆς ἡλακᾶτης ἔρικ, τὸν δὲ πατέρα της ἐτοιμαζόμενον νὰ ἐξέλθῃ, ἵνα μεταβῆ εἰς τὴν βουλήν, ὅπου τὸν εἶχον καλέσῃ οἱ εὐγενεῖς Φαίακες. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του εἶπεν:

«Καλέ μου πάτερ, κάμε μου τὴν χάριν νὰ διατάξῃς τοὺς ὑπρέτας νὰ μοῦ ἐτοιμάσωσι τὴν ἄμαξαν, διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὸν ποταμὸν νὰ πλύνω τὰ φορέματά μου. Εἶνε ὅλα ἄπλυτα καὶ σὺ πρέπει νὰ φορῆς καθαρὰ ἐνδύματα, ὅταν συνεδριάξῃς μὲ τοὺς προὔχοντας τῶν Φαιάκων. Ἐχεις δὲ πέντε υἱοὺς εἰς τὰ ἀνάκτορα: οἱ δύο εἶνε νυμφευμένοι, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἄγαμοι, εἰς τὸ ἀνθος τῆς ἡλικίας των. Αὐτοὶ θέλουσι νὰ παρυσιάζωνται εἰς τὸν χορὸν πάντοτε μὲ νεόπλυτα ἐνδύματα: οἱ ὅλα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ φροντίζω ἐγώ».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος εἶπεν:

«Κῆρη μου, δὲν σοὶ ἴρνοῦμαι οὔτε τὰς ἡμίονους οὔτε ὅ,τι ἄλλο θελήσης. Ἰπαγε καὶ οἱ ὑπρέται ἄς σοὶ ἐτοιμάσωσι καλὸν ἄμαξιον».

Ταῦτα εἶπε καὶ διέταξε τοὺς ὑπηρετάς νὰ ἐτοιμάσωσι τὴν ἄμαξαν, οὗτοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν. Τότε ἡ Ναυσικᾶ ἔφερεν ἐκ τοῦ θαλάμου τὰ ἄπλυτα ἐνδύματα καὶ ἀπέθεσεν ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἡ δὲ μήτηρ ἔθεσεν ἐντὸς κιβωτίου διάφορα φαγητὰ καὶ οἶνον ἐντὸς αἰγείου ἀσκοῦ. Ἡ νέα κόρη ἀνέβη εἰς τὴν ἄμαξαν, ἡ δὲ μήτηρ τῇ ἔδωκε χρυστὴν λύκηθον πλήρη εὐώδους ἐλαίου, διὰ νὰ ἀλειφθῇ, ὅταν λουσθῇ μετὰ τὰς ἀμφιπόλους τῆς. Ἐπειτα ἔλαβε τὴν μάστιγα καὶ τὰ ἡνία, ἐμάστιξε τὰς ἡμιόνας καὶ ἐξῆλθε τῆς πόλεως· ἠκολούθουν δὲ περὶ πολλοὶ θαλαμηπόλοι.

Οὕτως ἔφθασαν εἰς τὸν λαμπρὸν ροῦν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου ὑπῆρχον πλυνοὶ πλήρεις πάντοτε ὕδατος καθαροῦ καὶ ἀφθόνου. Ἐκεῖ ἀπέζευξαν τὰς ἡμιόνας καὶ ἀπέλυσαν αὐτάς διὰ νὰ βοσκῆσασιν πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ἔπειτα δὲ ἔφεραν τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ ἐστοίβαξαν ταχέως εἰς τοὺς βόθρους. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ ἐπλυναν καὶ τὰ ἐκαθάρισαν καλῶς, τὰ ἤπλωσαν μετὰ προσοχῆς ἐπὶ τῶν καθαρῶν χαλίκων. Μετὰ ταῦτα ἐλούσθησαν καὶ ἐγρίσθησαν μετὰ ἔλαιον καὶ ἐκάθησαν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ γευματίσωσιν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον, ἀπέβαλον τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς των καὶ ἤρχισαν νὰ παίζωσι τὴν σφαῖραν. Πρώτη ἐν μέσῳ αὐτῶν ἤρχισε τὸ παιγνίδιον ἡ Ναυσικᾶ. Διεκρίνετο δὲ αὕτη μεταξὺ τῶν ἀμφιπόλων τῆς, καθὼς ἡ Ἄρτεμις μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν νυμφῶν, αἱ ὅποια συνοδεύουσιν αὐτὴν εἰς τὸ κυνήγιον.

Ὅτε δὲ ἐδίπλωσαν τὰ ἐνδύματα καὶ ἐζευξαν τὰς ἡμιόνας ἐτοιμαζόμενοι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἡ βασιλόπαις ἔρριψε τὴν σφαῖραν πρὸς μίαν τῶν θαλαμηπόλων τῆς. Ἡ σφαῖρα ὁμως ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ. Τότε αἱ νεάνιδες ἐκραύγασαν τόσον δυνατὰ, ὥστε ἐξύπνητεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις ἐγερθεὶς εἶπε καθ' ἑαυτόν.

«Ὦχ δυστυχία μου! εἰς τίνων πάλιν ἀνθρώπων χώραν εὐρίσκομαι; εἶνε ἄρά γε ἄγριοι καὶ ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς; Μοὶ ἐφάνη ὡς νὰ ἤκουσα φωνὴν γυναικεῖαν, τῶν Νυμφῶν βεβαίως, αἵτινες κατοικοῦσι τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ τοὺς χλοεροὺς λειμῶνας. Ἴσως εὐρίσκομαι πλησίον ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἄς ἶδω ὁ ἴδιος τί συμβαίνει.»

Καὶ τοῦτα εἰπὼν ἐξῆλθεν ἐκ τῶν θάμνων. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο γυμνός, ἔκοψε διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του κλάδον πυκνόφυλλον, ἵνα κρύψῃ τὴν γυμνότητά του, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἤκουσε τὰς φωνάς. Καθὼς δὲ τὸν εἶδον τὰ ἑκράσια, φόβος καὶ τρόμος τὰ κατέλαβε, καὶ διεσκορπίσθησαν εἰς τοὺς βράχους τῆς παραλίας. Μόνη ἡ Ναυσικᾶ δὲν ἐφοβήθη, ἀλλ' ἔμεινε καὶ παρετήρει τὸν Ὀδυσσεύα. Οὗτος δὲ διελογίζετο τί νὰ πράξῃ· νὰ προσπέσῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς κόρης καὶ νὰ ἰκετεύσῃ αὐτὴν νὰ τῷ δώσῃ φορέματα καὶ νὰ τῷ δείξῃ τὴν πόλιν, ἢ μακρόθεν διὰ λόγων γλυκῶν νὰ τὴν ἰκετεύσῃ. Ἐκρίνε καλλίτερον τὸ δεύτερον καὶ μακρὰν σταθεὶς εἶπεν.

«Εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτω, ὦ βασίλισσα, εἶτε

θεὰ εἶσαι, εἴτε θνητή. Ἄν εἶσαι θεά, θὰ εἶσαι βεβαίως ἢ Ἄρτεμις, ἢ κόρη τοῦ μεγάλου Διός. Εἶσαι ὁμοία πρὸς τὴν θεὰν αὐτὴν καὶ κατὰ τὴν ὠραιότητα καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἄν δὲ εἶσαι θνητή, τρισευτυχεῖς ὁ πατήρ σου καὶ ἡ μήτηρ σου, τρισευτυχεῖς δὲ καὶ οἱ ἀδελφοί σου. Βεβαίως ἢ ψυχὴ αὐτῶν εὐφραίνεται, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον βλαστών των νὰ προβαίνει εἰς τὸν χορόν. Ἐκεῖνος δὲ θὰ εἶνε εὐδαιμονέστατος ὄλων τῶν ἀνθρώπων, ὅστις σὲ λάβῃ σύζυγον. Διότι ἐγὼ δὲν εἶδον ἕως τῶρα τοιαύτην ὠραιότητα οὔτε εἰς ἄνδρα οὔτε εἰς γυναῖκα, καὶ ὅταν σὲ βλέπω, μὲ καταλαμβάνει θαυμασμός. Ἀναχωρήσας ἐκ τῆς νήσου Ὠγυγίας, χθὲς μόλις ἐλυτρώθην, ἀφ' οὗ εἴκοσιν ὄλας ἡμέρας ἐταλαιπωρήθην ὑπὸ τῶν φοβερῶν κυμάτων καὶ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων. Τώρα δὲ θεός τις μὲ ἔρριψεν ἐπὶ τῆς παραλίας ταύτης, διὰ νὰ πάθω ἴσως καὶ ἄλλο τι κακόν· διότι δὲν πιστεύω νὰ ἔπαυσαν τὰ δεινά μου. Οἱ θεοί, φαίνεται, μοι ὤρισαν πολλὰ ἀκόμη νὰ ὑποφέρω. Ἄλλ' ὦ βασίλισσα, ἐλέησόν με· διότι πρὸς σὲ πρῶτην ἔρχομαι κατόπιν τόσων δυστυχημάτων. Οὐδένα ἄλλον γνωρίζω ἐκ τῶν ἀνθρώπων, αἵτινες κατοικοῦσι τὴν χώραν ταύτην. Δειξόν μοι τὴν πόλιν καὶ δός μοι κανὲν περιτύλιγμα τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ σκεπασθῶ, ἂν τυχόν ἔχῃς τοιοῦτόν τι. Εἶθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμῆι ἡ ψυχὴ σου, ἄνδρα καὶ οἶκον καὶ ὁμόνοιαν· διότι οὐδὲν ἄλλο εἶνε καλλίτερον ἢ ὅταν ζῶσιν ἐν ὁμονοίᾳ ἀνὴρ καὶ γυνή».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Ναυσικᾶ·

«Ἐἴνε, δὲν φαίνεται ἄνθρωπος ἀγενὴς καὶ ἄφρων. Τὰ ἀγαθὰ διανέμει ὁ Ζεὺς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅπως θέλει· Καὶ εἰς σὲ ἔδωκε τὰς δυστυχίας ταύτας, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ὑποφέρῃς. Τώρα δὲ, ἀφ' οὗ ἤλθεις εἰς τὴν χώραν μας, δὲν θὰ στερηθῆς οὔτε ἐνδυμάτων οὔτε ἄλλου τινός. Θὰ σὲ ὀδηγήσω μέχρι τῆς πόλεως καὶ θὰ σοὶ εἴπω ποῖα κατοικοῦσιν ἐνταῦθα. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ὀνομάζονται Φαίαιες, ἐγὼ δὲ εἶμαι ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκάλεσε τὰς ἀμφιπόλους τῆς νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτὴν καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτάς· ἔπειτα δὲ διέταξε νὰ ὀδηγήσωσι τὸν ξένον εἰς κατάλληλον μέρος τοῦ ποταμοῦ διὰ νὰ λουσθῆ, καὶ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἐνδύματα. Αἱ θαλαμηπόλοι ὑπήκουσαν εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Ναυσικᾶς. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, ἀφ' οὗ ἐλουσθῆ καὶ ἠλείφθη μὲ εὐώδεις ἔλαιον καὶ ἐνεδύθη τὰ νέα ἐνδύματα, ἐφάνετο ὠραιότερος. Ἐβλεπον δὲ αὐτὸν μετὰ θαυμασμοῦ ἡ Ναυσικᾶ καὶ αἱ θαλαμηπόλοι. Κατόπιν ἔδωσαν πρὸς αὐτὸν φαγητὸν καὶ ποτόν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγεν, ἔθεσαν τὰ ἐνδύματα ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἔζευξαν τὰς ἡμιόλους καὶ ἠτοιμάσθησαν πρὸς ἀναχώρησιν.

Τότε ἡ Ναυσικᾶ ἀναβάστα ἐπὶ τῆς ἀμάξης εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά τοὺς ἐξῆς λόγους·

«Ἐγέρθητι, ξένη, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου. Μοὶ φαίνεται ἄνθρωπος πολὺ

συνετός· πρᾶξον λοιπὸν ὅ,τι θὰ σοὶ εἴπω. Ἐν ὄσῳ μὲν εἴμεθα μακρὰν τῆς πόλεως ἀκολουθεῖ καὶ σὺ μετὰ τῶν θεραπευνιδῶν μου πλησίον τῆς ἀμάξης. Ὅταν ὅμως πλησιάσωμεν εἰς τὴν πόλιν, τότε μεῖνε ὀλίγον ἐκτὸς τῆς πόλεως, μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς μου· διότι φοβοῦμαι, ξένοι, τὰς κατηγορίας τῶν ἀνθρώπων, αἵτινες ἤθελον μᾶς συναντήσῃ.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως ὑπάρχει ἄλλος ἐξ αἰγείρων ἀφιερωμένον εἰς τὴν Ἀθηναῶν. Ἐκεῖ μεῖνε ὀλίγον· ὡς δὲ ἐννοήσῃς ὅτι ἡμεῖς ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν, τότε εἰσελθε καὶ σὺ εἰς τὴν πόλιν καὶ ζήτησε τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀλκινόου. Εἶνε δὲ εὐκόλον νὰ εὔρης αὐτήν, διότι δὲν εὐρίσκεται ἄλλη οἰκία ἐν τῇ πόλει ὁμοία πρὸς τὴν ἰδικήν μας. Ὡς δὲ φθάσῃς καὶ εἰσέλθῃς εἰς τὴν στοάν, νὰ δράμῃς κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μέρος, ὅπου κάθηται ἡ μήτηρ μου νήθουσα ἔρια μετὰ τῶν θεραπευνιδῶν της. Ἐκεῖ ἀφ' οὗ ἔλθῃς, πρόσπεσε εἰς τοὺς πόδας της καὶ παρακάλεσε αὐτήν νὰ σὲ βοηθήσῃ ὅπως ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πατρίδα σου.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ναυσικᾶ καὶ ἐμάστιξε τὰς ἡμιόλους, ἠκολούθουν δὲ αὐτὴν πεζῇ αἱ ἀμφίπολοι καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἔδυεν, ἐπλησίασαν εἰς τὴν πόλιν. Καὶ ἡ μὲν Ναυσικᾶ μετὰ τῶν θεραπευνιδῶν της ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἔμεινεν εἰς τὸ ἄλλος καὶ προσηυχήθη πρὸς τὴν Ἀθηναῶν.

Ὁ Ὀδυσσεύς

ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀλκινόου.

Ὅτε ἡ Ναυσικᾶ ἐφθασεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρὸς της, ἐκίνησεν ὁ Ὀδυσσεύς διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν, ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα τὴν μορφήν κόρης φερούσης στάμνον, ἐφανερῶθη ἔμπροσθέν του.

Πρὸς αὐτὴν πλησιάσας εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς.

«Κόρη μου, δὲν μοὶ δεικνύεις τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου; Εἶμαι ξένος καὶ πρώτην φορὰν ἔρχομαι ἐνταῦθα.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖα·

«Εὐχαρίστως, ξένε πάτερ μου. Ἡ οἰκία τοῦ βασιλέως εἶναι πλησίον τῆς ἰδικῆς μας. Ἀκολουθεῖ με χωρὶς ὅμως νὰ κυττάξῃς οὐδὲ νὰ ἐρωτήσῃς κανένα καθ' ὁδόν· διότι ἐνταῦθα οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι φιλόξενοι.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα καὶ ἐπορεύετο ἔμπρός, ἠκολούθει δὲ ὁ Ὀδυσσεύς. Οὐδεὶς δὲ τῶν Φαιάκων εἶδε τοῦτον, διότι ἡ Ἀθηναῖα εἶχε καλύψῃ αὐτὸν δι' ὀμίχλης. Ὁ Ὀδυσσεύς ὅμως ἐθαύμαζε τὸν λιμένα, τὰ πλοῖα, τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ὑψηλὰ τείχη τῆς πόλεως. Ὅτε δὲ ἐφθασαν πρὸ τῶν ἀνακτόρων, εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα·

«Ἴδού, σεβαστὲ ξένε, ὁ οἶκος, τὸν ὁποῖον θέλεις νὰ σοὶ δείξω. Εἴτελθε ἀφόβως· διότι ὁ θαρραλέος ἄνθρωπος, καὶ ἐκ ξένης χώρας ἐάν ἔλθῃ, ἐπιτυγχάνει καλλίτερον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του.

Νὰ ζητήσης δὲ πρῶτον τὴν βασιλίτισσαν, ἣτις ὀνομάζεται Ἀρήτη. Αὕτη τιμᾶται ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν τέκνων τῆς, ὃ δὲ λαὸς σέβεται αὐτὴν ὡς θεάν. Ἐὰν αὐτὴ σὲ λυπηθῆ, θὰ σὲ στείλῃ εἰς τὴν πατρίδα σου».

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Ἀθηναῖα ἔγεινεν ἄφαντος, ὃ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔβλεπε μετὰ θαυμασμοῦ τὰ ἀνάκτορα, τὰ ὁποῖα ἔλαμπον ὡς ὁ ἥλιος ἢ ἡ σελήνη. Οἱ τοῖχοι ἦσαν ἐκ χαλκοῦ, ἢ πύλη χρυσοῦ, αἱ παραστάδες ἀργυραὶ καὶ τὸ κατώφλιον χαλκοῦν. Ἐκατέρωθεν δὲ τῆς πύλης ἵσταντο κύνες ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, τοὺς ὁποίους κατεσκεύασεν ὁ Ἡφαιστος, διὰ νὰ φυλάττωσι τὴν οἰκίαν. Ἐντὸς δὲ τῆς αἰθούσης ὑπῆρχον ὠραιότατα ἔδρα κεκαλυμμένα διὰ πολυτίμων πέπλων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκάθηντο οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαίακων καὶ εὐωχοῦντο. Ἐπὶ ὠραίων δὲ βάθρων ἵσταντο νεανίσκοι ἐκ χρυσοῦ κατεσκευασμένοι, ἔχοντες εἰς τὰς χεῖράς των ἀνημμένους λαμπάδας, διὰ τῶν ὁποίων ἐφωτίζετο ἡ αἰθουσα τὴν νύκτα ἐν καιρῷ συμποσίου. Πεντήκοντα ὑπηρέτραι ὑπηρέτου εἰς τὰ ἀνάκτορα. Καὶ ἄλλαι μὲν ἐξ αὐτῶν ἦλθον τὸν σῆτον εἰς τὸν μύλον, ἄλλαι δὲ ὕφαινον ἢ ἔνθηον. Ἐκτὸς δὲ τῆς αὐλῆς ὑπῆρχε κῆπος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦσαν ὑψηλὰ καὶ καρποφόρα δένδρα, ἀπιδέαι, ροιαί, μηλέαι, συκαὶ καὶ ἐλαῖαι. Τὰ δένδρα ταῦτα ἐκαρποφόρου καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ χειμῶνα καὶ θέρος· τὸ δὲ μαρανθὲν ἄπιον διεδέχετο νέον ἄπιον, τὸ παλαιὸν μῆλον τὸ νέον μῆλον, τὸ σῦκον ἄλλο σῦκον. Ἐκεῖ ὑπῆρχε καὶ ἄμπελος. Καὶ ἄλλαι μὲν σταφυλαὶ αὐτῆς ἐξηραίνοντο ἐπὶ τοῦ ἡλιακωτοῦ,

ἄλλαι ἐπατοῦντο ἐν τοῖς ληνοῖς, ἄλλαι ἐτρυγῶντο, ἄλλαι μόλις ἤρχιζον νὰ κοκκινίζωσι καὶ ἄλλαι ἦσαν μόλις ἄνθη. Εἰς τὴν ἐσχατιάν δὲ τοῦ κήπου ὑπῆρχον διάφοροι πρασιαί, πλήρεις εὐωδιστάτων ἀνθέων. Ἐντὸς τοῦ κήπου ὑπῆρχον καὶ δύο κρήναι· ἐκ τούτων ἡ μὲν μία ἐπότιζε τὸν κῆπον, ἡ δὲ ἄλλη ἔρρειν ὑπὸ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, ὅπου ὑδρεύοντο οἱ κάτοικοι.

Ἀφ' οὗ παρετήρησε πάντα ταῦτα μετὰ θαυμασμοῦ ὁ πολυπαθὴς Ὀδυσσεὺς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἰθουσαν. Εὔρε δὲ ἐκεῖ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαίακων κάμνοντας σπονδὰς εἰς τὸν Ἑρμῆν· διότι εἰς αὐτὸν ἔκαμνον τὰς τελευταίας σπονδὰς, ὅτε ἤρχετο ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Χωρὶς δὲ νὰ ἴδωσιν αὐτόν, ἔφθασε πλησίον τῆς βασιλίτιδος Ἀρήτης, καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῆς. Πάντες οἱ συνδαιτυμόνες ἐξεπλάγησαν ἰδόντες αἴφνης ἔμπροσθέν των ἀνθρωπὸν ξένον καὶ παρετήρουν αὐτόν μετὰ θαυμασμοῦ. Αὐτὸς δὲ καθικέτευε τὴν βασιλίτισσαν λέγων·

«Ἀρήτη, σεβαστὴ βασιλίτισσα, μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἔρχομαι ἰκέτης πρὸς σὲ καὶ πρὸς τὸν σύζυγόν σου καὶ πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας τούτους, εἰς τοὺς ὁποίους εἶθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσι βίον εὐδαίμονα καὶ ἕκαστος νὰ καταλίπη εἰς τὰ τέκνα του τιμὴν καὶ πλοῦτον. Βοηθήσατέ με νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου, διότι πολὺν χρόνον περιπλανῶμαι μακρὰν αὐτῆς καὶ πολλὰ δεινὰ ὑποφέρω».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐκάθησε χαμαὶ πλησίον τῆς ἐστίας, οἱ δὲ Φαίακες ἐτήρουν βαθεῖαν σιωπὴν. Τέ-

λος ὁ σοφὸς γέρον Ἐχένης, ὅστις ἦτο ὁ πρεσβύτερος τῶν Φαιάκων, εἶπε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον.

« Ἀλκίνοε, εἶνε ἀπρεπὲς ὁ ξένος νὰ κάθηται χαμαὶ ἐπὶ τῆς τέφρας τῆς ἐστίας. Σήκωσε αὐτὸν καὶ κάθισέ τον ἐπὶ θρόνου· διάταξε δὲ τοὺς κήρυκας νὰ χύσωσιν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια, ἵνα κάμωμεν σπονδὰς εἰς τὸν Δία, ὅστις προστατεύει τοὺς σεβαστοὺς ἰκέτας. Ἄς παραθέσῃ δὲ εἰς τὸν ξένον ἢ οἰκονόμος τροφήν ἐκ τῶν εὕρισκομένων ».

Ὁ Ἀλκίνοος, ὡς ἤκουτε τοὺς λόγους τούτους, ἔλαθεν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν Ὀδυσσεῆα καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ θρόνου τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαοδάμαντος· ὑπηρέτρια δὲ ἔφερε χρυστὴν πρόχουον καὶ ἀργυρᾶν λεκάνην, διὰ νὰ νιφθῇ ὁ ξένος. Ἐπειτα ἡ οἰκονόμος ἔστρωσε τράπεζαν καὶ ἔθηκεν ἐπ' αὐτῆς πολυειδῆ φαγητά.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινεν, ὑπηρέτης ἔχυσεν εἰς ὄλα τὰ ποτήρια οἶνον, πάντες δὲ ἔκαμον σπονδὰς εἰς τὸν Δία, τὸν προστάτην τῶν ἰκετῶν. Μετὰ δὲ τὴν σπονδὴν ὁ Ἀλκίνοος εἶπε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων·

« Αὖριον θὰ φιλεύσωμεν τὸν ξένον εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ θὰ προσφέρωμεν λαμπρὰν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς, ἔπειτα δὲ θὰ φροντίσωμεν νὰ στείλωμεν αὐτὸν ἀσφαλῶς εἰς τὴν πατρίδα του, ἐκτὸς ἂν εἶνε θεὸς τις. Διότι ἤξεύρομεν ὅτι πολλάκις οἱ θεοὶ ἐμφανίζονται, λαμβάνοντες μορφήν ἀνθρώπου ».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ σοφὸς Ὀδυσσεὺς· « Ἀλκίνοε, ἀπόβαλε τὴν ιδέαν ταύτην· διότι ἐγὼ οὐδεμίαν ὁ-

μοιότητα ἔχω πρὸς τοὺς θεοὺς οὔτε κατὰ τὸ ἀνάστημα οὔτε κατὰ τὴν καλλονήν, ἀλλ' εἶμαι ἄνθρωπος θνητός. Ἐὰν δὲ γνωρίζητέ τινα, ὅστις νὰ ὑπέφερε περισσότερα δυστυχήματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, πρὸς τοῦτον ἐγὼ δύναμαι νὰ παραβληθῶ κατὰ τὰς βασάνους. Ὅσα ἔπαθον εἶναι ἀδύνατον νὰ διηγηθῇ τις πάντα. Ἄλλ' ἐπιτρέψατέ μοι νὰ δειπνήσω, διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλο ὀχληρότερον πεινώσης κοιλίας, ἢ ὁποία μᾶς διατάττει τυραννικῶς νὰ φροντιζόμεν περὶ αὐτῆς καὶ τότε ἀκόμη, ὅταν βασανίζόμεθα καὶ μεγάλη λύπη κατέχη τὴν καρδίαν μας. Ὡς δὲ ἐξημερώσῃ φροντίσατε νὰ μὲ στείλητε τὸν δυστυχῆ εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἄς ἴδω τοὺς οἰκείους μου καὶ τότε ἄς ἀποθάνω ».

Ταῦτα εἶπεν, οἱ δὲ Φαίακες ὑπεσχέθησαν νὰ στείλωσι τὸν ξένον εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐπειτα ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὴν κατοικίαν του, διὰ νὰ κοιμηθῶσιν, ἔμεινε δὲ εἰς τὰ ἀνάκτορα ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Ἀλκινόου καὶ τῆς Ἀρήτης. Τότε ἡ Ἀρήτη, ἥτις ἀνεγνώρισε τὰ ἐνδύματα τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἠρώτησεν αὐτόν.

« Ποῖος εἶσαι, ξένε, καὶ πόθεν ἔρχεσαι; Ποῖος σοὶ ἔδωκε τὰ ἐνδύματα ταῦτα; Δὲν εἶπες ὅτι ἦλθες ἐνταῦθα, ἀπ' οὗ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐπλανήθης εἰς τὴν θάλασσαν; »

Ἰπρὸς ταύτην ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς·

« Βασίλισσα, τὰ παθήματά μου εἶνε τόσα πολλὰ, ὥστε εἶνε δύσκολον νὰ διηγηθῇ τις αὐτὰ μετ' ἀκριβείας. Ἄλλὰ θὰ σοὶ εἶπω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ζητεῖς. Ἐπλέομεν μετὰ τῶν συντρόφων μου εἰς τὴν πατρίδα, ὅτε μεγάλη

τρικυμία συνέτριψε τὸ πλοῖόν μου. Καὶ πάντες μὲν οἱ ἀνδρεῖοι σύντροφοί μου ἐπνίγησαν, ἐγὼ δὲ μόνος ἐσώθην. Ἐννέα ἡμέρας ἐπὶ τῆς τρόπιδος τοῦ πλοίου ἐπλανώμην ἐν τῇ θαλάσῃ, τῇ δὲ δεκάτῃ ἐν καιρῷ ζοφερᾶς νυκτὸς ἐρρίφθην εἰς τινα νῆσον, Ὀλυγίαν καλουμένην, ἐνθα κατοικεῖ μόνῃ ἡ θεὰ Καλυψώ. Ἐνταῦθα ἔμεινα ἑπτὰ ἔτη κλαίων νύκτα καὶ ἡμέραν, διότι εἶχον ἀπελπισθῆ περὶ τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου μου. Ἄλλ' ἀρχομένου τοῦ ὀγδόου ἔτους ἡ θεὰ μοὶ ἐπέτρεψε νὰ ἀπέλθω ἐπὶ σχεδίας. Καὶ ἐπὶ δέκα ἑπτὰ ἡμέρας ἔπλεον μὲ οὐριον ἄνεμον καὶ ἔφθασα πλησίον τῆς χώρας σας. Ἐχάρην δὲ πολὺ ὡς εἶδον τὰ σκιερὰ ὄρη αὐτῆς, μὴ γνωρίζων ὁ δυστυχῆς πόσας σκληρὰς συμφορὰς ἔμελλον νὰ ὑποστῶ ἀκόμη. Ἄνεμοι σφοδροὶ καὶ κύματα φοβερὰ ἠγέρθησαν αἴφνης καὶ συνέτριψαν τὴν σχεδίαν μου, ἐγὼ δὲ κολυμβῶν ἔφθασα χθὲς ἑσπέρας εἰς τὴν ξηράν, ὅπου ἐκοιμήθην ἐντὸς δάσους μέχρι τῆς μεσημβρίας. Ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ κλίνη, αἱ ἀμφίπολοί σας παίζουσαι μὲ ἐξύπνισαν διὰ τῶν φωνῶν των. Ἐξεληθὼν δὲ ἐκ τοῦ δάσους εἶδον τὰς ἀμφιπόλους καὶ τὴν κόρην σας, τῆς ὁποίας ἡ φρόνητις εἶνε μεγάλη καὶ τοιαύτη, ὁποῖαν δὲν περιμένει τις νὰ εὔρη εἰς τοιαύτην νεαρὰν παρθένον· διότι πάντοτε ἡ νεότης στερεῖται φρονήσεως. Ἰκέτευσά αὐτὴν νὰ μὲ ἐλεήσῃ καὶ μοὶ ἐδώκεν ἄφθονον τροφήν, οἶνον καὶ τὰ ἐνδύματα ταῦτα. Ἴδού ὅ,τι εἶχον νὰ εἶπω εἰς τὴν ἐρώτησίν σας».

Ὁ Ἀλκίνοος, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ὑπεσχέθη καὶ πάλιν, ὅτι θὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ταχείας ἐπανόδου του εἰς τὴν

πατρίδα του. Ἐπειτα ἤλθον αἱ ὑπέρτεραι καὶ προσεκάλεσαν τὸν ξένον νὰ κοιμηθῆ εἰς τὴν κλίνην, τὴν ὁποῖαν ἠτοίμασαν κατ' ἐντολήν τῆς Ἀρήτης.

Σύστασις τοῦ Ἄδυσσέως πρὸς τοὺς Φαίακας.

Τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ ὁ Ἀλκίνοος καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Φαίακων, ἧτις ἦτο πλησίον τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ ἤρχετο πολὺς λαὸς διὰ νὰ ἴδῃ τὸν ξένον. Ὅτε δὲ ἤλθον καὶ πάντες οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Φαίακων, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἀλκίνοος·

« Ἀκούσατε, ὦ ἡγεμόνες τῶν Φαίακων· ὁ ξένος οὗτος ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ τὸν πέμψωμεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄς ρίψωμεν λοιπὸν εἰς τὴν θάλασσαν πρωτόπλουτον πλοῖον καὶ ἄς ἐκλεχθῶσιν ἐκ τοῦ λαοῦ πεντήκοντα δύο ναῦται νέοι καὶ ἱκανοί. Οὗτοι δέ, ἀφ' οὐ ἐτοιμάσωσι τὰ πρὸς τὸ ταξείδιον ἀναγκαῖα, ἄς ἔλθουν ἔπειτα εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ νὰ γευματίσωσι. Σήμερον ἔχω μέγα συμπόσιον πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου, εἰς τοῦτο δὲ εἶνε κεκλημένοι ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαίακων. Ἄς ἔλθῃ δὲ καὶ ὁ αἰεὶς Δημόδοκος, διὰ νὰ μᾶς τέρψῃ διὰ τῶν ἀγμάτων του».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος καὶ ἐπορεύθη εἰς τὰ ἀνάκτορα ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων. Ἐπειτα ἤλ-

θον καὶ οἱ πεντήκοντα δύο νέοι, οἵτινες ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πλοῖον καὶ προητοίμασαν αὐτὸ πρὸς πλοῦν, ὡς εἶχε διατάξῃ ὁ βασιλεὺς, κατόπιν δὲ ἤλθε καὶ ὁ Δημόδοκος, ὅστις ἦτο τυφλός, ἀλλ' εἶχε τὸ θεῖον προτέρημα νὰ ἄδῃ γλυκύτατα. Ἄφ' οὗ δὲ παρετέθησαν αἱ τράπεζαι, ἤρχισαν οἱ συνδαιτυμόνες νὰ τρώγωσι καὶ νὰ πίνωσι. Μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ φαγητοῦ ὁ Δημόδοκος ἔλαβε τὴν λύραν του καὶ παίζων ἤρχισε νὰ ψάλλῃ τὴν φιλονικίαν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Ὀδυσσεὺς ἐν Τροίᾳ. Καὶ ὅλοι μὲν οἱ συνδαιτυμόνες ἐτέρποντο ἐκ τοῦ ἄσματος τούτου. Μόνον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλυπεῖτο καὶ δάκρυα ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμούς του· ἐσπόγγιζε δὲ ταῦτα κρυφίως, διὰ νὰ μὴ ἐννοήσῃ τι οἱ συνδαιτυμόνες. Ὁ Ἀλκίνοος ὅμως, ὅστις ἐκάθητο πλησίον του, ἐνόησεν ὅτι τὸ ἄσμα τοῦ Δημοδόκου ἐλύπει τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας, ὅτι καλὸν εἶνε νὰ παύσωσι τὰ ἄσματα, νὰ ἀρχίσωσι δὲ οἱ ἀγῶνες, διὰ νὰ ἴδῃ ὁ ξένος πόσον οἱ Φαίακες ὑπερβαίνουν τοὺς ἄλλους εἰς τε τὴν πυγμὴν καὶ τὴν πάλην, εἰς τὸ πῆδημα καὶ εἰς τὸν δρόμον, καὶ νὰ διηγῆται περὶ αὐτῶν, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Πάντες παρεδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ Ἀλκινόου καὶ εὐθὺς διημύθησαν εἰς τὴν ἀγοράν, προπορευομένου τοῦ βασιλέως. Καὶ πρῶτον μὲν ἠγωνίσθησαν εἰς τὸν δρόμον, ἔπειτα εἰς τὴν πάλην καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὸν δίσκον καὶ εἰς τὴν πυγμὴν. Ἄφ' οὗ δὲ πάντες ἠυφράνθησαν ἐκ τῶν ἀγῶνων, ὁ Λαοδάμας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους του·

«Ἐλθετε, φίλοι, νὰ παρακαλέσωμεν τὸν ξένον νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας. Ἐχει ἐξαίρετον ἀνάστημα καὶ μηρούς καὶ χεῖρας καὶ στιβαρὸν αὐχένα, διατηρεῖ δὲ ἀκόμη τὴν νεότητά του κατόπιν τόσων παθημάτων».

Τὸν λόγον τοῦτον ἐνέκριναν οἱ φίλοι τοῦ Λαοδάμαντος, οὗτος δὲ ἤλθεν εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα·

«Ἐλθὲ καὶ σύ, ξένε πάτερ, νὰ ἀγωνισθῆς μεθ' ἡμῶν, διότι δὲν φαίνεσαι νὰ εἶσαι ἄπειρος ἀγώνων. Ἡ μεγαλύτερα δόξα διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶνε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἀποκτᾷ διὰ τῆς σωματικῆς ἰσχύος του. Ἐλθὲ λοιπὸν καὶ ἀπόβαλε τὰς λύπας τῆς ψυχῆς σου. Ἡ ἀναχώρησίς σου δὲν θὰ βραδύνη· διότι τὸ πλοῖον ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ σύντροφοί σου εἶνε ἕταιμοι.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς·

«Λαοδάμα, πῶς δύναμαι ἐγὼ νὰ σκέπτομαι περὶ ἀγῶνων καὶ νὰ εὐρίσκω εἰς τούτους εὐχαρίστησιν, ἀφ' οὗ τόσα δυστυχήματα ὑπέστην, τώρα δὲ ἰκέτης ἐν ξένην χώραν παρακαλῶ τὸν βασιλέα καὶ τὸν λαὸν τῶν Φαίακων νὰ μὲ στείλωσιν εἰς τὴν πατρίδα μου;»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὑβριστικῶς ὁ Εὐρύαλος·

«Ἀληθῶς, ὦ ξένε, ἐκ τοῦ προσώπου σου φαίνεσαι ὅτι δὲν εἶσαι ἄνθρωπος ἀγωνιστής. Σὺ ὁμοιάζεις μὲ ἐπιστάτην ἐμπορικοῦ πλοίου, ὅστις καταγράφει τὰ ἐμπορεύματα καὶ φροντίζει πῶς νὰ κερδίῃ περισσότερα. Ἀθλητῆς σὺ δὲν εἶσαι.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐλύπησαν τὸν Ὀδυσσεύα καὶ ὠργισμένος εἶπε πρὸς τὸν Εὐρύαλον·

«Φίλε, δὲν μοὶ φαίνεσαι ἄνθρωπος φρόνιμος. Ὁ θεὸς δὲν δίδει πάντα τὰ δῶρα εἰς τὸν ἄνθρωπον. Εἰς σὲ ἔδωκε πολλήν τοῦ σώματος ὠραιότητα, ἀλλὰ δὲν σοὶ ἔδωκε καὶ κρίσιν, καὶ διὰ ταῦτο οἱ λόγοι σου οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι. Μάθε ὅτι δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγώνων, ὡς σὺ λέγεις. Νομίζω δὲ ὅτι, ὅτε ἤμην νεώτερος, ἤμην ἐκ τῶν πρώτων ἀγωνιστῶν. Ἀλλὰ καὶ τώρα, ὅτε μὲ ἔχουσι καταβάλλη αἱ λῦπαι καὶ αἱ πολλαὶ μάχαι καὶ τὰ φρικτὰ κύματα τῆς θαλάσσης, θὰ ἀγωνισθῶ διότι οἱ ἀπρεπεῖς λόγοι σου μὲ παρώργισαν.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπήδησεν εἰς τὸ στάδιον καὶ λαθῶν δίσκον μέγαν πολὺ βαρύτερον ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἔρριπτον οἱ ἄλλοι, ἔρριψεν αὐτὸν διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρός του. Ὁ δίσκος ἐβόμβησεν, οἱ δὲ Φαίακες πάντες ἐξεπλάγησαν διὰ τὴν ὀρμὴν τοῦ δίσκου, ὅστις ἔπεσε πολὺ μακρὰν τῶν ἄλλων σημείων. Τότε ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα μορφήν Φαίακος, ἔθεσε σημεῖον ἐκεῖ, ὅπου ὁ λίθος ἔπεσε, καὶ εἶπε·

«Καὶ τυφλὸς θὰ διέκρινε διὰ τῆς ἀφῆς του τὸ σημεῖόν σου, ξένε· τόσον μακρὰν τῶν ἄλλων εἶνε. Θάρρει λοιπόν, διότι οὐδεὶς τῶν Φαίακων θὰ δυναθῆθῃ νὰ σὲ φθάσῃ, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον νὰ σὲ ὑπερβῆ.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνεθάρρουναν τὸν Ὀδυσσεύα, ὅστις εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας·

«Προσπαθήσατε νὰ μὲ φθάσητε, νέοι ἥρωες. Ἐὰν δὲ

ἐπιθυμῆ τις ν' ἀγωνισθῆ πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν πυγμὴν, εἰς τὴν πάλην, εἰς τὸν δρόμον, ἅς ἔλθῃ.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, πάντες δ' ἐσιώπων. Μόνον ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος εἶπεν·

«ὦ ξένε, οὐδεὶς ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἀνδρείας σου. Ἡμεῖς βεβαίως δὲν εἴμεθα καλοὶ πυγμαῖοι καὶ παλαισταί, εἴμεθα ὅμως ἔξοχοι εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀνυπερέβλητοι εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἐμπρὸς λοιπόν, ὦ νέοι Φαίακες, χορεύσατε, ἵνα ἴδῃ ὁ ξένος καὶ διηγῆται εἰς τοὺς ἰδικούς του, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πόσον ἡμεῖς ὑπερέχομεν τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τὴν ναυτιλίαν καὶ κατὰ τὸν δρόμον καὶ κατὰ τὸν χορὸν καὶ κατὰ τὸ ἄσμα. Ἄς τρέξῃ δὲ εἰς ἐξ ὑμῶν εἰς τὰ ἀνάκτορα νὰ φέρῃ τὴν κιθάραν τοῦ Δημοδόκου.»

Οἱ νέοι ἤρχισαν τότε τὸν χορὸν, ἐδόθη δὲ καὶ ἡ κιθάρα εἰς τὸν Δημοδόκον, ὅστις κρούων ἔψαλλε χαριέστατα. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς μετὰ θαυμασμοῦ ἔβλεπε τὰς κανονικὰς καὶ ταχείας κινήσεις τῶν χορευτῶν. Καὶ πάντες μὲν ἐχόρευσαν καλῶς, ἰδίως ὅμως οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλκινόου, ὁ Λαοδάμας καὶ ὁ Ἄλιος. Οὗτοι ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς των ὠραίαν σφαῖραν πορφυρᾶν. Καὶ ὁ μὲν, κλίνων πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔρριπτεν αὐτὴν μέχρι τῶν νεφρῶν, ὁ δὲ ἕτερος ἀναπηδῶν τὴν ἥρπαζε μετὰ μεγίστης εὐκολίας πρὶν ἢ πέσῃ ἐπὶ τῆς γῆς. Οὕτως ἐχόρευον ἀμφότεροι, κάμνοντες συχνὰς καὶ πολυειδεῖς περιστροφὰς μετὰ πολλῆς εὐκολίας, οἱ δὲ ἄλλοι νέοι πέριξ ἰστάμενοι ἐκρότουν τὰς χεῖρας κατὰ τὸν ρυθμόν.

Ὁ Ὀδυσσεύς εἶπε τότε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον·

« Ἀλκίνοε, ἐνδοξότατε βασιλεῦ, δικαίως ἐκαυχῆθης διὰ τὴν ἐπιτηδείότητα τῶν Φαιάκων χορευτῶν. Ἐγὼ βλέπων αὐτοὺς χορεύοντας κατέχομαι ὑπὸ σεβασμοῦ.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἠγαπήθησαν τὸν Ἀλκίνοον, ὅστις εὐθὺς εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας·

« Ἀκούσατε ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων. Ὁ ξένος οὗτος μοὶ φαίνεται ἀνθρώπος συνετώτατος. Ἐλθετε, ἄς δώσωμεν εἰς αὐτὸν δῶρα φιλοξενίας, ὡς πρέπει. Εἰς τὴν χώραν ταύτην εἶνε δώδεκα βασιλεῖς καὶ ἐγὼ δέκατος τρίτος. Ἐκαστος λοιπὸν ἄς προσφέρῃ εἰς τὸν ξένον λαμπρὸν ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα καὶ τάλαντον χρυσοῦ. Ταῦτα δὲ ἄς δώσωμεν εὐθὺς εἰς χεῖράς του, ἵνα χαρῆ καὶ αὐτὸς καὶ εὐθυμήσῃ μεθ' ἡμῶν ἐν τῷ δαίπνῳ· ὁ δὲ Εὐρύαλος πρέπει διὰ δῶρων νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν ξένον, διότι τῷ εἶπε λόγους ἀπρεπεῖς.»

Πάντες οἱ βασιλεῖς ἐδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ Ἀλκινόου καὶ ἕκαστος ἔπεμψε τὸν κήρυκά του νὰ κομίσῃ τὰ δῶρα. Ὁ δὲ Εὐρύαλος, ἵνα συμφιλιωθῇ μετὰ τοῦ ξένου, προσέφερε πρὸς αὐτὸν λαμπρὸν ξίφος μὲ ἀργυρᾶν λαβὴν καὶ ἐλεφαντίνην θήκην, καὶ εἶπε τοὺς ἑξῆς λόγους·

« Χαῖρε, ὦ ξένε πάτερ. Ἄν ἐξέφυγεν ἐκ τῶν χειλέων μου λόγος ὑβριστικός, ἄς διασκορπίσωσιν αὐτὸν οἱ ἄνεμοι, σὲ δὲ εἴθε νὰ ἀξιώσωσιν οἱ θεοὶ νὰ ἐπανίδῃς τὴν σύζυγόν σου καὶ τὴν πατρίδα σου, διότι ἱκανὸν χρόνον ταλαιπωρεῖσαι μακρὰν τῶν φιλότατων σου.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς.

« Καὶ σύ, φίλε, χαῖρε· εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσι πᾶν ἀγαθὸν καὶ οὐδέποτε νὰ λάβῃς ἀνάγκην τοῦ ξίφους τούτου.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐκρέμασε τὸ ξίφος ἀπὸ τῶν ὤμων του. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐλέγοντο, ὁ ἥλιος ἔδυσεν, οἱ δὲ κήρυκες ἔφερον εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου τὰ δῶρα, τὰ ὅποια παρέλαβεν ἡ βασίλισσα Ἀρήτη. Τότε ὁ σεβαστὸς Ἀλκίνοος ὠδήγησε τοὺς Φαίακας εἰς τὰ ἀνάκτορά του καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐπὶ ὑψηλῶν θρόνων. Ἡ δὲ Ἀρήτη, ἀφ' οὗ ἔθεσε τὰ πολύτιμα δῶρα ἐντὸς κιβωτίου, ὠδήγησε τὸν Ὀδυσσεά πῶς νὰ κλείῃ καὶ νὰ ἀνοίγῃ αὐτό. Κατόπιν μετέβη οὗτος εἰς τὸν λουτρῶνα, ὅπου ἐλούσθη, ἐχρίσθη μὲ ἔλαιον καὶ ἐνεδύθη ὠρατὰ ἐνδύματα. Ἐν ᾧ δὲ ἐκ τοῦ λουτρῶνος μετέβαινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀνδρῶν, ἡ Ναυσικᾶ ἱσταμένη παρὰ τὴν θύραν εἶπε πρὸς αὐτόν·

« Χαῖρε, ὦ ξένε, καὶ ἐνθυμοῦ πάντοτε εἰς τὴν πατρίδα σου τὴν Ναυσικᾶν, εἰς τὴν ὁποίαν πρώτην ὀφείλεις τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς σου.»

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς·

« Ναυσικᾶ, ἂν ὁ Ζεὺς μὲ ἀξιώσῃ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, θὰ σὲ λατρεύω ὡς θεὰν καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν, διότι σύ, καλὴ μου κόρη, μὲ ἔσωσες.»

Ταῦτα εἶπε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἔνθα εἶχε παρατεθῆ πλουσία τράπεζα.

•Ο Ὀδυσσεὺς διηγεῖται τὰ παθήματά του.

Ἄφ' οὗ πάντες ἔφαγον καὶ ἔπιον, ὁ σοφὸς Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς τὸν Δημόδοκον νὰ ψάλλῃ τὸ ᾄσμα περὶ τοῦ ξυλίνου ἵππου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἠπάτησε τοὺς Τρῶας. Ὁ ἀοιδὸς ἤρχισε τότε νὰ ψάλλῃ τὸ ᾄσμα τοῦτο, πάντες δὲ οἱ ὁμοτράπεζοι ἤκροῶντο μετὰ θαυμασμοῦ. Ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμως ἐνθυμούμενος τοὺς ἐν Τροίᾳ φονευθέντας Ἕλληνας, ἐτήκετο ὑπὸ τῆς λύπης καὶ δάκρυα ἔβρεχον τὰς παρειάς του. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οὐδὲν ἐνόησαν, ὁ Ἀλκίνοος ὁμως, ὅστις ἐκάθητο πλησίον αὐτοῦ, ἤκουσε τοὺς βαθεῖς στεναγμοὺς τοῦ ξένου καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Καλλίτερον εἶνε, ὦ βασιλεῖς καὶ πρόκριτοι τῶν Φαιάκων, νὰ παύσῃ τὸ ᾄσμα ὁ Δημόδοκος, διότι δὲν εἶναι εἰς πάντας εὐχάριστος. Ἄφ' ὅτου ὁ θεῖος ἀοιδὸς ἤρχισε νὰ ᾄδῃ, ὁ ξένος ἡμῶν δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ κλαίῃ. Βεβαίως μεγάλη θλίψις κατέχει τὴν ψυχὴν του. Ἄς παύσῃ λοιπὸν τὸ ᾄσμα, διὰ νὰ εἴμεθα πάντες εὐθυμοὶ, καὶ ἡμεῖς καὶ ὁ ξένος, χάριν τοῦ ὁποίου γίνονται πάντα ταῦτα. Σὺ δέ, ὦ ξένε, μὴ ἀποκρύψῃς τίποτε, ἀλλ' εἰπὲ τὸ ὄνομά σου καὶ τὴν πατρίδα σου, ὅπως σὲ μεταφέρωμεν ἐκεῖ διὰ τοῦ πλοίου μας. Εἰπέ προσέτι εἰς τίνας χώρας καὶ πόλεις περιεπλανήθῃς καὶ διατί κλαίεις καὶ λυπεῖσαι, ὅσάκις ἀκούεις περὶ τῶν ἔργων καὶ παθημάτων τῶν Ἑλλήνων ἐν Τροίᾳ; Μὴ ἔπεσεν ἐκεῖ μαχόμενος γαμβρὸς σου ἢ πενθερὸς σου ἢ ἄλλος τις

φίλος σου; Διότι εἰλικρινὴς φίλος εἶνε ἴσος πρὸς ἀδελφόν».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς:

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἀληθῶς θαυμάσια ᾄδει ὁ ἀοιδός. Ἐγὼ νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλο τι τερπνότερον ἢ ὁλος ὁ λαὸς νὰ εἶναι εὐθυμὸς καὶ οἱ συνδαιτυμόνες καθήμενοι ἐδῶ εἰς τὰ ἀνάκτορα νὰ ἀκούωσι τοιοῦτον ἀοιδόν, αἱ δὲ τράπεζαι νὰ εἶναι πλήρεις φαγητῶν καὶ ὁ οἰνοχόος νὰ φροντίζῃ νὰ γεμίζῃ τὰ ποτήρια. Ταῦτα νομίζω ὅτι εἶνε κάλλιστα. Σὺ ὁμως ἐπιθυμεῖς τῶρα νὰ μάθῃς τὰς συμφορὰς μου. Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί τελευταῖον νὰ σοὶ διηγηθῶ, ἀφ' οὗ εἶνε ἄπειροί αἱ δυστυχίαι μου; Καὶ πρῶτον θὰ σοὶ εἶπω τὸ ὄνομά μου, διὰ νὰ μὲ γνωρίσητε πάντες καὶ νὰ μὲ ἔχητε φίλον. Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, γνωστὸς εἰς τὸν κόσμον διὰ τὰς πράξεις καὶ τὴν σοφίαν μου. [Πατὴρ μου εἶνε ἡ νῆσος Ἰθάκη, περίξ τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι νῆσοι, τὸ Δουλίχιον, ἡ Σάμη καὶ ἡ δασώδης Ζάκυνθος. Ἡ Ἰθάκη εἶνε νῆσος πετρῶδης, τρέφει ὁμως ἄνδρας γενναίους. Κατ' ἐμὲ κανὲν ἄλλο πρᾶγμα δὲν εἶνε τόσον ἀξιαγάπητον, ὅσον ἡ πατρίς.

Ἄφ' οὗ ἐτελείωσεν ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος, ἀνεχώρησα μὲ τὰ δώδεκα πλοιά μου εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀλλ' ἄνεμος σφοδρὸς μᾶς ἔφερεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Κικόνων Ἴσμαρον. Καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐλαφυραγωγῆσαμεν, τοὺς δὲ κατοίκους ἐφονεύσαμεν. Τότε ἐγὼ προσέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ φύγωμεν ταχέως, ἐκεῖνοι ὁμως εἰ ἀ-

νόητοι δὲν μὲ ἤκουσαν, ἀλλὰ καθήσαντες πλησίον τῆς παραλίας, ἔσφαζον πληθὺς βοῶν καὶ προβάτων καὶ ἔτρωγον. Ἐν τῷ μεταξὺ δέ, ὅσοι Κίκονες ἐσώθησαν, ἔδραμον πρὸς τοὺς μεσογείως κατοικοῦντας Κίκονας, οἵτινες ἦσαν πολυαριθμότεροι καὶ ἀνδρειότεροι, καὶ ἔπεσον καθ' ἡμῶν. Ἦσαν δὲ τόσοι, ὅσα εἶνε τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη κατὰ τὴν ἀνοιξιν. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν ἦτο πρωὶ καὶ ἠῦξανεν ἡ ἡμέρα, ἡμεῖς ἀπεκρούομεν τὰς προσβολὰς των, ἃν καὶ ἐκεῖνοι ἦσαν περισσότεροι· ὅτε ὅμως ἔκλινεν ὁ ἥλιος πρὸς τὴν δύσιν, οἱ Κίκονες μᾶς ἔτρεψαν εἰς φυγὴν. Ἐφρονεύθησαν δὲ ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐξ ἄνδρες ἐξ ἐκάστου πλοίου, οἱ δὲ ἄλλοι διεφύγομεν τὸν θάνατον.

Ἡ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Κυκλώπων.

Ἐκεῖθεν ἀνεχωρήσαμεν χαίροντες μὲν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, λυπούμενοι ὅμως διὰ τὸν θάνατον τῶν ἀγαπητῶν συντρόφων μας. Ἐπλέομεν δὲ ἐλπίζοντες ὅτι ταχέως θὰ ἤρχομεθα εἰς τὴν φίλην πατρίδα. Ἄλλ' ἡ ἐλπίς ἡμῶν ἦτο ματαία· διότι, ὅτε παρεπλέομεν τὸν Μαλέαν, κύματα μεγάλα καὶ σφοδρὸς βορρᾶς μᾶς ἀπόθησεν πέραν τῶν Κυθήρων.

Ἐννέα ἡμέρας περιεπλανώμεθα εἰς τὴν θάλασσαν, τῇ δὲ δεκάτῃ ἐφθιάσαμεν εἰς τὴν χώραν τῶν Κυκλώπων, ἀνθρώπων ἀδίκων καὶ ἀπολιτεῦτων, οἵτινες τὰ πάντα περιμένουσιν ἀπὸ τὸν θεόν, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἀροτριῶ-

σιν, οὔτε σπεύρουσιν, οὔτε φυτεύουσι φυτὸν τι, ἀλλ' ὅλα ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ βλαστάνουσιν ἄσπαρτα καὶ ἀγεώργητα, καὶ ὁ σίτος καὶ ἡ κριθὴ καὶ αἱ ἄμπελοι, αἵτινες φέρουσιν ὑπερμεγέθεις σταφυλάς. Οὔτοι οὔτε συνεδριάζουσιν, οὔτε νόμους ἔχουσιν, ἀλλὰ κατοικοῦσιν ἐντὸς σπηλαίων καὶ ἕκαστος διοικεῖ τὴν οἰογένειάν του, οὐδὲ ὅπως φροντίζων περὶ τοῦ ἄλλου. Πλησίον τοῦ λιμένος τῆς χώρας ταύτης ἐκτείνεται νῆστος δακτύδης, ἐπὶ τῆς ἧποίας ὑπάρχουσιν ἄγρικαι αἶγες. Ταύτας οὐδέποτε ἐτάραξαν ἄνθρωποι, οὐδὲ κυνηγοὶ τοὺς κατεδίωξαν· διότι ἡ νῆστος εἶνε ἀκατοίκητος, οἱ δὲ ἀπέναντι κατοικοῦντες Κύκλωπες δὲν εἶχον πλοῖα νὰ περάσωσιν ἐκεῖ. Ἡ νῆστος αὕτη ἔχει λιμένα ἀσφαλέςτατον, τὰ δὲ πλοῖα εὐρισκόμενα ἐντὸς αὐτοῦ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἀγκυρῶν ἢ σχοινίων. Εἰς τὸν λιμένα τοῦτον κατεπλεύσαμεν καὶ θεὸς τις θὰ μᾶς ὠδήγησεν ἐκεῖ, διότι ἦτο νύξ σκοτεινὴ καὶ πυκνὴ ὁμίχλη περιεκάλυπτε τὰ πλοῖα, ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ἐβλέπομεν ποῦ διηυθυνόμεθα. Ἀπ' οὗ δὲ εἰσήλθομεν εἰς τὸν λιμένα, κατεβιβάσαμεν τὰ ἱστία καὶ ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου ἐκοιμήθημεν μέχρι τῆς πρωίας.

Ὡς δὲ ἐφάνη ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, θυμαύζοντες ἐβλέπομεν τὴν νῆσον καὶ τὰς ἀναριθμήτους ἐπ' αὐτῆς ἀγρίας αἶγας. Εὐθύς δὲ ἐλάβομεν ἐκ τῶν πλοίων τὰ τόξα καὶ τὰ ἀκόντιά μας καὶ διαιρεθέντες εἰς τρεῖς ὁμάδας ἐρίπτομεν κατ' αὐτῶν. Τόσον δὲ ἀφθονον ἦτο τὸ κυνήγιόν μας, ὥστε ἕκαστον ἐκ τῶν δώδεκα πλοίων ἔλαβεν ἑννέα αἶγας, τὸ δὲ ἰδικόν μου δέκα. Καθ'

ἄλλην δὲ τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθήμεθα τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ἐβλέπομεν δὲ ἀπέναντι τὴν χώραν τῶν Κυκλώπων καὶ ἠκούσαμεν τὰς φωνὰς αὐτῶν καὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν των. Ὅτε δὲ ἔδυσε ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε σκότος, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας. Τὴν δὲ πρωίαν καλέσας πάντας τοὺς συντρόφους μου εἶπον πρὸς αὐτούς·

« Ἀγαπητοὶ μου σύντροφοι, σεῖς μὲν οἱ ἄλλοι μείνατε ἐδῶ, ἐγὼ δὲ μὲ τὸ πλοῖόν μου καὶ τοὺς ἐντὸς αὐτοῦ συντρόφους θὰ ὑπάγω ἀπέναντι νὰ ἴδω ποιοὶ ἄνθρωποι κατοικοῦσιν ἐκεῖ· εἶνε ἄγριοι καὶ ἄδικοι ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς ».

Ταῦτα εἶπον καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ πλοῖον, διέταξα δὲ καὶ τοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσι καὶ αὐτοί, ἀφ' οὗ λύσωσι τὰ πρυμνήσια. Ὡς δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀπέναντι ξηράν, εἶδομεν μέγιστον σπήλαιον καταφυτον ἀπὸ δάφνας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνεπαύοντο πολλὰ πρόβατα καὶ αἰγες. Πέριξ δ' αὐτοῦ ὑπῆρχεν ἀυλὴ πεφραγμένη διὰ λίθων μεγάλων, πευκῶν καὶ ὑψικόμων ὄρουων. Ἐνταῦθα κατόκει ἀνὴρ πελώριος, ὅστις μόνος ἔβοσκε τὰ πρόβατά του καὶ δὲν συνανестρέφετο μετ' ἄλλων. Οὗτος δὲν ὠμοίαζε πρὸς ἄνθρωπον, ἀλλὰ μάλλον πρὸς δασώδη βράχον ὑψηλοῦ ὄρους.

Εἶπον τότε πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους συντρόφους μου νὰ μείνωσιν εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ τὸ φυλάττωσιν, ἐγὼ δὲ ἐκλέξας δώδεκα, τοὺς ἀρίστους, ἐπορεύθην εἰς τὸ σπήλαιον συμπαραλαβὼν καὶ ζωοτροφίας καὶ ἀσχὸν πλήρη

γλυκέος οἴνου, τὸν ὁποῖον μοὶ ἔδωκεν ἐν Ἰσμαρῷ ὁ Ἰέρων, ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος. Φθάσαντες δὲ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ σπήλαιον δὲν εὔρομεν τὸν ἄνδρα ἐντὸς, διότι ἔβοσκεν ἔξω τὰ παχέα πρόβατά του· εἰσελθόντες δὲ εἰς αὐτὸ παρατηροῦμεν τὰ πάντα. Τὰ τυρκόλα ἦσαν πλήρη τυρῶν, τὰ δὲ ποιμνιστάσια ἦσαν πλήρη ἀρνίων καὶ ἐρίφιων ὡσαύτως καὶ ὅλα τὰ ἀγγεῖα ἦσαν πλήρη ὄρου καὶ οἱ γαυλοὶ καὶ αἱ σακίδες, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἤμελγον. Οἱ σύντροφοί μου ἰδόντες πάντα ταῦτα μὲ παρεκίνουν νὰ λάβωμεν ὅσον ἡδυνάμεθα τυρὸν, νὰ ὀδηγήσωμεν τὰ ἀρνία καὶ τὰ ἐρίφια εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἐπειθόμην, διότι ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸν ἄνδρα καὶ νὰ λάβω παρ' αὐτοῦ δῶρον φιλοξενίας.

Ἐμείναμεν λοιπὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἐλάβομεν τυρὸν καὶ ἐφάγομεν καὶ περιεμένομεν τὸν Κύκλωπα. Περὶ τὴν ἐσπέραν ἐφθασεν οὗτος φέρων μέγα φορτίον ξηρῶν ξύλων, διὰ νὰ ἀνάψῃ πυρὰν, καὶ ἔρριψεν αὐτὸ ἐπὶ τῆς γῆς. Τοσοῦτος δὲ κρότος ἐγένετο ἐκ τῶν καταπεσόντων ξύλων, ὥστε ἡμεῖς κατελήφθημεν ὑπὸ φόβου καὶ ἀπεσύρθημεν εἰς σκοτεινὴν τινα γωνίαν τοῦ σπηλαίου. Ἐπειτα εἰσήγαγε τὰ πρόβατά του ἐντὸς τοῦ σπηλαίου καὶ ἔφραξε τὴν εἴσοδον αὐτοῦ διὰ πελωρίου λίθου, τὸ ὁποῖον εἴκοσι δύο τετράτροχοι ἄμαξαι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσιν. Ἡμελεξε κατόπιν τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἰγὰς του, καὶ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ γάλακτος ἐπήξεν εὐθύς καὶ ἔθεσε εἰς τὰ πλεκτὰ καλάθια, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ

ἀφῆκεν εἰς τὰ ἀγγεῖα, διὰ νὰ πίνη κατὰ τὸ δεῖπνόν του. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του, ἤναψε μεγάλην πυράν, ἐκ τῆς ὁποίας ἔλαμψεν ὄλον τὸ σπήλαιον. Τότε διέκρινεν ἡμᾶς καὶ μᾶς ἠρώτητε.

«Ὡ ξένοι, ποῖοι εἴσθε καὶ πόθεν ἔρχεσθε; ἔχετε ἔργον τι ἢ περιπλανᾶσθε καὶ κακοποιεῖτε τοὺς ἀνθρώπους;»

Ταῦτα εἶπεν, ἡμεῖς δὲ ἐτρέμομεν ἐκ τῆς φοβερᾶς φωνῆς του. Ἐν τούτοις ἐγὼ μετὰ θάρρους εἶπον πρὸς αὐτόν.

«Εἴμεθα Ἕλληνες καὶ ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Τροίας. Ὁ σκοπὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν ἦτο νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἀλλὰ τρικυμία καὶ ἄνεμοι ἐναντίοι μᾶς ἔρριψαν ἐδῶ. Τώρα προσπίπτομεν ἐνώπιόν σου καὶ σὲ ἱκετεύομεν νὰ μᾶς φιλοξενήσῃς καὶ νὰ δώσῃς ὄψρα, τὰ ὅποια συνήθως δίδονται εἰς τοὺς ξένους. Φοβοῦ τοὺς θεούς, ἔξοχε ἄνερ. Εἴμεθα ἱκέται σου καὶ ὁ Ζεὺς προστατεύει τοὺς ἱκέτας, τιμωρεῖ δὲ ἐκεῖνον, ὁ ὅποτος βλάπτει αὐτούς.»

Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἀπεκρίθη ἀσπλαγχνως·

«Ξένε, εἶται μωρὸς ἢ ἀπὸ πολὺ μακρὰν ἔρχεσαι, διὰ νὰ μὲ συμβουλεύῃς νὰ φοβῶμαι τοὺς θεούς. Οἱ Κύκλωπες ἀδιαφοροῦσι περὶ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, διότι εἴμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι αὐτῶν. Μὴ πιστεύσῃς λοιπόν, ὅτι διὰ νὰ ἀποφύγῃς τὴν ὀργὴν τοῦ Διὸς θὰ φεισθῶ τῆς ζωῆς σου καὶ τῶν συντρόφων σου. Ἄλλ' εἰπέ μοι ποῦ ἀφῆκες τὸ πλοῖόν σου, μακρὰν ἢ πλησίον τῆς κατοικίας μου; διότι θέλω νὰ ἡξεύρω.»

Ἐκ τῶν ἐρωτήσεων του ἐνόησα ὅτι ἤθελε νὰ μὲ ἀπατήσῃ καὶ ἀπήνησα εἰς αὐτόν·

«Τὸ πλοῖόν μου συνέτριψεν ἡ τρικυμία εἰς τοὺς βράχους τῆς χώρας ταύτης, μόλις δὲ κατωρθώσαμεν ἐγὼ καὶ οἱ σύντροφοί μου νὰ σωθῶμεν κολυμβῶντες.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, χωρὶς ν' ἀπάντησῃ, ἐσηκώθη, ἤρπασεν ὁ ἀσπλαγχνὸς δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ ἐκτύπησεν αὐτούςως σκύλακας κατὰ γῆς, ἐχύθη δὲ χαμαὶ ὁ ἐγκέφαλός των. Ἐπειτα κατεμέλιτε καὶ κατέφραγεν αὐτούς χωρὶς νάφήσῃ οὔτε σάρκα, οὔτε ὄσθα οὔτε ἐντόσθια. Ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνυψώσαμεν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Δία καὶ παρεναλοῦμεν αὐτόν νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

Ὁ Κεύκλωψ τυφλοῦται ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς.

Ἀφ' οὗ ὁ Κύκλωψ ἐγέμισε τὸν εὐρὺν στόμαχόν του, τρώγων ἀνθρώπειον κρέας καὶ πίνων ἄδολογὸν γάλα, ἐξηπλώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σπηλαίου μετὰ τῶν προβάτων καὶ μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη. Ἐσκέφθη τότε νὰ βυθίσω τὸ ξίφος μου εἰς τὴν καρδίαν του καὶ οὕτω νὰ φονεύσω αὐτόν, ἀλλ' ἡ σκέψις αὕτη δὲν ἦτο ὀρθή· διότι πῶς ἠθέλομεν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ σπηλαίου, ἀφ' οὗ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀπωθήσωμεν ἐκ τῆς θύρας τὸν τεράστιον ἐκεῖνον βράχον; Διήλθομεν λοιπὸν τὴν νύκτα ἐκείνην κλαίοντες καὶ στενάζοντες. Εὐθύς δὲ ὡς ἤρχισε νὰ ὑπορῶσκη, ἐξύπνησεν ὁ Κύκλωψ, ἤναψε πυράν καὶ ἤμελλε

τὰ πρόβατά του. Ἐπειτα ἐπλησίασε πρὸς ἡμᾶς, ἤρπασε πάλιν δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσε καὶ κατέφαγεν, ὅπως καὶ τοὺς πρώτους. Μετὰ ταῦτα ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς ὀπῆς τοῦ σπηλαίου, ἐξέβαλε τὸ ποίμνιόν του καὶ πάλιν ἐπέθηκεν αὐτόν. Ὅτε ἐμείναμεν μόνοι ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἐσκέφθη πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἐλευθερωθῶμεν, νὰ ἐκδικηθῶ δὲ καὶ αὐτόν. Ἐν τῷ σπηλαίῳ ἔκειτο μέγα ρόπαλον τοῦ γίγαντος, ὁμοιον κατὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ πάχος πρὸς ἰστὸν πλοίου.

Ἐκ τούτου ἀπέκοψα μίαν περίπου ἔργυριάν, ἀπώξυνα τὸ ἐν ἄκρον καὶ ἔθηκα αὐτὸ εἰς τὴν πυράν. Ἄφ' οὗ δὲ ἠτοίμασα, ὡς ἤθελον, τὸ ἐργαλεῖόν μου, ἔκρυψα αὐτὸ ὑπὸ τὴν κόπρον, ἣτις ὑπῆρχεν ἄφρονος εἰς τὸ σπήλαιον. Ἐπειτα διὰ κλήρου ὠρίσθησαν τέσσαρες ἐκ τῶν συντρόφων μου, οἱ ὅποιοι ἔπρεπε νὰ με βοηθήσωσιν εἰς τὸ κινδυνῶδες ἔργον.

Τὴν ἐσπέραν, ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ Κύκλωψ, ἔπραξε πάλιν ὅ,τι καὶ τὴν προηγουμένην ἐσπέραν. Τότε ἐγὼ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ποτήριον οἴνου ἐπλησίασα εἰς αὐτόν καὶ εἶπον·

«Κύκλωψ, λάβε καὶ πῖε τὸν οἶνον τοῦτον, ἀφ' οὗ ἔφαγες ἀνθρώπεια κρέατα. Τὸ ποτὸν τοῦτο ἔφερα διὰ σέ, ὅπως μᾶς εὐτυπλαγχισθῆς καὶ μᾶς ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μας. Ἀλλὰ σὺ φέρεσαι πολὺ κακῶς πρὸς ἡμᾶς. Τίς πλέον εἰς τὸ ἐξῆς θὰ πλησιάσῃ εἰς τὰ παράλια ταῦτα, ἀφ' οὗ μᾶς μεταχειρίζεται τοιοῦτοτρόπως;

Ταῦτα εἶπον ἐγὼ, ἐκεῖνος δὲ ἔλαβε τὸ ποτήριον καὶ

ἔπιε τὸ γλυκὺ ποτόν. Ἐυχαριστήθη δὲ πολὺ ἐκ τοῦ οἴνου καὶ μοι εἶπε·

«Δός μοι ἀκόμη ἐκ τοῦ ποτοῦ σου καὶ εἰπέ μοι τὸ ὄνομά σου· ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ προσφέρω δῶρον φιλοξενίας, διὰ τὸ ὅποιον θὰ εὐχαριστηθῆς.»

Τρις ἐγέμισα τὸ ποτήριον καὶ τρις τὸ ἐκένωσεν ὁ ἄσύνετος. Ὅτε δὲ ὁ οἶνος ἐσνότισε τὴν κεφαλὴν του, τότε τῷ εἶπον·

«Κύκλωψ, θὰ σοὶ εἶπω τὸ ὄνομά μου, σὺ δὲ θὰ μοὶ προσφέρῃς τὸ δῶρον, τὸ ὅποιον μοὶ ὑπεσχέθης. Οὔτις ὀνομάζομαι, οὕτω δὲ με καλοῦσιν ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου καὶ πάντες οἱ ἄλλοι.»

«Λοιπὸν, εἶπεν ἐκεῖνος, τὸν Οὐτὶν θὰ φάγω τελευταῖον. Τοῦτο θὰ εἶνε τὸ δῶρόν μου.»

Μόλις ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους καὶ ἔπεσεν ὑπτίως, ἐξεμῶν ὁ ρυπαρὸς οἶνον καὶ τεμάχια ἀνθρωπέων κρεάτων. Τότε ἔλαβον ἐγὼ τὸ ξύλον, τὸ ὅποιον εἶχον προετοιμάσῃ, ἐπυράκτωσα αὐτὸ καλῶς καὶ τὸ ἐπέπηξα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ἄλλων συντρόφων μου, ὅπως δὲ περιστρέφουσι τὸ τρύπανον εἰς τὸ ξύλον, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐγὼ περιέστρεφον καὶ ἐπίεζον ἰσχυρῶς τὸ πεπυρακτωμένον ξύλον ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ του μέχρις οὗ οὗτος κατεκάθη.

Τὸ τέρας τότε ἐξέβαλε τρομερὰν κραυγὴν, ἡμεῖς δὲ φεβηθέντες, ἐκρύβημεν εἰς τὰς διαφόρους γωνίας τοῦ μεγάλου σπηλαίου. Συγχρόνως ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ του τὸ ρόπαλον, ὡς μανιῶδης δὲ ἤρχισε νὰ

καλῆ εἰς βοήθειαν τοὺς ἄλλους Κύκλωπας. Οὗτοι ἀκούσxnτες τὰς κραυγὰς του ἦλθον πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου καὶ τὸν ἠρώτησαν·

«Τί ἔπαθες, Πολύφημε, καὶ φωνάζεις τόσον ἰσχυρῶς εἰς τοιαύτην ὥραν; Μήπως κλέπτουσι τὰ πρόβατά σου ἢ μήπως θέλει τις νὰ σὲ φονεύσῃ;»

«Οὗτις μὲ φονεύει», εἶπεν ἐκεῖνος ἐκ τοῦ βάλθους τοῦ σπηλαίου.

«Τότε λοιπόν, ἀπεκρίθησαν οἱ ἄλλοι Κύκλωπες, διὰ τί ζητεῖς παρ' ἡμῶν βοήθειαν, ἀφ' οὗ οὔτις σὲ ἐνόχλει; Ἐὰν προσεβλήθης ὑπὸ ἀσθενείας τινός, παρακάλεσον τὸν πατέρα σου Ποσειδῶνα νὰ σὲ θεραπεύσῃ.»

Ταῦτα εἶπον καὶ ἀπεμακρύνθησαν, ἐγὼ δὲ ἠύχαριστήθην πολὺ, διότι τοὺς ἐξηπάτησε τὸ ὄνομά μου.

Τότε ὁ Πολύφημος ψηλαφῶν εὔρε τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου· ἀφ' οὗ δὲ ἐξεκύλισε τὸν βαρὺν λίθον, ἐκάθησε πρὸ αὐτοῦ καὶ ἐξέτεινε τὰς χεῖράς του διὰ νὰ μᾶς συλλάβῃ, ἂν τυχὸν ἠθέλομεν διέλθῃ μετὰ τῶν προβάτων. Ἄλλὰ τόσον ἀνόητοι δὲν ἤμεθα βεβαίως.

Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ σύντροφοί του σώζονται διὰ πανουργίας.

Ἐν ᾧ ὁ ἰσχυρὸς Κύκλωψ ἐστέναζε καὶ ἐβασανίζετο ὑπὸ τῶν πόνων, ἐγὼ ἐσκέφθην μέσον τι, διὰ τοῦ ὁποίου ἐσώθημεν.

Μεταξὺ τοῦ ποιμνίου του ὑπῆρχόν κριοὶ μεγάλοι καὶ δασύμαλλοι. Ἀθορύβως ἔδενον ἐκ τούτων ἀνά τρεῖς διὰ

λύγου, ὑπὸ τὸν μεσαῖον δὲ ἔδεσα ἀνά ἓνα ἐκ τῶν συντρόφων μου· ὥστε τρεῖς κριοὶ ἔφερον ἀνά ἓνα ἄνδρα. Ὁ μὲν ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἐβάσταζεν, οἱ δὲ δύο ἄλλοι ἐκατέρωθεν τὸν προσφύλαττον. Ἐγὼ δὲ ἐνηγκάλισθην τὸν μέγιστον κριὸν καὶ ἐκρικούμην ὑπὸ τὴν κοιλίαν του ἐκ τοῦ ἀφθόνου ἐρίου. Οὕτω προετοιμασθέντες περιεμένομεν ἀνυπομόνως καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξημέρωσε τὰ μὲν ἄρρενα ἐξήρχοντο εἰς τὴν βοσκὴν, ἐν ᾧ τὰ θήλεα ἐμυκῶντο ἀνάμελκτα ἐντὸς τῆς μάνδρας. Ὁ Κύκλωψ καθήμενος παρὰ τὴν εἰσόδον τοῦ σπηλαίου, ἐψηλάφει τὰ νῶτα τῶν προβάτων, μὴ τυχόν τις ἐξ ἡμῶν ἐκάθητο ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Δὲν ἐνόησεν ὁ ἀνόητος ὅτι ὑπὸ τὰ δασύμαλλα στήθη των ἦσαν δεμένοι οἱ σύντροφοί μου. Ὁ κριός, ὅστις ἔφερον ἐμέ, ἔμεινε τελευταῖος, διότι τὸν ἐβάρυνον τὰ πολλὰ μαλλία καὶ ἐγώ. Ὁ Κύκλωψ ἀνεγνώρισεν αὐτόν, τὸν ἐκράτησε καὶ εἶπεν·

«Ἀγαπητέ μου κριέ, διατί σήμερον ἐξέρχεσαι τόσον ἀργά; Ἄλλοτε σὺ ἦσο ὁ πρῶτος καὶ εὐθυμος ἐπροχώρεις εἰς τὴν βοσκὴν καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ τὸ ἐσπέρας πρῶτος πάλιν εἰσέρχεσο εἰς τὴν μάνδραν σήμερον ὅμως μένεις τελευταῖος πάντων. Εἶσαι ἴσως λυπημένος, διότι ὁ οὐτιδανὸς Οὗτις ἐξώρυξε τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ κυρίου σου. Ἀλλὰ δὲν θὰ διαφύγῃ τὸν ὀλεθρόν του. Ἄν σὺ, κριέ μου, ἠδύνασο νὰ ἐμιλήσῃς, θὰ μοι ἔλεγες ποῦ κρύπτεται αὐτὸς ὁ ἄθλιος. Θὰ ἔβλεπες

δὲ πῶς θὰ διεσκορπίζετο ὁ ἐγκέφαλός του καὶ πῶς θὰ ἔρρεε τὸ αἷμά του».

Ταῦτα εἶπε καὶ στενάξας βαθέως ἀφῆκε τὸν κριόν· μετὰ τινὰ δὲ βήματα ἀφέθην καὶ ἐγὼ ἀπὸ τούτου, ἔλυσα δὲ καὶ τοὺς συντρόφους μου. Ἐλάβομεν τότε πρὸς ἐνθύμητιν τοὺς κριούς, ὑπὸ τοὺς ὁποίους εἶχομεν δεθῆ, καὶ μετὰ χαρᾶς ἐσπεύσαμεν εἰς τὸ πλοῖόν μας καὶ ἀνεχωρήσαμεν. Ὅτε δὲ ἡμεῖς τόσον μακρὰν τῆς ἀκτῆς, ὅσον ἠδύνατο ν' ἀκουσθῆ φωνή, τότε διὰ νὰ πειράξω τὸν Κύκλωπα, τῷ εἶπον τοὺς ἐξῆς λόγους· «Κύκλωψ, βλέπεις ὅτι δὲν ἐφιλοξένησας οὐτιδανὸν ἄνθρωπον; Ἐπρεπε νὰ τιμωρηθῆς διὰ τὰ κακουργήματά σου, καὶ ἰδοὺ οἱ θεοὶ σὲ κατέστησαν τυφλόν».

Ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους, ὠργίσθη φοβερὰ καὶ ἀρπάσας μέγαν λίθον ἐξεσφενδόνισεν αὐτὸν μετ' ὅλης τῆς δυνάμεώς του πρὸς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἤρχετο ἡ φωνή. Ὁ λίθος κατέπεσεν ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου μας, ἡ δὲ θάλασσα τόσον ἐκυμάνθη, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσωμεν πάλιν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Μετ' ὀλίγον δὲ πάλιν, ἐν ᾧ οἱ σύντροφοί μου ἐκωπηλάτουν, ἐφώνησα·

«Κύκλωψ, ὅταν σ' ἐρωτῶσι, τίς σὲ ἐτύφλωσε, λέγε, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ἐξ Ἰθάκης, ὁ πορθητῆς τῆς Τροίας.»

Ὁ Πολύφημος, ὅτε ἤκουσε τὸ ὄνομά μου, ἀπήντησε μανιωδῶς·

«Ἀληθῶς μάντις τις μοὶ προεῖπεν ὅτι θὰ τυφλωθῶ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύς· ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμιζον, ὅτι οὗτος θὰ ἦ-

το ἀνὴρ ρωμαλέος καὶ φοβερός, καὶ οὐδέποτε ἐπίστευον, ὅτι τόσον μικρὸς καὶ ἀδύνατος, ὡς σύ, ἤθελε μὲ τυφλώσει, ἀπατήσας με δι' οἴνου. Ἄλλ' ἄκουσον, Ὀδυσσεῦ· ἐλθὲ ὀπίσω, διὰ νὰ σοὶ προσφέρω δῶρόν τι καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου Ποσειδῶνα νὰ σὲ ἐπαναφέρῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου».

Πρὸς ταῦτα ἐγὼ ἀπήντησα διὰ χλευαστικῶν λόγων, ἐκεῖνος δὲ τότε ἀνύψωτε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπέτεινε τὴν ἐξῆς δέησιν πρὸς τὸν Ποσειδῶνα·

«Εἰσάκουσόν μου, ὦ θεέ. Ἐὰν εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἶμαι υἱός σου, μὴ ἀφήσῃς τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄν ὅμως εἶνε πεπρωμένον νὰ ἐπανίδῃ τοὺς φιλτάτους του, τότε νὰ φθάσῃ ἀργὰ καὶ ἐπὶ ξένου πλοίου, ἀφ' οὗ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς συντρόφους του. Εἶθε δὲ εἰς τὸν οἶκόν του νὰ εὕρῃ πολλὰς συμφοράς».

Ταῦτα προσηυχθῆ, ὁ δὲ θεὸς ἐπήκουσε τῆς εὐχῆς του. Ἐπειτα ἔλαβε λίθον μεγαλείτερον τοῦ πρώτου καὶ ἔρριψεν αὐτὸν μετὰ μεγάλης δυνάμεως. Ἐπεσε δὲ ὁ λίθος οὗτος ὀπίσθεν τοῦ πλοίου μας καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κτυπήσῃ τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου. Τὰ ὑψωθέντα κύματα ὤθησαν τὸ πλοῖον ἡμῶν πρὸς τὴν μικρὰν νῆσον, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν. Ἐκεῖ εὕρομεν τοὺς συντρόφους μας, οἵτινες μετὰ χαρᾶς μᾶς ὑπεδέχθησαν, καὶ διαιμοιράσθημεν μετ' αὐτῶν τὰ λάφυρά μας. Οὕτω λοιπὸν ἐσώθημεν, ἐγὼ δὲ ἐθυσίασα τὸν κριὸν εἰς τὸν Δία.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Αἰόλου.

Τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ λίαν πρῶϊ ἀπεπλεύσαμεν καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου. Ἡ νῆσος αὕτη ἦτο πλωτὴ καὶ τετειγισμένη διὰ χαλκίνων τειχῶν. Ἐνταῦθα κατῴκει ὁ Αἰόλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, μετὰ τῶν ἐξ υἱῶν του καὶ ἐξ θυγατέρων του. Εἰς τούτου τὰ ἀνάκτορα ἐφιλοξενήθημεν ἐπὶ ἓνα μῆνα. Ὅτε δὲ ἀπεφασίσθη ν' ἀναχωρήσωμεν, ὁ Αἰόλος μοι ἔδωκεν ἀσκόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε περικλείσῃ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, ἀφῆκε δὲ μόνον τὸν Ζέφυρον νὰ πνέῃ, ἵνα φέρῃ ἡσύχως τὰ πλοῖα ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἐγὼ ἔθηκα τὸν ἀσκὸν εἰς τὸ βᾶθος τοῦ πλοίου, χωρὶς νὰ εἶπω πρὸς τοὺς ἄλλους τί περιέχει, καὶ ἀπεπλεύσαμεν ἔχοντες οὖριον ἄνεμον.

Ἐνέα ἡμέρας καὶ ἐννέα νύκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ἡμέραν ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν προσφιλεῖ μου Ἰθάκην. Ἐβλεπον μακρόθεν τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ φῶτα ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ ἔχαιρον, διότι ἐπίστευον ὅτι ἔπαυσαν πλέον τὰ δεινά μου. Τότε μὲ κατέλαβεν ὕπνος γλυκὺς, διότι εἶχον ἀποκάμῃ ἐκ τῶν πολλῶν κόπων καὶ τῆς ἀγρυπνίας. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐκοιμώμην, οἱ σύντροφοί μου, ἐπειδὴ ἐνόμισαν, ὅτι ὁ ἀσκὸς περιεῖχε χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ἠνοιξαν αὐτόν, εὐθὺς δὲ ἐξῆλθον οἱ ὀρμητικοὶ ἀνεμοὶ καὶ ἔφεραν τὰ πλοῖα μακρὰν τῆς πατρίδος μου. Ἀμέσως τότε ἠγέρθη περὶλυπος καὶ ἐσκέφθη, ἂν δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ ρι-

φῶ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ πνιγῶ. Ἀπεφάσισα ὅμως νὰ ὑπομείνω καὶ καλύψας τὸ πρόσωπόν μου κατεκλίθην ἐν τῷ πλοίῳ. Ἐν ᾧ δὲ οἱ σύντροφοί μου ἐστὲναζον, ἢ δεινὴ τρικυμία μᾶς ἔρριψε πάλιν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου. Κατάκοποι καὶ περίλυποι ἀπέβημεν εἰς τὴν ξηρὰν ἀφ' οὗ δὲ ἐφάγομεν, ἐπορεύθη ἐγὼ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Αἰόλου, ἐνθα εὔρον ὄλην τὴν οἰκογένειάν του καθημένην εἰς τὸ δεῖπνον. Πάντες, ὡς μὲ εἶδον, ἐξεπλάγησαν, ἐγὼ δὲ διηγήθην τί μοι συνέβη καὶ παρεκάλεσα αὐτοὺς νὰ μὲ βοηθήσωσι πάλιν νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου.

Τότε ὁ Αἰόλος ὠργισμένος μοι εἶπε:

«Φύγε ἀμέσως ἐκ τῆς νήσου μου, διότι ἐγὼ δὲν φιλοξενῶ ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον μισοῦσιν οἱ θεοί».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν μὲ ἀπέπεμψεν ἐκ τῆς οἰκίας του. Περίλυπος ἦλθον τότε εἰς τοὺς συντρόφους μου, ἀφ' οὗ δὲ ἐπέβημεν ἐπὶ τῶν πλοίων, ἐπλέομεν ἐπὶ ἕξ ἡμέρας καὶ ἕξ νύκτας, τῇ δὲ ἐβδόμῃ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων. Οἱ ἄλλοι διηθύβουν τὰ πλοῖά των ἐντὸς τοῦ λιμένος, ἐγὼ δὲ ἔδεσα τὸ ἰδικόν μου ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ διέταξα τρεῖς ἄνδρας νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἴδωσι τίνας ἦσαν οἱ κάτοικοι αὐτῆς. Οὗτοι συνήντησαν πρὸ τῆς πόλεως κόρην, ἥτις ἔφερον ἐκ τῆς κρήνης ὕδωρ, καὶ τὴν ἠρώτησαν ποῖος ἦτο ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκείνης. Ἡ νεάνις ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορον τοῦ πατρὸς της, εἰς τὸ ὁποῖον μετέβησαν ἀμέσως. Ἀλλὰ μόλις εἰσῆλθον, εἶδον ὑψηλὴν καὶ φοβεράν γυναῖκα, ἢ ὁποία ἀμέσως ἐκάλεσε τὸν σύζυγόν

της. Οὗτος δὲ εὐθύς, ὡς ἦλθε, χωρὶς νὰ εἶπη λέξιν, ἤρ-
 πασεν, ὅπως ὁ Κύκλωψ, τὸν ἕνα ἐκ τῶν συντρόφων
 μου, διὰ νὰ τὸν φάγη. Περίφοβοι τότε οἱ ἄλλοι δύο ἐ-
 τράπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἔτρεχον πρὸς τὰ πλοῖα. Ἄλλ'
 ὁ βασιλεὺς ἐφώναζε τοὺς Λαισπρυγῶνας νὰ μᾶς φονεύ-
 σωσιν. Ἀναρίθμητοι τότε συνέρρευσαν, ὅμοιοι ὄχι πρὸς
 ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς γίγαντας. Ἐν ᾧ δὲ ἡμεῖς ἐνη-
 σχολούμεθα νὰ λύσωμεν τὰ σχοινία τῶν πλοίων καὶ
 ν' ἀναχωρήσωμεν, ἐκεῖνοι ἔρριπτον καθ' ἡμῶν μεγά-
 λους λίθους, διὰ τῶν ὁποίων συνέτριψαν τὰ πλοῖα καὶ
 ἐφόνευσαν πάντας τοὺς ἀνδρας· μόνον ὅσοι ἦσαν ἐντὸς
 τοῦ πλοίου μου ἐσώθησαν. Ἐγὼ τότε ἔκοφα διὰ τοῦ
 ξίφους μου τὸ σχοινίον, τὸ ὁποῖον ἐκράτει τὸ πλοῖόν μου,
 καί μετὰ ἀδιάκοπον κωπηλασίαν ἠδυνήθημεν νὰ σω-
 θῶμεν.

Μετὰ μακρὸν δὲ πλοῦν ἐφθιάσαμεν εἰς τὴν νῆσον Αἰ-
 αϊάν, ἐνθα κατοίκει ἡ θεὰ Κίρκη, θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου. Ἐν
 τῇ νήσῳ ἐμείναμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον φιλοξενούμενοι
 ὑπὸ τῆς θεᾶς, μέχρις ὅτου ἀνελάβομεν τὰς δυνάμεις
 μας, διότι αἱ περιπλανήσεις καὶ αἱ ταλαιπωρίαί μᾶς εἴ-
 χον ἐξασθενήσῃ. Ὅτε δὲ ἀπεφασίσαμεν ν' ἀναχωρήσω-
 μεν, ἡ θεὰ διέταξε τὰς ὑπηρετριάς της νὰ φέρωσιν εἰς
 τὸ πλοῖον ἡμῶν ἄρτον, ἄφθονα κρέατα καὶ οἶνον. Ἐν
 ᾧ δὲ οἱ ἄλλοι εὐωχοῦντο, μετέκασε κατὰ μέρος καὶ
 μοὶ ἔδωκε συμβουλὰς περὶ τοῦ ταξειδίου μου.

«Καὶ πρῶτον ἡ ἄλλῃς, μοὶ εἶπεν, εἰς τὰς Σειρήνας,
 αἵτινες διὰ τοῦ θελκτικοῦ ἄσματός των προσελκύουσι
 τοὺς παραπλέοντας. Ἄλλοίμονον δὲ εἰς ἐνεῖνον, ὅτις

πλησιάσῃ εἰς αὐτάς· οὗτος δὲν ἐπιστρέφει πλέον εἰς τὴν
 πατρίδα του, οὔτε ἐπανθλέπει τοὺς οἰκείους του Σὶ ὁ-
 μως, διὰ νὰ ἀκούσῃς τὸ ἄσμα αὐτῶν καὶ νὰ ἀποφύγῃς
 τὸν ὄλεθρον, φράξον πρῶτον τὰ ὄψα τῶν συντρόφων σου
 μετὰ κηρὸν, ἔπειτα δὲ εἰπὲ νὰ σὲ δέτωσι σφιγκτὰ εἰς τὸν
 ἰστόν· ὅς δὲ αὐστηρὰν διαταγὴν νὰ μὴ σὲ λύσωσιν ὁ-
 ταν τοὺς παρκαλῆς ἢ τοὺς διατάτῃς, ἀλλὰ νὰ σὲ δέ-
 νωσι σφιγκτότερα, μέχρις οὗ διέλθῃτε. Ἀλλὰ μεγαλεί-
 τερος εἶνε ὁ κίνδυνος, ὅταν φθάσῃτε εἰς τὸ στενόν, ἐν-
 θα διαμένουσιν ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Εἰς τὸ ἐν καὶ
 εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ στενοῦ ὑπάρχουσι δύο ἀπόκρημαι
 βράχοι. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ ὑψηλοτέρου βράχου κατοί-
 κει ἡ Σκύλλα, φοβερὸν τέρας. Αὕτη ἔχει ἕξ λαιμούς,
 ἰσαριθμοὺς κεφαλὰς καὶ δώδεκα πόδας, εἰς ἕκαστον δὲ
 στόμα ἔχει τρεῖς σειρὰς κοπτερῶν ὀδόντων. Ἐκείθεν
 οὐδέποτε διήλθον ναῦται μετὰ πλοῖον ἀβλαβεῖς. Ἐκάστη
 κεφαλὴ αὐτῆς ἀρπάζει ἕνα ἄνδρα ἐκ τοῦ πλοίου καὶ τὸν
 κατατρώγει. Ἐπὶ τοῦ ἄλλου βράχου ὑπάρχει ἐρινεός, κά-
 τωθεν δὲ αὐτοῦ ἐνεδρεύει ἡ Χάρυβδις. Τὸ τέρας τοῦτο
 τρεῖς φράς τὴν ἡμέραν ροφᾷ ἄπειρον ὕδωρ τῆς θαλάσ-
 σης, πλοῖα, ἀνθρώπους καὶ ὅ,τι ἄλλο πλητιάζει εἰς αὐ-
 τὴν καὶ τρεῖς φράς ἐξεμεῖ αὐτὰ μετὰ φοβεροῦ κρότου.
 Φυλάσθητι λοιπὸν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦτο, ὅταν ἀπορροφᾷ
 τὸ ὕδωρ, διότι οὔτε ὁ Ποσειδῶν θὰ ἠδύνατο νὰ σὲ σώσῃ
 ἐκ τοῦ ὄλεθρου. Προτιμότερον εἶνε νὰ διέλθῃς πλησίον
 τοῦ βράχου, ἐνθα κατοίκει ἡ Σκύλλα, καὶ ν' ἀπολεσθῶ-
 σιν ἕξ ἐκ τῶν συντρόφων σου, ἢ νὰ καταστραφῇτε πάν-

τες. Ἐπειτα θὰ φθάσης εἰς τὴν νῆσον Τρινάκριαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας βόσκουσιν αἱ παχέαι ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου. Σὲ συμβουλεύω νὰ μὴ βλάβητε ταύτας, διότι εἶνε ἄφεικτος ἡ καταστροφή σας. Σὺ δὲ μόνος, ἐὰν σωθῆς, θὰ ἐπανέλθης εἰς τὴν πατρίδα σου, ἀλλὰ μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις καὶ ταλαιπωρίας.»

Τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ ἀπεπλεύσαμεν ἐκ τῆς νήσου τῆς Κίρκης. Ὅτε δὲ ἐνόησα ὅτι ἡμεῖς πλησίον τῶν Σειρήνων, εἶπον περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς συντρόφους μου, ὅσα μοὶ εἶπον ἡ θεὰ, ἔφραξα τὰ ὦτά των καὶ διέταξα νὰ μὲ δέσωσιν εἰς τὸν ἰστόν. Οἱ σύντροφοί μου μετὰ ταῦτα, καθήσαντες ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τοῦ πλοίου, ἐξηκολούθησαν τὴν κωπηλασίαν. Ὅτε δὲ ἐφθάσαμεν πλησίον τῶν Σειρήνων τόσον, ὅσον ν' ἀκούηται φωνή, τότε ἤρχισαν αὐταὶ νὰ ἄδῳσι μὲ τὴν λιγυρὰν φωνὴν των·

«Ἐλθέ πρὸς ἡμᾶς, ἔνδοξε Ὀδυσσεῦ, διὰ νὰ ἀκούσης τὸ ᾄσμα μας. Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε διέπλευσεν ἐντεῦθεν χωρὶς νὰ σταθῇ καὶ ν' ἀκούσῃ τὴν μελωδικὴν φωνὴν μας. Ἐλθέ, θὰ σοὶ τραγωδήσωμεν περὶ τῆς Τροίας καὶ τῶν φίλων σου, διότι ἡμεῖς γνωρίζομεν πάντα, ὅσα συμβαίνουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.»

Ἡ γλυκεῖα αὐτῶν φωνὴ ἔθελε τὴν ψυχὴν μου τοσοῦτον, ὥστε ἤθελον νὰ λυθῶ. Διέτασπον λοιπὸν τοὺς συντρόφους μου διὰ νευμάτων νὰ μὲ λύσωσιν, ἀλλ' ἐκείνοι μὲ ἔδενον σφιγκτότερα, μέχρις οὗ ἀπεμακρύνθημεν. Τότε οὗτοι μὲ ἔλυσαν καὶ ἀφήρσαν τὸν κηρὸν ἀπὸ τὰ ὦτά των. Ἀλλὰ μόλις ἀπεμακρύνθημεν τῆς νήσου, εἰ-

δομεν μακρόθεν καπνὸν καὶ μεγάλα κύματα καὶ ἠκούσαμεν φοβερὸν πάταγον. Οἱ σύντροφοί μου τοσοῦτον ἐφοβήθησαν, ὥστε τὰ κωπία ἔπεσον ἐκ τῶν χειρῶν των, τὸ δὲ πλοῖον ἐστάθη. Ἦναγκάσθην τότε νὰ εἶπω εἰς αὐτοὺς περὶ τῆς Χαρύβδews, καὶ τοὺς παρώτρυνα νὰ κωπηλατῶσι ταχέως· διέταξα δὲ τὸν πηδάλιοῦχον νὰ διευθύνῃ τὸ πλοῖον μακρὰν τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν πελωρίων κυμάτων, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον. Περὶ τῆς Σκύλλης ὅμως οὐδὲν εἶπον εἰς αὐτούς, διότι οὐδεὶς πλέον θὰ ἐκωπηλάτει, ἀλλὰ πάντες θὰ κατέφευγον εἰς τὸ κύτος τοῦ πλοίου. Οὕτω λοιπὸν ἐπλέομεν μεταξὺ τῶν δύο βράχων, πλησιέστερον πρὸς τὴν Σκύλλαν. Ἐν ᾧ δὲ ἰστάμην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ εἶχον τὰ βλέμματά μου ἐστραμμένα πρὸς τὴν Χάρυβδιν, αἴφνης ἡ Σκύλλα ἀνῆρπασεν ἕξ, τοὺς ἀνδρείοτέρους τῶν συντρόφων μου. Ἐν ᾧ δὲ τὸ τέρας κατέτρωγεν αὐτοὺς εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, ἐκεῖνοι ἐκραύγαζον σπαρακτικῶς καὶ μὲ ἐκάλουν εἰς βοήθειαν. Οἰκτρότερον θέαμα οὐδέποτε εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου.

Ἡ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἥλιου.

Ἀπ' οὗ τέλος διεπλεύσαμεν τοὺς δύο σκοπέλους, ἐπλέομεν εἰς τὴν ὠραίαν νῆσον τοῦ Ἥλιου, καὶ ἠκούομεν μακρόθεν τοὺς μυκηθμοὺς τῶν βοῶν καὶ τὸν βληχθμὸν τῶν προβάτων. Τότε ἐνεθυμήθην τοὺς λόγους τῆς Κίρκης καὶ εἶπον εἰς τοὺς συντρόφους μου νὰ μὴ

πλησιάσωμεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἵνα ἀποφύγωμεν φοβερόν τι δυστύχημα. Ἐκεῖνοι ὅμως δὲν ἐπέβησαν εἰς τοὺς λόγους μου, ἀλλ' ἤθελον ν' ἀποβιβασθῶμεν εἰς τὴν νῆσον. Ἐπειδὴ δὲ πάντες ἦσαν σύμφωνοι εἰς τοῦτο, ὤρκισα πρῶτον αὐτούς, ὅτι δὲν θὰ βλάψωσι τὰς βοῦς καὶ τὰ πρόβατα τοῦ Ἥλιου, καὶ ἔπειτα ἐξήλθομεν εἰς τὴν ξηράν.

Ἐνα μῆνα ἐμείναμεν ἐκεῖ ἕνεκα τῶν σφοδρῶν ἐναντίων ἀνέμων. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τροφαὶ ἐξηντλήθησαν, οἱ σύντροφοί μου διεσκορπίζοντο ἀνὰ τὴν νῆσον καὶ ἐφόρευον πτηνὰ ἢ ἠλίευσον ἰχθῦς παρὰ τὴν παραλίαν.

Συνέβη ἡμέραν τινὰ ν' ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τοῦ πλοίου, ἵνα παρακαλέσω τοὺς θεοὺς νὰ δώσωσι πέρας εἰς τὰ δεινά μας. Μετὰ τὴν προσευχὴν μὲ κατέλαβεν ὕπνος καὶ ἐκοιμήθην. Τότε ὁ Εὐρύλοχος εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους μου:

«Φίλοι, ὅλοι οἱ θάνατοι εἶνε κακοί, ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς πείνης θάνατος εἶνε ὁ οἰκτρότερος. Ἐλθετε λοιπὸν νὰ θυσιάσωμεν τὰς παχυτέρας τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου καὶ νὰ φάγωμεν αὐτάς. Ὅταν δὲ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα, τότε ἀνεγείρομεν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μέγαν ναὸν καὶ καταθέτομεν πολὺτιμα ἀφιερῶματα. Ἐὰν ὅμως ὁ θεὸς οὗτος ἄργισθῇ διὰ τὰς βοῦς του καὶ θελήτῃ νὰ καταποντίσῃ τὸ πλοῖόν μας, προτιμῶ ν' ἀποθάνω παρὰ νὰ μαραίνωμαι εἰς τὴν ἔρημον ταύτην νῆσον.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι ἀπεδέχθησαν τοὺς λόγους του καὶ εὐθὺς ἔσυραν τὰς παχυτέ-

ρας βοῦς καὶ τὰς ἔσφαξαν. Ἐν τῷ μεταξύ ἐξύπνησα καὶ ἐκίνησα νὰ υπάγω εἰς τὴν παραλίαν. Ὅτε δὲ ἐπληρίασα, μὲ προσέβαλεν ἡ ὄσμη τοῦ καιομένου λίπους. Ἐσπευσα εἰς τὴν παραλίαν καὶ ἐπέπληξα τοὺς συντρόφους μου διὰ τὴν ἀνόσιον ταύτην πράξιν των, ἀλλ' ἦτο πλέον ἄργά. Ὡς δὲ μοι εἶπεν ἡ νύμφη Καλυψώ, ὄργισθεις ὁ Ἥλιος εἶπε πρὸς τοὺς θεοὺς:

«Ζεῦ πάτερ καὶ οἱ ἄλλοι θεοί, τιμωρήτατε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεῦς, οἵτινες ἐθυσίασαν τὰς βοῦς μου, διὰ τὰς ὁποίας ἐγὼ ἔχαιρον, ὅταν ἀνέβαινον εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ ὅταν κατέβαινον εἰς τὴν γῆν. Ἐὰν δὲν τιμωρήσῃτε αὐτούς, θὰ υπάγω εἰς τὸν Ἄδην καὶ θὰ φωτίζω εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς νεκρούς.» Ὁ Ζεὺς ὑπεσχέθη νὰ συντρίψῃ τὸ πλοῖόν μου διὰ κερανοῦ καὶ νὰ καταστρέψῃ τοὺς συντρόφους μου.

Ἐπὶ ἕξ ἡμέρας ἔτρωγον κρέατα οἱ σύντροφοί μου, τῇ δὲ ἐβδόμῃ ἔπαυσεν ἡ τρικυμία. Τότε ἡμεῖς εἰσελθόντες εἰς τὸ πλοῖον ἀνήχθημεν εἰς τὸ πέλαγος.

Ναυάγιον τοῦ Ὀδυσσεῦς

καὶ ὄλεθρος τῶν συντρόφων του.

Ὅτε ἀπεμακρύνθημεν τῆς νήσου καὶ δὲν ἐβλέπομεν ἄλλο τι εἰμὴ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν, φοβερὰ τρικυμία ἠγέρθη καὶ μαῦρα νέφη ἐκάλυψαν τὸν οὐρανόν. Τὸ πλοῖον δὲν ἔπλεε ταχέως, ἡ δὲ ὄρμη τοῦ ἀνέμου ἔσχισε τὰ πανία καὶ ἔρριψε τὸν ἰστὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ

πηδαλιούχου, ὅστις ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο φοβερὰ βροντὴ ἠκούσθη καὶ κεραυνὸς ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ πλοίου, τὸ ὅποιον ἐσεισθη ὄλον· πάντες δὲ ἔπεσον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν, καὶ μόνος ἐγὼ ἔμεινα ἐπὶ τοῦ πλοίου, μέχρις οὗ ἡ τρικυμία ἀπέσπασε τὰς πλευρὰς αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρόπιδος. Ταύτην ἐγὼ ἔδεσα διὰ σχοινίου μετὰ τοῦ ἴστοῦ καὶ καθήτας ἐπ' αὐτῶν ἐφερόμην ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἀνέμων.

Μετ' ὀλίγον ὁ δυτικὸς ἀνεμὸς ἔπαυσεν, ἤρχισε δὲ νὰ πνέῃ νότιος καὶ τὰ κύματα μὲ ὄθουν πάλιν πρὸς τὴν Χάρυβδιν, Ὅλην τὴν νύκτα ἐφερόμην ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὅτε δὲ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, εὐρέθην πλησίον τοῦ βράχου τῆς Χαρύβδεως. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἀπερρόφησεν αὕτη μετὰ τοῦ ἄλμυροῦ ὕδατος τὴν τρόπιν καὶ τὸν ἴστον, ἀλλ' ἐγὼ κατώρθωσα ν' ἀρπάσω τοὺς κλάδους τοῦ ἐρινεοῦ καὶ ἐχευμάσθην ἐπ' αὐτῶν ὡς νυκτερίς. Ὅτε δὲ ἐξήμεσε τὸ τέρας τὸν ἴστον μετὰ τῆς τρόπιδος, ἐγὼ πεσὼν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου εἰς τὴν θάλασσαν ἐκάθησα πάλιν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐκωπηλάτουں διὰ τῶν χειρῶν. Ἐννέα ἡμέρας περιεπλανώμην ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τῇ δὲ δεκάτῃ τὰ κύματα μὲ ἔρριψαν εἰς τὴν νῆσον Ὀγυγίαν, ἔνθα κατοικεῖ ἡ Καλυψώ. Αὕτη μὲ ἐκράτησε πλησίον τῆς ἐπτὰ ἔτη, ὡς χθὲς διηγῆθην πρὸς σέ, βασιλεῦ Ἀλκίνοε, καὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν σύζυγόν σου.

**Ἀπόπλους τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῆς νήσου
Σχερίας καὶ ἀφίξις αὐτοῦ
εἰς τὴν Ἰθάκην.**

Πάντες οἱ συνδαιτυμόνες κατεβέλχθησαν ἐκ τῆς διηγῆσεως τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσεὺς. Πρὸς αὐτὸν δὲ εἶπεν ὁ βασιλεὺς·

«Ὀδυσσεῦ, ἀφ' οὗ ἤλθες εἰς τὴν χώραν μας, ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐπανέλθης εἰς τὴν πατρίδα σου χωρὶς νὰ περιπλανηθῆς πλέον. Ἵμεῖς δέ, ὡς ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων, ἔλθετε νὰ δώσωμεν εἰς τὸν ἐνδοξὸν ἄνδρα ἕκαστος ἀνὰ ἓν πολύτιμον δῶρον».

Πάντες παρεδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦ Ἀλκινόου καὶ μετέβη ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ κοιμηθῇ.

Τὴν πρωίαν πάντες ἔπεμψαν δῶρα, ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ἐλθὼν ὁ ἴδιος εἰς τὸ πλοῖον διέταξε νὰ τοποθετήσωσιν αὐτὰ ἀσφαλῶς. Ἐπειτα προσεκάλεσε τοὺς ἡγεμόνας εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καὶ ἀφ' οὗ ἐθυσίασεν εἰς τὸν Δία βοῦν, ἐκάθησαν πάντες εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐφραίνοντο τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ὁ δὲ τυφλὸς Δημόδοκος ἔτερπεν αὐτοὺς διὰ τῶν ὠραίων ἀσμάτων του.

Ὅτε δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπεν

«Ἐνδοξότατε βασιλεῦ Ἀλκίνοε καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι εὐγενεῖς ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων, ἀποστείλατέ με εἰς τὴν ἰγαπητὴν μου πατρίδα, ἀφοῦ ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Εἶθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ εὐλογήσωσι τὰ δῶρά σας. Εἶθε νὰ εὕρω εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν σύζυγόν μου καὶ τοὺς φίλους μου ἀβλαβεῖς. Ἵμεῖς δὲ εὐτυχεῖτε μετὰ τῶν γυναικῶν

καὶ τῶν τέκνων σας. Εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσι πᾶσαν εὐδαιμονίαν καὶ οὐδέποτε νὰ ἐπέλθῃ κακόν τι εἰς τὴν χώραν σας».

Εἰς πάντας ἤρρεσεν ὁ ἐγκάρδιος οὗτος καὶ συνετὸς ἀποχαιρετισμὸς, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐγερθεὶς ἔπειτα ἔθεσε ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα τῆς Ἀρήτης καὶ εἶπεν εἰς αὐτήν·

«Υἱαίαινε, ὦ βασίλισσα, μέχρις οὗ ἔλθῃ τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος, τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν. Ἐγὼ τῶρα ἀπέρχομαι εἰς τὴν πατρίδα μου, σὺ δὲ χαῖρε εἰς τὸν οἶκόν σου μὲ τὰ τέκνα σου καὶ τὸν λαόν σου καὶ μὲ τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐξῆλθε τῶν ἀνακτόρων, ὁ δὲ Ἀλκίνοος διέταξε κήρυκα νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον. Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Ἀρήτη ἔπεμψεν ὑπηρετρίδας, αἱ ὅποιαι τῷ ἔφερον εἰς τὸ πλοῖον καθαρὰ ἐνδύματα καὶ τροφὰς διὰ τὸ ταξεῖδιον. Πάντα ταῦτα ἐτοποθέτησαν ἐντὸς τοῦ πλοίου οἱ ναῦται, ἔπειτα δὲ ἔστρωσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τάπητα, διὰ νὰ κοιμηθῇ ἡσυχῶς ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀφ' οὗ δὲ πάντα ἡτοιμάσθησαν, εἰσῆλθε καὶ οὗτος, οἱ δὲ ναῦται ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια καὶ ἐκωπηλάτουν. Γλυκὺς ὕπνος κατέλαβε μετ' ὀλίγον τὸν Ὀδυσσεά, τὸ δὲ πλοῖον διέσχιζε τὰ κύματα τῆς θαλάσσης μετὰ τοσαύτης ταχύτητος, ὥστε οὐδ' αὐτὸς ὁ ἰεράς θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ φθάσῃ. Οὕτω λοιπὸν ἔπλεον ὄλην τὴν νύκτα, τὴν αὐγὴν δὲ ἔφθασαν εἰς λιμένα τινὰ τῆς Ἰθάκης. Ἐκεῖ ἐξήγαγον τὸν βαθέως κοιμώμενον ἥρωα οἱ ναῦται καὶ ἀπέβησαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἐπειτα ἐξή-

γαγον τὰ δῶρα, τὰ ὅποια τῷ ἔδωκαν οἱ Φαίαικες, ἔθεσαν αὐτὰ ὑποκάτω ἐλαίας τινός, καὶ χωρὶς νὰ ἐξυπνήσωσι τὸν Ὀδυσσεά ἐπιβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἀνεχώρησαν.

Εὐθύς δὲ ὡς ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐξύπνησεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ δὲν ἀνεγνώρισεν τὴν πατρίδα του, διότι ἡ Ἀθηναῖα εἶχε καλύψῃ τὰ πέρεξ αὐτοῦ διὰ πυκνῆς ὀμίχλης. Ἦρchiσε λοιπὸν νὰ κλαίῃ καὶ νὰ κτυπᾶται διὰ τῶν χειρῶν του, διότι ἐνόμισεν ὅτι τὸν ἠπάτησαν οἱ Φαίαικες. Ἐν ᾧ δὲ ἔκλαιε καὶ ὠδύρευτο, ἐνεφανίσθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα, λαβοῦσα τὴν μορφήν νεαροῦ ποιμένος. Ὁ Ὀδυσσεύς, ὡς εἶδε τὸν βοσκὸν τοῦτον, ἐχάρη καὶ ἐλθὼν πλησίον εἶπε·

«Καλὲ νέε, ἐπειδὴ πρώτην φορὰν ἔρχομαι εἰς τὴν χώραν ταύτην, σὺ δὲ εἶσαι ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον συναντῶ ἐνταῦθα, σὲ παρακαλῶ, εἰπέ μοι πῶς ὀνομάζεται ἡ χώρα αὕτη καὶ ποιοὶ ἄνθρωποι κατοικοῦσιν αὐτήν ;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖα·

«Βεβαίως, ξένε, ἀπὸ πολὺ μακρὰν ἔρχεσαι, ἀφ' οὗ ἔν γνωρίζεις τὴν Ἰθάκην, ἣτις εἶνε γνωστὴ καὶ ἐν τῇ Δύσει καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Καὶ εἶνε μὲν ἡ νῆσος ὀρεινὴ, παράγει ὅμως σῖτον ἄφθονον καὶ οἶνον καὶ τρέφει πολλὰς αἰγὰς καὶ βουῦς. Τὸ ὄνομα τῆς νήσου ταύτης εἶνε γνωστὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Τροίαν, ἣτις, ὡς λέγουσι, κεῖται μακρὰν τῆς Ἑλλάδος».

Ὁ Ὀδυσσεύς ἐχάρη πολὺ, ὡς ἤκουσεν ὅτι εὕρισκε-

ται ἐν τῇ πατρίδι του, ἀλλ' ἀπέφυγε νὰ εἶπῃ εἰς τὸν ποιμένα τὸ ὄνομά του. Προσεποιήθη ὅτι ἤρχετο ἐκ Κρήτης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεχώρησε, διότι ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως, ὅστις ἤρπασε τὰ κτήματά του. Ἡ Ἄθηνᾶ λαβοῦσα τότε τὴν μορφήν ὠραίας καὶ μεγαλοπρεποῦς γυναικὸς ἐγέλασε καὶ εἶπε·

«Πανοῦργε, καὶ πρὸς τὴν προστάτιδά σου Ἄθηνᾶν λέγεις ψεύδη; Ἐγώ, Ὀδυσσεῦ, ἡ ὁποία δὲν σὲ ἐγκατέλειψα κατὰ τὰς δεινὰς περιπλανήσεις σου, ἤλθον πάλιν ἐδῶ, διὰ νὰ σοι εἶπω τί συμβαίνει ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ πῶς θὰ τιμωρήσης τοὺς ἀυθάδεις ἀνθρώπους, αἵτινες κατασπαταλῶσι τὴν περιουσίαν σου καὶ ζητοῦσι διὰ δώρων νὰ λάβωσι σύζυγον τὴν συνετὴν Πηνελόπην. Αὕτη ἔμωσ τοὺς ἀποπλανᾶ, διότι ἐλπίζει καὶ περιμένει πάντοτε τὴν ἐπιστροφὴν σου».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐταράχθη πολὺ ἐκ τῶν λόγων τούτων καὶ εἶπεν·

«Ἀλλοίμονον! Ἄν δὲν μοι προέλεγες, ὦ θεά, πάντα ταῦτα, ἀφεύκτως θὰ ἐφονευόμην ἐν τῷ οἴκῳ μου. Ἄλλὰ διὰ νὰ τιμωρήσω τούτους ἔχω ἀνάγκην τῆς προστασίας σου. Ἄν σὺ μὲ βοηθήσῃς, ἔχω τὸ θάρρος ν' ἀγωνισθῶ καὶ κατὰ τριακοσίω.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ θεά·

«Ἐχε θάρρος, Ὀδυσσεῦ, καὶ ἐγὼ πάντοτε θὰ σὲ προστατεύω. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας, πρέπει νὰ σὲ καταστήσω ἀγνώριστον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν σύζυγόν σου καὶ

τὸν υἱὸν σου. Θὰ σὲ μεταμορφώσω λοιπὸν εἰς κυρτὸν καὶ φαλακρὸν γέροντα, θὰ ρυτιδώσω τὸ ὠραῖον πρόσωπόν σου καὶ θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ ρυπαρὰ καὶ κατεσχισμένα ἐνδύματα. Οὕτω δὲ θὰ μεταβῆς πρῶτον πρὸς τὸν πιστὸν χοιροβοσκόν σου Εὐμαιον. Ἐκεῖ μείνε καὶ ἐρώτα αὐτὸν λεπτομερῶς περὶ πάντων, μέχρις ὅτου ἐπανέλθω ἐκ τῆς Σπάρτης, ὅπου θὰ ὑπάγω διὰ νὰ ἐπαναφέρω τὸν ἀγαπητόν σου υἱὸν Τηλέμαχον, ὅστις μετέβη ἐκεῖ διὰ νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Μενέλαον περὶ σοῦ.»

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεὰ καὶ ἤγγισε τὸν Ὀδυσσεά διὰ ῥάβδου· ἀμέσως δὲ μετεβλήθη οὗτος εἰς ρυπαρὸν καὶ ρακένδυτον ἐπαίτην. Ἐπειτα, ἀφ' οὗ ἐβόήθησεν αὐτὸν καὶ ἔκρυψεν ἐντὸς σπηλαίου τὰ δῶρα τῶν Φαίακων, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ῥάβδον καὶ πενιχρὰν πήραν καὶ τὸν ἀπέστειλε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν, ἐν ᾧ ἐκείνη ἀπῆλθεν εἰς τὴν Σπάρτην.

Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ λιμένος ἔφθασε διὰ στενῆς καὶ πετρώδους ἀτραποῦ πρὸς τὸν πιστότατον ἐκ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Εὐμαίου. Εὗρε δὲ αὐτὸν καθήμενον ἔξω, ἐντὸς τῆς αὐλῆς, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος εἶχε κατασκευάσῃ καὶ περιφράξῃ μὲ μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς πασσάλους καὶ μὲ θάμνους ἀκανθώδεις. Ἐκτὸς δὲ τῆς αὐλῆς εἶχε κατασκευάσῃ δώδεκα σταύλους εὐρυχώρους, ἕκαστος τῶν ὁποίων περιέκλειεν ἀνὰ πεντήκοντα χοίρους θήλειοι Οἰ ἄφρονες ἐκοιμῶντο ἐκτός, ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, καὶ ἦσαν ὀλιγώ-

τεροι, μόνον τριακόσιοι ἐξήκοντα, διότι ὁ χοιροβοσκὸς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ στέλλῃ καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν παχύτερον. Πλησίον δὲ τούτων ἡγρῦ-
πνουν πάντοτε τέσσαρες μεγάλοι κύνες, ὅμοιοι πρὸς ἄ-
γρια θηρία.

Ὁ Εὐμειος, ὅτε ἔφθικεν ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν μάν-
δραν, ἦτο ἀπησχολημένος, κόπτων βέειον δέρμα πρὸς
κατασκευὴν πεδίλων, ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι τρεῖς ἐκ τῶν ὑπη-
ρετῶν ἔβοσκον εἰς τὰ περίξ τοὺς χοίρους, ὁ δὲ τέταρτος
ἀπουσίαζεν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου εἶχε μεταφέρειν χοῖρον
διὰ τοὺς μνηστῆρας.

Ὅτε οἱ κύνες εἶδον τὸν Ὀδυσσεά, ὥρμησαν κατ' αὐ-
τοῦ ὑλακτοῦντες· ἀλλ' οὗτος, φρονίμως ποιῶν, ἀφῆκε
κατὰ γῆς τὴν ράβδον του καὶ ἐκάθησεν. Ἴσως δὲ θὰ
ἐκακοποιεῖτο ὑπὸ τῶν κυνῶν, ἂν μὴ ὁ Εὐμειος ἔσπευδε
ν' ἀπομακρύνῃ αὐτοὺς διὰ λίθων καὶ φωνῶν. Μετ' ὀ-
λίγον δὲ ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἄγνωστον ἐπαίτην καὶ
εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ταλαίπωρε γέρον, παρ' ὀλίγον νὰ σὲ κατασπαρά-
ξωσιν οἱ κύνες, καὶ τοῦτο θὰ μοὶ ἐπροξένει μέγα ὄνει-
δος. Ἀρκετὰ εἶνε τὰ βάσανα καὶ τὰ δυστυχήματα, τὰ
ὅποια μοὶ ἔδωκαν οἱ θεοί. Καθήμενος ἐδῶ κλαίω καὶ λυ-
ποῦμαι διὰ τὸν ἀγαπητὸν κύριόν μου, ὅστις τίς ἤξεύ-
ρει ποῦ περιπλανᾶται, ἂν δὲν ἔχει γείνη βορὰ τῶν ὀρ-
νέων· τοὺς δὲ παχεῖς χοίρους τρέφω, διὰ νὰ τοὺς τρώ-
γῃσι ξένοι. Ἄλλ' ἀκολούθητόν με γέρον, εἰς τὴν καλύ-

θην, διὰ νὰ φάγωμεν καὶ μοὶ εἴπῃς ποῖος εἶσαι καὶ
πόσας συμφορὰς ὑπέφερες».

Ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ χοιροβοσκός, ὠδήγησε τὸν Ὀ-
δυσσεά εἰς τὴν καλύβην καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ πυκνῶν
θάμνων, ἀφ' οὗ πρῶτον ἠπλωσεν ἐπ' αὐτῶν μέγα δέρ-
μα δαυτρίχου ἀγρίας αἰγός.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν ὑποδοχὴν ταύ-
την καὶ εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν·

«Εἴθε ὁ Ζεὺς, ξένε μου, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ
νὰ σοὶ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, διότι μὲ ὑπεδέχθης
τόσον φιλοφρόνως».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Εὐμειος·

«Οὐδέποτε συνειθίζω νὰ περιφρονῶ τὸν ξένον, ἔστω
καὶ ἂν οὗτος εἶνε ἐλεεινότερος σοῦ. Οἱ ξένοι καὶ οἱ
ἐπαῖται στέλλονται εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ Διός. Ἡ φιλοξενία
δέ, τὴν ὅποιαν θὰ σοὶ κάμω, εἶνε μὲν μικρά, ἀλλ' ἀρε-
στή, διότι, ὡς γνωρίζεις, οἱ ὑπηρεταὶ δὲν ἔχουσι πολλὰ
νὰ προσφέρωσι, καὶ μάλιστα, ὅταν, ὅπως ἐγώ, ἔχωσι
νέους κυρίους. Ἄλλοίμονον! οἱ θεοὶ ἐμποδίζουσι τὴν
ἐπιστροφὴν τοῦ κυρίου μου, ὅστις μὲ ἠγάπα, καὶ θὰ
μὲ ἀντήμειβε διὰ τὴν πιστὴν ὑπηρεσίαν μου».

Ἄφ' οὗ εἶπε ταῦτα, συνέσφιγξε διὰ τοῦ ζωστήρας
τὸν χιτῶνά του καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν μάνδραν, ὅπου
ἦσαν κεκλεισμένοι πολλοὶ χοῖροι. Ἐντεῦθεν ἔλαβε δύο
χοιρίδια, τὰ ὅποια, ἀφ' οὗ ἔσφαξε καὶ ἐκθάρισε, διεμέ-
λισε καὶ διεπέρασεν εἰς ὄβελους. Περίστρεψε δὲ τούτους
βραδέως ἐπὶ τῆς πυρᾶς, μέχρις ὅτου ἐψήθησαν. Τότε

παρέθηκε τὰ ἐφημένα τεμόγια πρὸ τοῦ Ὀδυσσεώς, καὶ ἀφ' οὗ ἐκέρασεν οἶνον γλυκὺν ἐντὸς ξυλίνου ἀγγείου, ἐκάθησε πλησίον του καὶ εἶπε:

«Τρῶγε τώρα, ξένε, ἀπὸ αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔχομεν, διότι τοὺς παχεῖς χοίρους τρώγουσιν οἱ μνηστῆρες, αἵτινες οὔτε θεὸν οὔτε ἀνθρώπους φοβούνται. Καὶ ὅμως οἱ θεοὶ μισοῦσι τὰ ἄδικα ἔργα, καὶ μόνον τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην τιμᾶσι. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ λησταὶ καὶ οἱ κλέπται, ὅταν ἀποδιδασθῶσιν εἰς ξένην χώραν καὶ κλέψωσιν, ὅτι εὖρωσι, φεύγουσι ταχέως, διότι φοβοῦνται τὴν θείαν τιμωρίαν. Ἄλλ' οἱ μνηστῆρες καὶ τούτων εἶνε χειρότεροι, διότι ἀμέριμοι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν τοῦ κυρίου μου, προφρασιζόμενοι ὅτι θὰ λάβωσι σύζυγον τὴν Πηνελόπην. Θὰ εἶνε, φαίνεται, βέβαιοι ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ζῆ πλέον, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἦσαν τόσον θρασεῖς. Δὲν ἀρκοῦνται δὲ εἰς ἓνα ἢ δύο χοίρους καθ' ἑκάστην, ἀλλὰ τρώγουσι περισσοτέρους, ἄρτον δὲ καὶ οἶνον δὲν προφθάνουσιν οἱ ὑπρέται νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτοὺς. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τόσην καταστροφὴν, ἀπομένει ἀκόμη μεγάλη περιουσία, διότι ὁ κύριός μου ἦτο πλουσιώτατος καὶ εἶχε πολλὰς ἀγέλας βοῶν, προβάτων, αἰγῶν καὶ χοίρων».

Ὁ Ὀδυσσεὺς καθ' ὅλην τὴν διήγησιν ταύτην ἔτρωγε καὶ ἔπινε, σκεπτόμενος πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ἀυθάδεις μνηστῆρας. Μετὰ δὲ τὸ γεῦμα ὁ χοιροβοσκός ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ξύλινον ποτήριον πλῆρες οἴνου. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔπιεν αὐτὸ εὐχαρίστως καὶ εἶπε:

«ὦ φίλε, εἰπέ μοι πῶς ὀνομάζεται ὁ κύριός σου' διότι ἴσως γνωρίζω νὰ σοὶ εἶπω τι περὶ αὐτοῦ».

«Σιώπα, ὦ γέρον, ἀπήντησεν ὁ χοιροβοσκός, καὶ ἀγγελίας πλέον δὲν πιστεύομεν, διότι πολλοὶ ἐπαίται, διὰ νὰ λάβωσι δῶρα παρὰ τῆς Πηνελόπης, παρουσιάζονται εἰς αὐτὴν καὶ διηγοῦνται διάφορα ψεῦδη περὶ τοῦ Ὀδυσσεώς. Ἴσως τώρα καὶ σὺ ἔχεις κατὰ νοῦν νὰ πλάσῃς ψευδῆ τινὰ ἱστορίαν. διὰ νὰ λάβῃς ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ ρυπαροῦ ἱματίου σου θερμὴν χλαῖναν καὶ χιτῶνα. Ἄλλ' εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ κύριός μου δὲν θὰ ἐπανέλθῃ πλέον. Τίς ἠξέυρει εἰς ποίαν παρχλίαν σήπονται τὰ ὀσῆα του, ἂν δὲν κατέφαγον αὐτὸν κύνες ἢ ὄρνεα! Ἐγὼ μέχρι τῆς τελευταίας μου πνοῆς θὰ ἐνθυμῶμαι αὐτόν, διότι με ἠγάπα ὡς τέκνον του».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς:

«Ἄκουσον, Εὐμαιε, ἐπειδὴ δυσπιστεῖς εἰς τοὺς λόγους μου, σοὶ ὀρκίζομαι ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου ἢ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἄλλου θὰ ἔλθῃ καὶ θὰ τιμωρήτῃ ἐκείνους, οἵτινες κατασπαταλῶσι τὴν περιουσίαν του. Μάρτυς δὲ τῶν λόγων μου ἄς εἶνε αὐτὸς ὁ Ζεὺς καὶ ἡ φιλόξενος αὐτῆ τράπεζα καὶ ἡ ἐστία τοῦ Ὀδυσσεώς. Ἄλλ' οὐδεμίαν ἀμειβὴν ζητῶ διὰ τὴν καλὴν ταύτην ἀγγελίαν πρὸ τῆς ἐπανόδου του, διότι μισῶ ὡς τὸν θάνατον τὸν ἄθλιον ἐκείνον, ὅστις λέγει ψεύδη διὰ νὰ πλουτήσῃ.»

«Σιώπα, ὦ γέρον, ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν περίλυπος ὁ χοιροβοσκός, διότι οὔτε ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω δῶρόν τι

οὔτε ὁ Ὀδυσσεύς θά ἐπανίδῃ τὸν οἶκόν του καὶ τὴν συνετην σύζυγόν του. Πῖνε τώρα ἡσύχως τὸν οἶνόν σου καὶ μὴ μοῦ ἐνθυμίζῃς πράγματα, διὰ τὰ ὅποια πολὺ λυπεῖται ἡ ψυχὴ μου. Ὡς δὲ νὰ μὴ ἤρκει ἡ συμφορὰ αὕτη, ἤλθε καὶ ἄλλη. Δὲν ἤξεύρω ποῖος κυκὸς δαίμων παρώτρυνε τὸν Τηλέμαχον νὰ μεταβῆ εἰς Σπάρτην, ὅπως πληροφορηθῆ περὶ τοῦ πατρός του. Καὶ τώρα, ὅπως ἀκούω, οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες ἐνεδρεύουσιν αὐτὸν διὰ νὰ τὸν φονεύσωσι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του. Ἀλλ' εἶθε ὁ Ζεὺς νὰ προφυλάττῃ αὐτόν, σὺ δὲ εἰπέ μοι ποῖος εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι, καὶ πόσας τάλαιπωρίας ὑπέστης, μέχρις ὅτου φθάσῃς ἐνταῦθα».

Ὁ Ὀδυσσεύς ἤρχισε τότε νὰ διηγῆται ψευδῆ ἴστο· ρίαν· ὅτι δηλαδὴ ἦτο υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης καὶ ὅτι μετέβη εἰς Τροίαν, ἐνθα ἐγνώρισε τὸν Ὀδυσσεά· Ἐκεῖθεν ἔπειτα μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις καὶ τάλαιπωρίας ἔφθασεν εἰς τὴν χώραν τῶν Θεσπρωτῶν, ὅπου εἶδε τὰς ἀποσκευὰς τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τὸ πλοῖον τὸ ὅποιον ἐμελλεῖ νὰ μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν Ἰθάκην. Τὸν Ὀδυσσεά ὅμως δὲν εἶδε, διότι εἶχε μεταβῆ εἰς τὸ μνηστεῖον τῆς Δωδώνης.

«Ἀνεχώρησα δ' ἐκεῖθεν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ὀδυσσεύς ἵνα μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου· ἀλλὰ κατὰ τὸν πλοῦν οἱ ναῦται μοὶ ἀφῆρσαν πᾶν ὅτι εἶχον καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματά μου. Ἐπειτα μὲ ἐνέδυσαν ράκη καὶ μὲ ἔρριψαν κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἐνθα ἦτο πεπρωμένον νὰ εὔρω τοιαύτην φιλοξενίαν».

Ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεύς διηγεῖτο ταῦτα, ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ οἱ βοσκοὶ ἐπέστρεψαν μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων. Τότε ὁ Εὐμαῖος ἐθυσίασε πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου πενταετῆ σιτευτὸν χοῖρον, τὸν ὅποιον ἔκοψεν εἰς τεμάχια. Ἐκ τούτων τὸ μὲν πρῶτον ἀφῆρσεν εἰς τὰς Νύμφας καὶ τὸν Ἐρμῆν, τὰ δὲ λοιπὰ διένειμεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας· εἰς δὲ τὸν Ὀδυσσεά ἐξαιρετικῶς ἔδωκεν ὀλόκληρον τὴν ὠμοπλάτην. Οὗτος ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν προτίμησιν καὶ εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν·

• «Εἶθε, Εὐμαῖε, νὰ σὲ ἀγαπήσῃ ὁ Ζεὺς, διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν τιμὴν, τὴν ὅποιαν δεῖκνύεις πρὸς ἐμέ».

«Τρῶγε, πτωχέ μου ξένε, ἀπήντησεν ὁ χοιροβοσκὸς ἀπὸ ταῦτα, τὰ ὅποια ἔδωκεν ὁ Ζεὺς, διότι οὗτος, ὡς παντοδύναμος, ἄλλα δίδει καὶ ἄλλα ἀρνεῖται, ὅπως θέλει».

Μετὰ τὸ δεῖπνον ὁ Εὐμαῖος, ἠτοίμασε διὰ τὸν Ὀδυσσεά κλίνην πλησίον τοῦ πυρός, στρώσας πυκνόμαλλα δέρματα προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἀφ' οὗ δὲ οὗτος κατεκλίθη, ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ πυκνὴν καὶ μεγάλην χλαῖναν, διότι ἡ νύξ ἦτο ψυχρὰ καὶ βροχερά, ὁ δὲ δυτικὸς ἄνεμος ἔπνεε σφοδρῶς ἐξωθεν τῆς καλύβης. Πλησίον δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς κατεκλίθησαν καὶ οἱ ἄλλοι βοσκοί, πλὴν τοῦ Εὐμαίου. Οὗτος δὲν ἠύχαριστεῖτο νὰ κοιμηθῆ μακρὰν τῶν χοίρων· ὅθεν, ἀφ' οὗ ἐκρέμασεν ἀπὸ τῶν ὠμων του τὸ ὄξυ ξίφος του καὶ περιετυλίχθη μέγα ἐπανωφόριον, μετέβη νὰ κοιμηθῆ πλησίον τῆς ἀγέλης του ἐντὸς σπηλαίου. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, μέχρις ὅ-

του καταλάβῃ αὐτὸν ὁ γλυκὺς ὕπνος, ἔχαιρε πολὺ διὰ τὴν πιστὴν ὑπηρεσίαν τοῦ χοιροβοσκῦ του.

Ὁ Τηλέμαχος παρὰ τῷ Εὐμείῳ.

Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐμαιο, ὡς ἐξημέρωσε, τοὺς μὲν ἄλλους βοσκούς ἐξαπέστειλαν μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων εἰς τοὺς ἀγρούς, αὐτοὶ δὲ μείναντες ἐν τῇ καλύβῃ ἠτοίμαζον τὸ πρόγευμά των. Ἐν ᾧ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πυρὰν καὶ κατεβρόχιζον ἡσύχως τὰ ἐφημένα τεμάχια τοῦ κρέατος, ἤκουσαν βήμκτα, οἱ δὲ κύνες ἔσαινον τὰς οὐράς των, χωρὶς νὰ ὑλακτῶσιν. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρετήρησε τοῦτο καὶ εἶπε πρὸς τὸν Εὐμαιοιν

«Εὐμαιε, βεβαίως σύντροφός σου τις ἢ ἄλλος ἐκ τῶν γνωρίμων σου ἔρχεται, διότι οἱ κύνες δὲν ὑλακτοῦσι». Δὲν εἶχε δὲ τελειώσῃ τοὺς λόγους του καὶ ὁ ἀγαπητὸς του υἱὸς παρουσιάσθη εἰς τὰ πρόθυρα τῆς καλύβης.

Ὁ βοσκὸς ἐκθαμβὸς ἀνεπήδησε καὶ ἔσπευτεν εἰς προῦπάντησιν τοῦ κυρίου του, ἀφήσας νὰ πέσῃ ἐκ τῶν χειρῶν του τὸ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐκέρνα οἶνον. Ἐνηγκάλισθη δὲ αὐτὸν ὡς πατὴρ τὸν πρὸ πολλοῦ ἀπουσιάζοντα υἱόν του, κατεφίλησε τὴν κεφαλὴν, τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰς χεῖράς του καὶ ἄφθονα δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του. Μετ' ὀλίγον δέ, ὅτε συνῆλθεν ἐκ τῆς συγκινήσεως, εἶπε πρὸς αὐτόν

«Ἥλθες, Τηλέμαχέ μου, γλυκὺ μου φῶς! Δὲν ἤλ-

πιζον ὁ δυστυχὴς νὰ σὲ ἐπαινῶμαι πλέον. Ἄλλ' εἴσελθε τώρα, ἀγαπητόν μου τέκνον, διὰ νὰ χαρῶ ὀλοφύγας βλέπων σε ἐλθόντα εἰς τὴν καλύβην μου ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστροφήν σου ἐκ τῆς ξένης χώρας. Δὲν ἔρχεται πλέον νὰ βλέπῃς τοὺς ἀγρούς σου καὶ τοὺς βοσκούς σου, ἀλλ' εὐχαριστεῖται, φαίνεται, περισσότερο νὰ μένῃς πάντοτε ἐν τῇ πόλει μετὰ τῶν κατηραμένων μνηστῆρων.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος

«Πάτερ μου, θὰ πράξω ὅ,τι θέλεις, διότι ἐπίτηδες ἦλθον ἐνταῦθα διὰ νὰ σὲ ἴδω καὶ διὰ νὰ μάθω παρὰ σοῦ, ἂν ἡ μήτηρ μου μένη ἀκόμη ἐν τῇ οἰκίᾳ μας ἢ ἐξέλεξεν ἄλλον τινὰ σύζυγον». «Ἡ μήτηρ σου, τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιο, μένει ἀκόμη ἐν τῇ οἰκίᾳ σας καὶ διέρχεται θλιβερὰς ἡμέρας καὶ νύκτας, χύνουσα ἄφθονα δάκρυα καὶ στενάζουσα.»

Ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα, ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Τηλεμάχου τὸ χάλκινον δόρυ, ἐκεῖνος δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην. Εἰς τὴν θέαν του ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη, διὰ νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν του, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἠμπόδισεν αὐτὸν καὶ εἶπε

«Κάθησε, ξένε· ὁ ἄνθρωπος οὗτος θὰ ἐτοιμάσῃ καὶ δι' ἐμὲ θέσιν.»

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανεκάθησεν, ὁ δὲ Εὐμαιο ἔστρωσε κατὰ γῆς θάμνους, τοὺς ὁποίους ἐκάλυψε διὰ δερμάτων· ἐκεῖ δὲ ἐκάθησεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐπειτα ὁ Εὐμαιο ἔθεσεν ἐνώπιόν των ἄρτον καὶ ἐφημέ-

να κρέατα, τὰ ὅποια εἶχον ἐναπομείνη ἀπὸ τῆς προτε-
ραίας, καὶ ἐκέρασε γλυκὺν οἶνον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐχορτάσθησαν,
τρώγοντες καὶ πίνοντες, ὁ Τηλέμαχος ἠρώτησε τὸν χοι-
ροβοσκὸν περὶ τοῦ ξένου, ποῖος ἦτο καὶ πόθεν ἦλθεν.

«Ὁ ξένος οὗτος, ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιο, λέγει ὅτι
κατάγεται ἐκ Κρήτης καὶ ὅτι μετὰ πολλὰς ταλαιπω-
ρίας καὶ περιπλανήσεις ἔφθασεν ἐνταῦθα, δραπετεύτας
ἀπὸ πλοῖον Θεσπρωτικόν. Ἐγὼ σοὶ ἐμπιστεύομαι αὐ-
τόν, καὶ πρᾶξε, ὅ,τι θέλεις.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος·

«Πολὺ μὲ λυποῦν οἱ λόγοι σου, Εὐμαιο. Πῶς νὰ
δεχθῶ τὸν ξένον τοῦτον εἰς τὸν οἶκόν μου, ἀφ' οὗ δὲν
δύναμαι νὰ προστατεύσω αὐτὸν κατὰ τῶν αὐθαδῶν
μνηστήρων, ἂν τις ἤθελε τολμήσῃ νὰ προσβάλλῃ αὐτόν;

Καλλίτερον εἶνε νὰ μένῃ ἐδῶ, ἐγὼ δὲ θὰ στέλλω
εἰς αὐτὸν φαγητὸν καὶ ἐνδύματα, καὶ θὰ φροντίσω
βραδύτερον ν' ἀποστείλω αὐτόν, ὅπου ἐπιθυμεῖ.» Πρὸς
αὐτὸν εἶπε ταπεινοφρόνως ὁ Ὀδυσσεύς·

«ὦ φίλε, ἐπιτρέπεται καὶ εἰς ἐμέ νὰ εἶπω μίαν
λέξιν; Πολὺ σπαρᾶσσαι ἢ καρδία μου, ὅταν ἀκούω,
ὅτι πράττουσι τοιαῦτα κακουργήματα οἱ αὐθάδεις μνη-
στήρες εἰς τὸν οἶκόν σου, ἀπορῶ δὲ πῶς σύ, τοιοῦτος
νέος, ἀνέχεσαι ταῦτα. Σὲ βεβαιῶ ὅτι, ἐάν ἤμην εἰς
τὴν θέσιν σου καὶ εἶχον τὴν ἡλικίαν σου, θὰ προετί-
μων νὰ κοπῆ ἢ κεφαλὴ μου, παρὰ νὰ βλέπω τοιαῦτα
ἀνόσια ἔργα καθ' ἐκάστην ἐν τῷ οἴκῳ μου.»

«Ἄγνοεῖς τὰ πράγματα, ξένε, ἀπήντησεν ὁ Τηλέ-

μαχος, καὶ διὰ τοῦτο ὀμίλεις τοιοιτοτρόπως. Οἱ μνη-
στήρες εἶνε πολυάριθμοι, ἐγὼ δὲ μόνος τί δύναμαι νὰ
κάμω ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν;»

Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τὸν χοιροβοσκὸν καὶ εἶπε·

«Πορεύθητι εἰς τὴν πόλιν, Εὐμαιο, καὶ εἰπέ κρι-
φίως εἰς τὴν ἀγαπητὴν μου μητέρα, ὅτι ἐπανῆλθον
ἀβλαβῆς ἐκ τῆς Πύλου.»

Ὁ Εὐμαιος ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου
του καὶ ἀμέσως ὑπεδήθη τὰ ἐλαφρὰ πέδιλά του, ἔλα-
βεν ἀνὰ χεῖρας τὴν βακτηρίαν του καὶ ἀνεχώρησε
δρομαίως.

Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

Μόλις ἀπῆλθεν ὁ Εὐμαιο, καὶ ἡ Ἀθηναῖα ὑπὸ μορ-
φὴν ὠραίας καὶ μεγαλοπρεποῦς γυναικὸς ἦλθε καὶ ἐ-
στάθη ἔμπροσθεν τῆς θύρας τῆς καλύβης, ὁρατὴ μόνον
εἰς τὸν Ὀδυσσεά καὶ τοὺς κύνας, οἵτινες κλαυθμηρίζον-
τες ἔφυγον πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς καλύβης. Ὁ Τη-
λέμαχος οὔτε εἶδεν αὐτὴν οὔτε ἐνόησέ τι, διότι εἶ
θεοὶ δὲν εἶναι καταφανεῖς εἰς πάντας. Ἡ θεὰ ἔνευσεν
εἰς τὸν Ὀδυσσεά διὰ τῶν ὀφρῶν νὰ ἐξέλθῃ. Οὗτος δὲ
ἐξῆλθεν εὐθὺς τῆς καλύβης καὶ ἐστάθη ἔμπροσθεν τῆς
θεᾶς, ἣτις εἶπεν εἰς αὐτόν· «Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυ-
μήχανε Ὀδυσσεῦ, φανερώθητι τώρα πλέον εἰς τὸν υἱόν
σου καὶ σκεφθῆτε πῶς θὰ ἐξολοθρεύσητε τοὺς μνηστή-

ρας· ἐγὼ δὲ δὲν θὰ μείνω ἐπὶ πολὺν χρόνον μακράν σας, διότι ἔχω σκοπὸν νὰ σᾶς βοηθήσω».

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεὰ καὶ ἤγγισεν αὐτὸν διὰ τῆς χρυσῆς ράβδου τῆς. Εὐθύς δὲ ὁ ἄσχημος καὶ κατερρυτιδωμένος γέρον μετεμρφώθη εἰς εὖρωστον καὶ ὠραῖον νεανίαν, τὰ δὲ ράκη του μετεβλήθησαν εἰς ὠραῖαν καὶ καινουργῆ ἐνδυμασίαν. Μετὰ ταῦτα ἡ θεὰ ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην. Ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ Τηλέμαχος, ἐξεπλάγη, ἐταπεινώσει τοὺς ὀφθαλμούς του, διότι ἐνόμισεν ὅτι ἦτο θεὸς τις καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Εἴνε, μοὶ φαίνεσαι πολὺ διάφορος τῶρα παρὰ πρότερον. Βεβαίως εἶσαι θεὸς τις. Ἄλλ' ἔσο εὐμενῆς πρὸς ἡμᾶς καὶ διαφύλαττε ἀπὸ πικρῆς κακοῦ», «Ὅχι δὲν εἶμαι θεός, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς. Εἶμαι ὁ πατήρ σου, διὰ τὸν ὅποιον ὑπέφερες ἀναριθμητὰ βιάσανα».

Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του καὶ ἔχονον ἀμρότεροι ἄφθονα δάκρυα χαρᾶς, ἀνααιγνυόμενα μὲ ἀπειρα φιλήματα, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς περισφιγγων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὸν υἱὸν του καὶ καταφιλῶν αὐτὸν ἐλησιμόνει πάσας τὰς περιπλανήσεις καὶ τὰς ταλαιπωρίας του. Ὅτε μετ' ὀλίγον συνῆλθον ἐκ τῆς συγχινήσεως, ὁ Τηλέμαχος εἶπε πρὸς τὸν πατέρα του·

«Πάτερ, μὲ ποῖον πλοῖον ἦλθες ἐνταῦθα καὶ ποῖοι ναῦται σὲ ἔφερον;»

«Οἱ περίφημοι ναυτικοὶ Φαίακες, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, οἵτινες μοὶ ἔδωκαν καὶ πολὺτιμα δῶρα. Καὶ ταῦτα μὲν ἔχω κρύψη ἐντὸς σπηλαίου παρὰ τὴν ἀκτὴν,

τῶρα δὲ κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηνᾶς ἦλθον ἐνταῦθα, διὰ νὰ συσκεφθῶμεν πῶς θὰ ἐξολοθρευτῶμεν τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας. Εἶπέ μοι λοιπὸν πόσοι καὶ ποῖοι εἶνε, διὰ νὰ σκεφθῶ ἂν εἶνε δυνατὸν ἡμεῖς μόνοι νὰ καταβάλωμεν αὐτοὺς ἢ θὰ χρειασθῶμεν καὶ ἄλλους».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος·

«Πῶς εἶνε δυνατόν, πάτερ μου, δύο ἄνθρωποι νὰ πολεμήσωμεν ἐναντίον τοσούτου πλήθους; Οἱ μνηστῆρες δὲν εἶνε οὔτε δέκα οὔτε εἴκοσιν, ἀλλὰ πολλοὶ περισσώτερ. Ἰ. Φοβοῦμαι λοιπὸν μήπως, ἀντὶ νὰ τοὺς ἐκδικηθῶμεν, πάθωμεν μεγαλύτερον κινδόν, ἐὰν θελήσωμεν νὰ προσβάλωμεν ὅλους αὐτοὺς ἠνωμένους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Ἄλλὰ σκέφθητι, ἂν δύνασαι νὰ καλέσης καὶ ἄλλους εἰς βοήθειάν μας».

«Ἐχε θάρρος, υἱέ μου, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, διότι ἔχομεν τοὺς θεοὺς βοηθοὺς καὶ μάλιστα τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηνᾶν. Ἄλλ' ἂ σὺ αὔριον, ὡς ἐξημερώσῃ, ὕπαγε εἰς τὴν πόλιν καὶ μένε μεταξὺ τῶν μνηστῆρων. Ἐμεῖ δὲ θὰ ὀδηγήσῃ βραδύτερον εἰς τὰ ἀνάκτορα ὁ Εὐμειος, ὅμοιον πρὸς ἐπαίτην. Ἐὰν δὲ οἱ μνηστῆρες μὲ περιφρονῶσιν ἢ μὲ κακομεταχειρίζωνται, ὑπόμεινε καὶ μὴ ὀργίζεσαι, ἀλλὰ προσπάθει μόνον διὰ γλυκῶν λόγων νὰ ἀποτρέπῃς αὐτοὺς νὰ ἀνοηταίνωσιν. Αὐτοὶ ὅμως δὲν θὰ σὲ ἀκούσωμι, διότι πλησιάζει ἡ ἡμέρα τῆς καταστροφῆς των. Πρὸς τούτοις κανεὶς ἄς μὴ μάθῃ τὴν ἔλευσίν μου, οὔτε ὁ πάππος σου, οὔτε ὁ Εὐμειος, οὔτε αὐτὴ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἐν ἄλλο ἀκόμη θὰ σοὶ εἶπω· Μετά-

φερε εἰς τὰ ἐνδότερα ὀμαχία τῶν ἀνακτόρων τὰ ὄπλα, τὰ ὅποια κρέμονται εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Ἐὰν δὲ οἱ μνηστῆρες σὲ ἐρωτήσωσι περὶ αὐτῶν, εἰπέ ὅτι μετέφερες ταῦτα, διὰ νὰ τὰ προφυλάξῃς ἀπὸ τὸν καπνὸν τῆς ἐστίας, καὶ διότι ἐφοβεῖσσο μήπως, βεβαρυνένοι ὑπὸ τοῦ οἴνου, ἔλθωσί ποτε εἰς ἔριδα πρὸς ἀλλήλους καὶ πληγωθῶσιν. Ἄφες δὲ μόνον δύο ξίφη, δύο ἀκόντια καὶ δύο ἀσπίδας, τὰ ὅποια θὰ λάβωμεν κατὰ τὴν ἐπιθῆσιν».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔσφαξαν μονοετῆ χοῖρον καὶ παρεσκευάζον τὸ δεῖπνόν των. Ὅτε δὲ ἔδυσε ὁ ἥλιος, ἐπέστρεψε καὶ ὁ Εὐμῆιος εἰς τὴν καλύβην, ἀλλὰ δὲν ἐγνώρισε τὸν Ὀδυσσεά, διότι ἡ Ἀθηναῖα εἶχε μεταβάλλῃ αὐτὸν ἐν τῷ μεταξύ εἰς γέροντα ἐπαίτην. Ἄφ' οὗ δὲ ἐδείπνησαν, κατεκλίθησαν, ἵνα κοιμηθῶσιν.

Ὁ Τηλέμαχος ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν.

Τῆ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ λίαν πρωὶ ὁ Τηλέμαχος, ἀφ' οὗ ἠτοιμάσθη πρὸς ἀναχώρησιν, εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν·

«Εὐμῆιε, ἐγὼ θὰ μεταβῶ εἰς τὰ ἀνάκτορα, διὰ νὰ μὲ ἴδῃ ἡ μήτηρ μου καὶ ἀνακουρισθῇ ὀλίγον ἐκ τῆς λύπης· σὺ δὲ ὀδήγησε τὸν ξένον εἰς τὴν πόλιν, ὅπου δύναται ἐπαιτῶν ν' ἀνακουφίξῃ τὰς ἀνάγκας του. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ φιλοξενῶ πάντα ἄνθρωπον εἰς τὸν οἶκόν μου· ἀρκετὰ εἶνε τὰ βράχιά μου. Ἀγαπῶ νὰ λέγω πάντοτε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀδιαφορῶ, ἂν ὁ ξένος θὰ ὀργισθῇ ἐκ τῶν λόγων μου τούτων».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς·

«ὦ ξένε, καὶ ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ πλέον νὰ μένω ἐνταῦθα, διότι εἰς τὸν πτωχὸν προτιμότερον εἶνε νὰ ἐπαίτῃ εἰς τὴν πόλιν παρὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἄλλως τε καὶ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας μου δὲν δύναμαι νὰ ἐκτελῶ, ὅστι μὲ ἀτάττει ὁ χοιροβοσκός. Πήγαινε λοιπὸν ἐμπρός, ἐμὲ δὲ θὰ ὀδηγήσῃ βραδύτερον εἰς τὴν πόλιν ὁ ἀνὴρ οὗτος, ἀφ' οὗ θέρμανθῶ εἰς τὸ πῦρ καὶ προχωρήσῃ ἡ ἡμέρα, διότι τὰ φορέματά μου εἶνε παλαιὰ καὶ λεπτὰ καὶ φοβοῦμαι μὴ μὲ βλάβῃ τὸ πρῶινόν ψυχος.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἀνεχώρησε μὲ βῆμα ταχὺ εἰς τὴν πόλιν. Ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον, πρώτη εἶδεν αὐτὸν ἡ τροφὸς τοῦ Εὐρύκλεια, ἣτις ἔσπευσε εἰς προὔπαντησίν του, μετ' αὐτῆς δὲ ἔτρεξαν καὶ αἱ ἄλλαι ὑπέρτριαι, αἵτινες ἠσπάζοντο αὐτὸν ἐγκαρδίως.

Ἡ δὲ Πηνελόπη, ὅτε ἔμαθε τὴν ἐπάνοδον τοῦ υἱοῦ της, ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου της, ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν καὶ εἶπεν·

«ὦ Ἥλιε, Τηλέμαχέ μου, γλυκύ μου φῶς! Δὲν ἤλπιζον νὰ σὲ ἐπανιδῶ πλέον, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησες κρυφίως εἰς τὴν Πύλον, διὰ νὰ μάθης περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ πατρὸς σου. Ἄλλ' εἰπέ μοι τί ἔμαθες περὶ αὐτοῦ;»

«Μῆτέρ μου, μὴ θλίβῃς περισσότερον τὴν καρδίαν μου, διότι μόλις διέφυγον τὸν ὄλεθρον. Πήγαινε μαλλὸν νὰ λουστῆς καὶ νὰ φορέσῃς καθαρὰ ἐνδύματα. Ἐπειτα

προσευχήθητι καὶ ὑποσχέθητι μεγάλας θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς, ἂν ποτε ὁ Ζεὺς τιμωρήσῃ τοὺς μνηστῆρας».

Ἡ Πηνελόπη εὐθύς ἐξετέλεσε τοὺς λόγους τοῦ υἱοῦ τῆς, ὁ δὲ Τηλέμαχος μετέβη εἰς τὴν ἀγοράν.

**Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται ὡς ἐπαίτης
εἰς τὰ ἀνάκτορά του.**

Ὅτε ὁ ἥλιος ὑψώθη ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα καὶ τὸ πρωινὸν ψῦχος ἐμετριάσθη, ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Εὐμαίου ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν. Πλησίον δὲ αὐτῆς, παρὰ τὴν κρήνην, ἐκ τῆς ὁποίας ὑδρεύοντο οἱ κάτοικοι, συνήντησαν τὸν Μελάνθιον, ὅστις ὠδήγει τὰς καλλιτέρας Αἴγας τοῦ ποιμνίου του διὰ τὸ συμπόσιον τῶν μνηστήρων.

Οὗτος ὡς εἶδεν αὐτοῦς, εἶπεν·

«Ἴδού ἄθλιος ὀδηγῶν ἄλλον ἄθλιον· πῶς οἱ θεοὶ ἐνοῦσι τοὺς ὁμοίους! Ποῦ ὀδηγεῖς τὸν πειναλέον τοῦτον, τὸν ὀχληρὸν ψωμοζήτην, τὸν βρομερὸν γέροντα, ἀχρεε χοιροβοσκέ; Οὗτος ἴσταται εἰς ὄλας τὰς θύρας ξύων τοὺς ὦμους του καὶ ζητῶν νὰ κορέσῃ τὴν πείνάν του ἐκ τῶν ψιγίων. Δὲν μοῦ δίδεις αὐτὸν νὰ φυλλάτῃ τοὺς στάβλους, νὰ καθαρίζῃ τὴν αὐλὴν καὶ νὰ φέρῃ τρυφεροὺς κλωνας εἰς τὰ ἐρίφια; Ἐγὼ ὡς ἀμοιβὴν θὰ δίδω εἰς αὐτὸν τυρόγαλα νὰ πίνη. Ἀλλὰ τί λέγω; αὐτὸς συνείησε νὰ γεμίξῃ τὴν κοιλίαν του ἐκ τῆς ἐπαιτείας καὶ ἡ ἐργασία δὲν θὰ τοῦ ἀρέσκῃ. Ἐὰν ὀδηγήσῃς αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεῦς, ἔσο βέβαιος ὅτι οἱ μνη-

στῆρες πολλὰ καθίσματα θὰ θραύσωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μελάνθιος καὶ πλησιάσας ἐλάκτισε τὸν Ὀδυσσεῖα κατὰ τὴν ὀσφύν. Τότε οὗτος ἐσκέφθη ἂν ἔπρεπε δι' ἐνὸς κτυπήματος νὰ τὸν φονεύσῃ ἢ νὰ ὑπομείνῃ τὴν ὕβριν. Ἀλλ' ἐπροτίμησε τὸ δεύτερον. Ὁ Εὐμαῖος ὅμως ὠργίσθη πολὺ καὶ ἐπέπληξε τὸν Μελάνθιον διὰ τὰς ὕβρεις του, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀνταπήντησε βαναύτως καὶ μετέβη εἰς τὸ μέγαρον μεταξὺ τῶν μνηστήρων. Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Εὐμαίου εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Εὐμαῖε, αὕτη βεβαίως θὰ εἶνε ἡ οἰκία τοῦ Ὀδυσσεῦς. Εὐκόλως διακρίνεται ἀπὸ τῶν λοιπῶν οἰκιῶν διὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν, τὴν ὠραίαν αὐλὴν καὶ τὰς στερεὰς θύρας. Ὑποθέτω δὲ ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι εὐωχοῦνται ἐντὸς αὐτῆς, διότι ὀφραίνομαι τὴν γλυκεῖαν ὀσμὴν τῶν ψηνομένων κρεάτων καὶ ἀκούω τὸν ἦχον τῆς κιθάρης.»

«Τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ὁ Εὐμαῖος, αὕτη εἶνε ἡ οἰκία τοῦ Ὀδυσσεῦς. Ἀλλ' ἄς σκεφθῶμεν τώρα τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Θέλεις νὰ εἰσέλθῃς σὺ πρῶτος, ἢ νὰ προπορευθῶ ἐγώ, σὺ δὲ νὰ ἔλθῃς μετ' ὀλίγον; Μὴ βραδύνης ὅμως πολὺ, διότι δὲν εἶνε δύσκολον νὰ σὲ ἀπωθήσῃ ἢ καὶ νὰ σὲ κτυπήσῃ τις, ἰστάμενον παρὰ τὴν θύραν.»

«Θὰ πράξω, Εὐμαῖε, ὅπως λέγεις, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς. Ἀλλὰ πορεύθητι σὺ πρῶτος, ἐγὼ δὲ θὰ περιμείνω ὀλίγον ἐνταῦθα.»

Ἐν ᾧ οὗτοι ἔλεγον ταῦτα πρὸς ἀλλήλους, κύων τις ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κόπρου καὶ πλήρης κροτόνων ὕψωσε τὴν κεφαλὴν του. Ἦτο ὁ Ἄργος, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναθρέψῃ ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του οὐδεὶς ἐφρόντισε περὶ αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο κατέκειτο ἐκεῖ ἐλεεινός. Τὸ δυστυχεὲς ζῷον ἀνεγνώρισε τὸν Ὀδυσσεά καὶ ἔσεισε τὴν οὐρὰν του, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ριφθῇ ἐπ' αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐξέπνευσεν, ἀφ' οὗ μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἐπανεῖδε τὸν κύριόν του

Ἡ Ὀδυσσεὺς μεταξὺ τῶν μνηστήρων.

Ἡ Τηλέμαχος, ὡς εἶδε τὸν Εὐμαῖον εἰσερχόμενον, ἐκάλεσεν αὐτὸν πλησίον του. Μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Τότε ὁ Τηλέμαχος διέταξε τὸν Εὐμαῖον νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν δυστυχεῖ ἐπαίτην ἄρτον καὶ κρέας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδέχθη ταῦτα καὶ ἀφ' οὗ ἠὺχαρίστησε τὸν Τηλέμαχον, τὰ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του, ἐπὶ τῆς ἀθλιάς πήρας του καὶ ἔτρωγεν. Ὅτε δὲ οἱ μνηστῆρες ἔφαγον καὶ ἤρχισαν νὰ συνομιλῶσιν, ὁ δὲ αἰοδὸς ἐσιώπησεν, ἐσηκώθη ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐζήτηε ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν μνηστήρων. Ἐκαστος ἐξ αὐτῶν ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν τῷ ἔδιδε τεμάχιον ἄρτου ἢ κρέατος καὶ τὸν ἠρώτα ποῖος ἦτο καὶ πόθεν ἤρχετο. Ὅτε δὲ ἔμαθον παρὰ τοῦ Μελανθίου ὅτι ὁ Εὐμαῖος ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ Ἀντίνοος, εἷς ἐκ τῶν μνηστήρων, εἶπε·

«Διατί, ἀνόητε χοιροβοσκέ, ἔφερες ἐνταῦθα τὸν ἀθλιον τοῦτον ἐπαίτην; Δὲν ἀρκοῦμεν λοιπὸν ὅλοι ἡμεῖς νὰ καταφάγωμεν τὰ ἀγαθὰ τοῦ κυρίου σου;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Εὐμαῖος·

«Ἀντίνοε, ἂν καὶ εἶσαι τόσον εὐγενής, δὲν ὀμιλεῖς καλῶς. Ἄγνοεῖς λοιπὸν ὅτι οἱ ἐπαῖται ἔρχονται μόνοι των, καὶ μόνον ἰατρὸν ἢ μάντιν ἢ ἄλλον τινα ὠφέλιμον τεχνίτην προσκαλεῖ τις εἰς τὴν οἰκίαν του; Ἀλλὰ σὺ πάντοτε φέρεσαι σκληρῶς πρὸς τοὺς ὑπηρετάς τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ μάλιστα πρὸς ἐμέ. Οὐδὲ ὅμως με μέλει διὰ τοῦτο, ἐν ὅσῳ ἡ συνετὴ Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος ζῶσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ.»

Ἡ Ἀντίνοος ὠργίσθη πολὺ ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Εὐμαῖου, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπέμβῃ ὁ Τηλέμαχος. Οὗτος τὸν μὲν χοιροβοσκὸν διέταξε νὰ σιωπήσῃ; τὸν δὲ Ἀντίνοον παρεκάλεσε νὰ μὴ ὑβρίζῃ τοὺς ὑπηρετάς του. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπλησίασε καὶ τὸν Ἀντίνοον, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὸν ἐλεήσῃ; διὰ νὰ κινήσῃ τὴν συμπάθειάν του, ἤρχισε νὰ διηγῆται εἰς αὐτὸν ψευδῆ ἱστορίαν, ὅτι δηλαδὴ περιεπλανήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Κύπρον καὶ ὑπέφερε πολλὰς ταλαιπωρίας. Ἡ Ἀντίνοος ὠργίσθη ἔτι μᾶλλον ἐκ τῶν λόγων του τούτων καὶ εἶπε·

«Ποῖος δαίμων ὠδήγησεν ἐνταῦθα τὸν ὀχληρὸν τοῦτον ἐπαίτην; Φύγε εὐθὺς ἀπ' ἐδῶ, διὰ νὰ μὴ σὲ στείλω κακῶς ἔχοντα ὀπίσω πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Κύπρον.

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς·

« Ἀλλοίμονον πόσον ὀλίγον ὁμοιάζει ἡ ψυχὴ σου τὴν μορφήν σου! Σὺ ἐκ τῶν ἰδικῶν σου πραγμάτων οὐτε κόκκον ἄλλας θὰ εἶδες εἰς ἐπαίτην, ἀφ' οὗ τῶρα ἐκ τῶν ξένων πραγμάτων φοβεῖσαι νὰ μοι δώσης τεμάχιον ἄρτου ἢ κρέατος. »

« Ἀθλιε, ἀπήντησε μετ' ὀργῆς ὁ Ἀντίνοος, τολμᾷς καὶ νὰ μὲ ὑβρίζης; » ἀρπάσας δὲ σακμινίον ἐξεσφενδόμισεν αὐτὸ κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν ὦμον. Οὗτος ὅμως οὐδόλως ὑπεχώρησεν, ἀλλ' ἐκίνησε σιωπῶν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐμελέτα φρικώδη ἐκδίκησιν. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. ἔθηκε χαμαὶ τὴν πῆρην του καὶ εἶπεν·

« Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες. Ὅταν τις πληγωθῆ ὑπερασπίζων τὰ πρόβατά του ἢ τοὺς βουῦς του, οὐδόλως λυπεῖται. Ἀλλ' ἐμὲ ὁ Ἀντίνοος ἐκτύπησε χάριν τῆς κοιλίας, ἣτις εἶναι πρόξενος πολλῶν δυστυχημάτων εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἄν ὑπάρχωσι λοιπὸν θεοί, προστάται τῶν ἀναξιοπαθούτων, ἄς τιμωρήσωσιν αὐτὸν πρὶν ἰδῆν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του. »

« Ἡ τρῶγε καθήμενος ἐκεῖ ἠσύχως, ξένη, ἀπήντησεν ὁ Ἀντίνοος, ἡ ἐξελθε τῆς οἰκίας, πρὶν σὲ σύρωσιν ἐκ τῶν ποδῶν οἱ ὑπηρεταὶ καὶ σὲ ρίψωσιν ἐκτός. »

Μετὰ πολλοῦ κόπου ἐκράτησε τὴν ὀργὴν του ὁ Τηλέμαχος. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Πηνελόπη, ἣτις ἀπὸ τοῦ ἀναικτοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου τῆς ἤκουσε ταῦτα, ἠύσπλαγχνίσθη τὸν ξένον καὶ εἶπεν· « Εἶθε οὕτω νὰ κτυπήσῃ καὶ σὲ ὁ Ἀπόλλων, Ἀντίνοε. » Ἐκάλεσε δὲ

τὸν Εὐγαιον καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ξένον ἐνώπιόν της, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἂν ἤκουσέ τι περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ὁ χειροβοσκὸς ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Ὀδυσσεῶν τὴν διαταγὴν τῆς Πηνελόπης, ἀλλ' οὗτος ἀπήντησεν, ὅτι ἡ στιγμή δὲν ἦτο κατάλληλος, ἀλλ' ὅτι θὰ μετέβαινε περὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μνηστῆρων. Ἡ Πηνελόπη, μαθοῦσα τὴν ἀπάντησιν τοῦ ξένου, ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν ἐπιφυλακτικότητά του.

Συνδιάλεξις Ὀδυσσεῶς καὶ Πηνελόπης.

Περὶ τὴν ἐσπέραν, ὅτε αἱ μνηστῆρες ἀνεχώρησαν, ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Τηλεμάχου μετέφεραν ἐκ τῆς αἰθούσης τὰ ὄπλα εἰς τὰ ἐνδότερα δωμάτια τοῦ μεγάρου. Μετὰ ταῦτα δὲ ὁ μὲν Τηλέμαχος μετέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, διὰ νὰ κοιμηθῆ, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν ἐν τῇ αἰθούσῃ περιμένων τὴν Πηνελόπην. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν αὕτη καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐπὶ ὠραίου καθίσματος, τὸ ὁποῖον αἱ ὑπηρετρίαι εἶχον θέσῃ πλησίον τῆς πυρᾶς. Ἐστράφη δὲ πρὸς τὸν ξένον καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ποῖος ἦτο καὶ ποία ἡ πατρίς του. Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς.

« Καλὴ μου βασίλισσα, εἶμαι ἐκ Κρήτης, υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος καὶ ἔγγονος τοῦ βασιλέως Μίνωος. Στενὴ φιλία μὲ συνδέει μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς. Πρὸ εἰκοσι μάλιστα ἐτῶν ἐφιλοξένησα αὐτὸν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν τῇ

οικία μου, διότι ἐναντίοι ἄνεμοι εἶχον ρίψει αὐτὸν εἰς τὴν νῆσόν μου».

Ἡ Πηνελόπη θέλουσα νὰ βεβαιωθῆ, ἂν ὁ ὑπὸ τοῦ ξένου φιλοξενηθεὶς ἦτο ὁ σύζυγός της, εἶπε πρὸς αὐτόν·
«Δὲν μοὶ λέγεις, ξένε, ποῖα ἐνδύματα ἔφερε τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ποῖον εἶχε μετ' αὐτοῦ;»

«Ἐφόρει μάλ्लινον πορφυροῦν ἐπανωφόριον, ὃ βασιλίσσα, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς· τοῦτο δὲ συνείχε περόνη χρυσῆ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τὸ ἐξῆς ὠραῖον τεχνούργημα· Κύων ἐκράτει διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του μικρὰν ἔλαφον, ἣτις προσπαθοῦσα νὰ φύγη ἤσπαιρε διὰ τῶν ποδῶν της. Ἐνθυμοῦμαι προσέτι ὅτι ἐφόρει λαμπρὸν χιτῶνα, ὅμοιον κατὰ τὸ χροῶμα πρὸς φλοῖον ξηροῦ κρομμύου. Συνώδευε δὲ αὐτὸν κῆρυξ, ὀνόματι Εὐρυβάτης, τὸν ἑποῖον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξετίμα περισσότερον πάντων τῶν συντρόφων του, διότι ἦτο πολὺ συνετὸς ἄνθρωπος». Ἡ Πηνελόπη συνεκινήθη πολὺ ἐκ τῶν λόγων τοῦ ξένου καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά της. Καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲ αὐτὸς μετὰ δυσκολίας ἐκρατήθη καὶ εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του·

«Καλὴ μου κυρία, μὴ κλαίης καὶ φθείρης τὴν υἰεῖάν σου. Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ βραδύνη νὰ ἐπανεέλθῃ. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδον εἰς τὴν χώραν τῶν Θεσπρωτῶν τὸ πλοῖον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐμελλε νὰ ἐπανεέλθῃ ἐνταῦθα. Ἴσως μάλιστα καὶ θὰ εἶχε φθάσῃ, ἂν δὲν μετέβαιναν εἰς τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης, διὰ νὰ ἐρωτησῇ αὐτὸ πῶς ἔπρεπε νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, φα-

νερὰ ἢ κρυφίως. Ὀρκίζομαι εἰς τὸν Δία, βασίλισσα, ὅτι οἱ λόγοι μου θὰ ἐκπληρωθῶσι ταχέως.»

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη· «Εἶθε νὰ ἐπαληθεύσωσιν οἱ λόγοι σου, ξένε· ἀλλ' ὅμως προαισθάνομαι ὅτι ὁ σύζυγός μου δὲν θὰ ἐπανεέλθῃ πλέον. Οὐχ ἦττον σὺ θὰ μένης τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, ἀγασπώμενος καὶ σεβόμενος παρὰ πάντων, διότι ἀνεκούφισας τὴν καρδίαν μου διὰ τῶν λόγων σου.»

Ἐπειτα διέταξε τὰς ἀμφιπόλους νὰ ἐτοιμάσωσιν ἀναπαυτικὴν κλίνην διὰ τὸν ξένον καὶ νὰ πλύνωσι τοὺς πόδας του, συνέστησε δὲ εἰς αὐτὰς νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῶσι, διότι θὰ τὰς ἐξεδίωκε τοῦ οἴκου της.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠὐχαρίστησε τὴν βασίλισσαν καὶ εἶπεν εἰς αὐτήν, ὅτι προτιμᾷ ἀντὶ τῶν μαλακῶν στρωμάτων νὰ κοιμηθῆ ἐπὶ τῆς ἀθλίας στρωματῆς του, πλησίον τοῦ πυρός, ἐδέχθη δὲ μόνον νὰ πλύνῃ ὑπηρέτριά τις τοὺς πόδας του πρὶν κατακλιθῆ. Ἡ Πηνελόπη τότε διέταξε τὴν πιστὴν καὶ συνετὴν ὑπηρέτριά της Εὐρύκλειαν, ἣτις εἶχε γαλουχήσῃ καὶ ἀναθρέψῃ τὸν Ὀδυσσεῖα, νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ ξένου.

Ἡ Εὐρύκλεια ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τῆς κυρίας της καὶ εὐθὺς ἔφερε λαμπρὰν λεκάνην, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνέμιξε ψυχρὸν ὕδωρ μετὰ θερμοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ τούτων ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεμακρύνθη τῆς ἐστίας καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ σκοτεινὸν μέρος τοῦ θαλάμου· διότι ἐφοβήθη μήπως ἡ γραῖα ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς πληγῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε π.οξενήσῃ εἰς αὐτὸν ἀγριόχοιρος, ὅτε ἐκυνήγει εἰς τὸν Παρνασσόν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ γραῖα ἔπλυνε

τοὺς πόδας του, εὐθύς ὡς ἡ χεὶρ τῆς ἤγγισε τὴν οὐλήν, ἀνεγνώρισε τὸν κύριόν της καὶ ἐκπληκτος ἀφῆκε τὸν πόδα του νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς λεκάνης, ἣτις ἀνετράπη. Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ συγκίνησις αὐτῆς, ὥστε ἐκόπη ἡ φωνὴ τῆς ὑπὸ τῶν λυγμῶν καὶ μετὰ δυσκολίας εἶπε πρὸς αὐτόν. «Σὺ εἶσαι λοιπόν, ἀγαπητόν μου τέκνον, καὶ ἐγὼ δὲν σὲ ἀνεγνώρισα;» Ἐστράφη δὲ εὐθύς ν' ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὴν Πηνελόπην. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκλεισε τὸ στόμα αὐτῆς καὶ εἶπε·

«Θέλεις λοιπόν, πιστὴ μου τροφός, νὰ μὲ ἀφανίσῃς; Σιώπη, ἂν μ' ἀγαπᾷς, κενεὶς δὲ ἄς μὴ μάθῃ ὅτι εἶμαι ἐδῶ, οὐδ' αὐτὴ ἡ σύζυγός μου· διότι ἄλλως θὰ καταστραφῶμεν ὅλοι.» Ἡ γρᾶια ἐσιώπησε καὶ μετὰ σπουδῆς ἔφερεν ἄλλο ὕδωρ καὶ ἔπλυνε τοὺς πόδας τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἐπειτα οὗτος ἐπλησίασε πάλιν εἰς τὴν πύραν, ἵνα θερμανθῇ, ἀπ' οὗ πρῶτον ἐκάλυψε τὴν οὐλήν μετὰ τὰ ῥάκη του.

Ἡ Πηνελόπη ἐπλησίασε πάλιν τὸν Ὀδυσσεά καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·

«Ὡ ξένη, πρὶν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν μεταβῆ εἰς τὴν κλίνην του, διὰ νὰ ἀναπαυθῇ, ἄκουσον νὰ σοὶ διηγηθῶ ἐν ὄνειρον, τὸ ὅποιον εἶδον τὴν παρελθούσαν νύκτα· σὲ παρκαλῶ δὲ νὰ μοὶ ἐξηγήσῃς αὐτό. Εἶδον ὅτι εἶχον εἶκοσι χῆνας ἐντὸς τῆς αὐλῆς μου· ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ἔτρωγον, ἀετὸς κατελθὼν ἐκ τοῦ ὄρους ἐφόρευεν αὐτοὺς διὰ τοῦ κυρτοῦ ῥάμφους του καὶ ὑψώθη εἰς τὸν οὐρανόν. Αἴφνης δὲ πάλιν ἐν ᾧ ἐγὼ ἐβρήκουν πικρῶς διὰ τοὺς χῆνάς μου,

ὁ αὐτὸς ἀετὸς κατῆλθε καὶ καθήσας ἐπὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας, εἶπε πρὸς ἐμέ μετ' ἀνθρωπίνην φωνήν. «Ἔχε θάρρος, Πηνελόπη, δὲν βλέπεις ὄνειρον, ἀλλὰ καθαρὰν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία θὰ πραγματοποιηθῇ. Οἱ χῆνες εἶνε οἱ μνηστῆρες, ἐγὼ δὲ ὁ σύζυγός σου, καὶ ἐπέστρεψα τώρα, διὰ νὰ φονεύσω τοὺς θρασεῖς τούτους ἀνθρώπους. Ἐντρομος τότε ἐγὼ ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης μου καὶ ἔσπευσα εἰς τὴν αὐλήν, ὅπου εὔρον τοὺς χῆνάς μου, οἵτινες ἔτρωγον σίτον ἐντὸς τοῦ σκαφιδίου.»

Ἡ Βασίλισσα, ἀπήντησε τότε ὁ Ὀδυσσεύς, τὸ ὄνειρόν σου ἐξήγησεν αὐτὸς ὁ σύζυγός σου, καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δώσῃ τις ἄλλην ἐξήγησιν εἰς αὐτό. Ὁ ὄλεθρος τῶν μνηστῆρων εἶνε προφανὴς καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον.»

«Ὅλα τὰ ὄνειρα, ὦ ξένη, ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη, δὲν πραγματοποιοῦνται, ἀλλ' εἴθε τὸ ἰδικόν μου νὰ πραγματοποιηθῇ. Τώρα δὲ θὰ σοὶ εἶπω καὶ τὸ ἐξῆς· Ἀπεφάσισα αὔριον τὴν πρῶϊαν νὰ προτείνω εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν ἐξῆς ἀγῶνα· ὅστις δυνήθη νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον τοῦ συζύγου μου καὶ νὰ διαπεράσῃ διὰ τοῦ βέλους ἑξώδεκα κατὰ σειρὰν πελέκει, τοῦτον ἐγὼ θὰ λάβω σύζυγον.»

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπεδοκίμασε τὸ ἀγώνισμα τῆς Πηνελόπης καὶ εἶπε· «Πολὺ καλῶς ἐσκέφθης, βασίλισσα, ἀλλ' ἐλπίζω μέχρι τῆς αὔριου ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ εἶνε ἐνταῦθα.»

«Ἐὰν δὲν εἶχες ἀνάγκην ἀναπαύσεως, ὦ ξένη, ὀλόκληρον τὴν νύκτα θὰ ἐκαθήμην ἄγρυπνος, διὰ νὰ ἀκούω

τοὺς λόγους σου. Τόσον πολὺ μὲ εὐχαριστοῦσιν οὗτοι. Ἄλλὰ τῶρα σύ μὲν κοιμήθητι ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, ἐγὼ δὲ θ' ἀναβῶ εἰς τὸν κοιτῶνά μου διὰ νὰ κατακλιθῶ.»

Ταῦτα εἶπε καὶ καληνυκτίσασα τὸν Ὀδυσσεῖα ἀνήλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἐκεῖνος δὲ ἔμεινεν ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ἡ Ἀθηναῖα ἐνθαρρύνει τὸν Ὀδυσσεῖα.

Συμπόσιον τῶν μνηστῆρων καὶ τιμωρία αὐτῶν.

Ὁ Ὀδυσσεὺς κατεκλίθη ἐπὶ τῶν δερμάτων, τὰ ὅποια ἔστρωσαν αἱ ὑπηρέτριαι, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῆ, διότι ἐσκέπτετο πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστῆρας. Τότε παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα ὑπὸ μορφήν γυναικὸς καὶ εἶπεν· «ὦ πολυπαθέστατε πάντων τῶν ἀνθρώπων, διατί μένεις ἄγρυπνος; Δὲν εὐρίσκεισαι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, πλησίον τῆς συζύγου σου καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ σου; Μὴ σὲ φοβίζει τὸ πλῆθος τῶν μνηστῆρων; Ἄλλ' ἔχε θάρρος, Ὀδυσσεῦ, καὶ κοιμήθητι ἡσύχως, διότι ἐγὼ δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείπω καὶ κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμήν». Ταῦτα εἶπεν ἡ θεὰ καὶ ἀφ' οὗ ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων του ὕπνον γλυκύν, ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκοιμήατο μέχρι τῆς πρωίας. Ὅτε δὲ ἤρχισε νὰ φωτίζῃ ἡ ἡμέρα, τότε πάντες ἠγέρθησαν, καὶ ὁ μὲν Τηλέμαχος μετέβη εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ δὲ Εὐρύκλεια διέταξε τὰς ὑπηρετρίαις νὰ τακτοποιήσωσι ταχέως τὰ ἐν τῇ

οἰκίᾳ, διότι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο ἑορτὴ καὶ οἱ μνηστῆρες θὰ ἤρχοντο ἐνωρίτερον. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ Εὐμαιος, ὅστις ἔφερε τρεῖς παχεῖς χοίρους, τοὺς ἀρίστους μεταξὺ τῆς ἀγέλης. Ἐν ᾧ δὲ οὗτος ἠρώτα τὸν Ὀδυσσεῖα πῶς διῆλθε τὴν νύκτα ἐκείνην, ἐπλησίασεν ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος καὶ ἤρχισε πάλιν νὰ ὑβρίζῃ τὸν Ὀδυσσεῖα. Ἐπειτα ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ὁ βουκόλος Φιλοίτιος, ὅστις ἀφ' οὗ πρῶτον ἠρώτησε τὸν Εὐμαιον περὶ τοῦ ξένου, ἐπλησίασεν αὐτὸν καὶ εἶπε· «Χαῖρε, ξένε, εἶθε δὲ εἰς τὸ μέλλον νὰ γείνης εὐτυχῆς, διότι τῶρα φαίνεσαι πολὺ καταβεβλημένος ὑπὸ τῶν δυστυχιῶν. Ἄχ! θεέ μου, πῶς ὑποφέρεις νὰ βλέπῃς τὰ πλάσματά σου νὰ περιπίπτωσιν εἰς τιαυτάς δυστυχίαις; Πάντοτε, ὅσάκις βλέπω τοιοῦτους δυστυχεῖς, σκέπτομαι τί ἄρα γε νὰ ὑποφέρῃ ὁ κύριός μου, ἂν εὐρίσκηται ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. Ἄλλ' ἄς ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας, καὶ ἄς ἀπέθνησκον τὴν αὐτὴν στιγμήν.»

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς·

«Βουκόλε, ἐπειδὴ φαίνεσαι ἀνθρώπος φρόνιμος καὶ συνετός, θὰ σοὶ εἴπω λόγον τινά, ὅστις ἀφεύκτως θὰ ἐκτελεσθῆ. Ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἐπανεέλθῃ ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ θὰ τὸν ἴδῃς νὰ φονεύῃ τοὺς μνηστῆρας.»

«Εἶθε, ξένε, νὰ ἐπραγματοποιούντο οἱ λόγοι σου, ἀπήντησεν ὁ Φιλοίτιος, καὶ τότε θὰ ἔβλεπες τὴν δύναμιν τῶν βραχιόνων μου.»

Μετ' ὀλίγον ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν οἱ μνηστῆρες καὶ

ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν. Ὁ Τηλέμαχος τότε ἐκάθισεν τὸν Ὀδυσσεά εἰς τὸ κατώφλιον καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν σπλάγχνα καὶ γλυκὺν οἶνον. Ἐν ᾧ δὲ οὗτος ἔτρωγεν, εἰς ἕκ τῶν μνηστήρων, ὁ Κτήσιππος, εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους μνηστήρας·

«Μετὰ τόσα φαγητά, τὰ ὅποια ἔφαγεν ὁ ξένος οὗτος, φίλοι, ἐπιθυμῶ καὶ ἐγὼ νὰ δώσω εἰς αὐτὸν δῶρόν τι, τὸ ὅποιον δύναται νὰ δωρήσῃ καὶ αὐτὸς εἰς ἄλλον ἐπαίτην.»

Καὶ ἀμέσως λαβὼν ἕκ τοῦ κανίστρου βόειον πόδα, ἐξεσπενδόνισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεως, ἀλλ' ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ, διότι οὗτος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν.

Ὁ Τηλέμαχος τότε ὠργίσθη πολὺ καὶ εἶπε πρὸς τὸν Κτήσιππον· «Ἐχε χάριν, αὐθάδη, ὅτι ὁ ξένος ἀπέφυγε τὸ κτύπημα, ἄλλως θὰ σὲ διεπέρων διὰ τοῦ δόρατός μου καὶ ὁ πατήρ σου θὰ ἠτῶμαζε τὴν κηδεῖά σου.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐπροξένησαν μεγάλην αἴσθησιν εἰς τοὺς μνηστήρας, οἵτινες βλέποντες ἀλλήλους ἐσιώπων. Μετ' ὀλίγον δὲ κατέβη εἰς τὴν αἴθουσαν ἡ Πηνελόπη, κρατοῦσα τὸ τόξον τοῦ συζύγου της καὶ τὴν φρετράν πλήρη βελῶν, καὶ εἶπεν εἰς τοὺς μνηστήρας·

«Παύσατε πλέον, ᾧ μνηστήρες νὰ καταστρέφητε τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου μου καὶ ἔλθετε ν' ἀγωνισθῆτε. Ὅστις δ' ἐξ ὑμῶν ἐντείνει τὸ τόξον καὶ διαπεράσῃ διὰ βέλους τοὺς δώδεκα τούτους πελέκεις, ἐκεῖνον θ' ἀκόλουθῆσω ὡς σύζυγον εἰς τὴν οἰκίαν του.»

Εὐθὺς δ' ὁ Τηλέμαχος ἔστησε κατὰ σειρὰν τοὺς δώδεκα πελέκεις, οἱ δὲ μνηστήρες προσήρχοντο ὁ εἰς μετὰ

τὸν ἄλλον, προσπαθοῦντες νὰ ἐντείνωσι τὸ τόξον· ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Εὐμαιοὶ καὶ ὁ Φιλοίτιος ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξεληθὼν ἀπαρατήρητος ἐπλησίασεν αὐτοὺς· ἀφοῦ δὲ καὶ πάλιν διὰ διαφορῶν ἐρωτήσεων ἐβεβαιώθη περὶ τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεώς των, εἶπεν.

«Ἐγὼ, πιστοὶ μου φίλοι, εἶμαι ὁ Ὀδυσσεὺς· διὰ νὰ βεβαιωθῆτε δὲ περισσότερον, ἰδοὺ παρατηρήσατε τὴν πληγὴν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεμάκρυνε τὰ ράκη του ἀπὸ τῆς οὐλῆς. Οἱ ὑπηρέται ἐβεβαιώθησαν πλέον περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ κυρίου των καὶ ἐναγκαλισθέντες αὐτὸν ἔκλαιον ἕκ τῆς χαρᾶς. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς καθητύχασεν αὐτοὺς καὶ εἶπε· «Παύσατε πλέον τοὺς θρήνους, ἵνα μὴ προδοθῶμεν. Ἄς εἰσέλθωμεν δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν μεμονωμένοι. Ἐγὼ εἰσέρχομαι πρῶτος, καὶ ἔπειτα ἔρχεσθε καὶ σεῖς. Ὅταν δὲ εἰσέλθωμεν, ἐγὼ θὰ ζητήσω τὸ τόξον, τὸ ὅποιον οἱ μνηστήρες θὰ μοὶ ἀρνηθῶσι· σὺ ὅμως, Εὐμαιο, φέρε τοῦτο πρὸς ἐμὲ καὶ διάταξον τὰς ὑπηρέτριας νὰ κλείσωσι καλῶς τὰς θύρας τοῦ ἀνακτόρου. Ἐὰν δὲ τις ἐξ αὐτῶν ἀκούσῃ ἐντὸς τῆς αἰθούσης στεναγμοὺς καὶ κτύπους, ἄς μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου της, ἀλλ' ἄς ἐξακολουθῇ ἡσύχως τὴν ἐργασίαν της. Σὺ δέ, Φιλοίτιε, φρόντισε νὰ κλείσῃς καλῶς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς διὰ τοῦ σύρτου.»

Ταῦτα εἶπε καὶ εἰσελθὼν ἐκάθησεν εἰς τὴν θέσιν

του. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐζήτησε παρὰ τῶν μνηστῆρων τὸ τόξον, ἵνα δοκιμάσῃ καὶ αὐτὸς ἂν θά ἠδύνατο νὰ τὸ ἐντείνῃ. Ἄλλ' οἱ μνηστῆρες ἠρνήθησαν καὶ ὠργίσθησαν πολὺ διὰ τὴν τόλμην τοῦ ξένου. Ὁ Εὐμαῖος ὅμως ἔλαβεν αὐτὸ εὐθύς καί, ἄσ' οὐ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά, ἐξῆλλε μετὰ τοῦ Φιλοτίου, διὰ νὰ ἐκτελέσωσι τὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου των. Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ἐκείνην καὶ ἡ Πηνελόπη κατὰ παράκλησιν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀνῆλθεν εἰς τὰ δωμάτια τῆς. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐτάνυσε τὸ τόξον ἄνευ δυσκολίας, καὶ ἔριψε τὸ βέλος, τὸ ὅποιον διῆλθε διὰ τῶν ὀπῶν ὄλων τῶν πελέκεων. Εἶπε δὲ τότε πρὸς τὸν υἱὸν του· «Τηλέμαχε, πιστεύω ὅτι δὲν κατήσχυνα τὴν ἐστίαν σου, διότι καὶ τὸ τόξον ἐτάνυσα καὶ τοῦ σκοποῦ ἐπέτυχον. Ἄλλ' ἔλθέ, ἐν ὅσῳ ἀκόμη εἶνε ἡμέρα, νὰ προετοιμάσωμεν τὸ δεῖπνον διὰ τοὺς μνηστῆρας.» Ταῦτα εἶπε καὶ ἔνευσε διὰ τῶν ὄφρων πρὸς τὸν Τηλέμαχον. Οὗτος δὲ εὐθύς ἐζώσθη τὸ ὄξυ ξίφος του καὶ λαβὼν τὸ δόρυ ἐστάθη πλησίον τοῦ πατρὸς του. Ἀμέσως δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξεδύθη τὰ ράκη του καὶ ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸ τόξον τεταμένον καὶ ἔχων πρὸ τῶν ποδῶν του κεχυμένα τὰ βέλη. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μνηστῆρας· «Ὁ ἀγὼν οὗτος ἐτελείωσθε. Τώρα ἐκλέγω ἄλλον σκοπὸν.» Καὶ ρίψας τὸ βέλος ἐκτύπησε πρῶτον τὸν Ἀντίνοον. Μετ' αὐτὸν δὲ διὰ τῆς βοηθείας τῶν θεῶν, οἵτινες μισοῦσι τὴν ἀδικίαν καὶ τιμωροῦσι τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, ἐφόνευσε πάντας τοὺς

μνηστῆρας διὰ τὴν καταστροφὴν, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπροξένουν ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

Ἡ Πηνελόπη ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

Ἡ Εὐρύκλεια ἀνέβη εὐθύς εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Πηνελόπης καὶ μετὰ χαρᾶς ἀνήγγειλεν εἰς αὐτήν, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανῆλθε καὶ ἐφόνευσε τοὺς μνηστῆρας. Αὐτὴ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπίστευεν, ἀλλ' ὅτε ἤκουσεν, ὅτι τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεῶς ἤξευρε πρὸ πολλοῦ ὁ Τηλέμαχος, ἀνετινάχθη ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἐναγκαλισθεῖσα τὴν γραῖαν εἶπε πρὸς αὐτήν· «Εἰπέ μοι, καλὴ γραῖα, ἂν πράγματι ἦλθεν ὁ σύζυγός μου, πῶς ἠδυνήθη νὰ φονεύσῃ τόσους μνηστῆρας ;» Ἡ Εὐρύκλεια εἶπε τότε ὅτι μόνον τοὺς στεναγμοὺς τῶν φονευομένων ἤκουε, διότι κατὰ διαταγὴν ἐκείνου ὄλαι αἱ ὑπέρβριαι ἦσαν κλεισμένοι ἐντὸς τῶν δωματίων. Παρώτρυνε δὲ αὐτὴν νὰ καταβῆ εἰς τὴν αἴθουσαν, ἵνα ἴδῃ τὸν σύζυγόν της καὶ εὐφρανθῆ ἡ καρδία τῆς.

Ἡ Πηνελόπη δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ἀκόμη εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ συζύγου τῆς, ἀλλ' ὑπώπτευεν ὅτι θεὸς τις ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ Ὀδυσσεῶς, ἵνα τιμωρήσῃ τοὺς μνηστῆρας διὰ τὰς κακὰς πράξεις των. Οὐχ ἤττον κατέβη, διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς φονευθέντας μνηστῆρας καὶ τὸν τιμωρησάντα αὐτούς. Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐκάθησε πλησίον τῆς πυρᾶς ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσεῶς. Οὗτος δὲ βλέπων χαμαὶ περιέμενε νὰ τῷ

ὁμιλήσῃ ἢ σύζυγός του. Αὕτη ὁμως ἔμενεν ἄφωνος καὶ ἀκίνητος, ἀμφιβάλλουσα περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ συζύγου της. Τότε ὁ Τηλέμαχος εἶπε· «Πολὺ σκληρὰ εἶνε ἡ καρδιά σου, μῆτέρ μου, ἀφ' οὗ μετὰ τосαύτας ταιλαιπωρίας ἐπαναβλέπουσα τὸν σύζυγόν σου δὲν ὁμιλεῖς πρὸς αὐτόν».

«Ἵπὸ τосαύτης ἐκπλήξεως κατέχομαι, τέκνον μου, ἀπήντησεν ἐκείνη, ὥστε δὲν δύναμαι οὔτε νὰ ὁμιλήσω οὔτε νὰ ἐρωτήσω οὔτε κἀν νὰ ἴδω κατὰ πρόσωπον τὸν ξένον.» Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξελθὼν ἐλούσθη καὶ ἐνεδύθη ὠραῖα ἐνδύματα· ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἐπέχυσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐξαιρετον καλλονήν. Οὕτω λοιπὸν μεταμορφωμένος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθησεν ἀντικρὺ τῆς συζύγου του. Ἡ Πηνελόπη τότε ἐκ διαφόρων ἐρωτήσεων ἐπέισθη ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ σύζυγός της καὶ ἐναγκαλισθεῖσα αὐτόν ἔλεγε κλαίουσα· «Μὴ ἀγανακτῆς, Ὀδυσσεῦ, διότι δὲν ἔδειξα εὐθὺς τὴν ἀγάπην μου. Ἐφοβούμην ἢ δυστυχῆς μήπως δὲν ἦτο σύ.» Οἱ λόγοι οὗτοι συνεκίνησαν πολὺ τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐμειναν δὲ μέχρι βαθείας νυκτὸς ἐν τῇ αἰθούσῃ οἱ δύο σύζυγοι καὶ διηγοῦντο τὰ παθήματά των.

Ὁ Ὀδυσσεὺς φανεροῦται εἰς τὸν πατέρα του.

Τῇ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ λίαν πρῶι ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῶν ὑπηρετῶν του,

μετέβη εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου. Εἰσῆλθε δὲ μόνος ἐντὸς τοῦ κήπου, ὅπου εὔρε τὸν γέροντα πατέρα του περιποιοῦμενον φυτόν τι. Ἐφερὲν ἄθλια καὶ ρυπαρὰ ἐνδύματα, ὁ πῶγων αὐτοῦ ἦτο κατάλευκος, οἱ ὠμοὶ του εἶχον κυρτωθῆ, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου του ἦτο διακεχυμένη ἡ λύπη καὶ ἡ ἀπελπισία. Ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς εἶδε τὸν πατέρα του εἰς τοιαύτην κατάστασιν, συνεκινήθη πολὺ καὶ σταθεὶς ὑπὸ μεγάλην ἀπιδεάν ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασεν ἡσύχως τὸν γέροντα, τὸν ἐχαιρέτισεν ὡς ξένος, καὶ ἀφοῦ διὰ διαφόρων λόγων παρεσκεύασεν αὐτόν διὰ τὴν ἀνέλπιστον ἀναγνώρισιν, ἐροίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἐφίλησε τὰς τρεμούσας χεῖράς του καὶ εἶπεν·

«Ἐγὼ εἶμαι, πάτερ μου, ὁ ἀγαπητός σου υἱὸς Ὀδυσσεὺς. Ἴδου καὶ ἡ πληγὴ, τὴν ὁποῖαν μοὶ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος. Διὰ τῆς βοηθείας τῶν θεῶν, πάτερ μου, ἐξεδικήθην τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας».

Τότε ὁ γέρον Λαέρτης ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως ἐλιποθύμησεν. Ὅτε δὲ μετ' ὀλίγον συνῆλθεν, ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱόν του καὶ τὸν κατεφίλει, χύνων ἄφθονα δάκρυα χαρᾶς. Μετὰ ταῦτα ἀνέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἐκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐωχοῦντο.

Ἐν τῷ ταῦτα ἐγίνοντο εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τοῦ Λαέρτου, ἐν τῇ πόλει διεδόθη ὁ θάνατος τῶν μνηστήρων. Οἱ συγγενεῖς τότε καὶ οἱ φίλοι τῶν φονευθέντων ὠργίσθησαν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ἐσκέπτοντο ἐκδίκησιν κατ' αὐτοῦ. Μετέβαλον ὁμως γνώμην, ὅτε ὁ σοφὸς γέρον Ἀλιθέρσης εἶπεν εἰς αὐτούς,

ὅτι αἰτία τοῦ κακοῦ δὲν ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἵτινες ἐπέτρεπον εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των νὰ πράττωσι τοιαῦτα κακουργήματα.

Οὕτω λοιπὸν οἱ μὲν μνηστῆρες μετ' ὀλίγον ἐλησμονήθησαν, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἐβασίλευσεν ἐν Ἰθάκῃ μέχρι βαθέος γήρατος, ἀπολαύων τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ λαοῦ του.

ΤΕΛΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Προσευχή.	Σελίς	3
Τὰ δύο ὑννία.	»	3
Ἡ ὀκνηρὰ Ἑλένη.	»	4
Γάτοι καὶ πίθηκος.	»	6
Κόραξ καὶ ἀλώπηξ.	»	7
Συμβουλή.	»	8
Λαγὸι καὶ βάτραχοι.	»	9
Ἐρμῆς καὶ ξυλοκόπος.	»	10
Λύκος καὶ ἄνθρωπος.	»	12
Ὁ πελαρχός.	»	14
Φίλοστοργία πελαγοῦ.	»	15
Ἡ μήτηρ μου.	»	17
Ὁ γελοῖος ἦρως.	»	18
Οἱ υἱοὶ τοῦ γεωργοῦ	»	19
Ζεὺς καὶ πρόβατον.	»	21
Τὸ φάντασμα.	»	22
Ἡ ἀφέλεια τῶν πτηνῶν.	»	23
Ὁ εὐφυῆς δικαστής.	»	24
Ὁ λέων.	»	26
Ὁ δοῦλος καὶ ὁ λέων.	»	28
Ὁ ἀπειθής Ἀθανάσιος.	»	30
Οἱ καλοὶ ἀδελφοί.	»	31

Ἡ ὥραιότερα ἀμοιβή.	»	32
Ὁ ἀετός.	»	33
Τὸ ἀρχοντόπουλον καὶ ὁ μικρὸς Κώστας.	»	35
Ὁ ὀκνηρὸς Ἰωάννης.	»	39
Βίτραχος, χελώνη καὶ ὄφις.	»	40
Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν.	»	43
Τρίγλη.	»	45
Ἡ ἐλεημοσύνη τῆς τυφλῆς.	»	46
Οἱ δύο πτωχοί.	»	47
Ὁ χαλκός.	»	49
Γεωργὸς καὶ πελαργός.	»	50
Ὁ ἔρανος τῆς Μαρίας.	»	52
Ρόδο καὶ ἀγρολούλουδο.	»	53
Ἡ ἄμπελος.	»	54
Ὁ κτηματίας καὶ ὁ ἐνοικιαστής του.	»	55
Ἡ ἀξία τῆς ὑγείας.	»	57
Τὰ ἀκαρπα δένδρα.	»	59
Νυκτερίς.	»	60
Ἡ ἀνθόπωλις.	»	61
Ἡ τυφλὴ ἀνθόπωλις.	»	63
Αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους.	»	65
Τὸ πέταλον καὶ τὰ κεράσια.	»	67
Λύκος καὶ κύων.	»	69
Ἀλώπηξ καὶ καρκίνος.	»	69
Τὸ πολύτιμον βότανον.	»	71
Οἱ τρεῖς φίλοι τοῦ ἀνθρώπου.	»	72
Τὰ τρία καθαρὰ παιδιά.	»	73
Ὁ φίλος εἰς τὴν ἀνάγκην.	»	74
Ὁ ἀξίος βραβεύεται.	»	76

Συμβουλαὶ Βηλαρά.	»	79
Οἱ δώδεκα μεγάλοι θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.	»	80
Φιλήμων καὶ Βαυκίς.	»	82
Καταστροφή τῆς Τροίας.	»	86

Ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας.

Συνέλευσις τῶν θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ.	»	88
Ἡ Καλυψὼ ἐκτελεῖ τὴν διαταγὴν τοῦ Διός.	»	90
Ἀναχώρησις τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῆς νήσου Ὠ- γυγίας.	»	93
Ναυάγιον Ὀδυσσεὺς.	»	94
Ὀδυσσεὺς καὶ Ναυσικᾶ.	»	98
Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀλκινόου.	»	105
Σύστασις τοῦ Ὀδυσσεὺς πρὸς τοὺς Φαίακας.	»	111
Ὁ Ὀδυσσεὺς διηγρεῖται τὰ παθήματά του.	»	118
Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ χάρᾳ τῶν Κυκλώπων.	»	120
Ὁ Κύκλωψ τυφλοῦται ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς.	»	125
Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ σύντροφοί του σώζου- ται διὰ πανουργίας.	»	128
Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Αἰόλου.	»	132
Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἥλιου.	»	137
Ναυάγιον Ὀδυσσεὺς καὶ δλεθρὸς τῶν συν- τρόφων του.	»	139
Ἀπόπλους τοῦ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῆς νήσου Σχε- ρίας καὶ ἀφιξίς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰθάκην.	»	141
Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.	»	145
Ὁ Τηλέμαχος παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.	»	152
Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεῖα.	»	155

Ὁ Τηλέμαχος ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν.	»	158
Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται ὡς ἐπαίτης εἰς τὰ ἀνάκτορά του.	»	160
Ὁ Ὀδυσσεὺς μεταξὺ τῶν μνησტიῶν.	»	162
Συνδιάλεξις Ὀδυσσεὺς καὶ Πηνελόπης	»	165
Ἡ Ἀθηναῖα ἐνθαρρύνει τὸν Ὀδυσσεῖα. Συμπόσιον τῶν μνηστιῶν καὶ ἡ τιμωρία αὐτῶν.	»	170
Ἡ Πηνελόπη ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεῖα.	»	175
Ὁ Ὀδυσσεὺς φανεροῦται εἰς τὸν πατέρα του.	»	176

SISMANOGILIO
MEGARPO